ESTEBAN MARTÍN

GÖLGELERİN RESSAMI

Sherlock Holmes, Karındeşen Jack ve Pablo Picasso.
Üç güçlü ismin buluştuğu bir bulmaca...

ARKADYA

ROMAN

"Sanatının zirvesindeki şeytani bir dehayla kariyerinin başındaki bir sanat dehasının yüzleşmesi, gerçek ve kurgunun muhteşem oyunu."

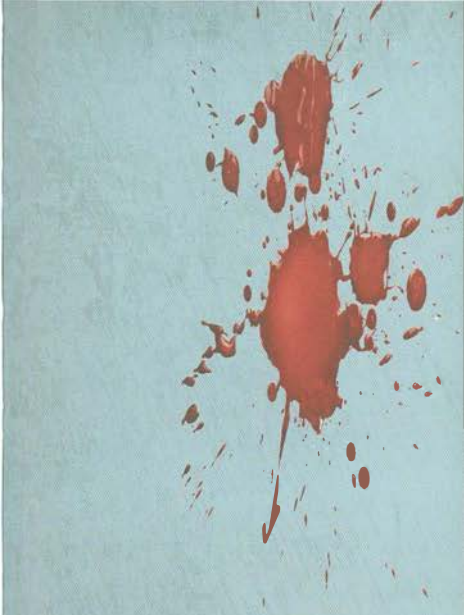
La Vanguardia

"Katalan yazar Esteban Martin'in 'nefes kesici' olarak tanımladığı yeni kitabı, okuru XIX. yüzyıl Barselona'sında yaşanan sürpriz olaylara tanık olurken Sherlock Holmes gibi efsanevi bir karakterle buluşmaya davet ediyor."

Europa Press

"Genç Picasso'nun resimlerine yansıttığı kaygılarla ustaca yoğrulan bir romanda her şeyin bir karşılığı vardır."

El Mundo

DAMARLARIMIZDA AYNI KAN DOLANIYOR,
AYNI ATEŞ.
DÜNYANIN DERİNLİKLERİNDE NELER
OLDUĞUNU SANA GÖSTERMEK İÇİN
CEHENNEMDEN GELDİM!

ARKADYA YAYINLARI

GÖLGELERİN RESSAMI

Esteban Martín
Özgün adı: El Pintor de Sombras

Yayın Yönetmeni: Bülent Oktay
Çevirmen: Dilara Anıl Özgen
Editör: Çağla Dirice
Son okuma: Yasemin Büte
Sayfa Tasarım: Ayşe Çalışkan
Kapak Tasarım: İlknur Muştu

OKTAY MATBAACILIK
Davutpaşa Kışla Cad. Kale İş Merkezi C Blok
No: 55 - 56 Topkapı - Zeytinburnu

Cilt: Umut Matbaacılık, İstanbul

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 16229
MATBAA SERTİFİKA NO: 16318

1. Baskı: Mayıs 2013
ISBN: 978-975-999-664-2
© Esteban Martín, 2009

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Agencia Literaria Carmen Balcells, S.A.'dan alınmış olup Beyaz Balina Yayın Sanat Dağıtım Paz. San. ve Tic. Ltd. Şirketi'ne aittir. Yayınevinin izni olmaksızın kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

ARKADYA YAYINLARI
Maltepe Mah. Davutpaşa Cad. MB İş Merkezi
No: 14 Kat: 1 D: 1 Zeytinburnu / İstanbul
Tel.: 0212 – 544 41 41 / 544 66 68 / 544 66 69
Faks: 0212 – 544 66 70
info@arkadya.net

Genel Dağıtım: **YELPAZE DAĞITIM**
Tel.: 0212 544 46 46 / 544 32 02 – 03
Faks: 0212 544 87 86
E–posta: info@yelpaze.com.tr

Arkadya Yayınları, Beyaz Balina Yayınları'nın tescilli markasıdır.

GÖLGELERİN RESSAMI

ESTEBAN MARTÍN

İspanyolcadan Çeviren
Dilara Anıl Özgen

ARKADYA

Daha da fazlasını hak eden babama

Bana göre tablo, yıkımın bir özetidir.
-Pablo Picasso

Bir keresinde...

Notre-Dame-de-Vie, Mart 1973*

"Benim adım Pablo Picasso. Tarihin en ünlü seri katiliyle tanıştım."

Manolo Pallarés eski bir resim defterine karalanmış bir yazının ilk satırında bu cümleyi okudu. İçi küçük çizimler ve resimlerle dolu sert kapaklı defter, buruş buruş olmuş ve yıpranmıştı.

Pallarés, ilerlemiş yaşına rağmen oğluyla beraber Picasso ile iki hafta geçirmek üzere onun yanına gidiyordu. Cannes'da kalıyorlardı ve her sabah bir araba onları alıp Mougins'e götürüyordu. İki ihtiyar arkadaş, bütün bir günü Notre-Dame-de-Vie'nin** yanı başında eski günleri yâd ederek geçiriyordu, akşam olunca da aynı araba onları Cannes'a geri götürüyordu. Manolo, arkadaşını çok iyi tanıyordu. Ressam, ona yaşını ha-

*Fransa'da bir yerleşim yeri. Ünlü ressam Pablo Picasso hayatının son on iki yılını burada geçirmiştir. (Ed. N.)

**Bulunduğu bölgeyle aynı adı taşıyan bir şapel. (Ed. N.)

tırlatacak derecede ihtiyar birini evinde konuk etmekten hoşlanmıyordu, çünkü arkadaşının onun evinde ölebileceği fikriyle içini anlamsız bir panik kaplıyordu. Oysaki Manolo'nun sağlığı, daha yeni prostat ameliyatı olan Picasso'nunkine kıyasla son derece iyiydi.

Pablo birkaç gündür ağır bir grip geçiriyordu ve bu da Pallarés'in onun kötü göründüğünü düşünmesine neden olmuştu. Buna rağmen huysuz ihtiyarın sigarayı bırakmak gibi bir niyeti yoktu.

Pallarés kolunu uzatıp arkadaşına sigara teklif etti. Ressam Pablo'nun zamana yenik düşmüş yüzünde acı dolu bir ifade vardı. Birkaç saniyelik tereddüdün ardından ışıldayan gözlerle sigarayı alıp sağ eliyle onu tarttı. Sonra eli yumuşak bir şekilde üzeri kurumuş boya lekeleriyle kaplı, fırça ve kalemlerle dolu küçük masaya düştü. Masanın üstünde ressamın büyük çalışmalarından biri de bulunuyordu. Yeşiller, maviler ve aşıboyalarının ahenkli bir karışımından oluşan canlı bir tabloydu bu.

O sırada Jacqueline içeri girerek gazetecinin geldiğini söyledi. Bu durum Pallarés'i şaşırtmıştı çünkü arkadaşı normalde röportaj vermezdi.

"İçeri gönder," dedi Picasso.

"Röportaj mı vereceksin?" diye sordu Pallarés yalnız kaldıklarında.

Picasso cevap vermedi.

Kadın içeri girdi. Isabel Queralt ismindeki bu kadın, Paris'teki *La Vanguardia*'nın dış ülke muhabiriydi.

"*La Vanguardia*'yı hep sevmişimdir," dedi Picasso ona oturmasını işaret ederek. Sonra kahve alıp almayacağını sordu.

"Su alayım ben, teşekkürler," dedi kadın her ikisini de selamladıktan sonra. Röportaj yapmayı kabul ettiği için ressama teşekkürlerini iletti.

Yirmi yedi yaşlarında güzel bir kadındı. Üzerinde klasik kesim kısa ceketli bir takım elbise vardı. Yerine oturunca, Picasso kadının uzun, ince bacaklarını süzdü. "Bu adam hiç değişmeyecek," diye düşündü Pallarés.

Röportajın ilk kısmında kısaca hayatından ve çalışmasının farklı evrelerinden bahsedildi. Pallarés'e göre bunlar zaten bilinen şeylerdi. Daha sonra sorular ilginçleşmeye başladı.

"Gençliğimde renkleri kullanırken hiç aşırıya kaçmadım," diye yanıtladı Picasso son soruyu.

"Sinirli biri misinizdir? Siz kaşlarınızı çatınca sanat tüccarı Kahnweiler'in titrediğini söylüyorlar."

Bu soru Picasso'yu şaşırtmıştı.

"Sinirliyimdir," diye yanıtladı kısaca.

"Size verilen en iyi tavsiye neydi?"

"Sık sık seks yapmamı ve kırmızı şarap içmemi söylemişti doktorum," diye yanıtladı.

"Size Mougins'in yalnız adamı diyorlar."

"Kimsenin beni burada zorla tuttuğu yok, eğer onu kastediyorsanız," dedi Picasso. "Bir ressam, yalnız kalmaya ihtiyaç duyar. Babamdan böyle gördüm ben."

"Biraz da kadınlarla olan ilişkilerinizden bahsedelim."

"Ne söylememi bekliyorsunuz? Hepsine âşıktım."

Bu cevap, gazeteciyi heyecanlandırmışa benzemiyordu.

"Dora Maar bir keresinde sizin için bir sanatçı olarak farklı biri olabileceğinizi, ancak ahlaki yönden adi bir insan olduğunuzu söylemişti."

"Belki de haklıydı."

"Ayrıca söylediğine göre hayatınız boyunca kimseyi sevmemişsiniz," diye devam etti gazeteci. "Siz sevmek nedir bilmiyormuşsunuz."

"İşte orada yanılıyor," dedi Picasso. "Söylediğim gibi hepsini sevdim, hele onu çok sevmiştim." Kısa süren bir sessizlikten sonra, "Annem, ilk eşim Olga'ya bir keresinde 'Oğlumun mutlu edemeyeceği kadın yoktur bence,' demişti," diye ekledi. "Belki de haklıydı ama yine de bunu Jacqueline'e sormak lazım... Yalnız ben eserim hakkında konuşacağımızı sanıyordum."

Gazeteci, ressamın röportajın akışını beğenmediğini fark etti.

"Daha hayattayken eserleri Louvre'da sergilenen ilk ressam sizsiniz. Bu nasıl bir his yarattı sizde?"

"Ve tarihte en çok hakaret edilen ressam da benim," diye ekledi Pablo şakayla karışık. "Ne diyebilirim ki? Sergiyi sekiz yüz elli bini aşkın kişi ziyaret etti. Çılgın bir rakam. Hep büyük bir şevkle resim yaptım ve yaptığım şeyin insanların ilgisini çekip çekmeyeceğini sordum kendi kendime."

"Tarihteki en ünlü ressam sizsiniz."

"Kimsenin benim kadar ünlü olmasını dilemezdim, en kötü düşmanımın bile..." dedi sanatçı. "Onun yüzünden kendimi hasta gibi hissediyorum... Her şeye karşı tetikteyim... Gece gündüz kapılarımı iki ayrı anahtarla kilitleyerek oturuyorum. Buna rağmen insanlar akın akın geliyor, hatta dürbünlerle beni gözetliyorlar. Bu tam bir delilik."

"Fazlasıyla zenginsiniz, değil mi?"

"Çok uzun bir süredir parayı dert etmiyorum," diye yanıtladı Picasso. "Ancak öyle bile olsa paramın olmadığı zaman-

ları unutmuyorum. Parasız kalmanın nasıl bir şey olduğunu hayal bile edemezsiniz."

"*Aviñón'lu Kadınlar** isimli eserinizden bahsedelim biraz da."

"Eserlerim hakkında asla konuşmam. Onlarla ilgili çok şey yazılıp çiziliyor."

"Fakat siz ne düşünüyorsunuz?"

"Ben düşünmem, çizerim." Picasso, kadının konuyu değiştirmeye niyeti olmadığını anlamıştı. "Tablo 1916'ya kadar ilgi görmedi çünkü yapıldığı dönemde onu kimse anlamamıştı."

"Peki ya şimdi? Onca yazının ardından artık anlaşıldığını düşünüyor musunuz?"

"Hayır. Fakat bırakalım eleştirmenler işlerini yapsınlar," dedi ressam. "Bildiğiniz gibi, onu sergiye koymamı isteyen Andre Salmon'du, sonra onu çerçevesinden çıkardım ve sakladım. Birkaç sene sonra 1920'de..."

"Yirmi birde," diye düzeltti Pallarés.

"Andre Breton, modacı Jacques Doucet'yi onu satın alması için ikna etti. Daha sonra o ölünce karısı da tabloyu Paris ve New York'ta bulunan Seligmann galerisine sattı. En son da New York'taki Modern Sanatlar Müzesi tabloyu satın aldı.

"Bunların hepsini biliyorum," dedi gazeteci. "Ancak bana göre zamanla sanat tarihinin en önemli tablosu haline gelen bu eserinizin nasıl doğduğunu öğrenmek istiyordum. Üzerinde çok çalıştınız. Hatta en son haline gelene kadar birkaç tablo geçti elinizden. Sona yakın olanlarda beş kadının haricinde bir doktor ve bir de denizci vardı. Tablonun son halinde neden onları çıkardınız?"

*Las señoritas de Aviñón. Pablo Picasso'nun 1907'de resmettiği tablo. (Çev. N.)

"Şu lanet olasıca denizci!" diye haykırdı Picasso sinirle.

"Efendim?"

"Tabloda yer almayı hak etmiyordu... Bu nedenle onu çıkardım."

"Hak etmiyor muydu? Fakat iki kişi vardı."

Pablo yanıtlamadan önce tereddüt etti.

"Evet, haklısınız. İki kişi vardı." Bir sessizlik oldu.

"Başka bir açıklama yapmayı düşünmüyor musunuz?"

Pallarés röportajı ilgiyle dinliyordu. Arkadaşının ne kadar ileri gideceğini merak etti.

"O iki karakter size çok benziyordu," diye ısrar etti gazeteci.

"Evet, her ne kadar benim yüzüme sahip olsalar da ben değillerdi. Tanrı'ya şükürler olsun!"

"Tabloda aşırı derecede şiddet var. Sizce de öyle değil mi?" diye sordu gazeteci. "Bana hep korkunç bir tablo gibi gelmiştir."

"Kesinlikle doğru... Fakat o tabloda fazlasıyla aşk da var."

"Genelevi mi kastediyorsunuz?"

"Evet," diye kısaca yanıtladı Picasso. "Ben orada yaşadım."

Gazeteci konuyu değiştirmeye karar verdi. Picasso'nun ne eseri ne de dünyaca ünlü bu tablodan çıkartmaya karar verdiği karakterler hakkında konuşmaya niyeti olmadığı açıktı.

"Hayatınız boyunca beni huzursuz eden tablolar yapmaya devam ettiniz ve bu tabloların hepsinde *Aviñón'lu Kadınlar* ile bir paralellik görüyorum."

"Hangi eserlerimden bahsediyorsunuz?" diye sordu Picasso merakla.

"Örneğin *Le Meurtre.*"*

*Fransızca cinayet anlamına gelen Le Meurtre, Picasso'nun 1934'te yaptığı tablolardan biridir. (Çev. N.)

Picasso düşündü. Onu çok iyi hatırlıyordu. Gazetici konuşmaya devam etti:

"Marie-Thérèse'ye büyük bir mutfak bıçağı saplayan, canavar gibi korkunç bir kadın görüyoruz. İğrenç dişlere sahip kadın, ona doğru yaklaşırken dilini çıkarıyor. İki gün sonra Marie-Thérèse'yi, sonrasında kılıçla yaralanacak olan bir boğa tarafından parçalanan bir at karışımı şeklinde resmettiniz. Fakat daha fazlası da var; 1942'de yaptığınız *L'aubade* isimli tabloda bedeni ve yüzü deformasyona uğramış bir kadın görüyoruz. İlgimi çeken bir diğer eseriniz ise büyük bir karakalem çalışmanız. Bu çalışmanızda meydanın ortasında can çekişen bir at görüyoruz, kafasını kaldırmaya çalışırken bedeni kanlar içinde yerde duruyor. Bunu *Guernica*'dan* yirmi yıl önce yaptınız. Bir diğeri de..."

"Dahası da mı var?" diyerek araya girdi Picasso.

Gazeteci hevesle devam etti:

"Bir sürü. Fakat asıl gelmek istediğim, ismini şu an hatırlamadığım bir tablonuz. Ağzında, öldürdüğü bir kuşu taşıyan kediyi resmetmiştiniz. Ya da bir kadının kucağında ayakları bağlanmış, tüylerinin yarısı yolunmuş ve aşağıya düşmüş başı öfkeyle kaldırılmış küçük bir horoz bulunan tablonuz. Kadın çok korkunç, neredeyse kel diyebiliriz; bir eliyle hayvanı kanadından yakalamış, yerde de bir bıçak var."

Gazeteci, ressamın cevap vermesini bekledi. Picasso'nun yüzü bembeyaz kesilmişti. Sorudan rahatsız olmuş ve bunu saklayamamıştı.

---

*Guernica, Pablo Picasso tarafından 1937'de yapılan, İspanya İç Savaşı sırasında Nazi Almanyası'na ait yirmi sekiz bombardıman uçağının 26 Nisan 1937'de İspanya'daki Guernica şehrini bombalamasını anlatan tablo. (Çev. N.)

"Bana göre tablo, yıkımın bir özetidir. Bunu hiçbir ressamda görmedim."

"Bunu denizciden mi öğrendiniz?"

"Burada bırakalım," dedi ressam.

"Natürmort döneminden boğa başlı tuhaf bir tablonuz var," diye devam etti gazeteci. "Denizci gibi giyinmiş, şapkalı bir çocuk duruyor. Şapkasının köşesinde 'Picasso' yazıyor. Elinde kelebekleri yakalamak için bir ağ var, bu arada kırmızı bir kelebek çocuğun burnuyla ağ arasında uçuyor. Kelebek neden kırmızı? Neden kendinizi bir çocuk olarak resmettiniz ve neden denizci kıyafetini seçtiniz?"

"Çünkü ben hep denizci atleti giyerim!" dedi Picasso, gömleğinin düğmelerini açıp içindekini gösterirken. "Şimdi lütfen başka bir konuya geçip bitirelim, çok yorgunum."

"Yalnızca iki soru daha. Tanıdığınız insanlar içinde en çok kimi gerçekten özlediniz?"

"Carmen'i."

Cevap öyle hızlı gelmişti ki gazeteci bile şaşırdı.

"Carmen'i mi?"

"Lütfen bunu yazmayın. Diğer soruya geçelim mi?"

"Neyi özlediniz?"

"Clichy Bulvarı'ndaki Bateau-Lavoir'de bulunan teneke küvetimi," diye yanıtladı ressam. "Orada Fernande ile yaşıyordum ve mutlu olduğum tek yer orasıydı."

"Teneke bir küvet mi?" diye sordu gazeteci şaşkınlıkla.

"Evet, Sherlock Holmes, Nick Carter, Bufalo Bill, Verlaine, Rimbaud ve Mallarme gibi kitaplarımı onun içinde saklıyordum."

Röportaj bitmişti. Gazeteci her ikisiyle de vedalaştı, Pi-

casso genç kadına kapıya kadar eşlik etmesi için Jacqueline'i çağırdı.

İki arkadaş yeniden yalnız kalmışlardı. Pallerés arkadaşının biraz sersemlemiş olduğunu ve kafasının karıştığını anladı. Bir süre ikisi de tek kelime etmedi.

"Tuhaf bir röportajdı. Neredeyse seni ele veriyordu," dedi Pallarés.

Picasso ona aldırmadan düşünceli bir şekilde oturmaya devam etti. Manolo Pallarés bakışlarını defterin bulunduğu masaya doğru çevirdi. Bıçak da o masanın üzerinde duruyordu.

"Görüyorum ki hâlâ o eski bıçağı saklıyorsun," dedi Pallarés.

Yetmiş yıl geçmişti ama Horta'ya ilk geldiğinde kendisine hediye edilmiş olan bıçak hâlâ Picasso'daydı. O zamanlar onu ince odunları parçalamak, patatesleri soymak, domuz etini kesmek için ve bir de yemek sırasında kullanırdı. Onca yıl geçmesine rağmen çalışırken hâlâ onu kullanıyordu.

"O lanet olası denizci neredeyse seni öldürüyordu."

"Evet. O İngiliz olmasaydı..." Ressam bir an bocaladı.

"Arrow," dedi Manolo Pallarés.

"Harika bir adamdı."

"Hayatını kurtardı."

"Yalnızca o yüzden değil," dedi Picasso. "Şu anda olduğum kişiyi ona borçluyum."

"Çok zaman geçti, Pablo."

Ressam hafızasını zorlarken kendinden geçmiş gibiydi, sonra kendini toparlayarak, "Bildiğim her şeyi Barselona'da öğrendim," dedi. "Tabii o lanet olası zalimi de orada gördüm."

Cümlesinin son kısmını öfke dolu, keskin ve sert bir tonda söylemişti.

"Biçimin uğradığı yıkım," diye ekledi Pallarés.

"Nefesi cehennem ateşi gibiydi fakat biliyor musun? Sırf yıkım yapmış olmak adına zarar veriyordu etrafına," dedi Picasso. "Tam bir şeytandı. Bir suç, bir cinayet arzusuyla yakıp yıkıyordu ancak..."

"Sen de aynı fikre kapıldın ve dünya görüşünü değiştirdin," diyerek ressamın sözünü kesti Pallarés.

"Ben o kadarını söylemezdim."

Pallarés, defteri işaret etti. "Hepsi burada."

"Evet, Aviñón kadınlarımın hepsi orada. Tablo hakkında bir sürü aptalca şey yazılıp çizildi! Onu yaptığımda yirmi sekiz yaşındaydım."

"Yirmi beş," dedi Pallarés ama Picasso onu duymazlıktan geldi.

"Yıllarca kadınları kendime saplantı haline getirmiştim," diye konuşmasına devam etti ressam. "Kafamdan o canavarı çıkarmaya çalışıyordum. Bunun tek yolu resim yapmaktı fakat o zamanlar henüz hazır değildim. Yalnızca acı hissediyordum; acı ve nefret. Uzaklara gitmek ve zamanın akıp gitmesini beklemek zorundaydım." Pablo bir an durdu ve masanın üzerindeki deftere baktı. "Aptallar onu Matisse ve Derain ile rekabet etmek için yaptığımı söylüyorlar. Saçmalık! Yaptım çünkü artık bunu becerebilecek durumdaydım; çünkü onca zaman sonra bir yolunu bulabilmiştim ve sanat tüccarı Vollard sayesinde hayatımda ilk kez para kazanmıştım. Benim alın terimdi, sevgili Manolo. Dokuz ay boyunca tek bir saplantıyla kendimi odalara kapatmıştım; o da o tabloyu yapmaktı. On-

ların... O kızların adeta içimden yükselen seslerine kulak vererek, tabloyu istedikleri gibi son haline getirene kadar sekiz yüzü aşkın çizim ve onlarca tablo yaptım, altı defter bitirdim. Zavallı kızlar! Ne korkunç!" Bir an sustu ve artık arkadaşının bile unuttuğu bir melankoliyle bakarak, "Ve en çok da o!" dedi. "Bir sürü kadın sevdim, aşkımı derinden yaşadım. Sana yemin ederim ki onlara âşık oldum!... Fakat hiçbiri onun gibi değildi. Onun hatırası peşimi bırakmadı."

"Daha bir çocuktun, Pablo."

"Evet, bir çocuktum ama o beni koca bir adam yaptı." Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Pablo kendi kendine konuşurcasına, "Carmen! Benim küçük ütücüm!" dedi.

Ressamın gözlerini yeniden hüzün kaplamıştı. Pallarés arkadaşının aklından geçenleri tahmin edebiliyordu. Hep aklını okurdu zaten. Lonja'da tanıştıkları o günün üzerinden çok zaman geçmişti. O zamanlar iki genç resim bölümü öğrencisiydiler.

"Çocuk, Horta'da mutluydu, gerçekten," dedi Pallarés.

"Biliyorum. Biliyorum," diye tekrarlardı ressam, bir yandan da defterin ilk sayfalarını yırtıyordu. Sonra şömineye yanaşıp sayfaları ateşe attı.

BİRİNCİ KISIM

PABLO PICASSO

1
El Torín

1895 Eylül sonları, Barselona

Málaga'da geçirdikleri tatilin ardından babasının tayinini istemesi üzerine, 13 Eylül günü *Cabo Roca* isimli küçük bir yük gemisiyle Barselona'ya doğru yola çıktılar. Málaga Limanı'nın Sağlık Hizmetleri Dairesi müdürü olan amcası Salvador, biletleri oldukça indirimli almalarına yardımcı olmuş, bu da babasının deniz yolculuğuyla ilgili ön yargılarından kurtulmasını sağlamıştı.

Yolculuk uzun sürmüştü, çünkü gemi, Barselona'ya kadar kıyı boyunca ağır ağır ilerleyip Cartagena, Alicante ve Valencia limanlarında durmuştu. Sanki yol hiç bitmeyecek gibiydi. Pablo vakit geçirmek için küçük not kâğıtlarına deniz resimleri çiziyordu. Don José de kendini çizimlerine kaptırmış olan oğlunu izliyordu.

"Bakabilir miyim?"

Pablo ona kâğıdı gösterdi. Sessizce çizimleri inceleyen Don José'nin gözleri parlıyordu.

"Denizin rengi güzel, hoş bir çalışma olmuş," dedi resmi geri uzatırken. "Fakat ben olsam dalgakıranlara ve demir atmış gemilere odaklanırdım."

Pablo babasının dediği gibi dalgakıranlara odaklandı, sonra da en küçük ayrıntılarına kadar gemileri çizdi.

"İşte baba."

Don José resmi geri verirken, "Harika," dedi. "Umarım bu yolculuk çabuk biter, biraz yavaşladık."

Barselona'ya varınca, Barceloneta bölgesindeki limanın yakınlarında bulunan Cristina Caddesi'ndeki küçük bir yerde kaldılar. Don José'nin ders vereceği, oğlunun da eylül sonlarında öğrenim görmeye başlayacağı Güzel Sanatlar Okulu'nun merkezi olan Lonja binasından dört adım ötedeydiler.

Barselona çocuğu büyülemişti adeta. Yarım milyonu aşkın nüfusu, modern binaları, ağaçlı ve aydınlatmalı caddeleriyle sürekli bir değişim içinde bulunan, yenilikçi ve büyük bir endüstri şehriydi burası.

Yaşadığı yerin en güzel kısmı ise boğa güreşi yapılan El Torín isimli arenaydı. Mimar Josep Fontserè tarafından yapılan bu arena, Barselona'nın ilk boğa güreşi arenasıydı. El Torín, Barceloneta'nın Ginebra bölgesinde bulunuyordu. Akşamları birçok kez babasıyla birlikte elinde bir defterle boğa güreşlerini izlemek için buraya gelirlerdi. Açılışından bir sene sonra o arenada, şehirdeki tüm manastırların yakıldığı bir isyan çıktı. Bu olay şiirlerle ün saldı:

Yıl otuz beş, Aziz James günüydü,
Torín'de büyük bir olay patlak verdi,
Eylül geldi çattı ama boğalar hiç iyi değillerdi,
İşte bu yüzden yanıp kül oldu manastırlar.

Bunun sonucunda arenanın kapatılarak mezbahaya çevrilmesi gündeme geldi. Boğa güreşleri Borne Arenası'nda yapılmaya devam edecekti fakat daha sonra ilgiyi artırmak için

Rey Arenası'na taşınması söz konusu oldu. Ancak insanlar Barselona'ya boğa güreşleri için geliyordu, bu nedenle kimse Torín'i bir mezbahaya çevirmeye cesaret edememişti.

Pablo bu bölgeyi seviyordu ve ne zaman buradan geçse çizimler yapıyordu: Evlerinin önünde balık ağı ören, çamaşır asan ya da taze balık satan balıkçı eşleri; Aziz Miquel de Port Kilisesi'nin bahçesinde oynayan çocuklar; tuttukları kasa kasa balıkları çıkartan balıkçılar; yaz gündönümünü kutlamak için Baños Soler tesislerinde çırılçıplak yüzmeye gelen insanlar... I. Amadeo bile 1871'deki Merced Festivali'nde şehri ziyaret ettiğinde burada çıplak yüzmüştü. Bu, monarşinin bir geleneğiydi. Kraliçe II. Isabel 1840'ta doktor tavsiyesiyle bu şifalı sulardan faydalanmak için en az üç kere Barceloneta'daki bu plaja gitmiş ve sonunda ileri derecedeki egzamasından kurtulmuştu.

"Bu akşam Ostia'ya boğaları izlemeye gidelim," demişti babası bir keresinde. Babasının bu sözü çocuğu şaşırtmıştı çünkü onun konuşmalarındaki inancı ve netliği bilirdi. "Yani Barceloneta'ya, oğlum. Oraya Ostia da deniyor çünkü bir zamanlar orada bir İtalyan'a ait bir kuruluş varmış. Binanın ön yüzünde adamın memleketi olan Ostia kentinin bir silueti bulunuyormuş."

Pablo gezilerinde bu şehrin insanlarından çok etkileniyordu. Denizciler gibi evden çok sokaklarda kalıyor, bir şeyler yiyip içiyordu. Tuhaf bir durum değildi bu çünkü insanlar, birçoğu tek katlı olan küçücük evlerde yaşıyorlardı.

"Nerelerdeydin Pablo? Tüm gün arkadaşlarınla orada mıydın?"

"Denizin oradaki surlardaydım," dedi Pablo. "Barceloneta pilajına gittim sonra da barakaların oraya geçtim, balıkçıların olduğu iskeleye ve eski şehir merkezine de uğradım..."

"Böyle olmaz, Pablo," diye sözünü kesti babası. "Çalışmayı bırakıyorsun."

Genç adam, "Bak sana ne getirdim, baba," diyerek araya girip elindeki defteri gösterdi. Don José defterin içindeki çizimleri inceleyerek yavaşça sayfaları çevirmeye başladı. Çocuk, eskiz çizmede hem hızlı hem de becerikliydi; bir çırpıda çeşit çeşit insanları, binaları ve çevredekileri çizebilirdi.

"Bunların hepsini bu hafta mı yaptın?"

"Hayır, baba, bugün yaptım."

"Bugün mü? Hepsini mi?"

"Evet, baba."

"Çok güzeller, oğlum. Fakat dersleri asmanı istemiyorum."

"Derslerde sıkılıyorum, baba. Ama hepsine katılıyorum, bunu biliyorsunuz."

"Evet, özellikle de Çizim ve Model derslerine katılıyorsun," dedi Don José. "Peki ya sanat tarihi ve estetik derslerine ne demeli?"

Pablo cevap veremedi, babasının haklı olduğunu biliyordu. Fakat aynı zamanda onun iyice yaşlandığının da farkındaydı. Her zaman üzgün ve bıkkındı. Tüm bunlar La Coruña'daki kız kardeşinin ölümünden sonra bir daha resim yapmamaya karar verdiğinde daha fazla belirginleşmeye başlamıştı.

"Onu rahat bırak, o daha bir çocuk," diye araya girdi annesi. Her zaman Pablo'nun tarafını tutardı zaten. "Çok iyi iş çıkardığını ve harika bir ressam olacağını söyleyen sen değil misin? O zaman onu biraz özgür bırak. Kötü bir şey yapmıyor, evden çıkıp resim çizmeye gidiyor. Senin istediğin de bu değil mi zaten?"

Babası cevap vermedi. Karısının hep oğlundan yana çıktı-

ğını biliyordu. Pablo onun gözbebeğiydi. Marìa Picasso, oğlunun hayatı boyunca elde edeceği başarıları, onu delicesine seven iyi bir annenin gözbebeği olmasına borçlu olacağını biliyordu. Onu oğluna bağlayan şey, saf ve temiz bir sevgiydi. Oğlunun, annesinin ona nasıl taptığını ve onun en yüksek hedeflere dahi ulaşabileceğine olan inancını görmesini istiyordu. Marìa Picasso resimden anlamazdı. Kocasına hayranlık duymasa da beraberliklerini sürdürmelerine sebep olacak tek şey, daha da güzel çizimler yapabilecek, gerçek resimler çizebilecek bir dâhinin ailelerine katılmış olmasıydı. Bu kadar katı olmaya ne gerek vardı ki? Disiplin, düzen, hocaların izinden gitmek ve sanatçı arkadaşlar onu iyi bir ressam yapmamıştı, yalnızca iyi bir profesör olmuştu. Pablo haklıydı, kanatlara ihtiyacı vardı ve Marìa, melankolik kocasının bu kanatları kesmesine izin vermeyecekti.

"Haydi gidelim, annen yemeği hazırladı," dedi Don José konuyu kapatmak istercesine.

Belki de çocuğa bir atölye kiralamalıydı. Her ne kadar küçük ve basit bir yer olsa da kendine ait bir alanı olması onun için iyi olurdu, diye düşündü sofraya otururken.

2

Atölye

Barselona, Eylül 1896

"Burada rahat edersin," dedi babası ona. Don José delikanlı için Plata Sokağı dört numarada küçük bir daire tutmuştu. Böylece burayı bir atölyeye çevirebilirdi.

"Bunların hepsi benim için mi, baba?"

"Çok büyük değil ama idare eder. Eve sığmıyorduk, kendini resme adaman için ancak bu kadarını yapabilirdim," dedi kısa ve öz bir şekilde. Sonra kendi kendine konuşurcasına, "Bir ressamın, kendi dünyasını elleriyle tabloya aktarması için bir başına kalması gerek. Bir ressam sessizliğe ve yalnızlığa ihtiyaç duyar," diye ekledi.

Kendisi bunların hiçbirine sahip olamamıştı.

Don José oğluna bakıp ona sarıldı. Çok hisli bir adam değildi ama ona sarılmadan da edememişti. Oğlunun kariyerine destek olmak için elinden gelen her şeyi yapmaya karar vermişti. Pablo'nun çok özel bir yeteneği vardı, kendinden emin gözlere sahipti, daha önce hiç kimsenin görmediği bir şekilde resmi seçebiliyordu. Küçükken Merced Meydanı'ndaki arenada parmaklarını yerden kaldırmadan nasıl da resim çizdiğini hâlâ hatırlıyordu. O zamanlar henüz yürümeyi bile bilmiyordu. Bir köpek, bir horoz veya bir güvercin çizmeyē başladığını

daha ilk çektiği çizgiden anlayabiliyordunuz; kuyruk, kafa, bir ayak... Çizmeye neresinden başladığının bir önemi yoktu. Pablo, herhangi bir kısmından başlayarak çizebilme yeteneğine sahipti. Heceleme ve aritmetikte her zaman sorunlu olan bu çocuk, günlerini boğalar ve güvercinler çizerek geçiriyordu. Herkes bunun ona bahşedilmiş bir yetenek olduğunu söylüyordu. Annesi onun ilk öğrendiği hecenin, "Lem, lem, lem" olduğunu söylemişti. Daha konuşmayı öğrenmeden kalem istemeyi öğrenmişti. Son nefesine kadar bırakmayacağı bir kalem... Ancak babası, o zamanlar bunu fark edememişti.

Don José, çocuğun sayı saymayı öğrenmede, saatleri okuyabilmede ne kadar güçlük çekeceğini ya da okuldaki durumunun yaşına uygun olmadığını pek önemsememişti. Umurunda olan tek şey, ona özel olarak çizim ve resim dersleri vermekti. Tüm teknik bilgileri öğretti oğluna, çizim yapmanın temel taşlarını, en önemlisi de disiplini. Buna karşılık Pablo da Don José'nin en hevesli ve yetenekli öğrencisi olup çıkmıştı.

Don José hayatını bir hayalin peşinde geçirmişti. Büyük bir ressam olmayı dilemiş ama beceememişti. Bu saatten sonra bunu şanssızlığına ya da resim öğretmenliğinden ve Málaga Müzesi'nin kuratörlüğünden kazandığı maaşla karısına, iki kız kardeşine, kayınvalidesine ve onun çocuklarına bakmak zorunda olmasına bağlamanın bir anlamı yoktu. Onca insanın hepsi bir arada yaşıyordu. Günlük meseleler, yeteneğine olan inancını kaybetmesine sebep olmuştu. Belki de zaten öyle bir yeteneğe hiç sahip olmamıştı. Yalnızca basit bir teknikten başka bir şey bilmeyen bir amatörden öteye gidememişti. Ressamlık başka bir şeydi. Şimdiyse aynaya bakıyor ve yüzünde dehadan, orijinallikten, renkten eser olmadığını görüyordu.

Önceleri sanatçı ruhunun, yaratıcılıkla alakalı daha yüce bir şey olduğunu düşünürdü, şimdiyse o ruhtan eser yoktu. Genç-ken memnun olmadığı bir işi, ev hayatı, ailesi vardı. Tüm bunlara ve rutin, düşük ücretli derslere rağmen yine de maneviyat denen şeye sahip olduğuna inanırdı. İş hayatı kısa sürmüş, tüm o gençlik hayalleri suya düşmüştü. Don José hiç kimse değildi. Günden güne tükenen bir aile babasıydı, şehir şehir dolaşmak zorunda kalan başarısız adamın tekiydi. Eğlenceli, aydınlık şehri Málaga'yı, kuzeydeki iç karartıcı, yağmurlu ve gri bir başka şehir için terk etmişti. Málaga'dayken arkadaşı ünlü ressam Antonio Muñoz Degrain'in yerine görev almıştı. Ancak Sanat Okulu'nda profesörlük yaparak ve San Telmo Zanaatkârlar Odası'nda çalışarak elde ettiği gelirle geniş ailesine ancak bakabiliyordu. Üstüne bir de belediye, José'nin çalıştığı müzeyi kapatma kararı alınca ay sonunu getiremez olmuştu. Bir karar vermesi gerekiyordu. Kızları Concha ve Marìa'yı, Málaga'da kaybetmişti. Neredeyse ilk çocuklarını da kaybedeceklerdi. Çünkü bir doktor, aynı zamanda da Málaga Aşılama Enstitüsü'nün kurucusu olan kardeşi, zavallı çocuğun ciğerlerine sigarasının dumanını üflemişti.

Bir ressam, Málaga'nın on bin seyirci kapasiteli o muhteşem boğa güreşi arenasını özlerdi. Don José, Pablo'yu küçüklüğünden beri boğaları izlemeye götürürdü. Çocuk da atların karınlarının nasıl deşildiğini izlemeye alışmıştı. Ahşabın üzerine yağlıboya ile bacakları zırhlı, atının eğerine iyice yerleşmiş bir matadoru resmettiğinde on yaşında bile yoktu. Tablo, Don José'yi fazlasıyla tatmin etmişti.

"Mükemmel bir at, asil ve güçlü," demişti oğluna. "Ancak biraz küçük gibi," diye eklemişti sonra.

Coruña'ya gitmeyi istememişti Don José. Oradaki Güzel Sanatlar Okulu'nda resim ve dekorasyon dersi vermekten mutlu değildi. Oraya taşınmadan önce oğlunun yaşıtlarına göre çok eğitimsiz olduğunu fark etmişti. İlgisini çeken tek şey yalnızca resim yapmaktı. İki ile ikiyi bile toplayamazken onu Coruña'daki bir okula nasıl kabul ederlerdi ki?

Don José, sahte bir yeterlilik sertifikası alabilmek için arkadaşlarını araya soktu. Bir şekilde çocuğu sınava sokmayı başarmıştı.

"Üç artı bir artı kırk artı altmış altı artı otuz sekiz artı," diye sordu sınavı yapan kişi.

Çocuk beceriksizce sayıları toplamaya çalıştı. Görevli de ona heyecanlanmamasını, sayıları tekrarlayacağını söyledi.

"İsterseniz sizi çizeyim," dedi küçük Pablo.

Oldukça çaresiz kalan görevli, yardımsever bir ses tonuyla, "Topla," diye karşılık verdi. Arkadaş hatırına nelere katlanıyorum, diye geçirdi içinden.

Çocuk, öğretmenin olduğu masaya yaklaşıp sayıları nasıl dizdiğini gösterdi. Sınav görevlisi, işlemin sonucunu bir kâğıda yazarak çocuğun görebileceği şekilde masanın bir ucuna yerleştirdi. Pablo, sonucu hafızasında tuttu ve masasına geri döndü. Bir çizgi çekip, sonucu kâğıda yazdı. Görevli, sınav kâğıdını aldı.

"Aferin, Pablo, aferin."

Çocuğun, "İyi kopya çekmiş miyim?" diye rahat rahat sorması, görevliyi şaşırtmıştı. Onun sorusuna tam olarak cevap olmasa da, "Harika bir çizgi bu, çok güzel. İşlemin en iyi kısmı," diye onayladı. "Haydi bakalım yakışıklı, babana söyle, istediği zaman gelip sertifikayı alabilir."

Don José, çoluk çocuk tüm ailenin biletlerini almaya yardım eden kardeşi Salvador sayesinde Vigo'ya giden gemiye binebilmişti. Deniz yolculuğu uzun ve rahatsızdı. Vigo'dan Santiago'ya trenle gittiler, oradan da Coruña'ya kadar at arabasıyla yolculuk ettiler. 1891 yazının son günleriydi. Don José, farklı bir dil konuşan bu insanların arasında yabancılık çekiyordu. Kalbini düşmanca sıkıştıran bu havaya da alışık değildi. Pablo, ilk derslerine başladığı Guardia Enstitüsü'nde pek bir ilerleme kaydetmiyordu. Don José ders verdiği Güzel Sanatlar Okulu'na oğlunu da kaydettirmişti. Bu sayede oğlunun eskiz çizme ve resim yapmadaki sıra dışı yeteneğini fark edebilmişti ancak Pablo'nun enstitüye olan ilgisizliği onu hayal kırıklığına uğratıyordu.

"Derslere dikkatini vermediğini, bütün günü Babia'da boğaları ve güvercinleri çizerek geçirdiğini söylediler," dedi Don José, Pablo'ya. "Arada bir de okuldan kaçıyormuşsun, bu doğru mu?"

Çocuk yanıt vermedi.

"Bütün gün sokaklarda ne yapıyorsun?"

"Resim yapıyorum baba, resim."

"Ama olmaz böyle, Pablo," diye karşı çıktı Don José. "Bazen konuşmayı bile bilmiyormuşsun gibi geliyor. Öğretmenlerin gramer ve aritmetik konusunda çok sıkıntılı olduğunu, ne kitaplara ne de sınıfta anlatılanlara dikkatini verdiğini söylüyorlar."

"Kitapları sevmiyorum, baba."

"Ben seninle ne yapacağım?"

"Öğretin bana baba, bildiğiniz her şeyi öğretin."

"Seninle bir anlaşma yapacağız," dedi sonunda Don José. "Okuluna biraz daha önem göstereceğine söz verirsen sana bildiğim her şeyi öğretirim."

Pablo, anlaşmanın kendi payına düşen kısmını yapmaya istekli olmasa da bunu kabul etti. O, sadece resim yapmak istiyordu.

Öğretmenleri artık Pablo'dan umudu kesmişti çünkü o hâlâ defterlerini güvercin, boğa güreşi, kule ve atlı askerlerin yanı sıra bir merdivende oturan veya sokakta oynayan çocukları, gazete okuyan adamları, çiçekleri ve sülünleri çizerek doldurmaya devam ediyordu.

Babasının ona öğrettiği teknikleri kullanmak için sabırsızlanıyordu; eskiz, karakalem, tüy kalem, guvaş, kara tebeşir, mürekkep, suluboya, yağlıboya. Babası ona başlangıç olarak küçük tahta parçaları üzerine portre çizimleri ve manzara resimleri yaptırmıştı.

Don José, en çok oğlunun bir tuval üzerine yaptığı *Bereli Adam** isimli yağlıboya tabloyu ve bir tahta pano üzerine Doktor Ramon Perez Costales'in yatak odasını resmettiği tabloyu beğenmişti. Bay Ramon bir doktor ve yazardı, ayrıca iki kez Bayındırlık ve İskân Bakanı seçilmişti. *Köşe Taşı*** isimli yapıtında Doktor Moragas karakterini yaratan yazar Emilia Pardo Bazan ile yakın arkadaştı. Adamın evi Ruizlerinkine çok yakındı. José ile Ramon'un arkadaşlığı Pablo'nun küçük kız kardeşinin hastalanmasıyla başlamıştı. Ramon bir doktor olarak birçok kez onu ziyarete gelmişti.

*Orijinal ismi *Hombre con boina* olan Pablo'nun 1895 yılında yaptığı tablosu. (Çev. N.)

**Orijinal ismi *La Piedra Angular* olan Pablo Picasso'ya ait tablodur. (Çev. N.)

Ramon defalarca, "Çok değerli bir oğlunuz var," demişti José'ye.

Doktorun çocuktan beklentisi öyle çoktu ki bir şemsiye firmasına ait dükkânda ilk sergisini açması için onu cesaretlendirmişti. Serginin çok başarılı olduğu söylenemezdi çünkü olası alıcılar on dört yaşında bir ressamın tablosuna ilgi göstermiyordu. Fakat Ramon birkaç tanesini hediye olarak kabul etmişti.

Don José, o tabloda güzel fırça darbeleri görmüştü, her bir detay ince ince işlenmişti. Kompozisyon, cibinlikli büyük bir yatak, bir halı, komodin, bir sandalye, bir şamdan ve tüm bunları içine alan genişçe bir perdeden oluşuyordu. Evet, o tabloda yetenek konuşuyordu.

Don José, elli beş yaşında, tabloları satmayan yaşlı ve başarısız bir ressam olarak görmüştü kendini. Bir karar almıştı. Bundan böyle resim yapmayacak, kendini öğretmenliğe adayacaktı. Oğlunu çağırıp boyalarını, fırçalarını ve paletlerini ona verdi.

"Bunlar senin. Artık ailenin ressamı sensin."

Bu hareketi, çocuğu çok şaşırtsa da Pablo bunu kabul edemedi.

"Henüz değil baba, henüz değil," dedi. "Hâlâ bana öğretmeniz gereken bir sürü şey var."

Don José, eşyalarını geri aldı. Şimdi degilse de bir başka zaman bunlar Pablo'nun olacaktı. Sonuçta Don José kararını vermişti.

Kızı Concha'yı 10 Ocak 1895 günü bu yağmurlu ve kasvetli şehirde kaybetmişti. Boğaz difterisi onun, Tanrı'ya erkenden kavuşmasına neden olmuştu. Daha sekiz yaşındaydı ve ebedi

uykusuna La Coruña Mezarlığı'nda yatmıştı. Bu olay, ressamın iyice çökmesine neden olmuştu. Kız kardeşinin ölümünün küçük Pablo'yu bu denli etkileyeceğini de hiç düşünmemişti. Çocuk, adeta ruhunu kaybetmiş gibiydi ve kardeşinin hastalığı boyunca resim yapmayı bırakmıştı. Bunun üzerine Don José, gözbebeği kızını ondan alan ve hiçbir zaman mutlu olamadığı bu şehirden taşınma kararı almıştı.

O sırada Don José'nin, Galiçya'dan eski bir asistanı Barselona'daki Güzel Sanatlar Okulu'nda ders veriyordu. Don José'ye iş pozisyonlarını değiştirmeyi önerince, ressam bunu hiç tereddütsüz kabul etti. Ücreti daha iyiydi; yılda üç bin peseta. Önce Madrid'e gidecekler, yazı Málaga'da ailesiyle birlikte geçirecekler ve sonra Barselona'ya taşınacaklardı. Madrid'e tren yolculuğu otuz saat sürmüştü. Defalarca durup aktarma yapmışlardı. İspanya'nın başkentinde iki gün geçirmişlerdi. Don José de oğlunu Prada Müzesi'ne götürmüştü.

"Bunu görmen lazım, oğlum," demişti. "Bütün üstatların en önemli eserleri burada bulunuyor."

Pablo, gözlerinde Don José'nin daha önce görmediği bir heyecan ve merakla salonları gezerken kendini kaybetmişti. Bir yandan babasının açıklamalarını dinleyip, bir yandan o meraklı gözleriyle büyük ustaların tekniklerini anlamaya çalışıyordu. Evet, babası haklıydı, hepsi buradaydı; El Greco, Zurbarán, Velázquez, Ribera, Murillo, Goya ve diğer büyük Hollandalı, İtalyan, Fransız ustalar.

Çocuk, hiçbir şeyi kaçırmak istemiyordu. Adeta gözleriyle, "Daha çok, daha çok, daha çok şey duymak istiyorum, anlatın, açıklayın bana, söyleyin," diye haykırıyordu babasına. "Daha çok anlatın baba, sizin gibi olmak istiyorum, onlar gibi olmak

istiyorum, resim yapmak istiyorum, baba. Resim, tüm günümü resim yaparak geçirmek istiyorum, gece gündüz, bazen mum ışığında, bazen günışığında."

Ve işte şimdi de babası yanındaydı... Plata Sokağı'nda kiraladığı küçük atölyede malzemeleri hazırlayarak oğlunun rahat etmesine yardımcı oluyordu.

Don José bir kez daha oğluna boyalarını, fırçalarını ve paletlerini uzattı.

"Bu kez geri çeviremezsin," dedi. "Al, bunlar artık senin."

Babası onu kucaklarken, Pablo tek kelime edemedi. Babasının yaşlı ve yorgun kalbinin atışlarını duyabiliyordu. Bir resim kutusunun içindeki hayal kırıklıklarının yükünü delip geçen bir kalbin sesiydi bu.

"Haydi, şimdi çalışmaya!"

3

Manolo Pallarés

Barselona, Kasım 1896

Babasının kiraladığı atölyenin çatısından civardaki bütün çatılar görünüyor, caddedeki hareketlilik duyuluyordu. Barselona muhteşem deniziyle dört ayrı kısımdan oluşan harika bir şehirdi. Pablo gördüğü her şeyi çizmek istiyordu. Defterini ve kalemlerini kaptığı gibi sık sık sokaklarda alıyordu soluğu. Işığıyla, rengiyle içine işleyen, deniz kıyısındaki bu koca şehre geldiğinden beri aynı şeyi yapıyordu.

Ancak o sabah tek başına atölyesinde terasları izleyip, eskizlerini yapmak istemişti. Çatıdan indiğinde arkadaşı Manolo Pallarés ile karşılaştı.

Manolo, Pablo'nun atölyesine girer girmez çalışma masasını karıştırıp çizim defterlerini incelemeye başladı. Pallarés, genç arkadaşına büyük bir hayranlık besliyordu. Hele her gün daha da çoğalan çizimleri ve notları gördükçe hayranlığı daha da artıyordu. Bu çocuk makine gibi çalışıyor, herkesten daha hızlı ilerleme kaydediyordu. Evet, Pallarés onun çalışmalarına bayılıyordu, en küçük bir çizgisine bile... Çünkü tarzı natüralist akımın daha özgür, daha yaratıcı ve daha dağınık bir boyutuna geçmişti. Bu atölyede, bu çocukta beğendiği yan da işte buydu.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu Pablo gözlerini şövalesinden ayırmadan.

"Defterlerine bakıyorum," dedi Pallarés. "Doğadan birkaç şey öğrenmeye gideceğim, benimle gelir misin diye sormaya geldim. Dışarı çıkalım mı?"

"Hayır, ben daha sonra çıkacağım. Atölyeyi benimle paylaşma konusunu düşündün mü? Babam bundan memnuniyet duyardı, bilirsin seni sever."

Gerçekten de Don José, oğlundan beş yaş büyük olan bu delikanlıya değer veriyordu. Kasabadan gelen, açık sözlü ve duyarlı bir çocuktu. Oğlunun gamsız ruhu, inatçılığı ve hayalperestliği üzerinde iyi etkileri olacağı kesindi.

Ruizler, Manolo'yu sık sık evlerine çağırıyordu, kısa süre içinde aileden biri gibi olmuştu.

"Eğer baban da uygun görüyorsa, buraya gelip seninle birlikte resim yapabilirim."

"Onun için sakıncası yok."

"Tamam, o zaman anlaştık," diye onayladı Pallarés.

Manolo Pallarés, 1895'te açılan Lonja'daki kursta genç Pablo'yla tanışalı bir sene olmuştu. Manolo, sınıftakilerden beş altı yaş daha küçük olan ve sınavı bir günde geçtiği söylenen bu çocuğu izlemeden edememişti. Sınavı bir günde geçtiği doğru değildi. Bütün öğrenciler bir ay içinde üç ayrı giriş sınavına tabi tutulurdu; kâğıt üzerindeki bir resmi kopyalamak, bir heykeli çizmek ve son olarak da modelle yapılan çalışmalar. Pablo daha sonra bu dedikodunun doğru olmadığını söylemişti Manolo'ya. La Coruña'da zaten resim kopyalama ve heykel çizme kısımlarını yaptığı için onlardan muaf tutulmuştu. Ancak bu durum, hocaların anlattıklarına karşı

dikkatsiz, sorunlu ve umursamaz bir tavır takınan bu yeni öğrencinin değerinden hiçbir şey eksiltmiyordu. Pablo yeteneğinin ve ondan yaşça büyük öğrencilerden daha iyi olduğunun da farkındaydı.

Manolo onun dehasını daha ilk görüşte anlamıştı. Kimse onu bir fazlalıkmış gibi görmeyecekti. Manolo ona baktıkça güçlü bir karakteri olan genç bir adam görüyordu, herkesten daha üstün, sempatik bir çocuk... Harika çizimler yapmadaki yeteneği ve hızı, insanların ağızlarını bir karış açık bıraktırıyordu. Her şeyi çabucak kapıyor, doymak bilmeyen merakını tatmin etmeye çalışıyordu. Pablo hırslıydı ama hayat dolu biri değildi. Bazen çok heyecanlı ve telaşlı bir havaya bürünürken, bazen de tek kelime etmeden saatlerce oturabiliyordu. Pallarés daha sonra onun yaşındaki bir çocuğa uymayan bir karakteri yansıtan o hüzünlü ve mutsuz günleri hatırlayacaktı.

Manolo o ilk sene, onu arkadaşları José ile Joaquín Bas, Pepe Cardona, Garnelo ve Ricardo Sitwell'le tanıştırdı. Hepsi de sanatta bir yerlere gelmeyi istiyorlardı. Sitwell grubun en kötü ressamıydı. Aşırı derecede istekli ancak yetenekten yoksun bir gençti. Yalnızca bir iki fırça darbesi biliyordu. Kendisi için çizgileri ve renkleri kullanmayı bilmeyen basit bir amatörden bir adım önde de denebilirdi. Sitwell zengindi, aslında zengin olan babasıydı demek daha doğru olurdu. Oğluna hiç engel olmaya kalkmamıştı ancak onun, bu ressam olma hevesinden de hiç memnun değildi. Genç adam, Lonja'daki derslerinin yanı sıra hukuk eğitimi alıyordu ve görünüşe bakılırsa ikisinde de iyi değildi. Sitwell'in en göze çarpan özelliği, aldığı önemli teknik derslerdi. Bu konuda bütün arkadaşları hemfikirdi; Ricardo Sitwell harika bir sanat eleştirmeni ya da eşi benzeri olmayan bir

sanat tüccarı olabilirdi. Ancak şu anda kendini adamak istediği şey onu ne şimdi ne de ileride mutlu edecekti.

Ricardo Sitwell, Picasso'nun yeteneğini daha ilk günden fark ederek o andan itibaren onun bir gölgesi haline geldi.

"Dün geceki parti nasıl bitti?" diye sordu Manolo.

"Çok geç saatlere kadar sürdü."

Manolo gruptaki herkes gibi bir parti çocuğu olsa da o gece erken ayrılmak zorunda kalmıştı.

"Sitwell buraya gelmek için ısrar etti. Resimlerimi görmek istedi."

"Bu çocuk hiç aman vermiyor."

"Yakama yapıştı," diye yakındı Pablo. "Ne zaman fırsatını bulsa çalışma odama girip altını üstüne getiriyor. Bütün bir günü resimlerimi benden istemekle geçiriyor."

"Sen ne yapıyorsun peki?"

"Ondan kurtulmak için resimleri veriyorum, başka ne yapabilirim ki?"

"Sana hayran Pablo, sana hayran."

"Keşke biraz daha az hayran olsaydı."

"Onun evine gittin mi hiç?"

"Hayır."

"Ben gittim," dedi Manolo. "Odasındaki duvarlar senin resimlerinle kaplı. Yaşadığı yer tam bir saray! Sanırım babası çok zengin. Barselona'nın en zenginlerinden biri olmalı. Yüz yıl önce ailesiyle buraya yerleşmiş bir İngiliz'in soyundan."

"O zaman İngiliz sayılmaz."

"İngiltere kraliçesinin arkadaşı olduğunu söylüyorlar, hatta bir unvanı varmış ve belediye başkanından daha çok sözü geçermiş."

"Londra belediyesi başkanından mı?" diye sordu Pablo.

"Hayır, Barselona'nınkinden."

"Babasını tanıyor musun?"

"Hayır."

"Tüm bunları nereden biliyorsun?" diye sordu genç sanatçı.

"Kâhyalarıyla ve bir de hizmetçi kızla arkadaş oldum."

"Kızla çok yakın arkadaş mı oldunuz?"

"Yeterince arkadaş... Ama konumuz bu değil."

"Sitwell'in cüzdanını çıkarmada epey hızlı olduğu kesin."

"Hem de nasıl! O olmasa partilerin masrafının yarısını bile karşılayamazdık. Biz ancak çeyreğinin altından kalkabiliriz!" diye bağırdı Pallarés.

"Evet ama ben epey büyük bir bedel ödüyorum; ona tahammül etmek ve resimlerimi hediye etmek."

"Kabul et, aslında onu seviyorsun. Ayrıca o iyi bir çocuk, üstelik hasta."

"Evet, bir gün parti masraflarının yarısı bize kalacak ya da bir fahişenin üzerinde öyle kuş gibi kalacağız," dedi Pablo. "Lanet olası öksürük onu öldürüyor."

Manolo artık sohbet etmekten sıkılmıştı, sokağa çıkmak istiyordu. "Neyse, ne yapıyorsun? Doğayla baş başa kalmak için benimle gelecek misin?" diye sordu.

"Hayır dedim ya, daha sonra çıkacağım. Eğer sen ve öteki yapışkanlar beni rahat bırakırsanız resim yapmak istiyorum."

"Okula da mı gitmeyeceksin?"

Pablo yanıt vermeden resim yapmaya devam etti.

4
Ütücü Kız

Sonra gözleri, zemin katın penceresinin ardındaki siluetlerden birine takıldı. Babasından başka kimseyi bu kadar kederli ve canı sıkkın görmemişti. Elindeki metal nesneyi itip dururken sanki kızın içi paramparça oluyor gibiydi.

Neredeyse bir yıldır şehrin yoksul bölgelerini gezerek ne gördüyse çizmişti. Bu süre boyunca kozmopolit ve modern şehir, ona karanlık yüzünü de göstermişti. Gördüğü her şeyi resmetmişti; dilenciler, hayata küsen kadınlar, perişan haldeki işçiler, alkolikler, körler, fahişeler, kederli yüzler. Hayatın bütün umutsuzluklarına, ıstıraba ve korkuya tanık olmuştu. Bunların hepsini kime anlatabilirdi ki? Babası belki çizimlerine hayranlıkla bakıyordu, evet, ancak konularını beğenmiyordu. Şehirde insanın keyfini kaçıran her bir köşenin tablolarda olmasından hoşlanmıyordu.

Ancak Pablo'nun gördüklerinden hiçbiri, pencerenin ardındaki çalışmaktan yorgun düşmüş o genç kadınla kıyaslanamazdı. Ütü masasına doğru eğilmişti, yüzünde bıkkın ve hüzünlü bir ifade vardı, ütüyü her hareket ettirişinde yüzüne doğru sallanan bir zülüf haricinde saçları arkadan toplanmıştı. Yorgunluk, açlık ve işinin ağırlığı yüzüne vurmasaydı güzel

bile denebilirdi. Sırtı kırılmak üzere olan bir kamış gibiydi. Masadaki kumaşın üzerine yaptığı her darbeyle hayatı biraz daha soluklaşan, ütüye zincirlenmiş bir köleydi o. Yine de yüreği dopdoluydu, gözlerinden belli oluyordu. Ne kadar da güzeldi! Simsiyah kirli saçları, incecik oval yüzü, ölü gibi beyaz teni... Pencereden içeri sızan ışık, eski püskü elbisesinin sardığı güçsüz bedenini ortaya çıkarıyor, ütüye kenetlenmiş parıltısız gözlerini aydınlatıyordu. Evet, tüm yaralarını, bütün o aşağılanmaları... Bu dünyadaki bütün yoksulların, isimsiz işçilerin, ürkek, küskün, incitilmiş, küçük görülmüş kadınların suskunluklarını bedeninde saklayan ve hiç yaşlanmayacakmış gibi duran bu genç kız, ne kadar da güzeldi böyle! Bu çökmüş ama bir o kadar hoş, zarif, asil ve seçkin duran beden öylesine bitkindi ki!

Not defterini çıkarıp onu çizmeye başladı. Hızlı ve acı dolu çizgilerle kızın tüm hayatı bembeyaz sayfada şekil bulurken, Pablo ona âşık olduğunu anladı.

Pallarés'i dinlemeyerek, canı çıkıp dolaşmak isteyene kadar atölyede kalıp resim yapmaya karar verdiği için memnun oldu.

Ve işte şimdi oradaydı, onun karşısındaydı.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu genç kadın merakla cama yanaşırken.

"Seni çiziyorum. Çizebilirim, değil mi?"

"Pekâlâ."

Kızın yanındakiler gülmeye başladılar. Carmen'e yakışıklı bir talip çıkmıştı; yaşça ondan epey küçük, kocaman gözleri ve kulakları olan, daha büyük görünmek için olgun bir erkek gibi giyinmiş bir talip... Montcada Caddesi'nde

bulunan o küçük ütücüdekilerin artık dalga geçebilecekleri bir şeyleri vardı. Hayatları, her gün masalara serilmiş çamaşırların üzerinde gezdirdikleri ütülere bağlı olan on iki tane genç kız bulunuyordu içeride.

"Görmeme izin verir misin?" dedi genç kadın.

"Bitince görürsün."

"Peki."

"İstersen seni bekleyebilirim, çıkışta birlikte dolaşırız."

"İşim çok geç biter," dedi kız, çocuğu başından atmak istercesine.

"Önemli değil, ben seni beklerim."

"Yapacak başka şeyin yok mu? Babanlarla eve gitmen falan gerekmiyor mu?"

Bu soru delikanlıyı rahatsız etmişti.

"Dokuzda, saat dokuzda çıkıyorum," dedi Carmen ve özür dilercesine gülümsedi. Bunu neden yaptığını bilmiyordu, belki yorgunluktan, belki meraktan, belki de o resmi görmek istemesindendi. Bir çocuğun yaptığı karalamanın muhtemelen pek değeri olmayacaktı ama yine de daha önce hiç kimse onun resmini yapmamıştı. Fakat çocuk, bakışlarını bir kıza bir de kâğıda çevirirken kalemini hevesle oynatıyordu.

"Burada olacağım," diyerek uzaklaştı Pablo. Eski yerleşim yerlerinin dar ve dolambaçlı sokaklarında kaybolmak için hâlâ vakti vardı. İşte o zaman o iriyarı, sert görünümlü denizciyle çarpışmış, defteri elinden düşmüş ve kendisi de son anda düşmekten kurtulmuştu.

Defteri yerden alırken, "Affedersiniz," dedi denizci kalın bir sesle.

Sahibine sormadan defterdeki son çizimlere bir göz attı. Pablo ne yapacağını bilemese de adamın deftere bakmasına izin verdi.

"Tasarımcı mısınız?"

"Ve ressam," diye onayladı Pablo.

"Kız çok kötü durumda ve üzgün görünüyor," dedi denizci. "Yaptığınız her şeyde bir keder var, gördüğüm kadarıyla."

Denizcinin bu yorumu Pablo'yu rahatsız etmişti. Pis bir denizci resimden ne anlardı ki? Yine de kendini beğenmiş ve güçlü ses tonu, uzun boyu ve geniş vücudu onu etkilemişti.

"Bir dakikanız varsa sizin de eskizinizi yapabilirim."

Denizci, "Beni hiç kimse çizemez! Ressamlardan nefret ederim! Gerçeği gördüklerine inanırlar fakat yalnızca kendi benliklerini çizerler," deyip defteri fırlatınca, Pablo onu havada yakaladı. Tuhaf, diye düşündü Pablo, sert görünüşlü denizci Santa María del Mar yönüne doğru ilerlerken. Montcada'nın köşesini dönünce Pablo, defterini açıp bu garip adama dair küçük notlar aldı.

"Kaç yaşındasın?"

"On sekiz," diye cevapladı Pablo.

"Yalancı."

"On altı."

"On üç?"

"On dört... yeni girdim," dedi Pablo. "Ya sen?"

"Ben on sekiz yaşındayım."

Kız yorgun adımlarla yanında yürürken, daha büyük gösteriyor, diye düşündü delikanlı.

"Beni eve bırakır sonra da dönersin. Yarın iş var."

"Anlıyorum, anlıyorum."

"İlginç bir sesin var. Katalan değil misin?"

"Hayır, Málaga'da doğdum ama Coruña'da da yaşadım."

"Bu kadar tuhaf konuşmana şaşmamalı; üç şehir, üç dil."

"Nasıl konuşuyorum?"

"Böyle işte, tuhaf."

"Peki ya sen nerelisin?" diye sordu Pablo.

"Murcia'nın bir kasabasındanım. Uluslararası Sergi'nin* olduğu sene gelmiş ailem buraya."

"Onlarla birlikte mi yaşıyorsun?"

Kızın yüz ifadesi değişti, bir mutsuzluk çöktü üstüne. "Hayır, babam öldü," diye cevapladı. "Colombus'un heykelini dikerlerken bir kaza oldu, o inşaat işçisiydi."

"Annen?"

"Kasabaya geri döndü ve... işte, ben kaldım."

"Yalnız mı yaşıyorsun?"

"Sayılır."

"Adın ne?"

"Carmen. Sen?"

"Ben Merced Caddesi'nde ailemle yaşıyorum, buraya çok yakın."

"Ah, hayır! Onu sormadım! İsmin ne?"

"Pablo. Pablo Ruiz."

Ondan birkaç santim daha uzun olan bu kızla yan yana yürümek Pablo'nun hoşuna gitmişti. Fakat ona ne diyebilirdi ki?

*1900 yılında, bir önceki yüzyılın başarılarını ve gelecek yüzyılı etkileyecek gelişmelerin hızını kutlamak amacıyla Paris'in Fransa kentinde yapılan uluslararası sergidir. (Ed. N.)

Ondan çok etkilenmişti ve onun hakkında her şeyi bilmek istiyordu. Ancak kadınlarla olan deneyimleri dört tane hayat kadınıyla arasında geçen sıradan ilişkilerden ibaretti. Bu farklıydı.

"Resmi göstermeyecek misin?"

Pablo durup defterini çıkardı. Sonra resmin olduğu sayfayı açarak kıza gösterdi. Resmin onda yarattığı etkiyi görmek için gözlerini kıza dikti. Beğenmediğini düşündü.

"Beni bu şekilde mi görüyorsun?"

"Çok güzel bir kız olduğunu görüyorum."

"Fakat resim çok acıklı."

"İşin acıklı, sen güzelsin."

"Sen iyi misin?"

"Çok iyiyim... babam öyle diyor. O iyi bir ressamdır... yani ressamdı."

"Öldü mü?"

"Daha da kötüsü, resim yapmayı bıraktı. Lonja'da ders veriyor."

"Babanı çok seviyorsun, değil mi?"

"Evet, her ne kadar son zamanlarda birbirimizi pek anlamasak da..." dedi Pablo. "Bize bir şey oldu. Çünkü ben diğer herkes gibi resim yapmak istemiyorum, kendim için bir şeyler yapmak istiyorum. Bir tarzım olmalı, büyük ustaların yaptığı gibi yeni bir bakış açısı geliştirmeliyim. Babam bana bunu sürekli söyler ama sonra... sanki bu emin yollardan..." Kelimeler çıkmıyordu ağzından.

"Gitmek ister gibi mi?"

"Evet."

"Peki sen ne diyorsun?"

"Neyle ilgili?"

"Seninle, çizimlerinle ilgili."

"Dünyadaki tek ressam olmak istiyorum."

"Tek mi?"

"Yani en iyisi demek istedim."

"Tek olmak da hemen hemen o anlama geliyor."

Bu cümlenin ardından Pablo bir an bile susmadan konuşmaya devam etti. Kızın onu anlayıp anlayamayacağından emin değildi ama arkadaşı Pallarés'e bile itiraf etmeye cesaret edemediği şeyleri ona anlatma ihtiyacı duyuyordu. Bir süre sonra yeni arkadaşının sıkılmış olabileceğini düşündü, belki de anlattıklarının yarısını bile anlamamıştı. Ayrıca ona eşlik etmeyi kendinden bahsetmek için istememişti. O kasvetli terzide onu görür görmez deli gibi âşık olduğu bu kadının aslında kim olduğunu, nasıl biri olduğunu öğrenme arzusuyla dolmuştu içi. Onu, güzelliğini lekeleyen, her geçen gün bir hayalini daha çöpe atmak zorunda kaldığı ve ömrünü tükettiği o delikten kurtarmak için neler vermezdi.

"Peki, sen ne olmak istiyorsun?"

Carmen umutsuzca, "Şaka yapıyorsun herhalde, ne olduğumu gördün," deyince çocuk ressamı bir hüzün kapladı.

"Ben ne yaptığını gördüm, o kadar."

Kız, başını kaldırıp yıldızsız gökyüzüne baktı ve "Mutlu, yalnızca mutlu olmak istiyorum," dedi.

San Agustin Viejo Meydanı'nda bir kapıya gelince durdu.

"Geldik."

"Seni yarın görebilecek miyim?"

"Neden?"

"Çünkü seni seviyorum," deyiverdi Pablo. Bu sözler öyle

hızlı, öyle kendinden emin çıkmıştı ki ağzından, kendisi bile şaşırmıştı.

"Ne diyorsun? Nereden biliyorsun? Daha önce birini sevdin mi hiç?"

"Hayır, işte bu yüzden biliyorum."

Carmen konuşmadan öylece duruyordu, muhabbeti değiştirmek için bir cümle arıyor gibiydi. Çocuğa bakıp bir abla edasıyla gülümsedi.

"Resim sende kalsın mı?" diye sordu Pablo.

"İmzalamadın."

Delikanlı kalemini çıkarıp "Pablo Ruiz" yazdı.

"Merak etme onu satmayacağım. Bu, şimdiye kadar aldığım en güzel hediye."

"O zaman yarın? İstersen atölyeme gidebiliriz, sana çalışmalarımı gösteririm. Aynı saatte?"

Bu çocukta bu kadar hoşlanacak ne vardı ki? Carmen resmi sevmişti. Üzücüydü ama sonuçta onu çizmişti.

"Tamam, yarın aynı saatte."

"Teşekkürler. Sen bana bir hediye vermeyecek misin?"

Carmen onu alnından öptü.

"Git, yoksa akşam yemeğine gecikeceksin."

5
Denizci

Delikanlı, Comercio Caddesi'ne kestirmeden çıkmak için Tiradores Sokağı'ndan geçti. Zaten çok geç kalmıştı ve kesin annesiyle babası çoktan yemeklerini yemişlerdi. Onlara bir açıklama yapmak zorunda kalacaktı. Her zamanki gibi resim yapmakla meşgul olduğunu söyleyecek ve babasına tamamı dolu defterini gösterecekti. Pablo, Marques de la Argentera'ya doğru inen sokakta ilerlerken o güzel kızı aklından çıkaramıyordu. Gece öyle soğuktu ki sokaktaki görünmeyen ruhların bile donabileceğini düşündü.

"Carmen, Carmen, Carmen! Benim güzel Carmen'im!" diye geçirdi içinden genç ressam, adımlarını sıklaştırırken. "Benim ütücüm! Benim daha iyi bir hayatı hak eden acı dolu ve kederli kadınım! Benim zavallı, bahtsız ve mutsuz, dünyalar güzelim!"

Pablo onu öpmüş olmayı isterdi. Daha önce hiçbir kızı öpmemişti, Pallarés'in yanında getirdiği fahişeleri bile... Bir yandan onlardan hoşlanıyor, bir yandan da tiksiniyordu. Onları öpmek için duyduğu arzu ve tiksinme hissi birbirini bastırıyordu. Hayır, Carmen başkaydı. O, dünyanın en güzel kızıydı. Eve giderken onu düşlüyor, bir gün onunla evlenece-

ğini düşünüyordu. Onu ilk gördüğü andan beri arzuluyordu. Yazın gökyüzünde beliren ay gibi güzel yüzünü aydınlatan o kocaman, kederli gözleri düşlüyordu. Hayatın hor gördüğü ama bir zamanlar iyi günler görmüş bedenindeki göğüsleri iki aç güvercin gibiydi. İyi beslenip insanlık dışı işlerin yorgunluğunu hiç tatmamış olsaydı ancak güzel bir Akdeniz kadınının sahip olabileceği türden bir bedeni olurdu.

Pablo, hayallerine ulaşmak için yapması gereken tek şeyin, onunla evlenip Carmen'i bu zavallı hayattan kurtarmak olacağını düşündü. Pablo çalışır, ona da bakardı. Büyük bir ressam olacaktı ama babasının hayran olduğu Bernardo Ferrándiz, Antonio Muñoz Degrain veya Don Emilio Ocón gibi olmayacaktı. Velázquez, Rafael veya El Greco gibi olacaktı. Bulacaktı, bulacaktı. Evet, defterlerini doldurduğu o umutsuz hayatlardan başka yeni bir tarz, yeni bir stil bulacaktı. Başka bir hayatı hak eden tüm o sefillerden, Barselona'nın her bir köşesinde rastladığı ve yüreğinin burkulmasına neden olan o mutsuz insanlardan başka şeyler bulacaktı. Çünkü bu şehir, yalnızca görünenden ibaret değildi; ıstırap, sıkıntı ve geleceği olmayan bir köleler yuvasıydı aynı zamanda. Pablo hepsini başka bir tarzda, yeni bir yöntem kullanarak çizecekti ve tabloları bin, üç bin, beş bin pesetaya satılacaktı. Bir süre sonra da paha biçilemez hale geleceklerdi. Ve o, Carmen'e yeni bir hayat verecekti, güzelliğini ortaya çıkaran elbiseler alacaktı ona, Avrupa'nın büyük başkentlerini gezeceklerdi birlikte, kralların, devlet başkanlarının huzuruna çıkacaklardı. Ona güzel bir ev alacaktı ve Carmen yalnızca onun olacaktı, ona bakmaya cesaret edenin yüzünü parçalayacaktı.

"Hey, çocuk!"

Bu ses onu hayallerinden sıyırdı. Pablo arkasına döndü. Ona bağıra çığıra seslenen, o akşam karşılaştığı sert denizciydi. Sokakta başka kimse yoktu.

Denizci yanma geldi.

"Siz."

"Merhaba, çocuk. Senin için geç bir saat değil mi bu?"

"Peki ya sizin için?"

"Seni gördüğümde gemime gidiyordum. Acaba sen misin diye merak ettim."

Denizci elini uzattı. Pablo adamın elini sıkmadan önce bir an tereddüt etti.

"Daha önce olanlar için özür dilemek istemiştim."

"Gerek yoktu."

"Gördüğün gibi ömrüm denizlerde geçiyor, insanlarla konuşmaya alışık değilim," dedi denizci. "Aslında bunun için pek imkânım da olmuyor. Gemideki arkadaşları saymazsak tabii, ama senin de tahmin edeceğin gibi onlar pek konuşkan değildirler, kavgaya meyilli, sohbete gelmeyen, benim gibi yaşlı deniz kurtları işte. Sana bir şarap ısmarlayayım."

Pablo emin olamadı.

"Gel, sana bir özür borçluyum. Nasılsa bu yaşlı denizciyle on dakikanı harcamak çok bir şeye mal olmaz senin için."

Pablo adamın teklifini kabul etti. Comercio Caddesi'nin Ribera ile kesiştiği noktaya kadar birlikte yürüdüler. Sonra sağa dönüp, denizcinin söylediğine göre hâlâ açık bir bar bulabilecekleri Ollas Meydanı'na doğru ilerlediler. Denizci, bu kısa yolculuk boyunca konuşmayı sürdürmüştü. Farklı gemilerle yaptığı deniz yolculuklarından, hayatı boyunca uğradığı şehirler ve limanlardan bahsetti. *Patna* ismindeki gemisi,

eski bir yük gemisiydi. Her zamanki yüküyle iki gün önce Bergen'den Barselona Limanı'na gelip demir atmışlardı. Şehirlerden, limanlardan, kavgalardan, maceralardan, tuhaf ve uzak yerlerden bahsetti. Uzun konuşmasının arasında söylediğine göre Hollandalı olan yaşlı denizci, on dört yaşında bir çocuğun duymayı özlediği şeyleri anlatıp duruyordu. Uzun boylu, zayıf ve düşük omuzluydu. Suratının ortasında çenesinden sol kulağına kadar uzanan karman çorman ve gür sakallarının saklayamadığı bir yara izi vardı.

Bu eski ve kirli barın o saatte gelen çok fazla müdavimi yoktu. Bir masaya oturdular. Barın sahibi onlara bir sürahiyle iki bardak getirirken denizci, maceralarını anlatmaya devam etti.

Pablo'nun ilk yudumda midesi bulandı.

Bu tipi sevmişti, sempatik ve konuşkandı ancak hem merakını cezp eden hem de onu rahatsız eden bir yanı vardı.

"Demek ressamsın."

"Evet."

"Defterini tekrar görebilir miyim?"

Pablo defteri çantasından çıkarıp adama uzattı. Denizci, sayfaları yavaş yavaş karıştırdı. Bir çizimden diğerine geçtikçe yüzü değişiyor, ifadesi sertleşiyordu. Pablo'nun o ana kadar görmediği kötü niyetli bir ifadeydi bu. O sırada, izni olmadan denizcinin resmini yaptığını ve onun resminin çizilmesinden nefret ettiğini hatırladı. Fakat artık çok geçti. Denizci o sayfada durdu.

"Beni böyle mi görüyorsun? Tüm o çizdiğin diğer talihsizler gibi mi?"

Pablo cevap vermedi.

"Bir sayfa eksik."

"Evet, onu sevgilime hediye ettim," dedi Pablo safça. Denizci neredeyse kahkahalara boğuluyordu.

"Sevgilin mi?"

"Evet, yani o henüz bunu bilmiyor."

"O nasıl oluyor?"

Pablo adamın sorusuna cevap vermedi. Dilini tutması gerektiğini anlamıştı. Defterini geri almayı istiyordu ama bunu nasıl yapacağını bilmiyordu.

"Hayatını ütü yaparak geçiren o talihsizlerden biri olmasın sakın?"

"Nereden bildiniz?"

Denizci, çocuğun sorusunu dikkate almadı, yalnızca defteri masanın üzerine fırlattı ve "Sadece boktan şeyleri mi çizmeyi bilirsin?" dedi aşağılayıcı bir ses tonuyla. "Ciğerleri beş para etmeyen o ayaktakımının portrelerini mi yapabiliyorsun yalnızca?"

Genç adam öfkelenmişti. "Siz de onlardan daha iyi değilsiniz. Liman liman gezen, toplumdan dışlanmış birisiniz."

"Sen ne bilirsin?!" diye çıkıştı denizci. "Sen, anlatılanlara inanan, daha da kötüsü gördüklerine kanan lanet olası bir çocuksun! Hiçbir şeyden haberin yok! Gördüğümüz birçok şeyin aslında gerçek olmadığını biliyor musun? Elbette ki hayır, şımarık bir velet nereden bilebilir ki bunu?"

Pablo masadan kalktı. Sohbetin gidişatından hoşlanmamıştı. Bir anda karşısındaki adam değişmişti. Onu bu viraneye davet eden o konuşkan, sempatik denizci gitmiş, yerine başka biri gelmişti. Cehennemin dibine kadar yolu vardı. Sohbetin yönündeki bu beklenmedik ve sert dönüş ne anlama geliyor-

du? Carmen ve o dükkân hakkında ne biliyordu? Ne olursa olsun, cevabını öğrenmeye niyeti yoktu Pablo'nun. Yalnızca gitmek istiyordu.

"Otur!" diye emretti denizci.

Bazı müşteriler kafalarını kaldırıp onların masasına baktılar. Pablo yerine oturdu.

"Bir şey bildiğini sanıyorsun, değil mi? Çok zeki bir çocuk olduğunu falan düşünüyorsun. Özel bir yeteneğe sahip bir çocuk. Bilmediğin o kadar çok şey var ki..."

Bir sessizlik oldu.

"Ne biliyorsun sen?" diye devam etti denizci. "Sabah güneşini göremeyen insanlarla dolu bir mahallede yaşayan sıradan bir çocuk değil misin? Dünyada seni rahatsız eden hiçbir şey olmadığını bilerek uyanıyorsun sabahları. Sıradan, küçük gününü yaşıyorsun ve sana ilginç gelen isimsiz insanların harika olduğunu düşündüğün resimlerini yaptıktan sonra gece olunca uyuyorsun. Sen o tatlı, aptal düşlerini görürken, annenle baban masaya senin için bir tabak koyuyor. Sonra aptal resim derslerine gidiyorsun, üstün bir yetenek olmayı hayal ederken o sefil dükkâna bakarak kendini eğlendiriyorsun. Bu şekilde yaşıyorsun hayatını, bir boka yaramayan hayaller kuran boktan bir velet. Bense senin kâbusların olacağım! Öyle değil mi? Bir uyurgezer gibi, bir kör gibi hayal dünyasında yaşıyorsun. Defterlerinin hepsi birer çöp... Dünyanın nasıl bir yer olduğuna dair ne bilirsin ki sen? Dünyanın yalnızca iğrenç bir yer olduğunu biliyor musun? Evlerin ön cephelerini yıksalar içeride domuzlardan başka bir şey bulamayacaklarını biliyor musun? Dünya bir cehennem. İçinde neler yaşandığı kimin umurunda? Uyan! Aklını kullan! Başka bir dünyayı görebilesin diye buradayım ben... Bir şey öğren!"

"Siz kafayı yemişsiniz."

"Bana yardım edeceksin."

"Siz tamamıyla kafayı yemişsiniz," dedi Pablo defterini alırken. "Siz insanları küçük görüyorsunuz."

"İnsanlar! Hepsi rezil yaratıklar! Şu kadınlara bak," diyerek öbür masayı işaret etti. "Şişman, kırış kırış, açgözlü ve hastalar."

"Fakat onlar insan."

"Bu fahişeler insan mı? Gerçekten mi? Onlar kokuşmuşlar! Hayvandan farkları yok. Hayvanlar yaşlanıp şişmanladıklarında ne olur?"

Delikanlı ayağa kalktı ama denizci onu kolundan yakaladı.

"Damarlarımızda aynı kan dolanıyor, aynı ateş. Dünyanın derinliklerinde neler olduğunu sana göstermek için cehennemden geldim."

"Git başımdan! Kolumu bırak!"

"Biz birlikteyiz delikanlı," diye devam etti denizci. "Bunu unutma. Senin peşini asla bırakmayacağım. Gün gelecek benim gözlerimle çizeceksin ve bir daha asla bundan kurtulamayacaksın. Sana yemin ediyorum!"

Pablo bardağını masaya fırlatıp mekândan ayrıldı. Arkasına bakmadı. Masadan bağırmaya devam eden o manyağı bir kez daha görmek istememişti. Hâlâ onunla alay ediyor ve bunun sadece bir başlangıç olduğuna, onu cehennemin sınırına dek sürükleyeceğine ant içiyordu.

6
Resim

"O benim babam," dedi tabloyu kıza gösterirken.

Pablo onu dükkândan almış ve Plata Sokağı'ndaki atölyesine getirmişti. Genç kız, çalışma alanı olarak kullanılan küçük odanın tablolar, çizimler ve resimlerle tam bir karmaşa içinde olduğunu görünce pek de düzenli değilmiş, diye düşünmüştü.

"Bütün aileni tanıyacağım," diye şakalaştı Carmen ressamla.

Genç ressam kıza babasının, annesinin ve kardeşi Lola'nın ona modellik yaptığı çizimleri ve resimleri gösterdi.

"Bunlar fazlasıyla akademik çalışmalar," dedi genç ressam.

"Yani iyiler mi?"

"Dediğim gibi, çok akademikler. Hâlâ kendi tarzımı bulamadım. Sence nasıllar?"

"Ben hiç anlamam ki ama evet, bence güzeller. Gerçek bir tabloya benziyorlar... Yani... şey birisi tarafından yapılmış gibi durmuyorlar."

"Küçük birisi mi?"

Carmen pot kırdığını anladı. Ancak delikanlı öfkelenmemişti; genç kızın ne demek istediğini gayet iyi anlıyordu. Aslında kız, Pablo yaşı tutmamasına rağmen Lonja'ya girdiğin-

de hocalarının yaşadığı şaşkınlığın aynısını yaşıyordu. Sınıf arkadaşlarının hepsi ondan birkaç sene öndeydi ancak hiçbiri onun kadar iyi değildi.

"Baban iyi birine benziyor ama sanki üzgün gibi," dedi Carmen. "Böyle upuzun boyu ve kızıl saçlarıyla bir yabancıyı andırmıyor mu? İleriye doğru bakmıyor, sanki umutları tükenmiş gibi bir hali var. Renkler de hüzünlü. Birileri onu dövmüş gibi sanki bu resimde."

Resmi hakkında kızın çabucak yaptığı yorumlar Pablo'ya zekice gelmişti. Resmin özünü basit kelimelerle ifade edebilmişti.

"Bir tabloyu hocalarımdan daha iyi inceliyorsun."

"Benimle alay etme, okuma yazma bile bilmiyorum ben. Aptalın tekiyim."

"Öyle söyleme. Bakmak seçmektir, benim işim bu. Ama sen, sen benim... ruh halimi çözdün."

Çocuk elbette ki kızı göklere çıkarıyordu ama Carmen'in onu sevme nedeni bu değildi. Onun yanındayken görünmez biri olmaktan çıkıyordu. Pablo onu dinliyor, hatta daha da iyisi onu gözleriyle yiyordu adeta.

"Annen sana çok benziyor, yani dış görünüş olarak," dedi genç ressamın, annesini çizdiği bir tabloyu işaret ederek. "Hayat dolu bir kadın. Baban gibi değil, kısa boylu ve tombul ama gözlerinde neşe var."

"Gözleri kapalıyken bunu nereden bildin ki?"

"Biliyorum işte. Seni çok sevdiğini, hatta hayatta en çok seni sevdiğini ve oğlunun dünyanın kralı olacağını düşündüğünü de biliyorum."

"Tüm anneler oğulları için böyle düşünür."

"Evet, ama onun inanmak için nedenleri var. Bu resmi neyle yaptın?"

"Kâğıt üzerine pastel dediğimiz bir çeşit renkli tebeşir kullandım," dedi Pablo. "Merced Caddesi'ne taşınmamızdan kısa bir süre sonra yapmıştım. Annem tüm o taşınma işleriyle uğraşmaktan bitap düşmüştü. Bir sandalyeye oturup dikiş yapmaya başladı. İğneyi daha iki kez batırmıştı ki yorgunluktan gözkapakları kapandı ve başı öne düştü. Kucağında ne var ne yoksa yere dağıldı; anahtarlar, iğneler, iplikler, gözlük, makas... Kız kardeşim Lola onları toplamaya yeltendi ama onu durdurdum. Yaklaşmamasını, çıtını çıkarmadan sessizce durmasını söyledim. O anı resmettim. Sonunda bu tablo ortaya çıktı."

Tablonun hikâyesi, Carmen'i duygulandırmıştı. Delikanlının tuhaf ama etkileyici bir sesi vardı. Yaşına uygun olmayan bir ses tonuydu bu. Fakat tabloya tekrar baktıktan sonra onu asıl büyüleyen şeyin, az önce anlattığı basit durumu böylesine güzel resmedebilmesi olduğunu anladı.

"Peki ya bu çizimler?"

"Onlar geçen sene yaptığım bir tablonun ön çalışmaları," diye yanıtladı ressam. "İsmi *İlk Komünyon**. Kilisedeki oturağın önünde elinde dua kitabıyla diz çökmüş komünyon kıyafetli küçük kız, benim kardeşim Lola. Onun yanındaki adam babam değil, onun bir arkadaşı olan Bay Vilchez. Rahibin yardımcısı olan çocuk da onun oğlu. Tablonun en zor kısmı, kardeşimi sağ profilden çizmekti."

"Neden en zoru o oldu?"

**Primera Comunion* yani *İlk Komünyon*, Picasso'nun Barselon'da sergilenen ilk yağlıboya tablosu. (Çev. N.)

"Çünkü solunu çizmesi daha kolay. Bak, burada onu soldan çizdiğim birkaç resim var."

"Çok büyük bir tabloya benziyor."

"Öyle. Kompozisyonu yerleştirmek, köşegenleri çizmek zor oldu. Lola'nın dua kitabını geçiş noktası olarak aldım."

"Hiçbir şey anlamadım."

"Neyse. Anlarsın. Hepsini açıklayacağım sana." Pablo son cümleyi öyle bir inançla söylemişti ki kelimelerin gerçekteki anlamlarından daha çok şey ifade etmişti. Bu, birçok şeyi kapsıyordu.

"O tabloyu Güzel Sanatlar ve Endüstri Sergisi'ne götürdüm."

"Bu önemli bir şey, öyle değil mi?" diye sordu Carmen.

"Hem de nasıl. Onu, Rusiñol, Graner, Casas, Mir, Nonell ve daha birçoğu gördü..." dedi Pablo. Ancak Carmen onu takip edemiyormuş gibi görününce, "Onlar büyük ressamlar," diye ekledi.

"Benim resmimi çizdiğinde boynumdaki kolyemi çizmemiştin."

"Biliyorum."

Genç kızın boynunda, ucunda küçük bir Virgen del Carmen* madalyonu bulunan bir kolye vardı. Pablo hemen cevap veremedi.

"Ben Tanrı'ya inanmıyorum," dedi.

"Ama bu tablo da dini," dedi Carmen *İlk Komünyon*'u işaret ederek.

Pablo ona hiç bu açıdan bakmamıştı. Kız kardeşinin ilk komünyonunu resmettiği sıradan bir tabloydu işte. Ressamın inancına dair bir şey taşımıyordu.

* Hıristiyanlıkta bir bakire figürü. (Çev. N.)

"Coruña'da yaşarken küçük kız kardeşim Concha çok hastaydı. Daha sekiz yaşındaydı."

"Sen kaç yaşındaydın?"

"On iki, on üç sanırım." Pablo durdu ve Carmen'e o anki hislerini açıklayabileceği sözcükleri aradı. "Concha yavaş yavaş eridi ve babam ondan sonra bir daha eskisi gibi olmadı. Tanrı'ya bir söz vermiş, eğer onu yaşatırsa bir daha asla resim yapmayacağıma dair yemin etmiştim. Ona dünyada en çok sevdiğim şeyi sunmuştum, resim yapmak... Ne bir kalem alacaktım elime ne de bir fırça. Ancak Concha öldü. O günden beri Tanrı'ya inanmıyorum."

Pablo'nun gözünden yaşlar süzüldü, boğazı düğümlenmişti. Carmen ona sarıldı ve kısa bir süre sonra ikilinin dudakları birleşti. Ardından genç kız, ressamın başını göğsüne yasladı. Pablo, kızın o küçük ve cılız göğüslerinden birinin altında atmakta olan kalbinin ritmini duyabiliyordu. Bir eliyle Carmen'in göğsüne dokunduğunda kızın vücudunun nasıl da gerildiğini ve kalp atışlarının hızlandığını fark etti.

"Olmaz," dedi Carmen çocuğu kendinden uzaklaştırarak. "Henüz değil, sen daha bir çocuksun."

Fakat yeniden yakınlaşmaları uzun sürmedi. Kısa süre sonra birlikte yerde yuvarlanmaya başlamışlardı. Carmen doğrulup gömleğinin düğmelerini açınca, çocuk çelimsiz ama harika bir bedenle karşılaştı. Genç kız hafif ve incecikti, tıpkı mor bir gardenya gibi...

Carmen uyurken akşam çökmek üzereydi ve günün son ışıkları çıplak bedenini artık aydınlatamıyordu. Pablo'ysa ondan

gözlerini alamıyordu. Öyle güzeldi ki! Daha önce bir bakireyle hiç birlikte olmamıştı. Carmen tıpkı Ressam Rafael'in bakire resimlerindeki gibiydi...

O uyurken Pablo onun birkaç tane resmini yaptı. Sonra onun yanına kendini de çizdi. Ardından aklından çıkaramadığı o sevimsiz denizciyi çizmeye başladı. Birlikte olduklarını, ona yardım edeceğini, damarlarında aynı kanın aktığını söylerken ne demek istemişti? Ne konuda birliktelerdi? Nasıl kâbuslar görmesini istiyordu? Onu cehennemin dibine kadar götüreceğine yemin eden bir delinin tehditlerini kafasından atamıyordu.

Carmen uyandı.

"Ne yapıyorsun?" Pablo onu duymamışa benziyordu. "Ne saçma bir soru! Elbette resim yapıyorsun! Bir an olsun vazgeçemiyorsun, değil mi?"

"Asla," diyerek onu onayladı Pablo ve son çizimlerini gösterdi.

"Sen bir domuzsun!" dedi Carmen şakayla. "Kendini bir kediymişsin gibi beni yalarken çizmek sana güzel mi geliyor?"

"Sana?" diye sordu Pablo gülümseyerek.

"Evet, bence çok güzel... Ama yine de sen bir domuzsun!"

Genç kız doğrulunca küçük göğüsleri sallandı. Bu hareket, kendinden geçmiş gibi onlara bakan genç ressamın çok hoşuna gitti.

Carmen'in yüzünün bir anda düşmesi Pablo'nun dikkatinden kaçmamıştı.

"Ne oldu?"

"O adamı tanıyorum," dedi Carmen üzerinde denizcinin bulunduğu defterdeki son çizimi göstererek.

Pablo'nun kafası karışmıştı. O anda denizcinin söylediği birkaç şey geldi aklına: *"Hayatını ütü yaparak geçiren o talihsizlerden biri olmasın sakın?"*

"Nereden tanıyorsun onu?"

"İlk kez karşılaştığımız gün... sen gittikten hemen sonra..." Carmen düşüncelerini toparlamaya çalışıyordu. "O adam sen uzaklaşır uzaklaşmaz pencereye yaklaştı. Önce fark etmedik fakat sonra hepimiz bir yanık kokusu aldık, pencerenin oradan boğucu bir hava geliyordu. Ancak o zaman onu görebildik. Pencerenin önünde durmuş, alev alev parlayan gözlerindeki acımasız bakışlarını üzerimize dikmişti. Ruhumuzun derinlerine kadar işleyen küçümseyici bakışları vardı. Gerçekten korkmaya başlamıştık, kendimizi küçük, küçücük ve savunmasız hissediyorduk."

"Sonra ne oldu?"

"İş arkadaşlarımdan biri olan Ana, hafife alınmaması gereken ve atılgan bir kızdır. Pencereye yaklaştı ve onun karşısına dikildi. Ne dediğini hatırlamıyorum ama onu bir güzel benzetti. Hoşuna gitmeyen bir şeyle karşılaşınca bu hale geliyor işte! Adamın cevabını hatırlayabiliyorum."

"Ne dedi?"

"Fahişeler!"

"Başka?"

"Sadece bu, ama ses tonu hepimizi korkutmaya yetmişti. Sonra uzaklaştı, Ana hâlâ eli belinde pencerenin önünde bekliyordu. Adam birkaç adım attıktan sonra geri döndü ve parmağıyla beni işaret etti. Yüzünde çok acımasız bir ifade vardı. Göğsüme doğrulttuğu parmağı bir bıçak gibiydi, sanki etime batacak, beni delip geçecek gibiydi. Ellerimi göğsüme

götürdüm. Tekrar pencereye baktığımda o korkunç adam yok olmuştu. Hepimiz çok korkmuştuk ama ben..."

"Sen ne?"

"Ben hayatımda hiç bu kadar korkmamıştım. Ölümü gördüm, pisliğe batışı ve zifiri karanlığı."

"Sakin ol, sakin ol!" dedi Pablo ona sarılarak. Sonra da eve dönerken o denizciyle karşılaşmasını ve konuşmalarını anlattı. "Ertesi gün limana gittim ve *Patna*'yı sordum. Ancak o isimde bir gemi oraya hiç gelmemiş. Yani öyle bir gemi yok."

"Sence ne demek istemiş olabilir bu adam?" diye sordu Carmen.

"Bilmiyorum, muhtemelen delinin tekiydi, Sinirli Bay Hiç Kimse. Neyse, hayatlarımıza girdiği gibi çıktı da."

Pablo'nun cevabı Carmen'i tatmin etmemişti. Altın ellerinden başka bir şeye odaklanamayan bir çocuğun aklına başka ne gelebilirdi ki? Hayır, yaşlı denizci ortadan kaybolmamıştı. Yeniden karşılaşacaklardı. Düşüncesi bile kalp atışlarının hızlanmasına neden oluyordu.

"Gitmem gerek, çok geç oldu," dedi Carmen sonunda. "Bana eşlik eder misin?"

7

Bilim ve Merhamet*

Birkaç ay önce Don José, Güzel Sanatlar ve Endüstri Yarışması'na oğlunun *İlk Komünyon* isimli tablosunu götürmüştü. Katalogda sekseninci sıradaydı. Ona bin beş yüz peseta değer biçilmişti ve hakkındaki eleştiriler çok olumluydu. Miguel Badia, 15 Mayıs tarihli *Diario de Barcelona*'da çıkan yazısında, "Karakterler duyguyu yansıtıyor ve belli noktalardaki fırça darbeleri ise oldukça güçlü," diye söz ediyordu tablodan. Bu eleştiriyi aylar sonra atölyesinde Carmen'e okumuştu Pablo. Daha sonra Carmen'i sergilere götürmeye başladı. Genç ressam, diğer ressamların tablolarını anlatıyordu ona; Rusiñol'un, Brull'un, Casas'ın, Nonell ve diğer sanatçıların... Ancak Pablo ne kadar hevesliyse Carmen de o kadar ilgisizdi. Bu cahil kızın böylesine yetenekli ve herkes tarafından geleceği parlak bir sanatçı olarak görülen birinin yanında ne işi vardı ki?

Carmen ona bu şüphelerinden bahsettikçe, "Benim tablolarımı herkesten daha iyi anlıyorsun," diyordu ressam ona.

---

* 1890'lı yıllarda Picasso'nun muhtemelen kız kardeşinin ölümünü betimlediği orijinal ismi *Ciencia y Caridad* olan yağlıboya tablosu. (Çev. N.)

Ancak Carmen sürekli bir merak içinde olan, ellerindeki enerjiyle dünyayı yiyip bitirmek isteyen ve tüm gününü resim kutusuyla şehrin eski yerleşim yerlerini dolanarak geçiren bu hareketli çocuğun dengi olmadığının bilincindeydi. Birçok kez birilikte San Pablo del Campo Manastırı'nı ve Barceloneta bölgesini gezmeye gitmişlerdi. Carmen hep onun yanında sessizce durup bakar, delikanlı ise bir anı yakalayıp çizmek için fırsat kollardı.

Pablo, onu sürükleyen bir kasırga gibiydi. Ona hayatta olduğunu hatırlatıyor, başka dünyaları gösteriyor, daha önce Carmen'in hiç merak etmediği konulardan bahsediyordu. Onu seviyor, ona sarılıyor, onu koruyor ve sürekli onu o köle gibi çalışmak zorunda olduğu işten kurtaracağını söylüyordu. Öte yandan Carmen, genç ressamın sırtında bir kambur gibi durduğunu hissedebiliyordu. Pablo bunun farkında değildi, fakat Carmen onun hayatına giremeyeceğini biliyordu. Çünkü Pablo özgür bir hayat yaşamalı, uçmalı, aramalı ve bulmalıydı. Carmen bunların hepsinin dışında kalıyordu.

Aşklarını atölyede Don José'den gizli yaşıyorlardı. Don José sık sık orayı ziyaret ediyor ve oğlunun *İlk Komünyon*'la elde ettiği küçük başarıdan sonra kendini daha da geliştirmesini ümit ederek onun için tuvalleri hazırlıyordu. Merced Caddesi, üç numarada yeni bir daire kiralamıştı. Atölye de oraya çok yakındı. Bu sayede kendinden yaşça büyük biriyle çıktığından şüphelendiği oğlunu gözlemleyebiliyordu.

Baba oğul, yeni projeleri konusunda fikir birliği sağlamışlardı. Pablo akademik konulardan ve o sıralarda çok moda olan, hocalarının da çok sevdiği dini temalardan uzaklaşmak

istiyordu. Pablo, *El Monaguillo** *ve İlk Komünyon*'u unutmak istiyordu. Babası da bu konuda ona hak veriyordu. Yeni projenin fikrini Don José sunmuş, oğlu da kabul etmişti. Hastanın nabzını ölçen bir doktor ile kucağında çocukla hastaya bir bardak uzatan bir rahibeyi tasvir ediyordu tablo. Don José, Pablo'nun atölyesine yakın bir yerde dilenen bir kadınla oğluna modellik yapmaları için on peseta vermişti. Ayrıca kardeşi Salvador sayesinde hayır kurumundaki bir rahibenin kıyafetlerini alabilmişti. Bu rahibe, San Vicente de Paúl topluluğundan Josefa Gonzales isimli bir kadındı ve Salvador'un daha önce başka konular için görüşmüş olduğu bir müşterisiydi. Doktor rolünü ise Don José üstlenmişti, hazırlık aşamalarında oğlu için birçok kez modellik yapmıştı.

Her zamanki gibi bitmek tükenmek bilmeyen bir şevkle Pablo kendini işe vermişti. Üç gündür Carmen'i görmemişti, fakat bu durum onun için tuhaf sayılmazdı çünkü çoğu zaman yalnız kalmak istiyordu. Yalnızlık bir ressam için en iyi besindir, derdi babası hep ve haklıydı da. Yine de bir süre sonra atılgan yapısı yüzünden kendini sokaklara atmak, insan yüzü görmek veya her kafasına estiğinde Carmen'le buluşmak istiyordu. Genç kız da onun bu isteklerine her daim hazır olmalıydı.

Dördüncü gün fırçalarını bırakıp Montcada Caddesi'ndeki dükkâna gittiğinde onu bulamadı. Carmen işten kovulmuştu ve iş arkadaşlarının hiçbiri onun hakkında bir şey bilmiyordu. San Agustín Viejo Meydanı'nda her zaman onu bıraktığı yere gitti. Hangi katta yaşadığını bilmiyordu ama birinci katın

* *İsp.* Rahibin Yardımcısı. (Çev. N)

kapısını çalıp Carmen'i sordu. Bu isimde birinin orada hiç yaşamadığını söylediler. Aldığı bu bilgiyi önemsemeyip bir üst kata çıktı. Kapıyı kucağında çocuğuyla bir kadın açtı.

"Bu isimde birini tanımıyorum. Sürekli ona eşlik ettiğinizi mi söylediniz? Hangi kattaydı?"

"Katı bilmiyorum, bu yüzden soruyorum zaten," dedi Pablo. "Onu kapıya kadar getiriyor, sonra da gidiyordum."

"O zaman kapıyı karıştırmış olmalısınız. Ben kendimi bildim bileli burada oturuyorum ve dediğim gibi bu isimde birini tanımıyorum."

Pablo, içinde tarifsiz bir huzursuzlukla apartmandan dışarı çıktı. Hayır, kapıyı karıştırmamıştı. Defalarca onu buraya getirmiş, o uzaklaşırken Carmen de onun arkasından bakmıştı. Anlaşılan Carmen adresi konusunda onu kandırmıştı. Fakat neden? Neden gerçekten yaşadığı yeri bilmesini istememişti?

Dükkâna dönmeye karar verdi. Kapıda ütücü kızlardan biriyle konuştu.

"Bu dükkânda üç yıldır çalışıyordu," dedi kız. "Ben onun buradaki en yakın arkadaşıydım ama hakkında çok az şey biliyorum. Sabahtan akşama kadar nasıl çalıştığımızı biliyorsun. Her ne kadar hep bir arada olsak da konuşmaya vaktimiz olmuyor. Bu iş çok yorucu. Sabahları işe bir önceki günün yorgunluğunu atamadan geliyoruz ve akşam olunca daha da yorulmuş oluyoruz. Her gün pazar gününün gelmesini dileyerek geçiyor. Yalnız bildiğim tek bir şey var; o da seni tanımadan önce hiç bu kadar mutlu, neşeli olmadığı. Sürekli senden, genç ressamından bahsediyordu."

"Peki, neden gitti?"

"Bilmiyorum. Birkaç gündür kimseyle konuşmuyordu.

Ona seni soruyordum, bana cevap veriyordu ama artık eskisi gibi değildi. Bir şeyler geveliyordu, kafasında dönüp duran şeyler vardı."

Ütücü kız sustu. Pablo azarı yemiş bir köpek gibi daireler çizip duruyordu, sonra aniden durdu.

"Ne gibi şeyler?" diye sordu Pablo.

"Sanırım sana uygun biri olmadığını, senin dünyana ait olmadığını falan düşünüyordu..." dedi kız. "Tabii senin dünyan nasıldır ben bilmem ama... Yani ressamlardan anlamam, belki de Carmen haklıydı."

"Hayır, haklı değildi," diye itiraz etti Pablo. "Ben ona âşıktım."

"O da sana. Ama bu neyi değiştirir ki?"

"Her şeyi."

"Sen daha bir çocuksun, hayattan ne anlarsın ki?" dedi ütücü kız. "Şu anda âşık olduğunu sanıyorsun. Benim gibi fakir, talihsiz, umudu kalmamış bir kız gördün ve onu bu durumdan kurtarmak istedin. Peki ya sonra? Hayır, çocuk, aşk başka bir şey. Anlamıyor olabilirsin ama eğer o gittiyse seni gerçekten sevdiği içindir. Bir keresinde bana senin yanındayken dünyanın nasıl da güzel olduğunu keşfettiğini söylemişti, o zamanlar anlamamıştım ama şimdi anlayabiliyorum. Bence sen ona kendi tablolarına ya da bir başkasının yaptığı tablolara bakar gibi bakıyordun. Ona sahip olma, onu ele geçirme, sana ait bir şeye dönüştürme arzun ve kibrin neden oluyordu buna. Oysa Carmen seni öyle görmüyordu, Pablo. Bir gün başka birine ait olsan da, yalnız kalsan da hâlâ onun için iyi biri olmaya devam edeceksin. Carmen seni öyle görüyor ve öyle seviyordu."

Pablo kızın anlattıklarını anlamıyor, anlamak da istemiyordu. Çünkü tedirginliği kelimelerle anlatılacak gibi değildi. Zaten onun dünyasında kelimelere yer de yoktu. Carmen gitmişti. Onu terk etmişti ve ütücü kızın anlattıklarına rağmen hâlâ sebebini anlayamamıştı.

San Agustín Viejo Meydanı'na geri dönüp, başına gelen felaketi düşünerek yürüdü durdu. Akşam iyiden iyiye çökerken umutsuz bir hasta gibi kızın evinin etrafında dolanmaya devam etti. Daha önce birçok kez Carmen'i bıraktığı kapının önüne geldi ve ağlamaya başladı.

Meydanın diğer tarafında pencerenin ardından bir kadın ona bakıyordu.

8

Els Quatre Gats

Barselona, Temmuz 1897

"Canlan biraz Pablo. Els Quatre Gats Sergisi'ne gidelim. Görürsün bak seveceksin, hem biraz açılırsın da."

Pablo aylardır bir melankolinin içine hapsolmuştu ve Manolo bu durumdan rahatsız oluyordu. Evet, belki partilere gidiyorlardı ama Pablo artık eskisi gibi değildi.

Pallarés, arkadaşının atölyesine peşinden ayrılmayan Sitwell ile birlikte gelmişti. Pablo günlerdir kendini işine vererek eve kapanmış, hiç kimseyle görüşmemişti. Gece resim yapıyor, sabah da geç saatlere kadar uyuyordu.

"Seveceğin türde bir bar orası. Bir ay önce açıldı," dedi Sitwell hevesle Manolo'ya destek vererek. "Manolo'nun da dediği gibi Casas, Rusiñol, Utrillo ve Nonell'in eserlerinden oluşan ilginç bir sergi var."

"Nonell mi? Nonell mi dedin sen?"

"Evet, öyle dedim. Ayrıca Mir ve Torrent de var."

Elbette, bu Pablo'nun ilgisini çekmişti. Önde gelen, en iyi ve en yenilikçi Katalan sanatçıların hepsi bir aradaydı. Pablo, birden ona ait bir alanı işgal eden iki arkadaşına aldırmaksızın *Interior de un cafe** isimli tablosundaki toprak ve gri tonları

* *İsp.* Bir Kafenin İçi (Çev. N.)

üzerinde çalışmaya devam etti. Ancak Nonell söz konusuysa iş değişirdi, onu görmeye değerdi. Yine de olumlu bir cevap vermek için acele etmemişti.

Els Quatre Gats bir ay önce 12 Haziran'da açılmıştı. Montmarte'daki Chat Noir gibi ünlü mekânların tarzında bir yerdi. Pablo karar vermeye çalışırken iki arkadaşı da ona bunları anlatıyordu. Bu barın, hem yenilikçi hem de Wagner'in* tarzını yansıtır bir havası vardı.

"Paris'teki kafelere benziyor," diye devam etti Manolo.

"Kim işletiyor?"

"Dört kişi birden," dedi Manolo. "Fikir Utrillo'dan çıkmış ve bunu Pere Romeu'ya söylemiş. Biliyorsun Pere, Paris'te Rodolphe Salis'e ait Chat Noir isimli kafede çalışıyordu."

Pablo gözlerini tablodan ayırmadan arkadaşlarını dinliyordu.

"İçeride Casas'ın yaptığı bir resim var," diye araya girdi Sitwell. "Harika bir şey. Resimde Casas ve Romeu iki kişilik bir bisiklete biniyorlar. Güzel çizmiş gerçekten."

"Öyleyse görmek gerek," dedi Pablo fırçalarını elinden bırakarak.

"Yarım saat kadar Cardona ve Casagemas ile kapıda durduk," diye anlatmaya devam etti Manolo. "Carles Casagemas'ı seveceksin, harika biri ve müthiş bir sanatçı. İyi anlaşacağınızı tahmin ediyorum."

Puig ve Cadafalch'ın inşa ettiği kemerli, camdan yapılmış çift kapısı ile gotik tarzını yansıtan Martín binasına doğru ilerlediler. Bar, bu binanın girişinde bulunuyordu.

---

* Richard Wagner, (22 Mayıs 1813, Leipzig, Almanya –13 Şubat 1883, Venedik, İtalya): Alman opera bestecisi, tiyatro direktörü, müzik teoricisi ve yazarı. (Ed. N.)

Yarım saat sonra Profeta yolunun köşesine geldiler. Diğer arkadaşlar, onları girişin yanında bekliyorlardı.

İçerisi çok kalabalıktı. Tavanda kocaman bir avize asılıydı ve yine tavanı kaplayan tahta kirişler köy evlerini andırıyordu. Her yerde değişik şeyler bulunuyordu; duvarlar dekoratif tabaklar, metal nesneler, posterler, tablolar ve çizimlere doluydu. Yarıya kadar Valencia'ya özgü, renkli ve canlı fayans döşemeler vardı. Salonun sonunda Miguel Utrillo'nun müşterilere ve arkadaşlarına kukla gösterisiyle gölge oyunları yaptığı küçük bir alan bulunuyordu.

İçeride adım atacak yer yoktu.

9

Saygı

Delikanlı, sabaha karşı tökezleye tökezleye evine girdi. Richard Sitwell kütüphanede oğlunun gelmesini beklemişti, içeri girdiğini duyunca kütüphaneden çıktı. Onu kapının yanında yerde yatarken buldu, adeta hırpalanmış zavallı bir köpeğe benziyordu. Birkaç saniye acı içinde onu izleyerek sessizce durdu. Ricardo kendini kaybetmiş gibi görünüyordu, doğrulmak için büyük çaba sarf ediyordu.

"Şu haline bir bak, seni böyle görmek çok acı," dedi babası.

Delikanlı onu dinlenmiyordu bile. Çıldırmış gibi bir şeyler geveliyor, babası tek kelimesini dahi anlamıyordu. O anda uşakları çıkageldi.

"Yardım et de onu odasına götürelim."

Babasıyla uşakları Ricardo'yu aralarına alıp, başını dengede tutarak odasına taşıdılar.

"Sen gidebilirsin, ben ilgilenirim," dedi Richard uşağa. Sonra da patates çuvalı gibi yatağa yığılan, bir yandan da anlaşılmaz sözler mırıldanan çocuğa baktı.

"İşe yaramaz!" diye bağırdı Richard Sitwell sinirlerini yatıştırmaya çalışarak. Yatağın yanındaki bir sandalyeye oturdu. Oğlunun korkuluğa benzer haline bakınca, sağlıklı yüzünü ve

dinç bedenini hatırlamakta güçlük çekti. "İstediğini yapmana hiç izin vermemeliydim," dedi. "Siz gençler iradesizsiniz."

Delikanlı titreyince, babası üstüne bir battaniye örttü.

"Kan! Kan!" diye bağırmaya başladı Ricardo.

"Unut!" dedi babası onu omuzlarından tutarak. "Kötü bir rüya görüyorsun. Çıkar aklından şunu!"

Ricardo gözlerini açıp doğruldu, babasını görünce yüzünde aptal bir gülümseme belirdi. Ardından kontrolsüz ve histerik bir kahkaha atmaya başladı.

"Bana hiç saygı duymuyor," dedi Ricardo üst üste birkaç kez.

"Kim saygı duymuyor?"

"Pablo."

"Kim?"

Odasının duvarındaki tabloları göstererek, "Pablo," dedi Ricardo bir kez daha.

Bunun üzerine Richard, "Önce kendi kendine saygı duymakla başla," diye çıkıştı. "Bir soysuza ve ayyaşa dönüşmen için dünyaya getirmedik seni."

Ancak oğlu bunu duymadı. Öyle sarhoştu ki hırıltılı bir şekilde nefes alarak sızdı kaldı.

10
Málaga

Málaga, 1897 yazı

Tablonun başarısı genç ressamı heveslendirmemişti. Oğlu için harika bir akademik gelecek düşleyen Don José, *Bilim ve Merhamet* tablosunu Madrid Ulusal Güzel Sanatlar Sergisi'ne göndermişti.

"Onur madalyası kazandın oğlum! Sevinmiyor musun?"

Sevinmiyordu... Aynı tabloyla Málaga'daki sergide kazandığı altın madalya bile onu sevindirmiyordu. Delikanlının kalbi ve aklı başka bir yerdeydi. Ardında tek bir iz bile bırakmadan ortadan kaybolan bir kadını düşünüyordu.

Yazı Málaga'da geçirdiler. Don José oğlunun başarısını kardeşi Salvador ve diğer tüm aile bireyleriyle birlikte burada kutlamak istiyordu. Herkes çok heyecanlı görünüyordu, özellikle de Salvador. Öyle ki gören *Bilim ve Merhamet* tablosunu o yaptı sanırdı. Genç yeğeninin tabloyu ona hediye etmesinden duyduğu memnuniyet sözcüklerle açıklanamazdı. Salvador Amca onu zemin kattaki merdiven sahanlığına asmıştı. Artık ailede geleceği parlak bir ressam bulunuyordu ve bu parlak gelecek için bir şeyler yapması gerekiyordu.

"Onu San Fernando Kraliyet Akademisi'ne göndermeye ne dersin? Arkadaşlarımız Muñoz Degrain ve Moreno Carbonero oradalar," dedi Salvador, kardeşi Don José'ye.

Don José bu teklifi duyunca çok gururlandı ama çocuğu Madrid'e gönderecek parası yoktu. Sessiz kalması birçok şeyi ifade etmişti. Salvador, "Bir kısmını ben ödemek isterim," diye ekledi. "Başkentteki harcamaları için harçlığını ben veririm. Ne diyorsun? Ailedeki herkesin elini taşın altına koymaya hazır olduğundan eminim. Ne de olsa aileden her gün bir ressam çıkmıyor!"

Bu son cümle Don José'nin canını yakmıştı. Onca sene hiç kimse fark etmemiş gibi dursa da oğlundan önce ailenin ressamı oydu. Öte yandan evet, bu teklif Pablo için çok önemliydi. Madrid'de çocukla ilgilenebilecek birçok akademi vardı. Ayrıca Prado Müzesi de orada bulunuyordu. Bir ressam daha ne isterdi ki?

"Çocukla konuş, ne düşündüğünü sor," dedi Salvador. "Geleceği için iyi bir şey olduğunu düşünüyorum."

Pablo bu teklifi kabul etmişti. Carmen olmadan Barselona'nın ne anlamı vardı ki? İyi arkadaşları vardı belki, Manolo buradaydı ama onları özlemeyecekti. Tiyatrolara veya bir geçit töreninin ortasına bomba atılan, bohemlerin anarşisti oynadıkları, çalışan kesimi sömüren burjuva çocuklarının kendilerini sanata, dergiler çıkarmaya ve Paris gezilerine adadıkları, üstelik tek aşkını kaybettiği bu şiddet dolu şehirden uzaklaşmak istiyordu. Belki Madrid'de çok bir şey öğretemeyeceklerdi ona ama orası İspanya'nın başkentiydi. Büyük ustalar Prado Müzesi'nde onu bekliyordu. Babasının her biri aynı tarzda resim yapan eski arkadaşlarından öğrenemediklerini oradan öğrenebilirdi işte!

Düşüncelerinde yanılmadı.

Amcasının bir arkadaşı, Pablo'nun başından aşağı birkaç damla şampanya döküp onu bir ressam olarak vaftiz etmiş ve

ailenin verdiği partide onu 'Bay Ressam' olarak ilan etmişti. O olaydan sonraki yaz genç ressam çok ünlü biri haline geldi.

Herkes o yaz delikanlının, kuzeni Carmen'den etkilendiğini düşünmüştü. Fakat gerçekler daha farklıydı. Pablo ve kuzeni Carmen Blasco sık sık geceleri serin havada ağaçların arasında yürüyüşe çıkıyorlardı. Pablo kıza samimi davranıyordu.

"Madrid'e git, öğrenebildiğin her şeyi öğren ve sonra Barselona'ya dönüp onu ara," dedi kuzeni. "Bence o seni seviyor. Yalnızca seni hak etmediğini, önünü kapayacağını düşünmüş."

Pablo bir gece, "Bu senin için," diyerek bir buket çiçekle süslenmiş bir tef uzattı kıza. "Teşekkür olarak kabul et."

"Şunlara bak," dedi Carmen. Kapının önünde durmuş, onları izleyen Pablo'nun annesini ve diğer aile bireylerini gösterdi. "Birbirimize âşık olduğumuzu sanıyorlar."

"Bırak, ne düşünürlerse düşünsünler," diye karşılık verdi Pablo da. "Annem çoktan Málaga'da kalıp ressamlığa devam edeceğimi ve seninle evleneceğimi kafasında kurmuş bile."

Gençler, gruba bakıp gülüştüler. İşlerin iyi yönde ilerlediğini düşünen aile grubu da gülmeye başlamıştı.

11
Madrid

Madrid, 1897 sonbaharı

Pablo, Madrid'e sonbaharda geldi ve istasyondan direkt San Pedro Mártir Caddesi'ndeki mütevazı bir pansiyona gitti. Orayı beğenmeyince iki tanesine daha girip çıktı. En sonunda Progreso Caddesi yakınlarındaki Lavapies'te bulunan bir pansiyona uğradı. Hiçbirini beğenmemişti. İlk kez yalnız başınaydı ve bunun üstesinden gelmek zorunda kalmıştı. Ailesinden aldığı para fena değildi ama ileride hayatının en soğuk ve en nemli kışı olarak hatırlayacağı bu mevsim boyunca Madrid'de hiçbir lüksü olmayacaktı.

Pablo akademiye gelince, "Sizi harika bir natüralist ressam yapacağım!" dedi Muñoz Degrain.

Ancak çocuğun onun önerisine sıcak bakmadığını hemen anladı. On beş yaşındaki bu gencin asi bir karakteri vardı, kendine ve yeteneğine güveniyordu. Ayrıca Muñoz'a hiç de yabancı gelmeyen Endülüslülere özgü bir kibri vardı. Serbest bir şekilde çalışıyor, her şeyi biliyor gibi duruyordu. Özellikle de natüralist bir ressam olmak istemediğinden emindi.

İlk andan itibaren hoca ve öğrencisi arasında derin bir uçurum açılmıştı.

Pablo onu rencide etmek istemiyordu ama Barselona'da

belki de Paris'e çok yakın bir yerde olmasından dolayı başka şeyler görmüştü.

Pablo akademiye uzunca bir süre gitmeye devam etti, en azından sert kış günleri geçip de sınıflardaki ısıtma sistemi önemini yitirene kadar. Profesörleriyle ve sınıf arkadaşlarıyla ilişkisi iyi değildi. Ayrıca bu akademik derslerin gerçek hayatla uzaktan yakından bir ilgisi olmadığını düşünüyordu. Sonuç olarak Pablo artık gerektiği kadar derslere katılmaz olmuştu. Oradaki tek arkadaşı, sınıftaki çocuklardan biri olan Arjantinli Francisco Bernareggi idi. Birlikte Prado Müzesi'ne gidip, en sevdikleri ustaların resimlerini kopyalıyorlardı. Zurbarán, Murillo, Goya ve bazı Alman ustalara ait eserlere sahip San Fernando Akademisi'ni de ziyaret ediyorlardı. Fakat Pablo'dan bir seçim yapmasını isteselerdi Prado Müzesi'ni tercih ederdi.

"Yarın Toledo'yu ziyaret edeceğiz. El Greco'nun resimlerini görmenizi istiyorum," dedi bir gün Profesör Moreno Carbonero.

Pablo tesadüf eseri o gün sınıfa gelmişti. Geziye katılmaya karar verdi. Diğer öğrenciler gibi o da *Orgaz Kontu'nun Cenazesi* isimli esere hayran kalmıştı. İşte resim yapmak diye buna derim, diye söylendi delikanlı. Moreno Carbonero alıştırma olarak öğrencilerine tablonun bir kopyasını çizmelerini söyledi.

"Bu çok aşağılayıcı!" dedi profesörü, Pablo'nun yaptığı kopyayı görünce.

Pablo tablodaki kompozisyonu olduğu gibi geçirmiş, ancak karakterlerin kafaları yerine sınıf arkadaşlarının ve hocalarının kafalarını çizmişti.

Bu aptalca şaka Moreno Carbonero'ya hiç de komik gel-

memiş, öfkeden deliye dönmüştü. Bunun üzerine Pablo bir daha akademiye ayak basmamaya karar verdi.

Don José ve ailenin geri kalanları bunu öğrendiklerine hiç mutlu olmadılar. Bu çocuğa ne oluyordu böyle? O, Madrid'de daha iyi eğitim görsün diye herkesin mali açıdan gösterdiği çabayı nasıl boşa çıkarırdı? Salvador amcası ve diğer aile fertleri artık para göndermez oldular. Tüm ailenin bir yerden kısıp ona para göndermek için yaptığı fedakârlığı görmezlikten gelen birine daha fazla destek olamazlardı. Yalnızca zaten harçlığın büyük bir çoğunluğunu üstlenen Don José gönderebildiği kadarını göndermeye devam etti. Yine de oğlunu anlayamıyordu. Bu durum oğlu için düşlediği geleceği berbat edecekti; iş teklifleri, onur nişanları, Roma Ödülü, diğer ödüller, profesörlük, akademik bir ressam olarak harika bir şöhret... Bu çocuğun aklından hangi lanet olası şey geçiyordu? Bunu nasıl yapabilirdi?

Pablo aç karnıyla Madrid sokaklarında dolanıp gördüklerini çiziyordu. Madridli insanlar, pelerinli kadınlar, kavgalar, sokak müzisyenleri, hayvanlar, bacalar, sert hatlı veya yumuşak çizgileri olan güzel kadınlar... Ve 5 Şubat 1898'te *Carmen* isimli küçük bir resim yapmıştı.

Pablo çok hasta olduğu bir gün bir büfenin önünden geçerken gözü gazetelerdeki ilk sayfa haberlerine takıldı. Amerika'nın çıkarlarını korumak için Havana'ya gönderilen *Maine* isimli Amerikan savaş gemisinde 15 Şubat'ta bir patlama olmuştu. Birleşik Devletler, İspanya'ya savaş açma noktasına gelmişti.

Anarşist propagandalarla ayağa kalkan işçi sınıfı, savaş istemeyen tek kesimdi ve devletin koloni politikasına karşı çı-

kıyordu. Martínez Campos'un ardından genel kumandan ve adanın yöneticisi konumuna gelen General Valeriano Weyler, hiç iyi niyet göstermemişti. Küba'da toplama kamplarının kurulması emrini vermiş ve orada içlerinde kadınlarla çocukların da bulunduğu binlerce özgürlükçü insan hayatını kaybetmişti. 1895'te Birleşik Devletler'in koyduğu vergilerdeki artış nedeniyle Kübalı çiftçilerin işleri bozulmuş ve maaşlarda düşüş yaşanmıştı. Bu da bir ayaklanmaya sebep olmuştu. Ne çelişkidir ki yine aynı Weyler, Birleşik Devletler'in -neredeyse Kübalıların tarafını tutmak üzere olan bir milletin- hakkını savunuyordu. Birleşik Devletler, şeker ve tütün aldığı bu ada ile önemli iş ilişkileri içindeydi.

Mart ayında Pablo kızıl hastalığına yakalanmışken dünyada işte bunlar oluyordu. Sokaktaki insanları, son modayı takip ederek kocaman şapkalar takan, popüler ve otantik mekânlarda ya da Retiro Parkı'nda kendini kaybeden kadınları karakalemle çizerken veya pansiyonda kendi portresini çizerken soğuk iliklerine kadar işliyordu. Isınmak için kendi kendini tokatlıyordu. Orada kalamazdı. O sıralarda on altı yaşındaydı ve kendini çaresiz hissediyordu; kimse onu anlayamazdı. Madrid büyük bir hayal kırıklığı olmuştu, üstelik Carmen'i de unutamamıştı. Pansiyonun bu kederli ve soğuk odasında açlıktan ölmek üzereydi, ateşi vardı, üstelik yapayalnızdı. Kızın yüzü ve o güzelim göğüslerinin havalanışı sık sık gözlerinin önüne geliyordu.

Ailesinin o dönene kadar hiçbir şeyden haberi olmamıştı. İstasyona onu almaya gittiklerinde bir deri bir kemik kaldığını, hatta ayakta bile durmakta zorlandığını gördüler.

Hiç kimse kendini kötü hissetmedi.

"Eve gidelim, oğlum. İyileşeceksin," dedi Don José delikanlının bavulunu alırken.

Onu ilk ziyaret eden, arkadaşı Manolo Pallarés oldu. Pablo gerçekten çok hastaydı. Ancak sebebi yalnızca kızıl değildi. Ressamın ruhu da çok kötü durumdaydı. Pablo'nun bir değişikliğe ihtiyacı var, diye düşündü Manolo. Don José ile konuşmaya karar verdi.

"Benim yaşadığım yerde hava çok güzel, yemekler de harika. Bence bir hava değişikliği Pablo'ya iyi gelecektir. Ne dersiniz?" diye sordu Manolo, Don José'yi ikna etmeye çalışarak.

Yaşlı profesör pek emin değildi ama Manolo konuşmaya devam etti: "Ailem Pablo'nun Horta de Sant Joan'da güzel vakit geçirmesinden çok memnun olacaklardır. Bir sorun olmayacağına emin olabilirsiniz. Üstelik sizin benim için yaptıklarınızdan sonra bu hiçbir şey. Ne diyorsunuz Don José? Ya siz Bayan María?"

Çift, başlarını onaylarcasına salladı. Belki de Manolo haklıydı; çocuğun hem bedenen hem de ruhen iyileşmesi için bir hava değişimine ihtiyacı vardı. Evet, belki de Pallaréslerin yanında uzunca bir süre kalması fena bir fikir olmayabilirdi.

"Pekâlâ, oğlum," dedi Don José sonunda. "Benim için sakıncası yok, sen Pablo'nun sahip olabileceği en iyi arkadaşsın."

"Teşekkürler Don José. Göreceksiniz! Yenilenmiş bir şekilde geri dönecek!"

12
Yeni Dünyalar

Barselona, 1899

Don José, kulaklarına inanamıyordu. Pablo şubatta dönmüştü ama artık eskisi gibi biri değildi. Pablo arkadaşı Manolo Pallarés ile Horta de Sant Joan'dan döndükten sonra eninde sonunda onunla yüzleşmek zorunda kalacağını biliyordu. Fakat önce alışması için ona biraz zaman tanımıştı. Pablo on sekiz yaşına girecekti. Ancak o uzun sekiz ayın ardından geri geldikten sonra Don José'ye sanki oğlu ondan kaçıyormuş gibi geliyordu. Don José altmış yaşın üstündeydi ve oğluyla aralarında açılan bu uçurumu nasıl aşacağını bilmiyordu, üstelik bu uçurum son zamanlarda gitgide daha da büyür olmuştu. Pablo'nun artık onu dinlemeyeceğini biliyordu.

"Lonja'ya kayıt olmayı nasıl reddedersin? Ne yapacaksın?"

"Resim."

"Oğlum, henüz eğitimini tamamlamadın, hâlâ öğrenmen gereken şeyler var ve bir yetişkinin nasıl yaşadığına dair en küçük bir fikrin bile yok. Ben senin için neler hayal etmiştim..."

"Benim için neler hayal ettiğinizi biliyorum, baba," diyerek Don José'nin sözlerini yarıda kesti Pablo. "Fakat onlar benim hayallerimle örtüşmüyorlar."

"Neymiş senin hayallerin, Pablo? Söyle. Nasıl yardımcı olabilirim sana?"

Ona yardım edemezdi. Pablo, babasının ona yardım edemeyeceğini biliyordu. Pablo yalnızca babasının ona güvenmesini istiyordu. Fakat babası tam tersini düşünürken bunu ona nasıl söyleyebilirdi ki?

"Seni anlamıyorum Pablo, seni anlamıyorum," dedi Don José, oğlunun sessizliği karşısında. Sonra o da sustu ve başı önde bekledi. Ardından, "Senin harika bir yeteneğin var oğlum, güzellik kavramını değiştirmeni sağlayacak sıra dışı bir kabiliyet," diye ekledi.

"Güzellik mi? Bence anlamsız bir kelime çünkü anlamı nereden geliyor, nereye kadar uzanıyor bilmiyorum."

"Son zamanlarda yaptıklarının hepsini gördüm, her ne kadar anlamasam da iyi olduklarını biliyorum, bunların hepsini tek bir yönde toplarsan...?"

"Akademik yönde mi?" diye sordu Pablo.

"Bilmem. Bunun üzerinde konuşabilirdik. Her zaman sen ve ben bunu konuştuk."

"Barselona'da ne yaptıklarını gördünüz mü?"

"Bohem arkadaşlarını mı kastediyorsun? Hayır, görmedim," dedi Don José. "Ama onlar ressam değiller, Pablo. Düzensiz bir hayat yaşayıp, gününü barlarda sohbet ederek ve genelevleri ziyaret ederek geçirirken resim yapılmaz. Onların yarısından çoğu zengin. Resim çizmek, Paris'e gitmek, sıradan posterler hazırlayınca heyecanlanmak onlar için eğlence kaynağı. Bu ciddi bir şey değil, Pablo. Bu durum onlar için önemli değil çünkü neredeyse hepsi zengin. Ama sen... seni asla kabul etmeyeceklerdir. Sen onlardan biri değilsin. Hem

fakir hem Endülüslüsün. Fakat şimdi hepsi seni kıskanıyor çünkü eminim ki sen onların her birinden daha iyi resim yapıyorsun. Ne kadar sürecek bu? Bence hazırlanmalı ve yeteneğinle hayatını sürdürebileceğin saygın bir çıkış yolu bulmalısın. Öte yandan..."

"Hayır, baba. Bitti artık," diye karşı çıktı Pablo. "Tüm bunlardan sıyrılmak istiyorum. Arkadaşlarınız gibi resim yapamam. Benim istediğim şey, hepsinden resim sayesinde sıyrılmak. Bu düzeni bozmak istiyorum. Dolambaçsız, daha sert, daha cesur bir şey istiyorum. Hiçbir kurala uymak istemiyorum."

"Nasıl yapacaksın? Tüm o pejmürde kılıklıların, ölüm döşeğindekilerin, hastanedeki hastaların ve fahişelerin resimleriyle tablolarını mı kastediyorsun? Onlarla nasıl geçineceksin? Olamayacağını görmüyor musun, oğlum? Ne istiyorsun? Şu Nonell gibi olmak mı?"

"Nonell olmak istemiyorum, baba. Yine de bence o, diğerlerinin hepsinden daha iyi. En azından hayatın içinden resimler yapıyor. Barselona'da neler olup bittiğini görmüyor musun? Peki ya İspanya'da?"

"Neler olup bitiyor, oğlum?"

"Her şey paramparça oluyor," dedi Pablo. "Acı çeken, görülmek ve duyulmak isteyen bir dünya dolusu insan var. Ben açık seçik duran ama içi boş gerçekliği çizmek istemiyorum. Yeni dünyalar var, baba, varlar. Yeni bakış açıları, yeni güçler var, artık bu zamana kadar yaptığım gibi resim yapmak mümkün değil."

"Nasıl yapmamız gerekiyormuş?"

"Henüz bilmiyorum, baba. Ama bulacağım."

Don José'nin, Manolo'dan Pablo'yu Lonja'ya kaydolmaya ikna etmesini rica etmesi hiçbir işe yaramamıştı. Oğlu çoktan kararını vermişti ve ne onu ne de arkadaşını dinlemek istiyordu. İlk kez karısı oğlunun tarafını tutmuyordu, gerçi onun tarafında da değildi. Don José artık Pablo'ya ne harçlık ne de eğitimi için para vereceğini söylediğinde, María sessiz kaldı. Pablo evden ayrılacağını açıkladığındaysa José'nin kalbi paramparça olmuştu. Ancak artık geri adım atmak yoktu.

"Nereye gideceksin?"

"Merak etmeyin baba, kendi başımın çaresine bakacağım."

"Ama beş paran yok, oğlum."

"Kazanırım."

Nasıl yapacaktı bilmiyordu ama onca şeyden sonra belki de oğlunun hayatla tek başına yüzleşmesi iyi olabilirdi. Her daim evde onun için bir tabak ve bir yatak olacaktı. Ve Pablo'nun bunu bilmesi gerekiyordu.

13
İmparatoriçe

"Peki ya şimdi nerede yaşıyorsun?" diye sordu arkadaşı Santiago.

"Bir genelevde."

"Bir genelevde mi? Fahişelerle birlikte mi yaşıyorsun?"

"Evet, Avinyó Caddesi'ndeki bir genelevde."

"Ne zamandan beri?" diye sordu Santiago, şaşkınlığını üzerinden atamamıştı.

"Birkaç hafta oldu."

"Beş parasızken oranın ücretini nasıl ödüyorsun?"

"Bir şey ödemiyorum, çiziyorum."

Arkadaşı Santiago, artık neye şaşıracağını bilemez olmuştu. Pablo ona ailesiyle tartıştığını ve evi terk ettiğini söylemişti ama arkadaşının hayatını fahişelik yaparak kazanan beş kadınla birlikte Avinyó veya Aviñón Caddesi'ndeki bir evde yaşayacağı, Santiago'nun aklının ucundan geçmemişti. Pablo'nun kadınlarla arasının iyi olduğunu biliyordu. Fiziksel anlamda hiçbir çekiciliği olmayan bir cücenin teki olmasına rağmen seks konusunda şansı açıktı. Ancak tek bir sent bile ödemeden bir genelevde yaşamak... Bu inanılmaz bir şeydi!

Pablo ona önceleri arkadaşı Pallarés ile birlikte sık sık orayı ziyaret ettiklerini anlattı, çünkü resim malzemeleri almaya gittiği dükkâna çok yakın bir yerde bulunuyordu.

"Onlara hep resimler hediye ederdim, o yüzden bana değer verirler," dedi Pablo. "Evi terk ettiğim gün Ramblas'a yakın bir yerde bulunan Casa de Matias isimli bir barda tesadüfen onlardan biriyle karşılaştım. Yanımda annemin kalacak bir yer bulayım diye verdiği yetmiş peseta vardı, böylece o gece bir şeyler yemeye gittim, sonra da bir pansiyon aramayı düşündüm. On sentlik güveçlerden bir tane istedim. Yemeğimi bitirince onun da orada olduğunu fark ettim."

"Müşteri bekliyordur," dedi Santiago.

"Bilmiyorum. Masama oturdu ve sohbet etmeye başladık. Başıma gelenleri anlattım, o da param olana dek genelevde kalabileceğimi söyledi."

"Gerçekten mi, başka bir şey istemeden mi?"

"Başka bir şey istemedi, Santiago," diye cevapladı Pablo. "Onlara genelevin resmini yapmayı kendim teklif ettim."

"Genelevin resmini yapmak mı?"

"Evet. Önce Benigna'nın bana verdiği küçük odayla başladım. O harika bir kadın! Anne gibi!"

"Hı, hı, anne gibi."

"Yani, ne demek istediğimi biliyorsun," dedi Pablo. "Bana yardım etmek gibi bir zorunluluğu yoktu ama yine de bana büyük bir iyilik yaptı."

"Genelevde tüm gün boyunca ne yapıyorsun?"

"Dediğim gibi, resim yapıyorum. Kaldığım odayla başladım ve sonra diğerleriye devam ettim."

"Resim yapmaktan başka şeyler de yapıyorsundur!"

"Yani, hâlâ iyi bir müşteri olmaya devam ediyorum... Onlar istediklerinde."

"Onlar?"

"Evet, hepsi."

"Ve beş taneler diyorsun, öyle mi?"

"Evet, öyle," dedi Pablo. "Çok meşgul oldukları için bazen onlar çalışırlarken ben yiyecek bir şeyler hazırlıyorum. Genelde akşam yemeklerimizi mutfakta yiyoruz, o sırada bana hayatlarından bahsediyorlar. Sonra ben Els Quatre Gats'a gidiyorum."

"Sonra?"

"İşte, boşta bir tanesi varsa, yatağıma gelir. Ama dediğim gibi, onlar harika kızlar."

"Hiç şüphem yok... Hele sana böyle iyi davrandıklarını duyduktan sonra."

"Sık sık Pallarés uğruyor, o zaman iyi bir şeyler yapıyoruz."

"Ne hikâye ama, Pablo! Ne hikâye! Hemen benim evime geliyorsun!"

"Genelevi bırakıp mı? Hayatta olmaz!"

Sonunda Santiago Cardona, atölyesini paylaşma konusunda genç arkadaşını ikna etmeyi başardı.

"Para vermene gerek yok," dedi Santiago.

Kendisi de iyi bir ressamdı. Genç adamlar Lonja'dan tanışıyorlardı, Santiago'nun kardeşi Josep, Pablo'nun kurstan sınıf arkadaşıydı. Josep kendini heykeltıraşlığa adamıştı ama Málagalı arkadaşının işlerini fazlasıyla beğeniyordu. Bu nedenle kardeşi Pablo'nun onunla atölyeyi paylaşacağını söylediğinde bunun harika bir fikir olduğunu düşünmüştü.

"Sence nasıl olmuş?" diye sordu Santiago mekânını gösterirken.

Hem resim odası hem yatak odası olarak kullanılan küçük bir odası vardı. Escudellers Blancs Sokağı'na bakan küçük bir penceresi bulunuyordu.

Atölye, Santiago'nun annesine ait bir dükkânın da bulunduğu asma katın bir bölümünü kapsıyordu. Oda koridorların en dibindeydi. Diğer odalar, makineli tezgâhlar ve korse üretimi yapan bu dükkânın çalışanlarına ayrılmıştı. Her türde, şekil ve kalitede korse üretimi yapılan dükkânın adı İmparatoriçe idi. Reklamlarında yazdığına göre "gerçek metal bağcıklı" korseler üretiyorlardı. Barselona Tıp ve Cerrahi Akademisi tarafından yapılmış testlere göre "hijyenik korse" olarak gösterilen ürünleri çok ilgi görüyordu. Özellikle hamileler ve hassas ciltli kadınlar için üretilen bu korse yalnızca İmparatoriçe'de satılıyordu.

Gençlerin annesi, bu çekingen görünen ama hemen orada çalışan kızlarla muhabbet kuran ve yaptıkları işi merak eden delikanlıyı sevmişti.

"Tamam, söylenecek bir şey kalmadı. Annem seni çok sevdi. İstersen hemen eşyalarını getirip yerleşebilirsin," dedi Santiago arkadaşına.

14
İyi Bir Şey İçin, Peder

"İstediğimiz için burada değiliz Pablo ama başka seçeneğimiz yok, açız."

Benigna Caselles onu genelevine götürdüğü gece böyle söylemişti. Anlattığına göre Benigna, kendini bu işe adamadan önce bir pastanede çalışıyordu. Tremp yakınlarında küçük bir kasabadan gelmiş ve başka bir hayat arayışıyla on altı yaşında Barselona'ya gitmişti. Köprünün üstünden çok sular geçti, demişti Benigna. İşler onun beklediği gibi gitmemişti. Bir gün pastaneye iki adam gelmiş ve ona ilginç bir iş teklifinde bulunabilecek çok zengin bir arkadaşlarıyla onu tanıştırmak istediklerini söylemişlerdi. Hayatının değişeceğini düşünerek adamla görüşmek üzere Madrid'e giden kadın, kendini birden fahişelik yapmaya zorlanan bir grup kızla birlikte bir eve kapatılmış halde bulmuştu. Tehditle iki yıl boyunca çalıştıktan sonra bir gün bir müşterisi sayesinde kaçmayı başarmış ve Barselona'ya dönmüştü.

Edepli bir iş aramış ama bulamamıştı. O anda aslında bir fahişe olduğunu ve bu işi iyi yaptığını, istese de istemese de bunun bir yaşam tarzı olduğunu fark etmişti. Yirmi yaşındaydı, güzeldi, erkekler onun için deliriyordu ve ilk kez müşteri-

lerini seçebileceğini keşfetmişti. Fahişe olacaktı, orası kesindi. Ancak sokaklardakiler gibi olmayacaktı. Ormanlara, deniz kıyısının oradaki duvarlara ve kümes gibi aşağılık yerlere götürülüp köpek gibi davranılan fahişelerden olmayacaktı. Barselona'da kendini kaybetmek isteyen çok burjuva vardı. Bana geldiklerinde kendilerini kaybedecekler, diye düşünmüştü. Fakat sermayeye ihtiyacı vardı. Civardaki kilisenin rahibine gitmiş, borç istemişti.

"Bir işyeri açmak için istiyorum, peder. Geri ödeyeceğim."

Ve dört ay sonra da yüzde onluk bir faizle geri ödedi, rahip böyle bir şey istememişti ancak o kendini buna mecbur hissetmişti. O adam ona özgürlüğünü vermiş, üstelik yalnızca tek bir soru sormuştu:

"İyi bir şey için mi kızım?"

"Benim adıma çok iyi bir şey için, peder."

Avinyó Caddesi'nde bir daire tuttuktan sonra, "Bir de kilise fakirlere destek olmuyor derler!" diye düşünmüştü Benigna. Ardından kendine dört tane iş arkadaşı bulmuş ve böylece işini kurmuştu.

O zamandan beri her çarşamba, Santa Maria del Mar Kilisesi'ni ziyaret ediyor ve bağış kutusuna bir günlük hasılatı bırakıyordu.

"Bu hayatta minnettar olmak lazım biraz, Pablo," dedi, delikanlıya hayatını anlattıktan sonra. "Bütün kızlarımın benzer hikâyeleri var. Ve şimdi ben de As de Oro'daki María Gabino gibi kendime ait bir ressama sahibim."

Maria Gabino, Barselona'nın en ünlü hayat kadınlarından biriydi ve Isidre Nonell'e modellik yapmıştı. Evet, Benigna Caselles'in de bir ressamı vardı ama şimdi o gidiyordu.

Benigna, Pablo'nun eşyalarını toplamasına yardım etti.

"Bir süre sonra arkadaşlarınla birlikte gel," dedi Benigna. "Sana bir eğlence hazırlarım."

Pablo her şey için çok minnettardı, bu genelevde mutluydu. Hepsi onu seviyordu ve o da hepsini iyi tanıyordu, ayrıca onlarla birlikteyken Pablo da en az arkadaşları kadar kadınlara karşı olan korkusunu üstünden atıyordu. Çılgın, hayat dolu, parti peşinde koşan, çapkın ve eğlenceli genç ressamların yanında kızlar gülmekten ölüyorlardı.

Pallarés zengin sayılmazdı ama ailesinden gelen parayı kızlara harcamaktan da çekinmezdi. Zaten çoğunlukla bütün hesabı ödeyen Ricardo olurdu. İngiliz arkadaşları, bu tarz şeylerde masraftan kaçınmazdı.

Pablo, düzenli bir şekilde geneleve gelen müşterilerin çoğunu tanıyordu. Kızlar günlük işlerin ardından mutfakta ettikleri sohbetlerde her birinin özelliklerini anlatırlardı. Kızların anlattıklarını birileri duyacak olsa istavroz çıkarırlardı. Mutfakta Pablo ile akşam yemeği yerlerken kızlar adamların sulu gözlü, sert, utangaç, ürkek, iktidarsız, hayalperest oluşlarını ve onların itiraf edemeyecekleri diğer bütün özelliklerini açıklıyor, kahkahayla gülüyorlardı.

Pablo'nun genelevde yaşamaya başladığı ilk haftaydı. Bir gün Benigna mutfağa girip, "Odamda seninle tanışmak isteyen biri var," dedi delikanlıya.

"Benimle mi? Kim?"

"Bir müşteri, gel benimle."

"Ne istiyormuş?"

"Bilmiyorum," dedi Benigna. "Resimle ilgileniyor sanırım. Belki sana bir teklifte bulunacaktır. İsmini bilmiyorum,

doktor olduğunu söyledi. Aslında hiç doktora benzemiyor, iyi giyimine rağmen bir denizciye ya da bir liman işçisine benziyor. Eminim iktidarsızdır."

"Nereden çıkardın?"

"Kızlar soyunurken yalnızca onlara bakmakla yetiniyor," diye cevapladı kadın. "Sonra onlara farklı pozisyonlar almalarını söylüyor; sırtüstü uzan, poponu kaldır, bacaklarını aç, dizlerini arala, kafanı eğ, yatağa uzan, kendine dokun. Bir yandan da yatağın ucuna oturup, kibar bir şekilde onları aşağılıyor. Onlara asla dokunmuyor. Söylediğim gibi yalnızca onları küçümsercesine izliyor ve aşağılıyor." Bir an duraksadıktan sonra konuşmaya devam etti: "Bu ilk değil. Anarşist bir yanı da var. Mastürbasyon yaparken bizleri ihya ettiğini düşünüyor, sonra da bize kitap okuyor."

"Kitap mı? Size kitap mı okuyor?"

"Evet, *Ninni* ve sanırım ismi *Kahpe Elisa* olan iki ayrı kitaptan bütün bir bölüm okuyor. Dediğim gibi herkes farklı şeylerden hoşlanıyor. Doktor, kızları küçük düşürmeyi seviyor ama yalnızca sözleriyle. Yine de bazen ondan korkuyoruz."

"Ama size dokunmuyor."

"Dokunmasına gerek yok. Sorun bakışları, Pablo. Çok korkunç."

"O zaman neden kapı dışarı etmiyorsun?"

"İyi para veriyor ve aslına bakarsan ondan daha beterleri de var. Haydi, seni bekliyor."

Pablo, Benigna'nın odasına girdi. Doktorun arkası dönüktü, duvardaki resimleri inceliyordu. Şık giyimli, uzun boylu biriydi. Kıvırcık, kızıl saçları vardı. Önünü dönünce, Pablo adamın suratının yarısını kocaman gözlüklerin kapladığını fark etti.

"Bu resimleri siz mi yaptınız?" diye sordu.

"Evet."

"Bu neyi ifade ediyor?" Sağ elindeki bastonla duvarda bir yeri gösteriyordu.

"Ne görüyorsanız onu."

"Bu siz misiniz?"

"Evet, Esmer'le birlikte."

Esmer, genelevde çalışan beş kadından biriydi.

Resimde Pablo çıplak bir şekilde bir sandalyeye oturmuş pipo içiyordu. Esmer, Pablo'nun kucağına oturmuş onu okşuyorken, Pablo da sol eliyle fahişenin klitorisine uzanıyordu. Esmer'in üzerinde mavi çoraplar ve kahverengi botları vardı ve bacakları açık bir pozisyonda otuyordu, sağ bacağı hafifçe yukarıda duruyordu.

"Peki ya sağdaki figür?"

"Yatakta oturmuş, o manzarayı seyreden bir denizci."

"Neden?"

Denizci birkaç fırça darbesiyle çizilmişti ancak sıra dışı bir şekilde güçlü görünüyordu. Odanın girişinden onları izleyen korkunç bir figürdü.

"Çünkü iktidarsız ve yalnızca izlemek için para verdi," dedi Pablo.

Doktor bir şey söylemeden resmin geri kalanını incelemeye devam etti. Çırılçıplak bir grup genç, genelevin beş kadınıyla birlikte alt alta üst üste yuvarlanıyordu. Pablo, gözlerini adamın üzerinden çekmedi. Benigna haklıydı; adamın bir doktora uymayan acımasız bir havası vardı.

"Onlar benim arkadaşlarım," dedi Pablo.

Doktor, gruba bakmaya devam ederek, "Sizin gibi öğrenciler mi onlar da?" diye sordu neredeyse ayıplar bir ses tonuyla.

"Evet, Lonja'dan eski arkadaşlar."

"Hangi kursa gidiyorsunuz?"

"Hiçbirine. Kayıt yaptırmadım."

Doktor daha fazla bir şey söylemedi. Bakışları hâlâ resmin üzerindeydi. Pablo adamın yüzünü görebilmek için ilerledi, kendini tanıtmadan direkt sorular sormaya başlayan bu tuhaf tipin üzerinde çizimlerinin ne gibi bir etki yarattığını görmek istiyordu. Bakışları sert, dudaklarıysa tiksinmenin verdiği anlamsız bir sırıtışla gerilmişti. Bu adam Pablo'ya birini hatırlatıyordu. Biraz daha uzun olsa, kızıl saçları ve kocaman gözlükleri de olmasa denizcinin ta kendisi diyebilirdi. Ancak bu imkânsızdı, çünkü ses tonu farklıydı, bir kedininkini andıran hareketleri ise kısa ve hızlıydı. Kaç yaşlarındaydı? Pablo emin olamadı. O anda doktor dönüp ona doğru yürüdü ve gözlerini ona kilitleyerek, "Çekil!" dedi kısaca.

Pablo'nun adamın emrini yerine getirmekten başka çaresi yoktu, gayriihtiyari kenara çekildi. Yoksa adam onu ezip geçecek gibi duruyordu.

Doktor odadan çıktı.

Pablo olan biteni anlayabilmek için bir süre sessizce olduğu yerde kaldı.

"Tek kelime etmeden çıktı gitti. Ne dedin ona?" diye sordu Benigna odaya girdiğinde.

"Sanırım hiçbir şey."

"Çizimlerini beğendi mi?"

"Hayır."

15

La Pajarera Catalana

Pablo, Pati'yi, Eden Concert isimli on iki yıl önce açılmış bir mekânda gördü. Buranın Paris, Berlin veya Hamburg'daki diğer müzikhollerden bir farkı yoktu. Şehrin bütün hovardaları burada randevu veriyordu. Raval Bölgesi'nin seçkinliği, çıplak vücutların özgürce sergilendiği ateşli gösterilerle birleşince, burası hem bohemlerin hem de burjuvaların arzularını yerine getiren ve seçkilerden oluşan konserlerin verildiği bir kafeye dönüştü.

Pablo burayı Pallarés sayesinde keşfetmişti.

"Seni öyle bir yere götüreceğim ki tüm acılarını unutacaksın," demişti Pallarés.

Pablo'nun tek acısı vardı, o da Carmen'di. Zaman akıp gitmiş olmasına rağmen delikanlı ütücüsünü unutmayı başaramamıştı. Ancak bu durum, onun da diğerleri gibi âlem yapmayı istemesine engel olmuyordu, hatta bu konuda diğerlerinden daha başarılı oluyordu. Eden Concert'ın kızları Pablo'nun etrafında dönüp duruyorlardı, çünkü onun melankolik ve kederli havası kızları bir mıknatıs gibi çekiyordu. Ancak bu durum bir süre sonra değişiyordu, o adam gidip yerine eğlenceli, esprili, yalaka, ahlaksız biri geliyordu. Yalnızca Pati, apsent içip erotik hayallerinden bahse-

derek onu yeniyordu. Pati, grubun en zamparası, kadınlara düşkünlüğü ve bohem yaşamıyla ünlü Angel Fernandez de Soto'dan başkası değildi. Pablo'dan bir yaş küçüktü, soluk benizli, kepçe kulaklı, yürürken bedeni hep sola doğru eğilen, hasta görünümlü bir tipti. Yüzlerce kadeh apsent sayesinde cam gibi gözlere sahipti. Kaygısız, melankolik ve nihilist havasıyla ilk andan itibaren Málagalı ressamın dikkatini çekmişti. İşte sana tablo, diye düşündü Pablo. Onu, arkadaşları Santiago ve Josep'in annesinin korse dükkânındaki atölyesine davet etti.

"Öyle bir günde seni elinde kadehinle çizeceğim," dedi Pablo, Angel'e. O sırada Angel, bir şişeyi güzelce süzerek Pablo'ya poz vermekle meşguldü.

"Ve bunun için sana milyonlar verecekler!"

"Kıpırdamasan olmuyor mu, Angel?"

Olmuyordu. Ona boşuna Pati demiyorlardı. Bir günde Barselona'nın altını üstüne getiriyor, Ramón Raventós ile birlikte çalıştığı depo için getir götür işleri yapıyordu.

"Arkadaşın ne zaman gelecek?" diye sordu Pablo onu çizmeye devam ederken.

"Eli kulağındadır, Pablo. Onunla burada buluştuk. Senin hakkında iyi şeyler söyledim."

"Neler dedin kim bilir!"

"Gerçeği Pablo, gerçeği," dedi Angel. "Çok yetenekli biri olduğunu, tanışmaya değer biri olduğunu söyledim. Arkadaşımı seveceksin. Gözleri pek iyi görmez ama kendisi bir yazar ve şairdir."

"Adı neydi?"

"Jaume Sabartes. Büyük bir şair diyorlar onun için. Els Quatre Gats'ta görmüş olmalısın."

"Hatırlamıyorum."

İlk izlenim fena değildi. Jaume Sabartes dükkâna geldiğinde, Pablo'ya fazlasıyla esrarlı ve içine kapanık bir tip gibi göründü. Yaşıtı olan bu delikanlı, onun resimleriyle ilgili yaptığı birkaç yorumun ardından Pablo'nun ilgisini çekmeye başlamıştı. "Evet, gerçekten iyi bir şair olabilir," dedi kendi kendine. Jaume Sabartes, Pablo'dan ilk andan itibaren etkilenmişti. Genç ressam önceleri epey tutuk birine benzese de daha sonra her ikisi de fazlasıyla hararetli bir sohbete dalmışlardı. Mâlagalı bu gencin fırçalarıyla anlatacağı çok şey vardı. O atölyede yeni bir şey vardı, Pablo aşırı derecede yetenekli ellere ve fazlasıyla dolu bir kafaya sahipti.

"Önceleri bir heykeltıraş olmak istiyordum," dedi Sabartes.

"Neden olmadın?"

"Gözlerim yüzünden. Yorucu işler yapmamı engelleyen bir hastalığım var. Heykeltıraşlık yorucu bir meslek."

Çok basmakalıp bir cevapmış gibi gelmişti şairin bu yanıtı Pablo'ya, ancak bir şey söylemedi. Aslında güzel bir gözlük takmıştı. Gerçekten gözleri bozuk, diye düşündü Pablo.

"Öğlen olmuş bile, sanırım gitme vakti geldi," dedi Sabartes.

O anda vedalaşmak için ressamın önünden geçerken bir şey oldu. Sabartes, sanki Pablo'nun gözlerinden büyülü bir güç yayılıyormuş gibi başını eğerek huzursuz bir şekilde ressamı selamladı.

Pablo gülmemek için kendini zor tutmuştu.

Sabartes atölyeden çıkınca, "Nasıl buldun?" diye sordu Angel.

"İyi, iyi. Yetenekten anlayan bir adam."

Angel gülerek, "Peki, daha fazla modellik yapmıyorum!" dedi. "Bugünlük bu kadar! Biraz da fahişe ziyaretine gidelim!"

Angel, Raventos, Pallarés ve Sitwell ile Rambla de los Estudios Caddesi'nde içinde büyük marketlerin bulunduğu El Siglo isimli yedi katlı bir binanın karşısında buluşacaktı. Bu devasa bina mimar Leocadio Olivarria tarafından yapılmış ve Leridalı bir gömlek imalatçısı tarafından işletilmişti. Gömlek ve eldiven konusunda bir numara olan bu bina, Barselonalılar için bir gurur kaynağıydı çünkü şehrin ticaret ruhunu harika bir şekilde yansıtıyordu.

"On beş günde bir dergi çıkarıyorlar," dedi Angel de Soto, Pablo'ya binayı göstererek. "İyi çizerleri var: Pellicer, Padro ve Apel les Mestres. Bilmiyorum, belki de beraber çalışmayı teklif edebilirsin, Pablo."

"Yöneticisi kim?"

"Eduardo Lustono."

"Bilmem, belki de onu bir ziyaret ederim."

"Bence iyi olur. Paraları var, binaya baksana ve sanırım çizerlere iyi bir ücret ödüyorlar," diye sözlerini sürdürdü Angel.

Beklediler. Pablo defterini ve kalemini çıkardı.

"Hiç durmaz mısın sen?"

"Asla," diye yanıtladı Pablo kısaca. Bir yandan da tek bir çizgiyle bakıcılarının elini tutmuş yürüyen iki çocuğu resmetti.

"Sanki birini arıyormuşsun gibi bakıyorsun her şeye."

"Öyle zaten," dedi Pablo gözlerini defterden ayırmadan.

"Senin ütücü kızı mı?"

"Sana kim söyledi?"

"Pallarés. Sorun değil, öyle değil mi?"

"Yok."

"Nasıl biriydi?"

"Hayatımın kadınıydı."

"Dur bakalım, Pablo," diye karşı çıktı Angel. "Karşına daha ne kadınlar çıkacak, 'hayatımın kadını' diye bir şey yok."

"Senin hayatının kadını olmayabilir ama benim var. Sen tam bir zamparasın sevgili arkadaşım."

Angel, "Bence öyle değil, Pablo. İstediğin her kadın senindir," diye yanıtladı Pablo'nun son cümlesini umursamadan. Hem zamparaysa ne olurdu ki? Onun yaşında birinden başka ne beklenirdi?

"Hayır, hepsi değil Angel, hepsi değil," dedi Pablo efkârlı bir şekilde.

"Bak, geliyor bizim arkadaşlar."

Pablo, defterini kaldırmadı.

"Ve sevgili Sitwell'imiz de yanında," dedi Angel. "Bugün bize her şey bedava. Bu çocuk nereden buluyor o kadar parayı?"

"Babası zengin."

"Her zamanki gibi portföyünü de yanında getirmiş. Bence şöyle bir göz atabilirsin, sen onun idolüsün, Pablo. Senin için geliyor, bundan emin olabilirsin."

"Biliyorum, biliyorum. Ama öyle kötü ki!"

"O kadar da kötü değil, Pablo. O kadar kötü çizmiyor."

"Doğru. İyi çiziyor... Yalnızca iki yüzyıl geriden geliyor."

Grup bir araya gelince, Rambla Caddesi'nin Canaletas kısmında bulunan baraka benzeri mekâna bir şeyler içmeye gittiler.

T.C.

Burası, horchata*, Canaletas'ın kaynak suyu ile birlikte getirilen anason, Birleşik Devletler'den ithal edilen soda ve kahveyle maden suyu karıştırılmış alkol servis edilen gösterişsiz bir yerdi. Burada sahibinin Turin'den getirttiği hızlı iş çıkaran bir kahve makinesi de vardı. Sesi, Rambla'nın öteki ucundan duyulabiliyordu. Bu barakayı belediyeye yılda on üç bin pesetaya kiralayan Agustin Pons, günde dört bin kahve satmakla böbürleniyordu.

"Sana birkaç resmimi getirdim, son yaptıklarımı," dedi Ricardo Sitwell. "Onlara bir bakabilir misin?"

"Daha sonra, Ricardo, daha sonra. Şimdi eğlenmeye gidelim," diye yanıtladı Pablo.

Hesabı Ricardo Sitwell'in ödediği o ilk duraklarından sonra Paralelo'ya gitmeye karar verdiler.

Belediyenin beş yıldır bir ucu Atarzanas'a bağlanan, diğer ucu da España Meydanı'na çıkan o büyük caddeyi geliştirme planları vardı. Ancak bu yalnızca bir projeydi. O sıralar Paralelo, dışarıya masa, sandalye atan kafelerle doluydu. Karma karışık fuar alanları, müzikholler ve konser verilen kafelerin oluşturduğu sanatsal manzaralar da caddenin diğer özellikleri arasındaydı. Komşu bölgelerden insanlar ve bu eğlence mekânlarına sık sık gelme fırsatı bulamayan zanaatkârlarla işçi sınıfı, burada olup bitenleri şaşkınlık içinde izliyordu. Üstelik her daim neşeli ve popüler partilerin yapıldığı bu yerin ortasından bir de insancıl bir nehir geçiyordu. Paralelo, sonsuz eğlencenin içinde bir mekândan diğerine koşturan avarelerin, orta sınıfın, sanatçıların ve fahişelerin bir arada bulunduğu bir kale gibiydi.

* Yer bademinden yapılan bir tür soğuk içecek. (Çev. N.)

"Flamenko gösterilerinin yapıldığı, çıplak hatunların bulunduğu, yeni bir yer açıldığını duydum," dedi Angel. "Ayrıca bir sürü seksi kadın, kadın kılığına girmiş bir adam ve denizcinin biriyle dalga geçen fıkralar anlatan bir gösteri sanatçısı da varmış."

"Adı neymiş?"

"La Pajarera Catalana."

"Orası bir taverna değil mi?" diye sordu Ricardo.

"Öyleydi," diye yanıtladı Angel. "Ama sahibi sarhoş denizcilerden ve yaşam kalitesi düşük insanlardan bıkınca, dükkânı partiler vereceğine söz veren bir Endülüslü'ye devretti. Ayrıca iyi, güzel ve ucuz kadınlar da var."

"Önce Cafe Circo Español'a gidelim," dedi Pallarés. "Henüz erken."

"Napoleones'e gitmeyi tercih ederim," dedi Pablo.

"Nereye?" diye sordu Angel.

"La Rambla de Santa Monica'daki sinematografa."

"Şimdi Rambla Caddesi'ne mi döneceksin?" dedi bu kez Angel. "Ne için? Hareketli resim izlemeye mi? İnsanların nasıl kitleler haline yürüdüklerini, tren görüntülerini ve şehir manzaralarını izlemek için kendini karanlık bir deliğe mi tıkacaksın?"

"Sanırım Lumiere'in yeni filmleri gelmiş."

"Pablo! Sinematografiyi nasıl seviyorsun? Bunun bir geleceği olmadığını görmüyor musun? Bu, sadece insanların bir süre sonra sıkılacağı bilimsel bir buluş o kadar."

"Ben seviyorum," diye diretti Pablo.

Bu buluş genç ressamı heyecanlandırıyordu. Pablo, Barselona'ya geldikten kısa bir süre sonra Tiyatro Princi-

pal'deki hareketli fotoğraf gösteriminin ilk seansına gitmişti. Ailesi bu şehre taşınmadan beş ay önce 1895 Mayıs'ında, Katalonya Meydanı'ndaki uyduruk bir binada Edison'un kinetoskopu tanıtılmıştı. Seanslar kısa sürüyor, herkesin şaşkın ve heyecanlı bakışları arasında fotoğraflarda görünüp kaybolan insanların yer aldığı sihir gösterileri, bir trenin içinden yapılan çekimler ve olay örgüsü kısa, basit konulu, komik sahnelerden oluşan diğer kısa filmler gösteriliyordu. Daha sonra binlerce kez gösterdikleri ve halkın da izlemekten bıkmadığı bir sürü Fransız filmi almışlardı: Fabrika işçilerinin çıkışı, bir trenin varışı... Hatta seyirciler, trenin ekrandan fırlayıp onları ezmesinden korktukları için korkuyla sandalyelerinden kalkmışlardı.

Bu buluş güvenli değildi çünkü filmler sürekli alev alıyorlardı. Napoleon ile birlikte ticari anlamda ilk gösterimi yapan Belio Kardeşler, Puerta de Paz'da bulunan binayı yakmışlardı. Halk dehşet içinde salonu terk etmişti. Ancak bu yeni buluşu durdurmak imkânsızdı, Belio Kardeşler büyük bir başarı yakalayacak yeni bir salon inşa etmişlerdi; Belio Sinematografı. Pablo oraya sık sık gidiyordu. Sebebi ise şu ilandan etkilenmesiydi:

> ....bu şahane buluş, dünyanın birçok büyük kentinde hayranlık uyandırıyor. Hayatın her bir karesinden elde edilen fotoğrafların hareketli hale getirilebileceği kimsenin aklına gelmezdi. Beğeneceğimiz bu sahnelerin hepsi bütün detaylarıyla ve gerçek boyutlarıyla karşımızdalar: Kayalıklara vuran dalgaların gücü; bir trenin son sürat üzerinize gelişi; at arabaları ve yayalarla dolu caddeler, sokaklar; danslar; süvari birlikleri; el kol hareketi yapan insanlar... Fakat bunların hepsi gerçek. Hareket-

li resimlerin şahane keşfi bugün tüm duyarlı insanların sohbet konusu, tartışmaların odak noktası oldu. Ayrıca 19. yüzyılın bu mucizesi, bilimadamlarının da araştırma konusu haline geldi.

Fiyatlar her zevke ve her cebe hitap ediyordu; localar, balkonlar ve birinci kat üç peseta; ikinci kattaki balkonlar ve basamaklar bir peseta; giriş kat yirmi sentti.

Bazen reklamlarında da belirtildiği gibi, hareketli resimleri oynatanlar programların sonuna şunu ekliyorlardı: "Önemli bir bilimsel gelişme olan bu gösteri, aslında İspanya'nın dört bir yanında ruhban sınıfından insanlar ve yas tutan bireyler tarafından da izlenmektedir."

"Ben gidiyorum, sizinle sonra Pajarera Catalana'da buluşuruz," dedi Pablo. Hareketli resimlerin yeni gösterimini kaçırmak istemiyordu.

"Cafe Sevilla'da buluşalım daha iyi," dedi Ricardo Sitwell.

O gece bir anlaşmaya varamayacakları belliydi.

"Ama Sevilla'da sürekli Colla de Safra'dan* birileri oluyor," dedi Manolo Pallarés. "Flamenko ve lirik sanatçılarına, ağızları sulanarak bakarken içkilerini yudumluyorlar. Kesin Nonell ve Canals en öne kurulmuş olur."

"İyi o zaman ben sinematografa gidiyorum, bana nerede buluşacağımızı söylersiniz," dedi Pablo tartışmaya bir son vermek için.

O gece Pablo ne Sevilla'ya ne de Pajarera Catalana'ya gitti. Mekân kapatılana kadar bütün filmleri izledi. Arkadaşları, Pajarera Catalana'dan çıktıktan sonra vakit geçirmek

* Aralarında Isidro Nonell, Joaquim Mir, Ricard Canals, Ramon Pichot, Juli Vallmitjana ve Adrià Gual'ın bulunduğu Barselonalı sanatçılardan oluşan grup. (Çev. N.)

için Tiro Nacional'deki poligona doğru ilerlediler. Dışarıdaki ilanda isteğe göre içeride tavşan veya küçük güvercin salabilecekleri yazılıydı. Av tüfeğiyle atış yapmada en başarılıları Raventos'tu. Sonra grup, sinematografın dışında Pablo'nun çıkmasını bekledi.

"Bütün bir akşamı burada mı geçirdin?"

Pablo çok heyecanlıydı. İzlediklerinin hepsini anlattı. Hikâyeler anlatan kısa gösterimlerdi. Hepsi de gerçekten eğlenceli ve dâhiceydi diye açıkladı onlara.

"Haydi şimdi eğlencenin son durağı olarak bir geneleve gidiyoruz," dedi Angel, görünüşe göre çoktan kararını vermişti.

Grup tekrar tartışmaya başladı. Çünkü bir kısmı Ca La Tripona'nın kızlarını ziyaret etmek isterken, ötekiler Ricardo Sitwell'in paralarını Els Tres Llits'te harcamak istiyordu.

"Siz Esmer'i tanımıyorsunuz, o size harika şeyler yapabilir," dedi Pablo.

"Esmer mi?" diye sordu Angel şehvet dolu gözlerle.

"Avinyó'daki Casa Benigna'ya yeni gelen kız."

"O zaman tamamdır! Her zaman garanti iş yapan Casa Benigna'ya!" diye bağırdı Pallarés hevesle.

"Ve öyle süs gibi durmak yok!" dedi Angel, Ricardo Sitwell'i hafifçe iterek. "Bugün herkes ıslanacak!"

"Evet ama hâlâ çok erken," dedi Pallarés. "Önce Pablo'nun atölyesine uğrayıp bizim dâhinin ne üstünde çalıştığına bakalım."

"Hayır, gitmesek daha iyi olur," diye karşı çıktı Pablo. "Her şeyi dağıtıyorsunuz."

"Diyene de bak! Sanki kendisi çok düzenli!" dedi Angel de Soto. Sonra da diğerlerine dönüp, "Pablo'da her yeri bir ahıra çevirebilecek potansiyel var," diye ekledi.

Hepsi birden kahkahalara boğuldular.

Birkaç kez öksürdükten sonra, "Ben şu anda ne yaptığını görmek isterdim," dedi Ricardo Sitwell, ressamın egosunu tavan yaptıran bir istekle.

"Pekâlâ... ama kısa bir süreliğine."

"Anlaşıldı! Sonra fahişeler bizi bekler!" dedi Angel. Ardından bakışlarını Ricardo'ya çevirdi. "Şu öksürüklerin! Ne zaman geçecek?! Hepimize frengi bulaştıracaksın!"

Angel'in bu sözleri Ricardo'ya komik gelmemişti. Öksürüğü, şaka konusu yapılacak bir şey değildi.

16
Lulú

Geneleve geldiklerinde hepsi fena halde sarhoştu. Angel, Ricardo Sitwell'e tutunarak zar zor ayakta duruyordu. Üstelik Ricardo aralarında en çabuk sarhoş olanıydı.

Benigna onları sakinleştirmeye çalıştı.

"Bugün hep beraber ıslanacağız! Hep beraber ıslanacağız!" diye bağırıyordu Angel.

"Daha ayakta bile duramazken sen nerenle ıslanacaksın, çocuğum," dedi Benigna. "Haydi biraz sakinleşin."

Benigna onları ayrı ayrı odalara götürdü.

"Esmer, Ricardo'ya gitsin! Tabii uyanırsa!" diye bağırdı Angel yeniden. Gülerken kendinden geçmişti.

"Gir şuraya ve kapa çeneni. Rezalet çıkarmaya devam edersen burayı kapatırlar." Pablo ve Pallarés hariç herkesi odalara tıktı Benigna.

"Sen benimle geleceksin," dedi Pallarés'e.

"Harika, Benigna, harika," diye karşılık verdi Pallarés. Benigna'nın sözlerinin ardında yatan anlamı biliyordu. Patroniçe onu bir güzel elden geçirecekti.

"Peki ya ben?"

"Pablocuğum senin için özel bir şeyim var. Yeni bir kız."

"Yeni bir kız mı geldi?"

"Evet, María gitti."

Ne yazık, diye düşündü Pablo, yokluğu belli olacak. María en azından Pablo'yla beraberken kendini tamamen işine adıyordu.

"Yün ve mevsimine göre kumaş satan biriyle çıkmaya başladı," dedi Benigna. "İyi bir müşteriydi. Eşini kaybetmiş, her zaman María'ya karşı da büyük bir ilgisi vardı. Onu buradan çıkarmaya karar verdi."

"Aşk!" dedi Pallarés.

"Peki, yeni kız kim?" diye sordu Pablo.

"Çok güzel ve... deneyimsiz bir kız. Bir haftadır bizimle. Adı Lulú."

"Köpek adı gibi," dedi Pablo.

Esprisi Benigna'yı güldürmemişti.

"Ona iyi davran. Dediğim gibi, daha yeni."

"Ve genç."

"Fazlasıyla genç," dedi Benigna en dipteki odayı işaret ederek.

"Sen bir cadısın. En iyileri hep Pablo'ya saklıyorsun," dedi Pallarés.

"İstediğin kadara şikâyet et! Gel, sana hayatının gecesini yaşatacağım!"

"Evet, ama yeni kızı Pablo kaptı," diye üsteledi Pallarés.

"Biliyorsun, o benim en sevdiğim ressamım."

"Şimdi görürsün sen ressamı!" dedi ve el ele odaya doğru ilerlediler.

"Büyümüşsün," dedi Lulú arkasını dönünce.

"Şimdi de bu işi mi yapıyorsun?"

Önce onu tanımamıştı. Genç kız sırtı kapıya dönük bir şekilde yatakta yatıyordu. Arkasını döndü ve onu görür görmez ayağa kalktı. İşte o zaman söylemişti bu cümleyi. Gömleğinin yakası açıktı. Pablo asla unutamadığı o göğüslerin sallanışını ve tuhaf resimlerin bile çirkinleştiremediği güzel yüzü izledi. Artık eskisi kadar zayıf değildi, hatları daha çok göze çarpıyordu ve göğüsleri tuhaf bir şekilde diriydi. Şüphesiz bu yeni iş daha iyi beslenmesini sağlıyordu.

"Şimdi de bu işi mi yapıyorsun?" diye sordu Pablo tekrar.

Genç kız başını öne eğdi. Gömleğinin her iki yakasını tutup kapadı ve soruyu yanıtsız bıraktı.

"Bana söyleyecek bir şeyin yok mu?"

"Ne söylememi istiyorsun?"

"Neden gittin?"

"Gittim işte."

Delikanlı başka bir yanıt bekledi. Kapının önünde sessizce duruyordu. Onu tekrar bulmanın hayalini kurmuştu hep ama böyle bir yerde, bedenini satarken değil.

"Seni sevmiyordum, hepsi bu," diye yalan söyledi Carmen.

Eğer bu gerçekse, birlikte oldukları o kısa süre boyunca Carmen bunu çok iyi saklamıştı. Zaten artık bunun bir önemi yoktu. Pablo'nun içi öfkeyle dolup taşıyordu. Onun Carmen'i, hayatından çıktığı andan itibaren her gün düşlediği, o andan beri aklından bir saniye olsun çıkaramadığı kadın, şimdi dört odalı bir genelevde başka adamları memnun ediyordu.

"Ne söylüyorsun onlara?" diye sordu Pablo. "Seni ellediklerinde, içine girdiklerinde ne diyorsun müşterilerine? Bura-

ya seni aşağılamak ve sen zevk alıyormuşçasına bağırdığında kendilerini önemli hissetmek için gelen o adamlara ne söylüyorsun? Ha, ne söylüyorsun?"

"Hiçbir şey. Hiçbir şey söylemiyorum. Onlar da bunu seviyor."

Carmen, yer yarılsa da içine girsem diye bekliyordu. Aralarına bir çizgi çekmeyi istemişti ama şimdi Pablo tam karşısındaydı, bir fahişenin önünde duruyordu. Pablo'nun öfkesini, duyduğu kini hissedebiliyordu, delikanlının aklından geçenler de dahil hepsini tahmin edebiliyordu. Onu, küçük gördüğünün de farkındaydı. Ve işte o anda patladı. O kim oluyordu da onu yargılayacak, ona bu şekilde bakacaktı? İşini onun için bırakmıştı, hayatından onun için vazgeçmişti. Evet, patlamıştı artık çünkü hayatında âşık olduğu tek adamın yüzünde gördüğü bu tiksinme ifadesine dayanamıyordu.

"Sen söyle bakalım, hayatını kazanmak için başka çaresi olmayan zavallı bir kıza sahip olmak amacıyla para ödediğinde sen nasıl hissediyorsun?" diye sordu Pablo'ya. "O kızların çektiği acıları hiç umursamadan kendi zevklerinin peşinde yalnızca onları elleme, içlerine girme derdindeyken, bir sonraki sefere dek o zavallıları bir mendil gibi kenara fırlatırken sen nasıl hissediyorsun büyük ressam, Bay Dâhi? Ne hissediyorsun?"

"Sana ne hissettiğimi göstereceğim," dedi ressam ve kıza yaklaşıp onu yatağa itti. Yaralı bir hayvan gibi kızın üzerine bıraktı kendini. Bakışlarını engellemek için kızın kafasını öbür tarafa çevirdi. İç çamaşırını parçalarcasına çıkarıp göğsünü ve boynunu ısırdı. Carmen ona bakmak istese de Pablo kızın yüzünü öteki tarafa çeviriyordu. Tırnaklarını geçirirce-

sine Carmen'le sevişmeye başladı. Carmen'in boğazından acı bir çığlık yükseldi. Pablo yarı insan yarı boğa tipli bir yaratık gibi hiç acımadan sertçe kızın içine girdiğinde Carmen'den yürekleri burkan bir çığlık daha yükseldi. Pablo hızlı, vahşi ve sert hareket ediyordu. Onun her acımasız darbesiyle de Carmen'in nefesi kesiliyordu. Sonra sanki bir bez bebekmiş gibi kızın arkasını döndürüp, kırmızı kumaşı ararken arenadan çıkan öfkeli bir boğa gibi ona arkadan saldırdı. "Oradan olmaz!" diye bağırdı Carmen. Fakat Pablo onun yakarışlarını duymuyordu. Öfkeyle yaptığı o tek hamle, kızın sanki ikiye ayrıldığını hissetmesine neden olacak derecede ona zarar vermişti. Carmen gözyaşlarına boğuldu ama Pablo onu duymuyor gibiydi ve elinde mızrağıyla arenada boğanın peşinden giden adamlar gibi canice işine devam etti.

Carmen bir bebek gibi ağlarken, Pablo ter içinde ayağa kalktı. Kız çarşafı üzerine çekti, bedeninin en çok acıyan o noktasına elini götürdü. Ona bakmadı bile, başını yastığa gömüp ağlamaya devam etti.

Pablo'ysa yatağın üzerine birkaç banknot fırlattı.

Ardından nereye gittiğini bilmeden sokağa attı kendini. Kirlenmiş gibi hissediyordu, midesi bulanıyor, kusmak istiyordu. Ne yapmıştı? Ona ne yapmıştı?

Kaybolmayı umarak amaçsızca yürüdü.

17
Nonell

"Birine çok büyük bir haksızlık yaptım." Pablo'nun neden bunu Nonell'e söylediği hakkında hiçbir fikri yoktu.

Belki saatlerdir ruhunu daraltan bir ıstırap ve öfke hissi eşliğinde sokak sokak dolanıyor olması itmişti onu buna. Ya da belki de sahnedeki o zavallı kız, bir avuç soysuzu güldürmeye çalışırken, adamların esprilere değil de kızın kendisine güldüklerini görmesiydi sebep.

Dönüp Carmen'den özür dilemek ya da ne kadar aşağılık biri olduğunu kabullenmek arasında bocalayarak amaçsızca sokaklarda dolandıktan sonra, kötü bir üne sahip Aperitivo Bursatil isimli batakhaneye girmeye karar vermişti. Burası pis denizcilerin, yoksulların ve heyecan arayan bazı paralı burjuvaların artık bitmiş denebilecek sanatçıları aşağılayarak ve onlara yakışıksız laflar ederek eğlendikleri bir yerdi. Loş mekân, binlerce sigaranın dumanı tarafından esir alınmıştı. Küçük bir sahnede jokey kostümlü, yarı sarhoş zavallı bir hamile şarkıcı, çatallanan sesiyle şarkı söylemeye çalışıyor, bir yandan da kalabalığın kontrolsüz çığlıkları arasında üstündekileri çıkarırken, bir komiser muavinin yüzünün kızarmasına neden oluyordu.

Ve Barselona'nın en iyi ressamı da oradaydı elbette, Paris'ten henüz dönmüştü. Pablo, onu hemen tanımıştı. Yalnız başına ilk sıradaki masalardan birinde oturuyordu. Romalı tarzında kesilmiş saçları, boynuna üç kere doladığı siyah kravatı, harika yeleği, ayakkabılarına düğmelerle tutturulmuş bol kesim pantolonuyla herhangi bir centilmenin geleceği bir yer değildi burası. Nonell hâlâ Paris'in havasını taşıyordu üzerinde. Kimse ona bir şehriye üreticisinin oğlu demezdi. Üzerinde önlüğüyle ailesinin dükkânında şehriye satmış ancak gün gelmiş ve babasına bu işin ona göre olmadığını, ressam olmak istediğini söylemişti. Sınıflarda resim yapmadan önce Barselona'nın dışında resim yapmayı tercih eden, varoşların ressamı, işte karşısındaydı. Mütevazı hayatın, talihsizlerin, fabrikadaki tahtakurularının, popüler nesnelerin, Boqueria'nın, fiziksel bozukluklara uğramışların, zihinsel engellilerin, aptalların ressamı... O, çarpık karakterlerin ustasıydı, sıkıcı ve geleneksel resim anlayışının da karşısındaydı. Hepsinin en iyisiydi.

Nonell de onu gördü ve masasına oturması için Pablo'ya eliyle işaret etti. İkili, muhabbete daldı.

"O konuda ikimiz de aynıyız, Pablo," dedi Nonell. "Babam sayesinde ressam oldum ben. İkimiz de kötü öğrencilerdik. O çekilmez matematik derslerine hiç kulak asmadan kitaplarımızı, defterlerimizi çizdiğimiz resimlerle kaplardık. İkimiz de babalarımızı hayal kırıklığına uğrattık. Babam, aile mesleğimizi devam ettirmemi, yani Baja de San Pedro'daki dükkânda makarna satmamı istiyordu ama ben dükkânda durabilecek bir adam değildim. Kendimi resme adayacağımı söylediğimde bunu kabullendiği için ona teşekkür etmeliyim, sayesinde iyi

bir ressam haline geldim. Artık onun bir zamanlar düşlediği gibi bir tüccar olamazdım. Ben on iki yaşındayken Montcada Caddesi'ndeki Josep Mirabent'in akademisinde aldığım resim derslerini o ödedi."

"Ben Lonja'da hiçbir şey öğrenmedim, hele Madrid daha fenaydı," dedi Pablo.

"Ben de bir şey öğrenmedim. Gabriel Martínez Altes'in özel akademisinde biraz bir şeyler kaptım, orayı da yine zavallı babam ödemişti. Tortosalı Altes, Moreno Carbonero gibi stil sahibi bir ressam olmaya kararlıydı."

Bunlar Pablo'ya tanıdık gelen şeylerdi. Evet, benzer hayatlar yaşamışlardı.

"Graner başkaydı, ondan bir şeyler öğrendim işte," diye devam etti Nonell. "Sonra Lonja, üç denememde de beni kabul etmedi. Nihayet girmeyi başardığımda çizim hocamız Antoni Caba ne demişti biliyor musun?"

"Hayır."

"Hiç iyi bir şey beceremeyeceğimi söylemişti."

"Ama yanıldığını ona gösterdin."

"Fakat benden özür dilemediler, Pablo," dedi Nonell. "Hepsi canlı renkler ve zekâ parıltıları görmek istiyor. Benimkiler satmıyormuş, ben zevksizmişim, öyle diyorlar. İnanabiliyor musun? Zevksiz! Sanki resim aptalları memnun etmek için yapılıyormuş gibi! Biçimden çok temadan zevk aldığımı söylüyorlar. Fakat ben arayış içindeyim Pablo, arıyorum. Benim için biçimde en az tema kadar önemli. Mutsuzluktan başka neyin resmini yapabilirim? Burası mutsuz bir şehir. Sahnedeki zavallı kadını aşağılayan şu boktan adamlara bak!" Sahneyi işaret etti. "Bir de şunlara bak." Perişan kılıklı adamları gös-

teriyordu. Öte yandan kendisi çizgili bir takım elbise çekmişti üstüne. "Bu hırpani durumdaki askerlerin nerede ölecekleri bile belli değil," diye devam etti konuşmasına. "Küba'dan kaçtılar ve şimdi buradalar. Unutulmuşlar, ne işleri var ne güçleri, bu kokuşmuş viranede otururlarken yalnızca bir şişenin gölgesi eşlik ediyor onlara... Bir eleştirmen, iyi halli bir orta sınıfın benim tablolarıma ve resimlerime hiç yanaşamayacağını çünkü her ne kadar güçlü bir karakterim olsa da nahoş temalardan ilham almaya devam ettiğimi yazmıştı."

"Duvarları süslemek için resim yapmıyoruz. Biz ruh hallerini resmediyoruz," dedi Pablo. "Ay ışığı altında peri kızlarını çizme işi ya da piyano çalan sarışın genç kızları resmetme işi bitti. Etrafımızda mahvolmuş, dibe batmış, merhametini yitirmiş insanların yaşadığı büyük sefaletten görüntüler var. Tek bir renk kullanmalıydık resimlerimizde. Kederin ve yozlaşmanın rengini, körlerin, açların, ellerinde avuçlarında hiçbir şey kalmamışların rengini... Fakat o renk ne?"

"Bilmiyorum, Pablo. Sen rengini ara. Her ne kadar sırf onları becermek için yapacak olsam da bir gün çingeneleri resmedeceğim. Sürekli aynı zırvalığı tekrarlayan bir hocam vardı. 'Sanat güzel eserler yaratmaktır, sanatçının büyüklüğünü, asilliğini ve muhteşemliğini ürettiği şeylerde kullandığı konularla nesneler belirler. Çirkinin, iğrençliğin yüceleştirilmediği; ilhamın kutsal kıvılcımlarını söndürerek kendini ahlaksızlığı ve suçu göklere çıkarmaya adayan hakirlerin kopyalanmadığı şey sanattır,' derdi. Saçmalık Pablo, saçmalık! Sana dedim, çingeneler! Çingeneleri resmedeceğim!"

Bir yapmadığı çingeneleri resmetmek kalmıştı, diye düşündü Pablo. Nonell birçok alanda huzursuzluk çıkarabilecek

bir ressamdı. Sosyal sıralamanın en altında bulunan modelleri seçme takıntısından dolayı, orta sınıf vatandaşlar onun sergilerini öfkeyle terk ediyorlardı. Yoksullar da zaten tablo satın almıyordu. Gün sonuna geldiklerinde Nonell'in ümitsizliğine bir çare bulunmuyordu.

"Biliyor musun? Çingene bir sevgilim var."

Bu itiraf Pablo'yu şaşırtmıştı.

"Adı Consuelo ve o hasta. Ama onu bir görsen! Siyah saçları, yüzü, vücudu yaşamla cezalandırılmış. *Quina pobre més bonica!*"*

Nonell, çingenenin birkaç resmini yaptığını ve onu bir model olarak kiralama düşüncesinde olduğunu söyledi ama daha fazla onun hakkında konuşmadı.

Pablo, Nonell'le eski bir eleştiri yazısını okuduktan sonra tanışmıştı. Yazıda şöyle diyordu: "Sanatçı, güzel sonuçlar doğuracak bir yol seçmemiş gibi görünüyor. Oysa daha ilginç konular bularak iyi sonuçlar elde edebilirdi, zira resimlerinde infaz teması ağırlıkta." Bu ressam kimdi? Ne yapıyordu? Nonell'in resimleri, Ocak 1896'da Casas'ın, Rusiñol'un, Mas i Fontdevila'nın, Graner'in ve diğer bütün ünlü ressamlarınkiyle beraber Sala Pares'te sergilenmişti. İki tane eseri oradaydı; *Geç Gelen Bahar* ve *Akşama Doğru*. Bir eleştiride bu eserler için "ressamın iyi denemeleri" şeklinde bahsediliyordu. Fakat Pablo'ya göre muhteşemlerdi. Nonell'in eserlerinin bulunduğu hiçbir sergiyi kaçırmamaya çalışmıştı.

12 Ocak 1897'de Pere Romeu, Els Quatre isimli barı açmıştı. Bir ay sonra mekâna gelen sanatçıların karakalem çizimleri

* *Kıl.* Zavallıcık öyle güzel ki! (Çev. N.)

ve renkli çalışmalarından oluşan bir sergi düzenlendi burada. Isidre Nonell de bu sanatçıların arasındaydı. Pablo kesinlikle o sergiye gitmeye karar vermişti. Sanatçının Riera ve Raimon Casellas özel koleksiyonlarından dokuz tane eseri sergileniyordu. *Cretinos* serisinden olan bu resimlerden bazıları tuval üzerine yağlı boyaydı; *Paisatge de Sant Martí ve Paisatge de Caldes**. Bu çizim tarzı ve esere aşırı derecede işlenmiş olan şefkat duygusu Pablo'ya yeni gibi görünmüştü. *Dona cretina amb nen demanant caritat*** isimli, renkli kalemle çizilmiş küçük bir resim, genç ressamı çok etkilemişti.

Hayatını muhtemelen bu eserlerden kazanamayan ama dünyası Pablo'nunkine çok benzeyen gerçek bir sanatçı keşfetmişti. Nonell, Paris'te olduğu için sergiye gelmemişti. Pablo ona görüşlerini söyleyemediği için çok üzülmüştü.

Şimdiyse eline bir şans geçmişti ve Pablo da bunu değerlendirdi.

"Evet, o sırada Paris'teydim," dedi Nonell. "Bazı resimlerimi Camille Pissarro'ya götürmüştüm. Onun güzel yorumları sayesinde çalışmaya cesaret bulmuştum. Paris'e gitmelisin, Pablo. Orada önemli şeyler yapıyorlar. İki sene önce bahar zamanı Champ de Mars Salonu'nda sergim açıldığında neler hissettiğimi tahmin bile edemezsin! Toulouse-Lautrec'in üç ve Gauguin'in de bir tablosu orada sergileniyordu! İnanabiliyor musun? Onların ve Van Dongen'in hemen yanındaydım!"

Nonell'in duygulandığı sesinden belli oluyordu, Pablo sanki aynı hisleri paylaşıyormuş gibi hissetti. Nonell'in eserleri Paris'te sergilenmişti!

---

* *Kıl.* Sant Martí Manzarası ve Caldes Manzarası. (Çev. N.)

***Kıl.* Çocuğuyla birlikte dilenen aptal kadın. (Çev. N.)

"Sonra Canals'la birlikte Dosbourg'ta da eserlerimiz sergilendi," diye devam etti Nonell. "Bir ay boyunca Pablo! Eleştirmen Fabrice bir katalog hazırlamıştı! Gazeteler hakkımızda çok güzel şeyler söylüyorlardı. Karikatürist yaklaşımlarımın Ribera, Velázquez ve Goya'nınkine benzediğini yazmışlardı. Paris sokaklarında ve Caldes de Bohi'de kaldığım süre boyunca yakaladığım sahnelerin 'fritos*' hallerini beğenmişlerdi!"

Freir, genç ressamın sık sık kullandığı bir teknikti. Renklendirdiği resimleri resim yağına batırırdı. Pablo da bu tekniği denemişti ama bu konunun uzmanı Nonell'di.

Nonell, Pablo'ya uzun uzun Paris'i anlattı. Öyle bir tutkuyla anlatıyordu ki Pablo sokakları, Toulouse-Lautec ile Gauguin'in eserlerini ve gürültülü caddeleri gözünde canlandırabiliyordu. O şehri görmeyi nasıl da istiyordu!

"Ama geçinemiyorum, Pablo. Pares Salonu'ndaki sergilere ve Dördüncü Güzel Sanatlar Sergisi'ne katılmama rağmen geçinemiyorum. Karayip Adaları'ndaki ve Filipinler'deki koloniler kaybedilince dönmek zorunda kaldım. Paris'te babamın gönderdiği parayla kıt kanaat geçiniyordum. Ama onun da işleri iyi gitmiyordu, biliyorsun. Lanet olası savaş ve ekonomide yaşanan kriz nedeniyle dönmek zorunda kaldım. Cavite'de yaşanan gemi felaketinden hemen sonra döndüm. Ardından bu ülkede her şey daha da kötüye gitti. Şunlara bak." Az ileridеki askerleri işaret ediyordu. "Onlar felaketin birebir tanıkları. Hastalandılar, yenildiler, aşağılandılar ve Barselonalılar onlara sırtlarını döndü."

---

* *İsp.* Kızartma. (Ayrıca freir.) Nonell'in tablolarında uyguladığı bu teknik sayesinde tuval parşömen benzeri bir görünüm alır. (Çev. N.)

Çarpışmadan çıktık, savaştan döndük,
Ne silahımız ne çalacak borumuz ne de bayrağımız var;
Denizde yenildik, karada yenildik,
Enkazımız kaldı geriye...

Nonell, Joan Maragall'ın Dönüş Şarkısı'ndan dizeleri hatırlamıştı.

Evet, evlerine dönecekleri paraları olmadan yaşayan ölüler gibi Barselona sokaklarında dolanan, çalgı çalan, denizaşırı memleketlerde üç kuruş karşılığında indirilen iki renkli bayrağı yere seren bu zavallılar hâlâ üstlerindeki yırtık pırtık askeri üniformalarıyla Aperitivo Bursâtil'de eğleniyorlardı.

Nonell hepsinden büyük bir şefkatle bahsediyordu. O zavallı talihsiz hamile kadın, sahnede mekânın kaba saba müdavimlerini ve direklere tutunmuş ya da masalara oturmuş, yorgunluktan gözleri kapanan fahişeleri memnun etmek için yavaşça hareket ederek hünerini gösteriyordu. Pablo'nun da böyle bir şefkate ihtiyacı vardı o gece. Çok üzgündü.

"Birine çok büyük bir haksızlık yaptım."

"O zaman özür dile Pablo, eğer hâlâ vaktin varsa."

Pablo yanıt vermedi, bardağındakini bir dikişte içti ve arkadaşının haklı olduğuna karar verdi.

"Ben Els Quatre Gats'a gidiyorum. Geliyor musun?" diye sordu Nonell.

"Önce birinden özür dilemem gerek."

18
Marta Planas

Marta Planas, genelevden gecenin geç bir saatinde çıkmıştı. İlk önce güneş ışığından çok az payını alan Cotoners isimli daracık sokaktaki sefil evine uğramayı düşünüyordu ancak Avinyó'nun, Fernando Caddesi ile birleştiği köşeyi dönünce sola doğru gitmeye karar verdi. Babasının dükkânı çok yakında, yalnızca birkaç metre ötedeki Remei Sokağı'ndaydı. Orası da dar ve ışık almayan bir sokaktı. Marta orada doğmuştu.

Burası iki katlı, küçük bir evdi. Alt katında yatak üretimi yaptıkları dükkân bulunuyordu, babasıyla beş kız kardeşi ise üst katta yaşıyordu. Üç küçük odanın iki tanesini kızlar paylaşıyor, daha da küçük olan üçüncü odada ise babası kalıyordu. Marta altı yaşındayken annesi ölmüştü ve o zamana dek bu küçücük evde hep mutlu bir hayat sürmüşlerdi. Marta evin en küçüğü ve babasının gözbebeğiydi. Ancak annesi hayatını kaybedince her şey kötüye gitmeye başladı. Babası sürekli çalışıyordu; yünü kabartıyor, çubukları yerleştiriyor, üçgen uçlu iğnesiyle kumaşı dikiyor veya makinede çıtçıtlar için kuşgözlerini hazırlıyordu. Çalışıyor, çalışıyor ama nihayetinde ay sonunu yine zar zor getiriyordu. Marta ve ablaları çatıda yünleri bir yandan

dövüp, bir yandan yıkayıp kaynatarak ona yardım ediyorlardı. Aynı zamanda da babaları onları sevgi dolu bakışlarla izlerken, kahkahalarla hoplaya zıplaya dövüşüyorlardı.

"Kızlar, iş başına. Yünü kirleteceksiniz," derdi babaları.

Dükkân, Francisco Planas'a babasından kalmıştı, kötü bir işti... Fakat başka bir şey yapmayı bilmiyordu, küçüklüğünden beri bu işin içindeydi.

Talihsizlikler üst üste gelmiş, karısı ölünce işler de kötüye gitmeye başlamıştı. Gitgide gelen iş sayısı azalmıştı. Barselona'nın en iyi yatak üreticisi olarak bilinmesine rağmen yoksullar yatak almıyor ya da tamir ettirmiyorlardı. Orta sınıf vatandaşlar da yataklarını Barselona'nın sanayi bakımından gelişmekte olan bölgelerindeki yeni moda dükkânlardan alıyor ya da direkt yurtdışından getiriyorlardı.

Marta on beş yaşına geldiğinde daha fazla açlık çekmek istemediğine karar verdi ama ne yapması gerektiğini bilmiyordu.

Ve bir sabah babasının dükkânına o geldi. Kibarlığı, şefkatli tavrı ve yüzünden eksik etmediği gülümsemesiyle görür görmez ondan etkilenmişti. İyi giyimliydi ve bir borsacı olduğunu söylemişti, o da ilk görüşte Marta'ya âşık olmuştu.

Marta, onu güzel tiyatrolara ve kafelere götüren bu harika adama iyice tutuluyordu.

"O çocuğu sevmiyorum. Gülüşünde hoşuma gitmeyen bir şeyler var. Sen ne yaptığını bilirsin, Marta."

Babası haklıydı. Delikanlı onu hamile bırakıp ortadan kaybolmuştu.

Ardından Marta da kayıplara karıştı. Fakat bu bir hataydı çünkü babasının onu affedeceğinden emindi. Ancak Marta

kendi kendini affedemezdi ve bir gün vedalaşmadan yanına dört şey alıp, babasına ve ablalarına bir not bırakarak evi terk etti.

Paseo de Gracia Caddesi'ndeki bir şekerlemecide iş buldu.

Bayan Rius dul bir kadındı ve ona iyi davranıyordu. Belki de fazlasıyla iyi davranıyor, diye düşünmüştü Marta bu seçkin dükkâna tezgâhtar olarak girdiğinde. Şehrin önemli adamları eşleri veya metresleri için buraya gelip kutu kutu şekerleme alıyorlardı.

Marta, Bayan Rius'in göründüğü gibi samimi ve sevimli bir kadın olmadığını kısa sürede anlamıştı. Şekerlemeci dükkânı aslında daha kârlı bir işin maskesiydi. Bayan Ruis, eğlence ve dinlenme vakitlerinde nazik beyler için genç kızlar ayarlıyordu. Marta'nın kızı da birkaç aylık olmuştu ve artık geri dönüş yoktu. Ya Bayan Ruis'in isteklerini kabul edecek ya da sokağa atılacaktı.

"Ağzını sıkı tutan nazik beyler onlar. Karşılığında aynısını bekliyorlar, nezaket ve gizlilik. Ayrıca sen çok güzel bir kızsın," demişti Bayan Ruis.

Marta, on sekiz yaşında çekingen, ürkek ve deneyimsiz bir kıza yüksek umutlar bağlayan kalın kafalı veya iktidarsız yaşlı adamları eğlendirdiği iki sene boyunca Bayan Ruis için çalıştı.

"Bu işi iyi kıvırıyorsun. Senden memnun kalıyorlar. O kadar tatlı, o kadar ağlamaklı, o kadar masum bir halin var ki! Sana bayılıyorlar!"

Fakat Marta kimse ona bayılsın istemiyordu. O gerçekten ağlıyordu. Hayatının geldiği noktaya ağlıyordu; önemli ihtiyarların yataklarını ısıtan bir fahişeydi.. Adamlar kafalarını Marta'yla dağıttıktan sonra güzel kıyafetlerini giyip, ka-

rılarına Liceo'ya giderken eşlik ediyor, Ulusal İş Geliştirme Komisyonu'nun toplantılarına veya Hispano Colonial Bankası'nın yönetim kurulu toplantılarına katılıyorlardı.

Santa María del Mar Kilisesi'nde bir banka oturup Tanrı'ya ona yardım etmesi için dua ettiği bir gün hayatı değişti. Bir kadın, bağış kutusunun yanından ayrılıp Marta'ya doğru ilerledi. Yanına oturdu ve konuşmaya başladı.

"Seni değiştiremem," dedi kadın. "Fakat eğer istersen şu andan itibaren kendin için çalışabilirsin."

O günden sonra Benigna'nın Evi'nde çalışmaya başlamıştı Marta. Kazancın yüzde yetmişine konan kimse yoktu artık. İşyerinin masrafları çıktıktan sonra paranın hepsi yalnızca ona kalacaktı.

"Ayrıca bütün erkekler aynı. Nasıl yapacağını bilirsen az bir şeyle mutlu olurlar, üstelik memnun kalırlar. Onları sen yönetmelisin, onlara seçenek sunmamalısın. Öte yandan evdeki dini bütün ürkek kadınlarından o kadar az şey görüyorlar ki seninleyken kendilerini Paris'te gibi hissedeceklerdir."

Benigna haklıydı.

Marta nasıl bir hayat yaşadığını, neye dönüştüğünü düşünmeyi bırakıp geçmişteki anılarından sıyrıldı. Elini babasının dükkânının kapısına uzattı, üzerinde şöyle bir gezdirdi. Kızı ve tüm ailesi için para biriktiriyordu, yıllarca çalıştıktan sonra güzel bir birikim elde etmişti. Birkaç yıl daha çalışacak ve sonra tamamen bu işleri bırakacaktı. Dönüp babasına yeni makineler alacaktı ya da en iyisi babası emekliye ayrılırdı, sonra ablalarının da daha iyi hayatlar sürmelerini sağlardı. Öyle yapacağım dedi ve evine gitmek üzere oradan uzaklaştı.

İşte o anda, onu gördü.

Son bir müşteri belki de, diye düşündü. Neden olmasındı? Henüz gecenin çok geç bir vakti sayılmazdı, bir saatini daha buna verebilirdi.

Son bir müşteri daha ve sonra küçük kızını da alıp eve dönecekti.

Ancak Marta onun, hayatının son müşterisi olacağını henüz bilmiyordu.

19

Güç Sahibi Bir Aptal

Pablo özür dileyemedi. Carmen çoktan gitmişti.

Benigna kapıyı açınca, "Geç oldu, oğlum. Evine git," dedi gözünden uyku akarak. "Arkadaşların uzun zaman önce çıktılar, kızlar da öyle. Gerçi Esmer hâlâ burada ama bugünlük hakkını doldurdun," dedi ve "Evine git," diye üsteledi.

Pablo, Esmer'le yatmak istemiyordu, Carmen'i istiyordu.

Benigna delikanlının gözlerindeki huzursuzluğu fark etti ama bir şey söylemedi. Yeni kızla aralarında bir şey olmuştu, orası kesindi ama ne olduğunu sormadı. Benigna uyumak istiyordu. Şu genç sanatçılar hiç yorulmuyorlar mıydı?

Pablo dönüp hoşça kal bile demeden merdivenlerden inmeye başladı. Els Quatre Gats'a gitmeye karar verdi.

"Kaybolduğunu düşünmeye başlamıştık. Ne oldu? Yeni kız seni korkuttu mu? Bir hayalete dönmüşsün," dedi Pallarés, Pablo masaya oturunca.

Delikanlı yanıt vermedi. Ricardo Sitwell hariç herkes oradaydı.

"Öksürmekten içi dışına çıkıyordu çocuğun, o yüzden gitti," dedi Angel. "Bence Esmer'den bir şeyler geçti ona."

"O çocuk ölüyor, bir gün elimizde kalacak," dedi Pallarés.

"Neredeydin?" diye sordu Raventos, Pablo'ya.

"Orada burada. Ben de eve gidiyorum."

"Seninle geliyorum," dedi Pallarés.

Kimseye veda etmeden oradan çıktılar. Öteki masada Colla del Safra'dan insanlar El Greco hakkında tartışıyorlardı. Rusiñol aralarında bu sohbete en hevesle yaklaşandı.

Sokağa çıktıklarında, "Oydu," dedi Pablo, Pallarés'e.

"Senin ütücü kız mı?"

Pablo kafasını salladı.

"Bir şeyler olduğunu biliyordum... Benigna senin gittiğini söylediğinde bir şey olduğunu anlamıştım ama bu, aklımın ucundan bile geçmemişti!" Pallarés bir süre sessiz kaldıktan sonra, "İyi misin?" diye sordu.

"Hayır."

"Yalnız kalmak ister misin?"

"Hayır."

"Eve kadar birlikte gidelim."

Pallarés hep bir ağabey gibi davranan taraf olmuştu ama bu kez ne diyeceğini bilemiyordu.

"O kadar zaman onu aradım durdum. Aklımdan hiç çıkaramadım, hep onu düşledim ve..." Pablo devam edemedi.

"Tamam, kız bir fahişe olabilir ama bu neyi değiştirir ki?"

"Nasıl neyi değiştirir?"

"Yani... ne demek istediğimi ben de bilmiyorum, Pablo. Bilmiyorum, gerçekten bilmiyorum."

"O zaman hiçbir şey söyleme."

Fakat Pallarés konuşmaya devam etti. "Yani... demek istiyorum ki onun hakkında ne biliyorsun ki? Neden bunu ya-

pıyor olabileceğini sordun mu kendi kendine? Bütün o zavallı talihsiz kadınların kendi istekleriyle mi orada olduklarını sanıyorsun? Açlar, Pablo, açlar. Bunu anlayabilir misin? Bu lanet olası şehirde herkes aç. Diğer herkesi açlıktan öldüren dört orospu çocuğu haricinde herkes aç," dedi Pallarés. "Neden resim yapıyoruz, Pablo? Neden resim yapıyoruz? O boktan burjuvaların duvarlarını süslemek için mi? Ben onun için yapmıyorum, Pablo. Bu nedenle çalışmaktan bitap düşen ve ölünce de kimsenin adını hatırlamayacağı o adama, babama yardım etmek için kasabama döndüm. Gerçekten yapmayı bildiğimize inandığımız şeyle, bir şeyleri değiştirmek istiyoruz."

"Ben hiçbir şeyi değiştirmek istemiyorum. Bizim gibi acemi ressamlar neyi değiştirecek ki?"

"Öyleyse neden sen de Carbonero'nun yaptığını yapmıyorsun?" diye sordu Pallarés. "Neden hocalarımızın dediklerini uygulamıyoruz? Neden bu huzursuzluk ruhumuzu sıkıştırıyor? Neden, söyleyeyim mi? Çünkü dünyanın yeni bir bakış açısına, yeni bir tona, yeni bir renge, yeni bir geometriye ihtiyacı var. Çünkü dünya bunu hak ediyor. Yeni duyguları ve hisleri ifade etmek için farklı çizgilerle başka bir şekilde çizilmek istiyor. Çünkü dünyanın odak noktası ve dokusu değişiyor. Artık Rafael veya Velázquez gibi resim yapamayız. Yeni değerlendirmeler yapmalıyız çünkü fena bir asır başlıyor."

"Bir kuramcı ve falcı olduğunu bilmiyordum," dedi Pablo alaycı bir şekilde.

"Aslında ben bile ne demek istediğimi bilmiyorum," diye karşılık verdi arkadaşı. "Fakat seni gördüğüm andan itibaren, ellerinle başarabileceklerini gördüğüm o andan itibaren emin olduğum bir şey var. Pablo, sen resim alanında adeta bir Tanrı

gibi olacaksın, bunu hepimiz biliyoruz. Bu nedenle kendine bir iyilik yap ve seni sevdiğinden emin olduğum o zavallı fahişeyi yargılamayı bırak. Dünyanın bütün yüzlerine bak, sonra da bütün o kötü ve insani yönleriyle resmet onları ki biz de görelim." Heyecanı, neredeyse kendinden geçen Pallarés'in yüzünden okunuyordu. "Şimdi eve gidiyorum çünkü sana çok kızgınım, geri al alabiliyorsan! Bazen gözüme güç sahibi bir aptal gibi görünüyorsun!"

Pallarés döndü ve Pablo'yu yolun ortasında yalnız bırakarak oradan uzaklaştı.

20
Bir Katliam

Marta Planas'ın cansız bedeni Milans Meydanı'nda bulundu. Yirmi beş yerinden bıçaklanmış ve kan kaybından ölmüştü. Barcelonata'daki balıkçı limanında çalışan genç bir kayıkçı vermişti haberi. Emilio Bordons her zamanki gibi erkenden kalkmış işe giderken meydanda cesetle karşılaşmıştı.

Başkomiser Abel Fonte, yanında iki ajan ve bir adli tabiple olay yerine gelmişti.

Doktorun söylediğine göre cinayet sabaha karşı ikide işlenmişti. Kadını bıçakla delik deşik etmişlerdi. Doktor Emilio Cabot, daha önce hiç böyle bir şey görmemişti. Yirmili yaşlardaki kadının üzerinde lila bir etek, beyaz bir iç etek, siyah bol bir ceket ve aynı renkte bağcıklı eski bir çift bot vardı. Öleli yaklaşık dört saat olmuştu. Genç kadının bedenini bir taşıma arabasıyla en yakın polis merkezine götürdüler. Doktor orada cesedi daha ayrıntılı bir şekilde incelemeye devam etti.

Emilio Cabot işini yaparken, Başkomiser Abel Fonte sessizce bekliyordu. Fonte, kırklı yaşlarda dikkatli biriydi ve bir zamanlar Küba'da askerlik yaptığı için ölümlere alışıktı. Birçok askerin ölümüne tanıklık etmiş ancak böylesini hiç görmemişti.

"Kız muhtemelen kan kaybından ölmüş ama onu bulduğumuz yerde değil," dedi doktor. "Bir kez kalbinden, beş kez de sol akciğerinden yaralanmış. Kendini savunmaktan kaynaklanan yaralanmalar yok. Yani maktul kendini savunurken ellerinde ve kollarında oluşabilecek herhangi bir kesik veya yaraya rastlanmadı. Sanıyorum ilk darbeyi boğazına almış. Katil, kadının boğazını kesmiş ve yere düştükten sonra onu vahşice bıçaklamaya devam etmiş. Ben yirmi beş bıçak yarası tespit ettim. Ayrıca göğüs kafesinde bir ve cinsel organında beş tane olmak üzere başka yaralar da var. Katil, orayı... yani nereyi demek istediğimi anladınız herhalde, bir kasap gibi doğramış. Hiç böyle bir şey görmemiştim, elbiselerini yırtıp parçalamış. Ona hiç acımamış. Genital bölgedeki bıçak yaraları çok kötü, büyük bir vahşet söz konusu. Bu temiz kesik ise... Karaciğerini çıkarıp almış!

"Karaciğer mi?"

"Evet, başkomiser. Katil karaciğeri çıkarmış," diye tekrarladı doktor. "Kesikten içeri dalmış."

"Ne yapmış?"

"Görünüşe göre... evet... bir dakika."

Doktor üzeri kanla kaplı bir şey çıkardı ve başkomisere gösterdi.

"Nedir bu?"

"Emin değilim ama nar tanelerine ya da nar çekirdeğine benziyor."

Doktor meyveyi masaya koydu. Başkomiser bir cımbızla onları inceledi.

"Bu ne anlama geliyor? Karaciğerini söküyor ve yerine bunu koyuyor."

Doktor cevap vermedi. Ne düşüneceğini bilemiyordu.

"Tecavüze uğramış mıydı?" diye sordu başkomiser.

"Öyle görünmüyor."

"Neden bulunduğu yerde öldürülmediğini düşünüyorsunuz?"

"Kan yüzünden," diye cevapladı doktor. "Bulunduğu yerin etrafına kan sıçramış olması gerekirdi. Bir atardamarı kestiğinizde kan sızarak akmaz, fışkırır. Kesinlikle katilin eline, kıyafetlerine ve ayakkabılarına bulaşmıştır."

"Tabii bunu önden yaptığını düşünürsek."

"Elbette. Fakat kesiğe bakarsak durum onu gösteriyor. Ardından bir kez de yerde bıçaklamış ve organı çıkarmış. Bu zaman alacak bir şey, dolayısıyla başka bir yerde yaptığını düşünüyorum. Sonra da cesedi onu bulduğumuz yere taşımış."

"Bu ne tür bir katilin işi olabilir?"

"Anladığım kadarıyla bir manyağın, kana susamış birinin işi bu."

"Cinayet sebebi şehvet olabilir mi?"

"Her türlüsünü gördüm ama bu onlara benzemiyor. Şehvet yüzünden işlenmiş bir cinayet olacağını sanmıyorum. Katil bunu yaparken eğlenmiş, başkomiserim. Hiçbir koca ya da kıskanç bir âşık bunun için bu kadar vakit kaybetmez. Üstelik şunları da içine koymaz," dedi doktor nar tanelerini göstererek. "Hayır, başka bir sebebi var. Katil kendinde değildi, bu bir gerçek, fakat sonra... yo, hayır, bunun şehvet nedeniyle işlenmiş bir cinayet olduğunu düşünmüyorum."

"Suç aleti nedir?"

"Yaralardan söyleyebileceğim kadarıyla, ince uçlu, sağlam bir sapı olan bir çeşit bıçak."

"Katil çok güçlü biri olmalı."

"Çok güçlü olmasına gerek yok, başkomiserim. Keskin ve sivri uçlu bir aletle bu işi... kolayca halletmiş diyebiliriz. Bir çocuk bile yapabilir."

"Pekâlâ, işimize bakalım. İlk önce kızın kim olduğunu öğrenmemiz gerek, sonra yakınlarını sorgularız," dedi başkomiser.

21
1890'daki Gibi

Kısa sürede haber gazetelerin editörlerine ulaşmıştı. Bir zamanlar *La Vanguardia*'ya bir çizer olarak başlayan ve şu anda yönetici yardımcılarından biri olan Liberto Manent'e de bir hayat kadının Barcelona Meydanı'nda ölü bulunduğu ve cesette dehşet veren yaraların olduğu haberi ulaşmıştı.

Bu tarz olaylarla ilgilenen birimin müdürünü odasına çağırdı ve konuyla ilgili bildiği her şeyi anlatmasını istedi. Polisin verdiği bilgiye göre bulunan ceset Marta Planas isminde genç bir kadına aitti, Avinyó Caddesi'ndeki bir evde çalışıyordu. Sonra sırasıyla bütün detayları anlattı adam Liberto'ya. 1890 yılında gerçekleşen bir cinayete benziyor, diye düşündü Menant hatırlamaya çalışarak. Evet, çok iyi hatırlıyordu. *La Vanguardia*'ya gireli kısa bir süre olmuştu. Şefi onu ve bir arkadaşını bir cinayeti araştırmakla görevlendirmişti; bir hayat kadını vahşi bir cinayete kurban gitmişti. Bu korkunç olayın haberini yayımlamalarından birkaç gün sonra aynı şekilde iki cinayet daha işlenmişti. Birileri bu haberleri yayımlamamalarını söylemişti onlara. Dokuz yıl önce üç hayat kadını vahşice öldürülmüştü.

Bu haber, ertesi günkü gazetenin ilk sayfasında yer almalıydı. Tarih kendini tekrar ediyor, diye düşündü Menant.

Liberto Menant, olay hakkında daha fazla bilgi edinmek için yanına gazeteden bir fotoğrafçıyı da alıp polis merkezine bizzat gitmeye karar verdi.

Başkomiser Fonte onu başından atmaya çalıştı ama şu gazeteci pes edecek cinsten değildi. Sorularının her birine bildiği kadarıyla cevap verdi.

"Yorum katmadan ve insanları paniğe sürüklemeden yayımlarsanız memnun olurum," diye uyardı komiser.

"Merak etmeyin. Haberleri ciddi bir şekilde ele alan ve doğruluklarından emin olduktan sonra yayımlayan bir gazetede çalışıyorum," dedi Manent notlarını cebine koyarken.

Gazeteci, zanlının kim olduğuna dair bir fikirleri olup olmadığını sorunca, "Katil hakkında hiçbir şey bilmiyoruz, kızın çevresindekileri sorguluyoruz," diye yanıtladı Başkomiser Fonte.

22
Kutu

O sabah Pablo geç kalktı ve kömür nakliyesi yapılan liman manzarasını çizmekte karar kıldı. Limana demir atmış yük gemileri ve arka plandaki Montjuic Dağı'yla resme gölge ve perspektif katmaya vermişti kendini.

Önce bıçağını aradı ama bulamadı. Masaya geri döndü. Bıçağı hangi cehennemde bırakmıştı. Benigna'nın genelevini konu alan büyük bir tablo için yaptığı çalışmaların yer aldığı defterlerinden birini de bulamıyordu. Fikri epeydir kafasında tasarlıyordu ve kızların fazlasıyla küçük çizimlerini yapmıştı. Sabah kötü başladı, diye düşündü. Lanet olasıca arkadaşları her yeri altüst ediyorlardı. Defteriyle bıçağı; onca tablo, kâğıt, fırça ve ıvır zıvır yığının arasında nereye girmişti kim bilir?

Dükkândaki kızlardan biri Pablo'nun kapısını çalınca ressam, ona içeri girmesini söyledi.

"Bu kutuyu sana getirdiler," dedi kız.

"Kutu mu?"

"Evet. Bir çocuk getirdi, söylediğine göre bir denizci onu sana getirmesini söylemiş."

"Yatağın üzerine bırak, sonra açarım."

"Ne yapıyorsun?"

"Defterime yaptığım küçük çizimlerden oluşan bir resim."

"Çok güzel ama biraz karanlık."

"Öyle mi düşünüyorsun?"

"Evet, ama tabii ben hiçbir şey anlamam bu işten."

"Biliyor musun? Bence haklısın... Sence bunlar nasıl?" diye sordu Pablo dosyadaki diğer resimleri göstererek.

Barselona sahillerini, iskeleyi ve limandaki günlük yaşamdan kesitleri konu alan bir dizi resimdi bunlar.

"Dediğim gibi çok güzel ama karanlıklar."

"O zamanlar onlara bu ismi vereceğim; Karanlık Resimler," dedi Pablo.

Kız gülümsedi ve resmini bitirmesi için ressamı yalnız bıraktı.

Pablo resmi yarım saatte bitirdi. Yaptığı işten memnun kalmıştı. Güzel bir resimdi. Kahvaltı etmek için dışarı çıkacaktı ki kızın, yatağın üzerine bıraktığı kutu geldi aklına.

Kahverengi, kalınca bir kâğıda sarılmış küçük bir kutuydu. Merak içinde kutuyu açmaya koyuldu.

Pablo kutunun içindekini görünce korkudan donakaldı, elleri kana bulanmıştı. Şaşkınlıktan elindeki kutuyu düşürdü ve içindeki şey yere saçıldı. O da neyin nesiydi? Bir organa benziyordu. Gergin bir şekilde onu yerden alıp tekrar kutuya koydu. Eğer bu bir şaka ise, yapan kişinin espri anlayışı epey kötü olmalıydı. Kim ona böyle bir şey gönderebilirdi ki? Ellerine bulaşan kanı temizledi. Ardından kutuyu incelemeye başladı. O şey bir hayvana ait olamazdı. Bu, insana ait bir organdı! Bir karaciğer ya da böbreğin bir parçası gibi duruyordu!

Koridora çıkıp, dükkâna doğru ilerledi.

"Kutuyu kim getirdi demiştin?"

Kız, delikanlıyı böyle sıkıntılı ve gergin görünce şaşırdı.

"Bir çocuk."

"Çok oldu mu?"

"Elime geçer geçmez sana getirdim. Bir şey mi oldu?"

"Çocuk nereye doğru gitti? Nasıl bir şeydi?"

"Nereye gittiğini bilmiyorum," dedi kız. "Onun Ressam Pablo için olduğunu söyledi ve kutuyu bana verdi. Kimin gönderdiğini sordum, bir denizci dedi, sen tanırmışsın. Hepsi bu kadar. Sonra çocuk kapıyı açıp, gitti. Bir şey mi oldu, Pablo?"

"Yok bir şey. Hiçbir şey olmadı."

"Hayalet görmüşe benziyorsun."

Pablo cevap vermeden dışarı çıktı. Escudellers Sokağı'na doğru birkaç metre ilerledi ama hiç çocuk görmedi. Ne bulmayı bekliyordu ki?

"Ne yapıyorsun, Pablo?"

"Sen ne yapıyorsun?"

"Resim yapmaya gitmek için seni almaya geliyordum ama çok kötü bir şey duydum," dedi Pallarés. "Birini mi arıyorsun? Bir şey mi kaybettin? Kendinde değil gibisin, ne oldu?"

"Gel, bana gidelim. Sana bir şey göstermek istiyorum."

"Ben de sana bir şey söylemek istiyorum. Çok korkunç bir şey oldu, Pablo, çok dehşet verici bir şey."

Pallarés, Pablo'ya haberi anlattı. Şehirde herkes bunu konuşuyordu.

"Üstelik o Marta, Pablo. Tıpkı anlattığım gibi öldürmüşler onu. Tam bir vahşet! İnsanın kanını donduran bu cinayeti kim işlemiş olabilir?"

"Bir organı eksikmiş yani, öyle mi?"

"Öyle diyorlar, Pablo. Ama insanlar çok şey söylerler. Bi-

lirsin, bir şey olur ve herkes onu kendi hayal gücüne göre yorumlar."

"Hayal gücü değil, Manolo."

"Ne demek istiyorsun?"

Pablo resim malzemelerinin yanına bıraktığı kutuyu işaret etti.

"İçine bak, Manolo. İçine bak," dedi Pablo kısık sesle ve "onu bana bir saat önce getirdiler. Biri çocuğun birine onu bana getirmesini söylemiş," diye ekledi arkadaşı kutuya doğru ilerlerken.

"Nedir bu?"

"Marta'ya ait olduğunu sanıyorum. Bence o..."

"Aman Tanrım! Çok korkunç bir şey bu! Ama... Nasıl... Kim...?" Sözcükler doğru düzgün çıkmıyordu Pallarés'in ağzından.

"Anlaşılan bir denizci, çocuğun birine onu bana teslim etmesini söylemiş."

"Bir denizci mi?"

"Evet ve sanırım onun kim olduğunu biliyorum."

Pablo ona denizciyle olan hikâyesini anlattı.

"Polise gitmen gerek."

"Ne diyeceğim onlara? Bir denizciyle tanıştığımı ve..."

"Kutuyu teslim alan kız. O, hikâyeni destekleyebilir."

"Bir şey daha var Manolo; bıçağım ve bir resim defterim ortalarda yok."

"Bunun konuyla ne alakası var?"

"Bilmiyorum ama bu olanlar çok tuhaf."

"Bıçağınla defterini dükkândaki kızlara sordun mu?"

"Ben olmadığım zamanlar odama girmiyorlar. Onlarla bir ilgisi olmadığından eminim."

"O zaman bizden biridir. Çatlak Angel sana bir şaka yapmak istemiş olabilir. Buraya yalnızca arkadaşların giriyor; Raventos, Ricardo, Sabartes ve ben..."

"Hayır, Angel değildi. Katildi."

"Katil mi? Pablo delirmiş olmalısın! Şu lanet olası hediye, keçileri kaçırmana neden oldu."

"Söyle bana o zaman, katil beni bu cinayete bulaştırmak istemiyorsa ne anlama geliyor bu? Asıl soru neden?"

"İşte bu yüzden polise gitmelisin."

"Hayır, işte bu yüzden polise gitmemeliyim. En azından şimdilik."

"Şu şeyi ne yapacaksın?" diye sordu Pallarés kutuyu göstererek.

"Atacağım."

"Bir kanıtı mı yok edeceksin?"

"Zaman kazanacağım."

23
Perişanlık

"Polis buradaydı, beni soru yağmuruna tuttular. Öldürdüler beni yorgunluktan, Pablo. Kim böyle bir şey yapmış olabilir ki? Marta iyi bir kızdı."

Benigna perişan haldeydi. Pablo, Pallarés ile birlikte korkunç haberi öğrendikten sonra onu görmeye gitmişti.

"Ona benimle çalışmasını teklif etmemiş olsaydım, belki de şimdi hayatta olurdu."

"Kendine eziyet etme. Senin hiçbir suçun yok," dedi Pablo ona sarılarak.

"Küçük bir kızı vardı. Ne olacak şimdi o yavrucağa?"

"Ailesi yok muydu?" diye sordu Pallarés.

"Bir babası ve beş tane de ablası vardı. Buraya çok yakın bir yerde dükkânları var."

"O zaman çocuğu nereye götürmen gerektiğini biliyorsun," dedi Pallarés.

"Carmen nerede?" diye sordu Pablo.

"Evinde. Bir şeyden haberi olduğunu sanmıyorum, ne onun ne de diğer kızların."

"Başka bir şey konuşulmuyor ki şehirde," dedi Pallarés.

"Onu görmek istiyordum. Adresini biliyor musun?" diye sordu Pablo.

Benigna adresi genç ressama verdi.

24
Bir Toplantı

Sör Richard Sitwell, birçok akşam olduğu gibi yine kulüp toplantısına gitmişti. Rambla de Santa Mónica Caddesi, on numaranın önüne bırakmıştı arabayı.

Belediye başkanı, Santa Isabel markisi, şehrin bazı ileri gelenleri ve henüz tanışmadığı yeni vali onu bekliyordu. Orta yaşın üzerinde, gösterişsiz ve doğal bir adam olan belediye başkanının yanına gitti ve el sıkıştılar.

Günün haberi sohbetin konusunu oluşturuyordu.

"Yarın basın bu olayı duyurduğunda şehirde başka bir şey konuşulmayacak," dedi belediye başkanı.

Sitwell çoktan başlamış olan sohbete katılmaya çalıştı. Babasının parasını ödediği rahat koltuklardan birine yerleşirken konuşulanları dikkatle dinliyordu.

Binicilik Kulübü, babasının ve biniciliğe merak salmış Barselonalı diğer seçkin beylerin önderliğinde 26 Kasım 1856'da kurulmuştu. Burası kulübün ikinci adresiydi. İlki San Pablo Caddesi'ndeydi, girişimin başarısı ve üye sayısındaki artış nedeniyle dört yıl sonra Rambla de Santa Monica'ya taşınmıştı. Arkadaşı ve kuruluşun başkanı olan Santa Isabel Markisi, kafasında birçok fikir dönen bir adamdı, soysal aktiviteler ve eğlenceli etkinlikler hazırlamıştı.

Bir garson onlara kahve ve pasta servisi yaptı.

"Ya polis?" diye sordu tekstil fabrikatörü ve kulübün yönetiminde önemli bir yere sahip olan Ernesto Pla.

"Onlar da şaşkınlık içindeler ve nereden başlayacaklarını bilmiyorlar," dedi belediye başkanı.

"Umarım her şey bu kadarla kalır ve olay unutulur. Sonuçta basit bir hayat kadınından bahsediyoruz," diye belirtti Pla.

"1890 yılında da böyle bir şey olmuştu. Buna benzeyen çok kötü üç cinayet işlenmişti," diye açıkladı belediye başkanı.

"Bence birebir aynısı," dedi Sitwell.

Bunun üzerine, "Aynı katilin geri döndüğünü mü söylüyorsunuz?" diye sordu o ana kadar sessizliğini koruyan vali. "O kadar yıldan sonra?"

"Fakat o zaman cinayetler devam etmemişti. Üç tane hayat kadını öldürüldü ve..." Pla cümlesini tamamlayamadan Sitwell lafa girdi.

"Katil bulunmadı."

"Bu cinayeti de aynı kişinin işlediğini mi düşünüyorsunuz? Yani dokuz yıl sonra yeniden birilerini öldürmeye mi başladı?" diye sordu belediye başkanı.

"Evet, öyle düşünüyorum. Üstelik bunun yalnızca bir başlangıç olduğu ve bu konuda yardım almamız gerektiği düşüncesindeyim," diye açıkladı Sitwell.

"Yardım mı? Kimden?" Konunun gidişatı belli ki belediye başkanının ilgisini çekmişti.

"Uzun zaman önce benim ülkemde, Londra'da da birebir aynı seri cinayetler işlenmişti," dedi Sitwell. "İki buçuk ayda beş hayat kadını öldürüldü. Katil, kadınların boyunlarını kesiyor ve sonra... Neyse yani, dehşet vericiydi. Tüm şehre kor-

ku salan gerçek bir katliamdı. İnsanlar geceleri yalnız başına dışarı çıkmaya korkar olmuşlardı. Sonra cinayetlerin arkası kesildi ve tıpkı 1890'da Barselona'da olduğu gibi katil bulunamadı."

"Evet, olayı hatırlıyorum. Katile, Karındeşen Jack diyorlardı çünkü kurbanlarının karnını deşiyordu," diyerek araya girdi belediye başkanı. "Barselona sokaklarında bir karındeşenin elini kolunu sallaya sallaya dolaştığını mı söylüyorsunuz yani?" Belediye başkanının bu fikre hiç inanmadığı belliydi.

"Bundan eminim."

"Bu tarz cinayetleri ancak bir yabancı işleyebilir. Hiçbir Katalan böyle bir şey yapmaz," dedi Pla vatanseverliğini ön plana çıkararak.

"Katalan veya yabancı, önemli değil. Gerçek bir sorunla karşı karşıyayız," diye devam etti sözlerine Sitwell.

"Ve yardım almamız gerektiğini mi düşünüyorsunuz?" diye sordu belediye başkanı.

"Evet, öyle düşünüyorum. Soruşturmayı kim yürütüyor?"

"Aynı başkomiser konuyla bizzat ilgileniyor," dedi belediye başkanı.

"Doğrudan bakanlık tarafından atanan yetenekli bir Küba askeridir," diye açıkladı Pla.

"Aslında Eylül 1896'da yürürlüğe giren kanuna uygun olarak emniyet güçlerine katıldı," dedi belediye başkanı.

"Ne kanunuydu o?" diye sordu Sitwell merakla.

"Anarşizmin önüne geçmek için çıkarılan bir kanun," dedi vali. "O yıl 19 Eylül'de gerçekleşen kraliyet düzenlemesiyle, Madrid ve Barselona'da emniyet teşkilatı oluşturuldu. Patlayıcılarla işlenen cinayetlerin tespiti ve takibinden sorumluy-

dular. Küba'daki olayların bastırılmasında deneyimli bir asker olarak Abel, bu teşkilata girdi. Dediğim gibi doğrudan bakanlık tarafından atandı. Çok yetenekli bir adamdır."

"Ama polis değil," diye itiraz etti Sitwell.

"Artık polis," dedi vali.

"Siz ne öneriyorsunuz?" diye sordu belediye başkanı Sitwell'e. Bu nahoş konu hakkındaki görüşlerini merak ediyordu.

Sitwell hemen cevap vermedi ama soruyu oldukça tatmin edici bir cevapla yanıtlayacaktı.

"Abel Fonte'nin yetenekli bir adam olduğundan eminim ama aşina olmadığı bir alan bu. Bizim gerçek bir polise ihtiyacımız var," dedi sonunda Sitwell. "Gözlem ve çıkarım konusunda üstün yeteneklere sahip; cinayetin mantığını, bu soğuk ve çetrefilli yolu bilen biri gerek. Araştırmalarını gerçek bir bilim dalı gibi yürüten ve daha modern teknikleri kullanabilen biri... Somut veriler olmadan bir tahminde bulunmayan biri, aklın üstünlüğünü suça karşı bir silah olarak kullanan, gereksiz verilerden yararlı ipuçları elde etmeye çalışan, etrafındakileri adil ve sistematik bir şekilde inceleyebilen birine ihtiyacımız var."

"Çevremizde öyle biri var mı?" diye sordu Erneste Pla. Sitwell'in söyledikleri fazlasıyla ilgisini çekmişti.

"Evet, var. Steven Arrow."

"İsmi ne dediniz?" diye sordu belediye başkanı.

"Steven Arrow. Tek danışman dedektif o."

"Danışman dedektif mi? Bu ne anlama geliyor?" diye sordu başkan şaşkınlıkla.

"Bilmiyorum. Arrow kendi ofisini açtı."

"Onu tanıyor musunuz?"

"Şahsen tanımıyorum ama nasıl çalıştığını biliyorum," diye cevapladı Sitwell. "Arrow, size bahsettiğim Londra'da gerçekleşen cinayetleri araştıran Londra Emniyet Müdürlüğü Dedektifi Abberline'ın yardımcısıydı. Çok zeki bir adamdır."

"Ama hiçbir şeyi ortaya çıkaramamış. Şu Karındeşen Jack olayının sonuçsuz kaldığını kendiniz söylediniz," dedi belediye başkanı.

"Doğru. Ancak teşkilatı bıraktıktan sonra üzerinde çalıştığı bütün olayları çözdü ki yaklaşık üç yüz tane olaydan bahsediyorum, Londra polisine danışmanlık yapıyor ve onlarla işbirliği içinde çalışıyor. Arrow bizim adamımız, bundan emin olabilirsiniz beyler."

"Polis teşkilatımızda aralarında komiserlerin, dedektiflerin, ajanların ve güvenlik görevlilerinin bulunduğu iki bin sekiz yüz kırk yedi kişilik bir ekibimiz var," dedi başkan. "Bu kadar insan dururken bir... şeyden yardım almamız gerektiğine mi inanıyorsunuz? Ne demiştiniz? Ha, özel dedektif?" Sitwell'in söyledikleri onu pek tatmin etmemişti.

"Aynen öyle düşünüyorum."

"Abel Fonte buna ne der bilmiyorum ama onu ezip, yerine başka birini atamamız hoşuna gitmeyecektir," diye söze karıştı Ernesta Pla.

"Ben öyle yapalım demedim zaten," dedi Sitwell. "Onunla işbirliği yapacak birinden bahsediyorum, her anlamda eşit olacaklar, dediğim gibi bu daha bir başlangıç. Sizi temin ederim ki katil başkalarını da öldürecek."

"Pekâlâ, bunun üzerinde düşünebiliriz... Ama acele etmeye gerek yok," diyerek konuyu kapattı belediye başkanı.

Sohbetin yönü başka konulara kaydı. Sitwell'in sunduğu iki öneriyi tartıştılar. Bu konuda kendisi oldukça kararlı görünüyordu ve hatta onu destekleyenler de vardı. Bir tenis ve futbol kulübü kurmayı teklif etmişti.

"Tenis kulübü için projeden oldukça etkilenen birkaç arkadaşımla görüştüm," dedi Sitwell. "Ernesto Witty, Alfonso Macaya ve Udo Steimberg. Hatta Londra Lawn Tenis Topluluğu ile iletişime geçtim."

Sitwell'in spor konusundaki hevesine güvenmeyen belediye başkanı, "Peki ya futbolla ilgili durum ne?" diye sordu.

"O işte de aşama kaydettik, John ve William Parsons ile tüccar Hans Gamper bu konuyla çok ilgilendiler. Dürüst olmak gerekirse fikir Gamper'den çıktı, ben sadece onu destekledim."

"Bu kadar çok girişime ayıracak vakti nereden buluyorsunuz?" diye sordu belediye başkanı hayranlıkla.

"Organize olmakla ilgili bir şey. Altı bin seyirci kapasiteli bir futbol sahamız bile olabilir."

"Altı bin mi?... O iş olmaz," dedi fabrikatör kendinden emin bir edayla. "Futbol siz İngilizler için güzel. Bu ülkede takım olma bilinci yok, bireysel takılmayı seven insanlarız biz."

"Barselona başka bir şey..." diye karşılık verdi Sitwell. "Emin olabilirsiniz."

25
Ressam ve Model

"Neden geldin?"

"Girebilir miyim?"

Carmen kapının önünden kenara çekilince Pablo içeri girdi. Tek odalı, küçük bir evdi burası.

"O..?"

"Evet, bir çocuk," dedi Carmen. "Ama merak etme senden değil. Kapıyı çaldığında ona yemek yediriyordum."

Pablo ne yapacağını bilemeden odanın ortasında öylece duruyordu.

"Otursana."

Carmen çocuğu beşikten alıp mamasını yedirmeye devam etti.

"Ya kocan?"

"Kocam yok. Yanız yaşıyorum... Oğlumla birlikte."

"Kaç yaşında."

"Bir."

"Çok yakışıklı."

"Oğlumun yakışıklı olduğunu söylemek için mi geldin buraya?"

"Hayır, senden özür dilemek için geldim."

"Diledin işte. Müşterilerimin zevklerine ve isteklerine göre hareket etmeliydim. Bunu anlayamadığım için asıl ben özür dilerim, neyse başka bir gece artık..."

"Senin için öyle miyim? Bir müşteri miyim?"

"Ne istiyorsun, Pablo? Çok yorgunum ve bu gece çalışmam lazım."

"Bugün çalışmayacaksın, Benigna öyle söyledi. Adresini de bana o verdi."

Carmen anlamamıştı.

"Çok kötü bir şey oldu. Marta öldürüldü," dedi Pablo.

"Ne diyorsun?"

"Doğru söylüyorum. Onu yolun ortasında boğazı kesilmiş ve bıçaklanmış bir halde bulmuşlar. O yüzden bugün çalışmayacaksın. Benigna perişan halde. Bugün hiçbiriniz çalışmayacaksınız."

Pablo, Marta'nın ölümüyle ilgili bildiği her şeyi Carmen'e anlattı.

"Fakat bu mümkün değil. Marta'ya kim zarar vermek istemiş olabilir, hem de böylesine korkunç bir şekilde?"

"Polisin de öğrenmeye çalıştığı bu. Benigna'yı sorguya çektiler... Marta'nın arkadaşlarını, sevgilisini, müşterilerini sordular... Polis sıfırdan başlıyor, ellerinde hiçbir bilgi yok. Üstelik esrarın çözülememe ihtimali de var. Bir hayat kadınının ölümü kimi ilgilendirir ki?"

"Öyle söyleme. Beni ilgilendirir, o benim arkadaşımdı."

"Beni de ilgilendirir, benim de arkadaşımdı."

"Ben çocuğu yatırayım."

Carmen çocuğu beşiğe götürdü, yatağına yatırdı ve dönüp Pablo'nun yanına oturdu.

"Bunu anlatmak için mi gelmiştin?" diye sordu Pablo'ya.

"Ve seni sevdiğimi, sensiz yaşayamadığımı söylemek için geldim," dedi Pablo. "Ortadan kaybolduğun günden beri seni aklımdan çıkaramadığımı ve bunu neden yaptığını bir türlü anlamadığımı söylemek için geldim."

Ona ne diyebilirim ki, diye düşündü Carmen içinden. Sonra dürüst olmaya karar verdi.

"Bunu senin için yaptım. Gittim çünkü ben de seni seviyordum ama bu işin yürümeyeceğini biliyordum. Biz bambaşka dünyaların insanlarıyız. Beni görmüyor musun? Çocuğu olan bir fahişeyim, üstelik ne okumasını ne de yazmasını biliyorum. Sana ne verebilirim?"

"Bana hiçbir şey vermene gerek yok," dedi Pablo. "Senden hiçbir şey istemedim. Yalnızca birlikte olmayı istiyorum çünkü ikimiz de birbirimizi seviyoruz. Bunu anlamak çok mu zor?"

"Ama sen başkasın, sen bir sanatçısın. Gün gelecek herkes senin değerini anlayacak ve o zaman daha bir çatal tutmasını bile bilmeyen ben yanında nasıl duracağım?"

"Sen benim aşkım ve modelim olacaksın."

"Nasıl bir hayat süreceğiz, nerede yaşayacağız? Arkadaşlarının sana bıraktığı atölyede mi? Yoksa bir genelevde mi? Bunun imkânsız olduğunu göremiyor musun? Bana ve senden bile olmayan bir çocuğa bağlanıp kalamazsın. Senin kanatlanıp uçmaya ihtiyacın var, Pablo. Bunu gözlerinden okuyorum. Paris'e gitmeyi ne çok istediğini hatırlamıyor musun? Artık Paris hayallerini unuttun mu?"

"Beraber gideriz."

Bu konuşma Carmen'i yormuştu. Pablo'nun gerçekleri görmediği açıktı. Ancak onunla yaşamak öyle güzel olurdu

ki... Yaşamın kötü yanlarını göremeyen bir hayalperestle, bir... çocukla hayatını paylaşmak. Pablo bir çocuktu, onun çocuğu, bu değişmeyecekti çünkü bu iş burada kalacaktı. Pablo hep kendi bildiğini okumaya alışıktı. Carmen'e tek çıkış yolu bırakmıştı.

"Tablolarını satmaya başlayıncaya kadar sana sahip çıkacağım," dedi Carmen.

"Sen mi? Nasıl?"

"İşimi kullanarak, hatırlasana ben çok iyi bir fahişeyim."

"İyi misin bilmiyorum ama bu işi bırakacağını düşünmüştüm."

"Yeniden ütücülüğe döneyim de oğlum açlıktan ölsün diye mi? Hayır, şu anda özgürüm, kimseye bağımlı değilim ve iyi para kazanıyorum."

"Kapını çalan ilk kişiye kendini sunmaya özgürlük mü diyorsun sen?"

"Kapımı kimin çalacağına ben karar veriyorum, bunu unutma."

"Peki, seninle tartışmayacağım. Bu konuyu daha sonra konuşuruz."

"Şu anda konuşuyoruz ya... Neden olmayacağını görüyor musun işte, Pablo? İkimiz de yolumuzu çizmişiz, herkes kendi kaderini yaşıyor."

26
Renk

Pablo, Escudellers Sokağı'ndaki atölyesini ziyaret etmesi için Carmen'i sonunda ikna etmeyi başarmıştı. Çocuğu bir komşuya bıraktılar.

"Çok zamanım yok, oğlum beni arar."

"İşe gittiğinde ne yapıyorsun onu?"

"Şimdi ne yaptıysam onu, komşuma bırakıyorum," dedi Carmen. "Çocuğu olmayan, dul, yaşlı bir kadın. Bunun için her ay bir miktar para veriyorum ona. Başta hiçbir şey istemedi ama zavallı kadının paraya ihtiyacı olduğunu biliyorum. Bazen evime davet ediyorum onu, yemek yemeye geliyor."

"Ne iş yaptığını biliyor mu?"

"Hayır, ama tahmin ediyordur. O da bir zamanlar fahişeymiş."

"Nereden biliyorsun?"

"Bilmiyorum, öyle bir izlenime kapıldım."

"Anlaşılan hayatını tahmin yürüterek geçiriyorsun!"

"Açlık, Pablo. Açlık sana bu yeteneği bahşediyor; ama sen bunu anlayamazsın."

Atölyeye geldiler. Onlar sevişirken akşam çökmek üzereydi. Carmen fiziksel olarak değişmişti. Geçen sefer öfke gözünü kararttığından Pablo bunu fark edememişti. Fakat şimdi görebiliyordu. İkisi de yorgunluktan bitene dek Carmen'in bedeni keşfedilecek yeni bir coğrafya gibiydi. Artık o tanıdığı bir deri bir kemik, nazik, kırılgan kız yoktu karşısında. Bedeninin bir geçmişi vardı ve ona yeni bir hayat vermişti.

"Onca zaman ne yaptın... Resim yapmak dışında tabii ki?"

"Madrid'e gittim ve orada hastalandım," diye yanıtladı Pablo. "Pallarés, iyileşeyim diye beni yaşadığı köye götürdü. Altı ay orada kaldım."

"Seni şehir dışında bir yerde hayal edemiyorum. Her ne kadar fazlasıyla iyileştiğini görebiliyor olsam da..." diyerek takıldı Pablo'ya Carmen.

"Orada, sıradan insanların arasında olmak benim için büyük bir deneyim oldu."

"Ama resim de yaptın," dedi Carmen.

"Evet, elbette. Biliyorsun bundan vazgeçemiyorum," diyerek onayladı Pablo. "Bir katırla boyalarımızı, bezlerimizi, çalışmak için gerekli olan araç gereçlerimizi taşıdığımız bir mağarada kaldık. Yalnızca Pallarés'in bana hediye ettiği bıçağın yardımıyla ilk insanlar gibi yaşadık orada. Erkek kardeşi katırla bize yemek getiriyordu. Doğanın içinde Pallerés ile birlikte bir başımızaydık. Sonra bir fırtına geldi ve her şeyi mahvetti. Biliyor musun, neredeyse ölüyordum."

Bunu duymak Carmen'i rahatsız etmişti.

"Ama sana hiçbir şey olmadı, şimdi buradasın."

"Evet, Pallarés sayesinde buradayım, beni o kurtardı. Bir akıntıya kapılmıştım, su beni çok güçlü bir şekilde sürüklü-

yordu. Üstelik ben yüzmesini bile bilmiyorum. Beni sudan o çıkardı. Bunu neredeyse hiç kimseye anlatmadım."

Pablo duraksadı, Carmen hikâyenin devamını merakla bekliyordu. Sonra ressam konuşmaya devam etti:

"Köyden döndüğümüz bir gece bizi otopsiye çağırdılar. Küçük bir kız ve büyükannesine yıldırım çarpmış. Mezarlığa gidip o görüntüye şahit olduk. Adli tabip sigara içerken mezar kazıcı da ona işini yapmasında yardımcı oluyordu. Küçük kızın kafasını üçe ayırdılar, daha sonra içlerine kanallar açtılar. Manolo ile dayanamayıp kusarak yanlarından ayrıldık. Doktorla mezarcı çabuk etkilenmiş olmamıza gülüyorlardı." Pablo bir an durdu, Carmen'e anlattığı şeyi yeniden yaşıyormuşçasına gözleri uzaklara dalmıştı.

"Tanrım, ne hikâye!"

"Hepsi bu kadar kötü değildi," dedi Pablo. "Köydeki hayatın güzel yanları da oldu. Manolo'nun ailesinin zeytinyağı ürettikleri yerde işlere yardım ettim. Şehirden uzak küçük bir kasabada insanların hayatta kalmak için nasıl savaş verdiklerini, nasıl çalıştıklarını, orada neler yediklerini ve nasıl öldüklerini gözlemlediğim birkaç aydı benim için. Gerçekten zor hayatlar yaşayan sıradan insanlar ama öyle hayat ve gelişme isteğiyle dolular ki... Horta beni değiştirdi; insanları, tabiatı, dağları... Horta beni değiştirdi," diye tekrarladı ressam. Ardından ekledi, "Ama kafası üç parçaya ayrılmış bir halde karanlığa terk edilen o zavallı kızı asla unutmayacağım."

Hikâye, Carmen'i duygulandırmıştı. Anlatma sırasının ona geldiğini biliyordu ama hiçbir şey anlatası yoktu, sohbetin akışını değiştirmeye karar verdi.

"Yaptığın resimleri bana göstermeyecek misin?"

Pablo ona yeni tablolarını ve resimlerini göstermeye başladı.

"Değişmişsin, Pablo. Resimlerin de öyle."

"Nasıl buldun?"

"Ben hiçbir şey anlamıyorum."

"Sen öyle sanıyorsun. Nasıl buldun?"

"Beğendim, acıklı duruyorlar ama yine de sevdim. Şunlara ne deniyor?"

"Otoportre."

"Melankoli ve acıyla dolular."

"Normal, çünkü seni kaybettiğimde yapmıştım onları."

"Öncekiler daha..."

"Akademiklerdi."

"Sanırım evet," dedi Carmen. "Bunlar daha doğal, daha açıklar. Ama en çok pencere tablolarını beğendim."

"Peki ya bu nasıl sence?" diye sordu Pablo yataktan kalkıp, şövalenin üzerindeki örtüyü kaldırırken.

Yirmi beşe otuz santim boyutlarında küçük bir tabloydu bu. Bir barda oturan bir adamla kadını tasvir ediyordu, masanın üzerinde de bir şişe vardı. Adam sağ elini esmer kızın göğsüne doğru uzatmıştı.

"Bu... farklı," diye yorumladı Carmen. "Aralarında aşk da tutku da yok. Adamın sol bacağı bir atınkine benziyor ve kızın yüzü de gözünün altındaki kırmızı renkten dolayı hastalıklıymış gibi duruyor, ayrıca yorgun ve hayatta bir başınaymış gibi... Adam, tutkusuz bir şekilde kıza doğru atılan siyah bir kütle ama üzerinde sarhoşluğun verdiği bir şehvet de var. Kaba saba bir adam, işi gücü olmayan, alkol yüzünden serseme dönmüş zavallı bir talihsiz. O kadar kara olması korkutu-

cu. Kız bir fahişe, geceyi küçük bir miktar karşılığında onunla geçirecek. Onları çevreleyen yeşil ve turuncu tonları sevdim. Onlar iki..."

"Onlar şehrin boka batmış iki adamı, ahlaken ve bedenen berbat durumda dışlanmış iki insan," dedi Pablo. "Her ne kadar bazen onların arasına karışsalar da bu şehirdeki burjuvaların görmek istemediği o zekâ özürlülerin, perişanların, eski Barselona'da saklanan o mutsuz insanların güzelliklerini görebilen bir ressam tanıyorum."

"Onların arasına karışan burjuvalar mı? Bu imkânsız."

"Evet, o burjuvalar Liceo Tiyatrosu'na giderken yol üzerinde bulunan, tablomda uyuklayan insanların yer aldığı mekânlara giriyorlar. Saçma sapan Fransızca şarkıların söylendiği bir harabe olan Eden Concert'a uğruyorlar ve işte orada onların arasına karışıyorlar. Boktan bir şey Carmen, boktan bir şey. Onları bir arada görsen! Sanatçılar, fahişeler, sarhoşlar, burjuvalar, anarşistler!"

"Bu tarzda tabloları satabileceğini sanmıyorum," dedi Carmen. "Arkadaşın da satamaz. Ancak bu tablonun bir enerjisi var, canlı gibi."

"Nonell, adı Nonell," diye açıkladı Pablo. "Toulouse-Lautrec'le birlikte resimleri Paris'te sergilendi. Fırçasının, çizgilerinin ve kullandığı renklerin cesurluğundan çok şey öğrendim. Benim bir renk bulmam gerek!"

"Ne gibi mesela?"

"Bilmiyorum. Bu şehirde gizli kalmış hayatları resmetmemi sağlayacak bir renk."

"Rengini bulacaksın, Pablo. Fakat asıl dert ettiğin bu değil, öyle değil mi?"

"Bir sorunum var," dedi ressam keyifsiz bir şekilde.

"Yardım edebileceğim bir şey mi?"

"Hayır, sen yardım edemezsin. Hiç kimse edemez."

"Sorunun ne peki?"

Pablo karton bir kutuyla ona gönderilen şeyi anlatınca, Carmen dehşete kapıldı.

"Üstelik sadece bu kadar da değil. Bıçağım ve bir defterim çalındı."

"Defterde ne vardı?"

"Bütün kızlar. Her birinin resmi vardı o defterde ve farkında olmadan Marta'nın katilini de çizmiştim."

"Katilini mi? Sen neden bahsediyorsun? Nasıl olur?"

"Bilmiyorum. İçgüdülerim öyle söylüyor," dedi Pablo. "Sana bir zamanlar bahsettiğim şu denizciyi hatırlıyor musun? Hani sizin dükkânın oraya da gelmiş ve arkadaşın Ana ile karşılaşmışlardı."

"Evet."

"Onu çizmiştim, Carmen. Defterimde onun resmi vardı. Marta'nın katilini bir denizci ve bir doktor görünümüyle çizmiştim."

Pablo, Carmen'e Benigna'nın genelevinde o sahte doktorla yaptığı konuşmayı anlattı.

"Aynı kişilerdi, artık eminim," dedi. "Bütün gün kafamda aynı düşünceyle dolanıp durdum. O olduğundan eminim, sebebini bilmediğim bir nedenden dolayı beni cinayete bulaştırmaya çalışıyor. O gece bana barda bunu söylemişti ama o zaman anlamamıştım."

Carmen ne düşüneceğini bilmiyordu.

"Polise gitmeli ve bütün bunları anlatmalısın."

"Beni dikkate alacaklarını mı düşünüyorsun? Hayır, hiç dikkate almazlar. Polise gittiğim anda dosyayı kapatırlar çünkü katillerini bulmuş olurlar. Ben kimim? Efkârlı bir resim öğretmeninin oğlu, sık sık kötü üne sahip virane mekânlara girip çıkan, öldürülen kızın çalıştığı genelevde yaşayan ve ressam olduğunu söyleyen bir adam. Hayır, Carmen, bana inanmazlar."

"Sen bir katil değilsin."

"Ama onlar bunu bilmiyorlar."

27
Sevgiler, Jack

Liberto Manent o sabah ofisindeki masanın üzerinde duran mektuplar arasında nereden geldiği belli olmayan bir mektup buldu.

Bütün o hayat kadınlarını birer birer öldüreceğim. Daha yeni başlıyoruz.
Ben çok eğleniyorum!
Kolaysa yakalayın beni!

Sevgiler,
JACK

Manent mektubu okuyunca şaşkınlıktan donakaldı. Marta Planas'ın katili gazeteye mektup atmıştı! Üstelik cinayetlere devam edeceğini söylüyordu. Bu, güvenilemeyecek kadar bomba bir haberdi. Kısacık mektubu büyük bir dikkatle defalarca okudu. Altı üstü beş cümle vardı, ama çok korkunçlardı. Güzel bir elyazısıyla kusursuzca yazılmıştı. Bir ilan gibi hazırlanmıştı ve bir dengesizin elinden çıkmışa hiç benzemiyordu. Katil, mektubunu korkunç bir mizahi dokunuşla bitirmişti: "Sevgiler."

Manent, elinde mektupla birlikte odasından çıktı ve genel yayın yönetmeninin gelip gelmediğini sordu. Ancak cevabı bile beklemeden hızla koridoru geçip Modesto Sánchez'in odasına daldı.

"Ne oldu? Şeytan görmüş gibisin," dedi Sánchez.

"Öyle oldu zaten."

Genel yayın yönetmeni, baş editör ve diğer iki gazete çalışanıyla birlikte sonraki günün baskısıyla ilgili bir toplantı halindeydi.

"Konuşabilir miyiz?"

"Bekleyemez mi?"

"Hayır."

"Pekâlâ, konu ne?"

"Yalnız," dedi Manent.

Modesto Sánchez çıkmak üzere hazırlanan arkadaşlarına kafasıyla işaret etti. Manent'in bu ani girişi ortamda huzursuzluk yaratmıştı. Ona bir şey olduğu açıktı, suratı kireç gibiydi.

"Otursana."

"Hayır, ayakta durmayı tercih ederim," dedi Manent mektubu uzatarak. "Al, oku şunu."

Sánchez kafası karışmış bir şekilde mektubu aldı. Önemli bir haber olmalıydı içinde ve Manent'in surat ifadesine bakılırsa çok şaşırtıcı olduğu kesindi. Manent kolayca etkilenen ya da sakinliğini hemen kaybeden biri değildi.

"Hükümet mi düştü yoksa?"

Manent yanıt vermedi.

Sánchez mektubu okur okumaz haberin kokusunu almıştı. Fakat dikkatli olmaları gerekti, şaşkınlığını Manent'e belli etmemeye çalıştı. Sonuçta *La Vanguardia* ciddi ve gerçekçi bir gazeteydi, işi berbat edemezlerdi.

"Ne zaman geldi bu?"

"Bugün," diye yanıtladı Manent. "Masamın üzerindeydi."

"Ha siktir!" dedi küfürle pek arası olmayan Sánchez. "Bir şaka olabilir; çok kötü bir şaka hem de. O kadar deli var ki etrafta, bu aldığımız ilk isimsiz mektup değil."

"Ama böyle değillerdi. Bence bunu katil yazdı."

"Soysuz herifin elyazısı da güzelmiş."

"Evet. Yayımlayalım mı?"

"Öne polise haber vermeliyiz."

"Bu tarz olaylarla ilgilenen Octavio," dedi Sánchez. "Bunu ona vermeliyiz."

"Fakat mektup benim adıma geldi."

"Evet, benim de anlayamadığım şey bu. Mantıklı olan..."

"Sana göndermesiydi. Genel yayın yönetmeni sensin," diye atıldı Manent.

"Polisle konuş. Sonra beni bilgilendir, ne yapacağımıza bakalım. Ben de birilerine danışayım."

"Kime?"

"Gazetenin sahibine. Godóların, bunu öğrenmesi gerek."

"İşe bak!" diye düşündü Sánchez. Evet, Manent haklıydı, felaket daha yeni başlıyordu. En azından o aşağılık herif kendini tanıtmak için iyi bir gazete seçmişti.

Başkomiser Abel Fonte onu odasına çağırmadan önce epeyce bekletmişti.

"Evet, ne diyordunuz?" dedi Fonte, Manent'e oturmasını işaret ederken.

Manent olanları anlattıktan sonra ona mektubu gösterdi.

"Aklını kaçırmış bir katilin bu kadar güzel bir elyazısı olamaz," dedi başkomiser. "Bu mektup sahte."

Manent duyduklarına inanamıyordu. Başkomiserden daha farklı bir yorum bekliyordu. En azından mektubu okuduğunda yüz ifadesinde bir değişiklik olması lazımdı. Ancak başkomiser söylediği o iki cümlelik yorumla mektubu masanın üzerine bırakmıştı.

"O zaman yayımlayalım mı?" diye sordu Manent.

"Neyi yayımlayacaksınız? İsimsiz bir mektubu mu? Gazeteniz ne zamandan beri haberlerin doğruluğunu kanıtlamadan bir şeyler yayımlar oldu?"

"Fakat mektup imzalanmış. Adının Jack olduğu yazılı. tıpkı..."

"Evet, biliyorum," diyerek Manent'in sözünü kesti Fonte. "On yıl önce Londra'da beş hayat kadınını öldüren katilin adıyla aynı. Çok iyi hatırlıyorum."

"On bir yıl," diye düzeltti Manent.

Fonte, Manent'in dediğine aldırmadan sözlerine devam etti:

"O Londra'daydı. Burası Barselona. On bir yıl sonra bu katilin bizim ülkemizde birilerini öldürmeye geldiğine mi inanıyorsunuz? Açın gözlerinizi! Siz bir gazetecisiniz, yazar değil."

"Fakat işlenen cinayet aynı özelliklere sahip. Aynı katil demiyorum ama onun tekniklerini kullanan biri. Ayrıca bu ilk değil."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Dokuz sene önce bu şehirde Marta Planas cinayetinin birebir aynısı olan üç cinayet daha işlenmişti," diye açık-

ladı Manent. "Üç hayat kadını öldürülmüş ve organları çıkartılmıştı. Önce bizim gazetede yayımladım. Beni bu işle görevlendirdiklerinde *La Vanguardia*'ya yeni girmiştim. Üç cinayeti de araştırdım ama yalnızca ilki yayımlandı. Tuhaf bir sebepten ötürü diğer ikisini yayımlamamıza izin vermediler."

"Bu garip bir durum değil; bu tarz olayları çok göz önüne sermemek lazım. Halkı gereksiz bir telaşa sürükler. Gazete doğru olanı yapmış."

"Doğru mu yaptık bilmiyorum. Bildiğim tek bir şey var; o üç cinayet de çözülemedi. Zanlı yakalanmadı."

"Olayların çoğu öyle."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Çözümlenmemiş cinayetlerin sayısını bilseniz dudaklarınız uçuklardı," dedi Fonte. "Cinayetlere devam edilmemesinin sebepleri birden fazla olabilir; katil ölmüş olabilir veya eğer katil bir yabancıysa ülkesine dönmüş olabilir. Ayrıca katil bir değil, üç tane. Kıskanç kocalar, kötü müşteriler... O üç talihsizin ne yaptığını unutmayın. Kimlerle işleri oluyordu? İğrenç karakterli insanlarla, sarhoşlarla, sapıklarla, aşağılık tiplerle, kadın tüccarlarıyla."

Komiser, o talihsiz üç kadın hakkında öyle acımasız ve duygusuzca konuşuyordu ki Manent'in içten içe öfkelenmesine neden olmuştu. Böylesine adi biri nasıl olur da bir emniyet amiri olabilirdi? Hangi hakla o zavallı kadınlar hakkında böyle çirkin bir ağızla konuşabiliyordu?

"Ve o üç katil cinayetleri aynı şekilde işlemek için anlaşmışlar mıydı?" diye sordu Manent. "Hayır, başkomiserim. Bence yalnızca bir katil vardı."

"Sizin ne düşündüğünüzün bir önemi yok, siz polis değilsiniz. Her gün teşkilata gelen o boktan şeylerden haberiniz yok."

"Haberim var başkomiserim, haberim var," diye tekrarladı Manent. "Yıllarca gazetemde yayımladığım her türlü haber sayesinde emniyet amirlerini şaşkına uğrattım. Hepsini biliyorum, çok iyi biliyorum." Karşısındaki adamın bundan şüphe duymayacağından emin olmak istiyor gibiydi.

"Pekâlâ, tek bir katil var diyelim," dedi Fonte. "Yalnızca bir yabancı olabilir. Ne kadar kötü olurlarsa olsunlar bu şehrin hiçbir vatandaşı bahsettiğiniz o korkunç cinayetleri işleyebilecek kapasitede değil. İstatistikler dini inançların sağlam olduğu ülkelerde suç oranının artmadığını gösteriyor. Dini ve ahlaki ilkelere göre kurulmamış bir yapının sonucudur bu aşağılık insanlar. Fransa örneğine bakalım; orada aklını kaybetme ve intihar vakaları, genel suç oranı, temel eğitimin gelişimiyle paralel olarak artıyor. Ayrıca tekrar söylüyorum, katil bir yabancı olabilir."

Manent duyduğu bu saçmalıklara inanamıyordu.

"Yani sizin şu yabancı evine döndü ve durmaya da hiç niyeti yok," dedi Manent. Sesi, kendi odasındaki masayı bulmaktan bile acizmiş gibi duran bu emniyet amiriyle yaptığı görüşmenin üzerinde bıraktığı aksi havayı belli eder bir tonda çıkmıştı.

Neredeyse vedalaşmadan çıktı odadan. Bu budala herifle yaptığı görüşmeyi Sánchez'e bildirmesi gerekiyordu. Eğer Tanrı bir çıkar yol göstermiyorsa, zavallı kadınların avcısı yeniden işe koyulmuş demekti.

28
Büyü

Benigna genelevi bir hafta boyunca açmadı. Marta'nın ölümüyle büyük bir suçluluk duygusuna kapılmıştı. Kilisede onun yanına gitmemiş olsaydı belki de genç kız şimdi hayatta olabilirdi. Bu korkunç cinayetten kendini suçlu tutuyordu.

Esmer, arkadaşının ölümünden dolayı bir hafta kaybedemeyeceğine karar verdi. Marta onu anlardı. Ona Esmer diyorlardı çünkü alazlanmış bir çıranın isi kadar siyahtı. Santiago de Cuba'da bir şeker kamışı tarlasının kölesi olarak doğmuştu. Kölelik 1820'de kalkmış olmasına rağmen annesiyle babası Antonio Lopez'e ait bir köle gemisiyle Afrika'nın uzak bir sahil kasabasından adaya götürülmüşlerdi. Adada da sözde kölelik yoktu ama anne babası ve diğer birçok siyahi gibi o da şeker kamışı keserek bir köle gibi çalışıyordu.

Yarımadadan, adaya düzen getirmek için gelen general ona gönlünü kaptırdığında on iki yaşındaydı. Çalıştığı arazi, askerin yaptıklarına karşılık kızı o adama veren Arenys de Mar'lı bir Hint'e aitti. Esmer iki yıl boyunca o askerle birlikte yaşamış, görevden alınıp da eve dönmesi söylenene kadar onun yanında savaş savaş gezmişti. Sonra adam onu satmıştı.

"Bu çocuk büyü yapabiliyor," demişti onu satın alan kişiye.

Birkaç gece o melek elleriyle adamı göklere çıkardığında, gerçekten de büyü yapabiliyormuş demişti yeni sahibi. Ancak fazlasıyla yaşlı olduğundan böyle şehvetli oyunlar oynadıkları bir gece ölüp kalabileceğini düşündü ve kızın üzerinden para kazanmaya karar verdi. Yarımadadaki herhangi bir genelevde müşterilerin arzularını yerine getirecekti.

Benigna, Esmer'in bu konudaki yeteneğinden Barselona valisi sayesinde haberdar olmuştu. Vali, çok büyük istekleri olmayan iyi bir adamdı. Benigna'nın en eski müşterilerinden biriydi. Kendisi gibi bir süreliğine olsun eşlerinden ve işlerinden uzaklaşmak isteyen tanıdıklarına, yakın arkadaşlarına genelevi hevesle tavsiye ediyordu. Vali sayesinde genelevde işler açılmıştı; temizlik, gizlilik, fantezi ve eğlenceden başka bir şey istemeyen paralı, büyük adamlar kapılarını çalıyordu. Aslında vali daha fazlasını da isterdi çünkü Benigna'ya âşıktı ama şartların zorluğu ve kalbini açıp açmamaktaki kararsızlığı onu sessiz kalmaya itiyordu. Ancak onu hoşgörüyle, cömertçe ve kendini hiç hesaba katmadan seviyordu, hatta onun için canını bile verirdi. Ayrıca Benigna onunla birlikteyken bir şeyler öğreniyor ve bol bol gülüyordu. Yatakta kendisine söyleyebilsin diye Benigna'ya yazdığı İtalyanca cümleleri getiriyordu.

Benigna, adı Giovanni olmayan ve yatakta içinin yağları eriyen valinin kulağına o İtalyanca cümleleri sayıklıyordu. "Seni seviyorum, Giovanni. Sen dünyanın en iyi adamısın. Hiç kimse senin gibi sevişemez benimle. Aşkım, aşkım, aşkım!"

Sonunda bir gün, "Neden sana Giovanni demem için ısrar ediyorsun?" diye sordu.

"Çünkü çok şairane duruyor Benigna. Çok şairane. Ayrıca sen öyle söyleyince eriyip bitiyorum. Ne güzel İtalyanca konuşuyorsun! Tıpkı bir İtalyan gibi!"

"Hiç İtalya'ya gittin mi?"

"Hiç gitmedim," dedi vali iç çekerek.

Sonra yitik cennetinden bahsetti ona. "Evet, Porto Riko'da, Küba'da onu yaşadım," dedi. "Antiller'in incisi! Nasıl bir yerdi orası, ne kadınlar vardı! Kalbimi oraya gömdüm."

Vali, Batı Hint Adaları'ndaki geçmişini öyle detaylı anlatıyordu ki Benigna duyduklarıyla oraları gezmiş kadar oluyordu.

"Açgözlülük ve beceriksizlik yüzünden orayı kaybettik. Şimdi de suçu devlete atıyorlar! Asıl suçlu bizdik!" diyordu. "Adanın büyük bir kısmının bizim ellerimizde olduğunu biliyor muydun? Sömürgecilerden biriydik, Benigna; köle işi yapıyorduk. Eğer zamanında adaya dört farklı yenilik getirmiş olsaydık orası hâlâ bizim olabilirdi. Bir hiç uğruna bir sürü savaş yapıldı, bir sürü insan öldü. Sırf o Küba sahilleri için... Ve bunu görmek istemedik. Tabii, o lanet olası burjuvaların hiçbiri o adada çocuğunu kaybetmedi. Kimdi orada savaşanlar Benigna? Biçare insanlardı, İspanya'nın en fakirleriydi. İki yüz bin kişi doğru dürüst ekipmanları, yiyecekleri olmadan ölüme, bataklık gibi kamplarda sarıhummaya yakalanıp can vermeleri için gönderilirken, zenginlerin bin beş yüz peseta ödeyip askerlikten kurtardıkları oğulları kafelerde strateji oyunları oynamaya gidiyorlardı.

"'İspanya, askerlerinin kanının son damlası akana kadar, son mermileri tükenene kadar ve son kuruşları da bitene kadar o bölgeleri elinde tutmak için uğraşacak,' demişti lanet olası Canovas. Peki ama ne için? İsyancılar kampı terk edip bizi

avlamak için dağlara geldiler. Bu sırada Canovas yine saçma sapan laflar etmeye devam ediyordu: 'Küba'daki siyahiler özgürdür, isterlerse çalışırlar, istemezlerse çalışmazlar. Kölelik, bu özgürlüğü hiçbir şey yapmayarak değerlendirip, bir yığın işsiz insan haline gelenler içindir. Siyahileri tanıyan herkes, Kongo ve Küba'da olduğu gibi Madagaskar'da da onların tembel, vahşi, kötü şeylere eğilimli insanlar olduklarını söyler size. Onlardan bir şey elde edebilmek için üzerlerinde otorite kurup onları sıkı bir şekilde yönetmek gerektiğini söylüyorlar. O vahşilerin sezgilerinden ve yemek yeme güdülerinden başka hiçbir şeyleri yok.' Ve bunları bir Fransız gazeteciye söyledi! Tembellermiş! O şansı nasıl elde ettiğimizi sanıyor? Bütün bunlar yetmezmiş gibi Canovas, Martínez Campos'u görevden aldı ve yerine o gözünü kan bürümüş Weyler'i getirdi. Toplama kamplarını icat etme şerefi bize aittir, Benigna! Orada kadınları ve çocukları öldürdük, korkuyu bir silah gibi kullandık."

"Daha fazla öfkelenme Giovanni, öfkelenme aşkım."

"Nasıl öfkelenmeyeyim?! Adayı Amerikalılar'a verdik ve Filipinlileri yirmi pesetaya sattık. İkinci sınıf bir ülke konumuna düştük ve yabancı oligopollerin yatırımlarına muhtaç kaldık. Şu anda İspanya'nın geldiği nokta bu!"

Benigna, "oligobilmemne"nin ne olduğunu, hatta bu tuhaf kelimenin nasıl söylendiğini bile bilmiyordu ama Giovanni'si kötü bir şey olduğunu söylüyorsa gerçekten öyle olmalıydı.

"Seni biraz neşelendireyim," dedi Benigna. "Buraya siyasetten konuşmaya gelmedin."

Söylediğini de yaptı. Adamın üzerindeki takım elbiseyi ve şapkayı çıkarttı. Bunları ona Benigna hediye etmişti. "Prensi-

me," demişti kadın, vali paketi açarken. Sonra onunla öylesine güzel ilgilendi ki adam, yavaş yavaş Küba ile ilgili anılarından uzaklaşmaya başladı.

Vali, sıkıntısı hafifledikten sonra saatine baktı. Hâlâ toplantıdan önce biraz vakti vardı. Konuşmaya başladı. "Kasap Antonita'nın işyerini kapattığını biliyor musun?"

Antonita, Barselona'nın en saygın genelevlerinden biri olan Cuatro Rosas'ın sahibiydi. Ona "kasap" lakabını takmalarının sebebi tam bir adam yiyici olmasıydı.

"Kapatıyor mu? Ama orası çok para getiriyor!"

"İşte o yüzden kapatıyor; orası çok para getiriyor. Bir çiftlik satın aldı, artık orada yaşayacak."

"Sen nereden biliyorsun? Yoksa paralarını rakibime mi döküyorsun?"

"Oraya casusluk etmeye gittiğimi biliyorsun," dedi vali. "Senin için yapıyorum. Bir kız var... Esmer!... Ne kız ama! Öyle şeyler yapıyor ki!"

"Nasıl şeyler?"

"Açıklaması imkânsız. Görülmemiş şeyler. Onu yanına almalısın. Antonita şimdi nasılsa genelevini kapatıyor, onunla anlaşabilirsin."

Benigna onun sözünü dinlemişti. Esmer'i iki bin beş yüz pesetaya aldı, bir servete mal olmuştu. Fakat yaptığı bu yatırımdan ötürü kendini kötü hissetmemişti.

"Artık özgürsün. Benim kızlarım özgürdür. Senin için ödediğim parayı bana yavaş yavaş geri ödersin," demişti Benigna. Kıza, Tarpias Sokağı'nda oturabileceği küçük bir ev de bulmuştu.

Esmer, bu anlaşmanın altında bir şeyler yatmadığını anlamıştı. Benigna, kızlarının mutluluğunu düşünen iyi bir

kadındı. Hiç kimse ona böyle davranmamıştı, kaderin hor gördüğü öz annesi bile onunla bu kadar ilgilenmemişti.

Antonita ile anlaşmaya vardıktan sonra Benigna, Esmer'i ilk kez gördüğünde aklından geçenler, "Zavallı çocuk! Tabii hâlâ çocuk kaldıysa!" olmuştu.

Benigna iyi bir yatırım yaptığını kısa sürede keşfetmişti çünkü Esmer ona parasını geri ödemekte çok gecikmemişti. Becerilerini de göz önünde bulundurarak epey yüklü bir ücret talep ediyordu, tüm burjuvalar da sorgulamaksızın seve seve bu parayı ödüyorlardı.

Kızın piyasası artıyor, demişti bir keresinde halinden memnun müşterilerden biri.

"Bunu nasıl yapıyorsun kızım? Sana nasıl bu kadar çok para ödüyorlar?"

Benigna bir gün kızın becerilerini izleme ve hatta bizzat katılma şansı buldu. Süvarilerin albayı Javier Galiana Meix'in, Dochs Kışlası'na gitmeden önce geceyi iki hayat kadınıyla birlikte geçirmek için altı yüz peseta ödediği akşamdı.

Yaşlı asker neredeyse sabahı göremeyecekti. Esmer ona dokunmadı bile. Albay soyunup yatağa uzanırken o, kısa bir ayine başladı. Esmer ağzına birkaç bitki attı, bir yandan onları çiğnerken, bir yandan da şaşırtıcı ayinine devam etti. Albayın kötü durumdaki kılıcı kalkmaya başladı, sonra Esmer onun ucuna doğru üfledi ve sanki ikinci bir deri gibi siyah bir toz kapladı albayın aletini.

"Bana demişlerdi! Bana demişlerdi! Ama inanmamıştım! İnanmamıştım!" diye bağırdı yaşlı albay, aletinin adeta kolu kadar büyüdüğünü görünce. "Bana bir şeyler yap, Benigna! Bir şey yap!" diye haykırdı albay, son görevine gittiğinden beri hiç bu kadar heyecanlanmamıştı.

Benigna albayın üstüne çıktı ve böbrekleri acıyana kadar saatlerce sevişmeye devam ettiler.

"Tırıs git! Dörtnala koş! Tırıs git! Dörtnala koş!" diye emrediyordu albay, altı yüz peseta ödediği bu ateşli gençliğe güvenerek.

Benigna eşekten indi çünkü o bir eşekti, bir katırdı, yorulmadan ve hiç acımadan onu delip geçen bir yük hayvanıydı. Benigna'nın kalbi göğsünden fırlayacak gibi atıyordu.

Sonra Esmer, albayın arzuyla şişmiş bedeninin yanına geldi. Ona dokunmadan, teninden yalnızca bir iki milim yukarıda öylece havada hareketler yapmaya başladı. Albay, boşlukta sallanarak ayinini gerçekleştirmeye devam eden o diri memeleri, kasları, kömür karası kıvrımları, yüzü ve o etli dudakları gördükçe arzuyla dolup taşıyordu. Esmer havada süzülürken Benigna gözlerine inanamıyordu. Esmer yatağın üzerinde yerçekimine karşı koyuyor, albayın bedeninin üzerinde yavaş yavaş bir ileri bir geri salınıyordu. Bu sırada albayın aleti de adeta kuzeyi arayan bir pusula ibresi gibi dimdik büyücünün hareketlerini takip ediyordu.

İhtiyarın organı patladığında şafak sökmek üzereydi. Sıvının birazı havada duran Esmer'in vücuduna, büyük bir kısmı da üç kişinin teriyle buğulanan tavana bir gayzer gibi hücum etmişti.

Benigna el yordamıyla odanın içinde ilerledi ve kapıyı açtı. İçerideki buhar, koridora doğru ilerleyip genelevin bütün odalarındaki çatlaklardan içeri sızdı. Kızlarla müşteriler dehşet içinde odalardan çıktılar.

"Yok bir şey! Yalnızca biraz buhar oldu hepsi bu! Haydi bakalım, herkes odasına!" diye bağırdı Benigna tekrar odaya girip kapıyı kapamadan önce.

Buhar ortadan kalkınca Esmer ile albayın çıplak bedenlerinin yan yana yatakta uzandığını gördü. Tıpkı yeni yemeğini yemiş ve banyosunu yapmış iki bebek gibi sırtüstü yatmış sessizce uyuyorlardı. Tıknaz albayın boyu uzamış, hatta on ya da on beş kilo vermiş gibi duruyordu.

"Tanrım! Ben de görmediğim şey kalmadı sanırdım!" dedi Benigna.

Sonra mutfağa gidip alışık olmamasına rağmen kendine bir kadeh cin doldurdu. Elini vajinasına götürdü, hâlâ epeyce ıslaktı. Yüzünde masum bir tebessümle sandalyeye oturdu.

"Ne büyük bir zevkti! Tanrım!" dedi uzun zamandır hissetmediği bir yaşama sevinciyle.

Esmer üzerine canlı renklerde bir elbise geçirip dışarı çıktı. Boynunda bitkilerini taşıdığı küçük paket asılıydı. Her şey yalandı çünkü asıl büyü müşterilerine söylediği şeylerdi.

Araba yavaşça ilerledi ve onun yanına gelince durdu. Kız, içinde kimin olduğunu göremedi. Pencereden dışarıya uzanan elde yalnızca iki bilet ve bir nar bulunuyordu.

Esmer onları alıp yabancıya çok cömert olduğunu söyledi. Nar her ne kadar huzursuz edici bir ayrıntı olsa da onun için de teşekkür etti. İçeri baktı ama sesin sahibini göremedi. Esmer, arabaya şöyle bir göz gezdirdikten sonra, "Ama havaya yükselebilecek yer yok," dedi.

"Bin. Daha fazlasını vereceğim."

"Burada mı yapacağız?"

"Bin," diye emretti ses yeniden.

Esmer de öyle yaptı.

29

Bir Sorun

"Bu kıza yapılan şeyin bir adı yok," dedi adli tabip.

Liberto Manent karşılık vermedi, Başkomiser Abel Fonte de sessizliğini koruyordu. Manent, Esmer'in fotoğraflarını çekmeye devam etmek için morga giriş izni istedi.

Olay mahallinde bir sürü fotoğraf çekmişti; zavallı kızı ve polisin birkaç metre uzağında kimisi dehşet, kimisi şaşkınlık içinde bekleşen meraklı kalabalığı fotoğraflamıştı.

"Bu canavar duygusuzun ve vicdansızın teki," dedi Manent nihayet, çaresizlik ve nefret dolu bir sesle.

"Kızı tereyağı gibi delik deşik etmiş," dedi doktor. "Otuz iki tane bıçak yarası saydım ben. Bu, kana susamış adam her seferinde biraz daha çıldırıyor. Göğüs kafesini kırmış, sağ ciğeri, kalp zarını ve aort damarını parçalamış. Boğazını tıpkı öteki kıza yaptığı gibi kesmiş ve yine aynı şekilde karaciğerini almış. Bu cani herif ne bok yemeye karaciğerleri topluyor ki? Genital bölgede de beş bıçak yarası var."

Doktor, morga götürülmeden önce kızın bağırsaklarını karın boşluğuna yerleştirmek zorunda kalmıştı. Katil dehşet verici bir şekilde Esmer'in karnını yarmış ve bağırsaklarını sol omzuna asmıştı.

"Kızın gözlerini kapatın!" dedi başkomiser. "Bize bakıyor sanki."

Esmer'in gözleri, ruhu bedeninden ayrılıp karanlığa adım atmadan önce dünyayı içine çekmek ya da katilinin yüzünü bakışlarına kazımak istercesine ardına kadar açıktı. Doktor, kızın gözlerini kapadı.

"Ne gün ama! Bu...!" Sözcükler doktorun ağzından dökülmekte zorlanıyor gibiydi. Bağırsakları yerine yerleştirmek zorunda kaldığından beri kusuyordu. "Yapamayacağım, amirim. Yapamayacağım. Bu şeytanın işi! Hiçbir insan böyle delicesine bir şeyi yapamaz... Bu..."

"Sakin olun!" dedi Fonte. "Dışarı çıkıp biraz temiz hava alın."

Başkomiser Abel Fonte, bu davayı çözmek için ne yaptığını soracak gibi duran Liberto Manent ile göz göze gelmemeye çalıştı. O sorgulayan bakışları kaldıramazdı.

"Alın," dedi Manent, polise bir not uzatırken. "Bu sabah elime geçti."

Ah, son işim çok eğlenceliydi!

Bugün bir hayat kadını üzerinde sezaryen yapmayı denedim.

Sanırım polisler o sırada uyuyordu.

Öptüm,
JACK

Fonte notu okudu. Elinde tuttuğu bir kanıt olmasaydı eğer onu paramparça ederdi.

"Ceset saat beşte bulundu."

"Bize haber geldiğinde gazetedeydim," dedi Manent. "Uyuyamadım, evime de gidemedim. O zaman bu notu buldum. O aşağılık herif kızı öldürmüş, sonra da bana bir not bırakmış. Bizi kışkırtarak ve kurnazlıklar yaparak eğleniyor."

İki cinayetin arasında bir hafta gibi az bir zaman vardı ama yine de Manent, polis şefine ellerinde kayda değer bir ipucu olup olmadığını sordu.

Fonte, gazetecinin varlığından rahatsız oluyordu. Manent elinde o lanet olası fotoğraf makinesiyle cinayet mahalline geldiğinden beri ondan kurtulmaya çalıştıysa da başarılı olamamıştı.

"Hayır, elimizde hiçbir şey yok!" dedi Fonte. "Ama siz istediğinizi aldınız çoktan!"

"Ne demek istiyorsunuz? Neymiş benim istediğim?"

"Yakında sefil bir İngiliz bana yardım etmek ya da direkt soruşturmayı yürütmek için buraya geliyor."

"Benim bununla hiçbir ilgim yok," diye savundu kendini Manent.

"Öyle mi? Sizin ve gazetenizin, yukarıdakileri yurtdışından yardım almaya zorlamadığınıza mı inanmamı bekliyorsunuz yani?"

"Neden bahsettiğiniz hakkında hiçbir fikrim yok. Yalnızca soruşturmanın geldiği noktayı sordum."

"Soruşturmanın nasıl gittiğini size açıklayayım," diye bağırdı Fonte kendinden geçerek. "Yüzlerce antropometrik veri inceledik ve şüphelileri sorgulayıp gözaltına aldık. Bu olayda görevlendirdiğim yüz ifadelerini okuma konusunda uzman polislerim var. Düzinelerce ajan kılık değiştirerek şehrin şüphe uyandıran batakhanelerine takılan, kötü üne sahip insanların

arasına karıştı. Dedektifler sokak sokak dolaşıyor. Adli tabip de siz de gördünüz, ne bir delil ne de bir ipucu geçti elime. Cinayet mahalli de bir şey ifade etmiyor çünkü görünüşe göre katil, o sefilleri onları bulduğumuz yerde öldürmemiş. Şu ana dek en küçük bir ize bile ulaşamadık. Ne cinayeti kafamızda canlandırabilecek durumdayız ne de katilin neye benzediğine dair bir fikrimiz var. Bütün muhbirlerimizi sorguladık ancak ifadelerinde suçluya dair iyi kötü hiçbir şey elde edemedik. Durum böyleyken bile en azından kurbanları teşhis edebilecek insanlar bulduğumuz için Tanrı'ya şükretmeliyiz."

Fonte bir an durdu, ateş basmıştı, biraz soluklandıktan sonra konuşmaya devam etti: "Kaç tane adamım olduğunu biliyor musunuz? Bu şehirde kaç kişinin yaşadığını? Hayır! Nereden bileceksiniz?! On yedi bin kişi başına bir tane polis düşüyor. Anarşistlerin, haydutların, hırsızların ve katillerin izini süren, iki yüz çeşit suçun peşinde üç binden az adamım var. Burası kanunlara karşı gelenlerin hemen teşhis edilip kontrol altına alındığı küçük bir kasaba değil. Burada suçlular sahte isimler kullanıyorlar, böylece geçmiş kayıtlarına göre onlara ulaşmamızı engelliyorlar. Ayrıca güvenilir ve etkili bir kimlik saptama yöntemimiz yok. Kalabalık, polisin en azılı düşmanıdır. Suçluların tespit edilmemek veya geçmiş kayıtlarından dolayı onlara ulaşmamızı engellemek için sahte kimlik edinmelerinin nasıl önüne geçebiliriz?"

Onun açısından bakınca Manent, başkomiserin büyük bir sorunu olduğunu anladı. Fonte, sanki gazetecinin aklından geçenleri okumuşçasına ekledi:

"Ama asıl sorun bu değil. Bana sorun çıkartan siz gazetecilersiniz, siz ve haberleriniz. Siz bir fahişenin öldürülmesiyle

halkı büyük bir tehlikenin etrafta kol gezdiğine inandırarak paniğe yol açtınız. Sokaklarda elini kolunu sallayarak dolaşan, gözünü kan bürümüş bu katile karşı onurlu kadınların da güvende olmadığı fikrini yaydınız. Sizler insanların içine korku salıyorsunuz ve bu da bizim işimizi güçleştiriyor. İnsanlar bizim birer beceriksiz olduğumuzu düşünüyor, üzerimizde baskı kuruluyor, bize duyulan güven azalıyor. Bir işi becerememeyen bir avuç embesil olarak görülüyoruz. İşte yazılarınızın bizi getirdiği nokta!"

"İnsanları bilgilendirmek bizim görevimiz," diyerek savunmaya geçti Manent. "Sizinki de bir hayat kadınıyla 'iyi kız'ın öldürülmesi arasında fark gözetmemektir. Cinayet cinayettir. Ancak siz bu söylediklerinizle bazı kadınların öldürülmeyi hak ettiğini, bazılarınınsa hak etmediğini ima ediyorsunuz. Sizin deyiminizle 'sefiller' bu korkunç sonu hak ediyorlar."

"Cehennemin dibine kadar yolunuz var!" diye gürledi Fonte.

30
Başka Bir Kutu

Pablo şaşkına dönmüş bir halde eline geçen ikinci kutuyu gösterince, "Polise gitmelisin," dedi Pallarés.

Pablo o sabah kutuyu odasının kapısının hemen önünde bulmuştu. Korkunç bir hediye daha. Bir organ daha.

"Başka bir çocuktu. Sana paketi bizzat vermesi gerektiğini söyleyince biz de geçmesine izin verdik. Bir şey mi oldu, Pablo?" dedi dükkândaki kızlar.

Pablo yanıt vermedi. Bu yeni hediye birkaç saat önce kapısına bırakılmıştı. Çocuk kapıyı çalmamış, onu yere bırakmayı yeğlemişti. Pablo bu uğursuz kutuyu, ellerini yaka yaka arkadaşı Manolo Pallerés'in dükkânına gelmişti.

Ona olan biten her şeyi anlattı.

"Polise gidemem Manolo," dedi Pablo. "Katilin de bunu istediğini görmüyor musun?"

"Fakat onlara her şeyi anlatmalısın, sana inanırlar," diye üsteledi Pallerés. "Bana ve Carmen'e anlattığın şeyi onlara da anlatmalısın. Sende katilin bir portresinin olduğunu söylemedin mi?"

"Vardı."

"Ama yine çizebilirsin. O bir kanıt, Pablo. Tam da polisin aradığı şey."

"Hayır, onların aradığı şey bir suçlu ve eğer ben oraya gidip bu hikâyeyi anlatırsam aradıklarını bulmuş olurlar; yani katillerini," diye karşı çıktı Pablo. "Marta'yı tanıyordum, genelevde yaşadım. Onlara anlattığım hikâyeyle bağlantı kuracak ve beni hapse atacaklar."

"Ya katil başkalarını da öldürürse? Sen hapisteyken başka cinayetler işleyemezsin."

"Ya başka cinayet işlemezse? Olmaz, Manolo. Katil tüm bunları benim için yapıyor, orası kesin."

"Saçmalıyorsun. Kim senden böyle bir şey planlayacak kadar nefret ediyor olabilir ki? Bence onunla yüzleşmelisin. Peki ya polis, araştırmaları sonucu sana ulaşırsa? Ya polis... şunu öğrenirse?" dedi Pallarés kutuyu işaret ederek. "O zaman ne diyeceksin? Onların sana postayla geldiğini mi? Birinin sana kurbanların parçalarını gönderdiğini mi? Polis, çemberi daraltttığında işte o zaman sana inanmaları çok zor olacak."

Pablo birbiriyle çelişen düşünceler denizinde adeta boğuluyor gibiydi. Pallarés haklı olabilirdi, ne kadar çok beklerse işler o kadar sarpa sarabilirdi. O bir katil değildi, kimse buna inanmazdı... Yoksa inanır mıydı? Bütün bir hafta boyunca olay yerinde dolanıp durmuştu. İki kişinin çıkıp onu olay yerinde gördüklerini söylemesi hapse atılmasına, hatta idam cezası almasına bile yeterdi. Ayrıca üç beş kuruşa yalan yanlış ifade verecek insanlar da vardı. Hayatının ne önemi vardı? İşsiz, etrafına bir yararı dokunmayan, sık sık genelevleri ziyaret eden ve ressam olduğunu iddia eden bu genç Endülüslü göçmenin hayatının değeri neydi ki?

"Ailenin haberi var mı?" diye sordu Pallarés ama sorar sormaz ne kadar gereksiz bir soru olduğunu fark etmişti.

"Hayır!" dedi Pablo. "Hiçbir şey bilmelerini istemiyorum, bu onları öldürür."

"Pekâlâ, aslında her şey biraz daha açıklığa kavuşana kadar bir şey bilmemeleri daha iyi. Neye karar verdin? Polise gidecek misin?"

Pallarés haklıydı. Polise gidecek ve gerisini Tanrı'ya bırakacaktı.

"Benimle gelir misin?"

"Sorman bile saçma," dedi Pallarés. "Elbette gelirim. Sen benim en iyi arkadaşımsın. Tek arkadaşım."

İKİNCİ KISIM

OYUN BAŞLIYOR

31
Bir Telgraf

"İlginç, sevgili Sherrinford."

"Ne buldunuz orada?"

"Bir telgraf."

"Bir telgraf mı?"

Dedektif Arrow elindekini döndürdü, kâğıdı inceledi ve bana uzattı.

"Evet, az önce elimize bir telgraf ulaştı. Ya ben yanılıyorum ya da bu, elimizi attığımız en tuhaf olaylardan biri olmaya aday."

Arrow'u bu denli heyecanlı görmeyeli epey zaman olmuştu. Kâğıdı alıp okudum. İspanya'da işlenen seri cinayetleri çözmemiz için yardımımızı istedikleri yazıyordu.

"Bu yurtdışından geliyor!"

"Sizin de anlayacağınız gibi tam olarak Barselona'dan. Neden şaşırdınız, Sherrinford? Bunun suçlusu sizden ve o feci Doktor Doyle'dan başkası değil. Yazılarınız yüzünden ünüm sevgili ülkem İngiltere'yi aştı. Suçlusu sizsiniz," diye tekrarladı yeniden Dedektif Arrow. "Doyle'un da istediği gibi beni ölüme terk etseydiniz, şimdi bu durumda olmazdık."

"Bundan dosyayı kabul edeceğinizi mi çıkarmalıyım?"

"Başka ne yapabiliriz sevgili Sherrinford? Birkaç şeyinizi toparlamanıza yetecek kadar vaktiniz var. Victoria İstasyonu'ndan kalkan trene biletlerimizi aldım." Arrow saatine baktı. "Yanılmıyorsam tam tamına kırk beş dakikamız var. Acele edin Sherrinford! Yolda size olayın detaylarını anlatırım."

"Üzerinde çalışmaya bile başlamış mıydınız?" diye sordum.

"Olayla ilgili o gün *Times*'da yazılanları okuduktan sonra aklımdan birkaç not alma özgürlüğümü kullandım. İlginç bir olay olduğu kesin."

Kırk iki şilin altı peni karşılığında Londra'yı Brighton'a bağlayan trene bindik. İki saat otuz dakikada iki şehri birbirinden ayıran elli millik yolu kat ettik.

Arrow, yol boyunca beş yıl önce George Newnes tarafından Londra'da basılan *Sherlock Holmes'un Anıları* isimli kitabını okudu.

"Ne okuyorsunuz Arrow?" diye sordum, olayla ilgili detayları vermesi için sabırsızlanıyordum.

"'Yunan Tercüman'ı* okuyorum. Eğer hatırlarsanız bağımsız olarak *Strand Magazine*'in 1893 yılı Eylül sayısında yayımlanmıştı bu öykü. Tabii hafızam beni yanıltmıyorsa."

"Hafızanız sizi yanıltmıyor Arrow, hiç yanıltmaz."

"Çok dâhice işleyen bir hayal gücünüz var, sevgili Sherrinford."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Hiç sahip olmadığım Mycroft isminde erkek kardeş uydurmakla kalmadınız bana, zavallı okuyuculara hepsi yalan yanlış ailevi geçmişimden bahsettiniz, kırsal bölgede yaşayan

* Sir Arthur Conan Doyle tarafından yaratılan hayali karakter Sherlock Holmes'un maceralarının anlatıldığı öykülerden biridir. (Ed. N.)

ve Vernet gibi bir Fransız ressamın soyundan gelen asil bir aileden olduğumu anlattınız," dedi Arrow. "Sevgili Sherrinford, fark ettiniz mi bilmiyorum ama ben kırsal bölgelerden nefret ederim... Dağ manzarası beni daraltıyor. En vahşi cinayetler kırsal kesimde gerçekleşir."

"Ne diyorsunuz, Arrow?" dedim gülerek.

"Doğru duydunuz. Beş milyon nüfusuyla Londra'yı tercih ederim. Kırsal kesim, bozuk ahlaki değerlerin ve en korkunç olayların kolayca yuva edineceği bir yerdir, sevgili arkadaşım. O koca alanlara bir bakın... Tek bir ruh bile yok Sherrinford! Belki katil ve kurbanı olabilir, o kadar. Kötü şeydir kırsal kesim, bunu size ben söylüyorum."

Bu konuyu daha fazla uzatmak istemedim. Ancak ileriki maceralarımızdan birinde kullanmak için bu kısa diyaloğu iyice not aldım ve hem arkadaşım hem de hocam olan Arrow'dan olayla ilgili detayları anlatmasını istedim.

"Sizi uyarıyorum Sherrinford, beni beş yıl daha yaşlandırmaya niyetiniz var galiba. Yunan tercüman olayını çözdüğümde yirmi dokuz yaşındaydım, otuz dört değil. Siz de bunu çok iyi biliyorsunuz!"

"Ne fark eder ki?"

"Bir olayın zorluk derecesi her yaşta aynı değildir. İlk işimi hatırlıyorum, her ne kadar basit bir olay olsa da onu çözdüğümde on yaşındaydım. On beş yaşında olduğumu yazdığınızı düşünebiliyor musunuz? Bir çocuk olarak olayı çözmek başka, bir delikanlı olarak çözmek başka."

"Ben değildim, Doktor Doyle'du onu yapan," dedim. "Şimdi bana olayla ilgili ayrıntıları anlatacak mısınız?"

"Bırakın da konuya devam edeyim, asil aile köklerime gelirsek sizin de çok iyi bildiğiniz gibi hayatımın ilk beş yılını

Foundling'de, London Road üzerindeki bir yetimhanede geçirdim. Görünüşe göre beni oraya annem bırakmıştı. Sonra Edinburgh'dan iyi bir aile beni evlat edindi."

"Evet, biliyorum ama Bay Doyle onları değiştirmem için beni ikna etmeyi başardı. Böyle üzücü başlangıçlar yalnızca Dickens romanlarında iş yapar."

"Eğer Doktor Doyle'a kulak asmaya devam ederseniz, sonunda yarattığınız o karaktere zarar verirsiniz."

Bir süre tartıştıktan sonra apar topar yola çıkmamıza neden olan olaya geçtik. Kısa bir özet yaptı bana ve tam da kendisine has bir şekilde vardığı sonuçları paylaştı benimle. Sonra o zavallıların nasıl bir cinayete kurban gittiklerini anlatınca tüylerim diken diken oldu.

"İlk tahminler neyi gösteriyor?"

"Somut bir bilgi olmadan yorumda bulunmak büyük bir hata olur," dedi Arrow. "Fakat ilk bakışta seneler önce Londra'da gerçekleşen bir seri cinayete benziyor."

"Karındeşen Jack'in cinayetlerini kastetmiyorsunuz değil mi? Bu imkânsız! Onca seneden sonra, üstelik binlerce kilometre ötede."

Arrow yanıt vermedi.

"Beni dinliyor musunuz, Steven?"

"Sevgili Sherrinford," dedi sonunda Steven Arrow. "Tuhaf görünüyor diye imkânsız, olasılıksız olarak değerlendirilip göz ardı edilenler, gerçeğin ta kendisi olabilirler."

"Evet, tamam... Onu önceden yazmıştım... Yani Doyle yazdırmıştı tabii ki," dedim, kafam karışmıştı.

O sırada tren, istasyona girmişti.

"Trenimiz geldi," dedi Arrow. "Sonra bizi Avrupa'ya götürecek feribota yetişecek kadar vaktimiz var."

32
Bulaşıcı Bir Tutku

Atıldığım bütün maceraları değil ama hayatımda tanıdığım en keskin zekâya sahip adamla –hayran olduğum arkadaşım Steven Arrow– ile başımızdan geçenleri anlatacağım.

Kibar okuyucu için Şubat 1880'de Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra Japonya'da bir İskoç misyoner için çalışmaya başlamamın, ileride hayatımın en önemli arkadaşlığını kurmama ve hocamı bulmama sebep olduğunu bilmek yeterli olacaktır.

Britanya İmparatorluğu içerisinde yaşadığım süre boyunca dünya bana hep küçücük görünmüştü. İskoçya'nın güneydoğusunda bulunan Beith isminde küçük bir kasabada doğdum ve o zamanlar en iyi arkadaşım, babası bir taşımacılık şirketine sahip olan Henry Fauld idi. Henry ile kasabadaki özel okulda tanışıp çok yakın arkadaş olmuştuk. Henry on üç yaşında resmen kaderin sillesini yedikten sonra okulu bırakmak zorunda kalmıştı. Çünkü babası sıfıra vurmuş, hatta borçları yüzünden adamcağız hapse girme noktasına kadar gelmişti. Zavallı arkadaşım da ailesine destek olmak için amcalarından birinin pamuk şeker, çay ve kahve satılan işletmesinde tezgâhtar olarak çalışmaya başladı. Daha sonra amcası işini Londra'ya ta-

şıyınca Henry, Glasgow'da kaldı. Orada izini kaybedince de yollarımız ayrıldı. Şal ve elbise üreten bir fabrikaya idareci olarak girmişti. Akşamları işten çıktıktan sonra özel derslere katılıyordu. O zamana kadar babasının ekonomik durumu normale dönmüş ve arkadaşımı Glasgow Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne yazdırmıştı. Oradan iyi bir dereceyle mezun olup, hemen ardından Anderson Koleji'nde tıp eğitimi almaya başladı. Oradan da mezun olduktan sonra Londra'ya gitti ve St. Tomas Hastanesi'nde cerrahi okudu. İşte orası, yeniden karşılaşıp eski dostluğumuza kaldığımız yerden devam etmemizi sağlayan yer oldu.

Babası, İncil'in birebir tercümesi için Henry'nin eğitim almasını istemiş fakat o, babasıyla sık sık karşı karşıya gelmelerine neden olan bilimi kendine meslek olarak seçmişti. Arkadaşımın bilimsel çalışmalarını destekleyecek yeni girişimlere ihtiyacı vardı. Henry kıpır kıpır bir insandı, Darwin'in takipçisiydi. İnsanlık tarihinin en azimli dönemi olan yaşadığımız asırdaki bütün bilimsel ve teknolojik gelişmeleri takip ederdi. Sonrasında Royal Infirmary'de cerrahi bölümünün başkanı Joseph Lister'ın yanında stajını yapmak için Glasgow'a döndü. Lister, bir uzvu kesilmiş insanların ölümlerinde yüzde on, on beşlik bir düşüş sağlayacak devrim niteliğinde bir yöntem bulmuştu; yalnızca ameliyathanenin ve kullanılan ekipmanların sterilize edilmesi yeterliydi.

Arkadaşım 1871'de İskoçya Kilisesi'nin doktoru olarak Hindistan'ın Darjeeling şehrine gitti. Orada yine karşılaştık çünkü ben de o zamanlar Hindistan'da konuşlanan Northumberland Beşinci Hafif Piyade Tugayı'nda asistan cerrah olarak çalışıyordum. Henry, Hindistan görevinden sorumlu aşırı Pro-

testan papaz ile aralarında geçen sorunlardan bahsetti bana. Anlattığına göre hayranı olduğu Charles Darwin ve yeni bilimsel gelişmeleri ona karşı savunmak zorunda kalıyordu. Sonunda istifa etti, tam da ondan beklenen şeydi.

Eylül 1873'te Beith'li bir kızla evlendi. Güzel Isabella Wilson hem çocukluk hem de gençlik yıllarımızdan arkadaşımızdı ve Henry en başından beri ona abayı yakmıştı. Evlendikten üç ay sonra ilk İskoç Tıbbi Misyonu için Japonya'ya doğru gemiyle yola çıktı. Muayenehane Tokyo'ya çok yakın bir yer olan Tsukiji'deydi. Aslında muayenehane, Henry oraya varmadan bir süre önce Fransız askerleri tarafından kullanılan, eski püskü ahşap bir barakadan ibaretti. Sonra orayı kurbağalar işgal edince muayenehaneyi İskoç Tıbbi Misyonu tarafından satın alman başka bir eski binaya taşıdılar.

Henry'nin iş yükü çoktu, hatta bence insanüstü bir çaba sarf ediyordu. Hastaneye gidiyor, hayranı olduğu Joseph Lister'ın antiseptik yöntemler dersi verdiği Japon öğrencilerin tıp derslerine giriyor, dağ köylerindeki inip de hastaneye kadar gelemeyen hastaları muayene etmeye gidiyor, kanallara ilkyardım istasyonu kuruyor, tek eğlenceleri hastalıklı farelerle oynamak olan çocukların kuduza yakalanmalarını önlüyor ve ölümcül bir salgın hastalık olan koleranın önüne geçmek için çalışıyordu. Henry, senede on beş bin hastaya bakıyordu. Ancak bir yandan da ona sürekli İsa'nın bir temsilci olarak orada bulunduğunu ve Kurtarıcı için "ruhlar kazanması" gerektiğini hatırlatan Misyon Komitesi ile sorunlar yaşamaya devam ediyordu. Henry artık işin altından kalkamaz hale gelince, benden yardım istedi.

Mektubu elime ulaştığında fiziksel anlamda tam bir enkaza dönmüş durumdaydım. Majesteleri'nin yönetim kurulu tarafından kendimi toparlamam için bana verilen dokuz aylık iznim devam ediyordu. Köprücükkemiğimi kırıp atardamarı sıyırarak geçen mermi yüzünden bu denli tükenmiş hissediyordum kendimi. Bu üzücü olay Kandahar'daki uğursuz Maiwand çatışmasında gerçekleşmişti. Yaralı yaralı atını sürüp beni Britanya sınırına taşıyan emir erim Murray'nin cesareti ve sadakati olmasaydı ölüm saçan *gazilerin* eline düşmüş olacaktım.

Dediğim gibi, arkadaşımın mektubunu aldığımda iyileşme sürecimin yedinci ayındaydım. Mektubunun üzerimde tek bir etkisi oldu; hızla iyileşmeye başladım. Daha önce hiç Japonya'ya gitmemiştim ve iyileşir iyileşmez üstlerimden beni bu göreve göndermelerini istedim. Hindistan'dan bıkmıştım, geldiğim günden beri kraliyet hazinesi dediğimiz, yönetmesi zor, bu devasa toprakları imparatorluğun er ya da geç kaybedeceğinden şüphe ediyordum.

Japonya'ya geldiğimde Henry, tüm hayatı boyunca takıntısı haline gelecek ve benim de istemeden de olsa bir parçası olacağım bir konu üzerinde çalışıyordu. Arkadaşım zaten azıcık olan boş vakitlerinde de Imperial Demiryolu hattının hemen yanında yapılan, Tokyo'ya dokuz kilometre uzaklıktaki arkeolojik kazılara katılıyordu. Kazıların başında Tokyo Üniversitesi'nde ders veren Zoolog Edward Morse vardı. İkisi de Darwin'e ve teorilerine besledikleri hayranlık sayesinde kısa sürede arkadaş oldular.

Henry ve sevimli eşiyle buluştuğum an hayatımın en güzel anlarından biriydi. Bana hastaneyi gezdirdi, son durumlar hakkında bilgi verdi ve son tutkusuyla ilgili endişelerin-

den bahsetti –ki o tutkuya benim de kendimi kaptırmam uzun sürmemişti. Henry aylar öncesinde kazı esnasında buldukları antik çömlek parçalarını incelerken kilin üzerinde paralel çizgilerden oluşan resimler keşfetmişti. Ardından Japon öğrencilerine beş duyu üzerine bir dizi konferans vermeden önce dokunma duyusuyla ilgili hazırlık yaparken, parmak uçlarında halka şeklinde çıkıntılar olduğunu fark etmişti. O sırada Henry'nin zihninde bir ışık yandı ve iki şeyin farkına vardı: İki bin yıl öncesine ait kilde bulunan çizgiler parmak izleriydi ve eski çömlekçilere aitlerdi. Henry, bana bunları müthiş bir hevesle anlatıyordu.

"Yani günümüzdeki çömlekçiler de mi aynı izleri bırakıyor?"

"Öğrenmemiz gereken şey de bu," diye yanıtladı Henry.

O andan itibaren ikimiz de Tokyo'nun pazarlarını gezerek başka çömleklerden örnekler toplamaya başladık. Her yerde bu izlere rastladıkça heyecanımız daha da arttı. Bir çömlekçide aynı çizgilerin çay takımları üzerinde de olduğunu gördük.

"Tıpkı sanatçının eserlerine imzasını atması gibi," dedim parçalardan birini incelerken.

O anda yüzü yalnızca açık fikirli, kendini gözlem ve analizlere adayan dâhilere has bir şekilde aydınlandı.

"Ya parmakların bıraktığı şekiller bireylere özgüyse?" diye sordum.

İlk başta bu sorunun anlamının insan bilincinin sınırlarını nasıl da zorladığını fark etmemiştim ama bir saniye sonra bana vereceği cevabın önemi yüz ifadesinden anlaşılıyordu.

"Eğer öyleyse, sevgili arkadaşım, kimlik tespitinde güvenilir bir yöntem bulmuş oluruz," dedi Henry.

O andan itibaren, hastane işlerinden arta kalan zamanlarımızda herkesin parmak izini incelemeye başladık; karısınınkini, hastalarınkini, satıcılarınkini, işçilerinkini ve arkadaşlarınkini. Önceleri direkt inceliyor ve arşivimiz için eskizlerini çıkarıyorduk.

"Neden bunların balmumu üzerine baskılarını almıyoruz?" dedim bir keresinde.

Arkadaşımın aklına daha iyi bir fikir gelene kadar birkaç hafta boyunca öyle de yaptık. Henry'nin önerisiyle şaşkın kobaylarımızın parmak uçlarını boyayıp bir kâğıda bastırdık. Gönüllülerimizin on parmağına birden bu işlemi uyguladık. Dur durak bilmeden yaptığımız incelemelerle binlerce örnek topladık ve bu sayede hiçbir örneğin birbirinin aynısı olmadığını gördük. Ancak örnekleri çeşitlendirmemiz gerektiği sonucuna vardık çünkü yalnızca Avrupalıların ve Japonların parmak izlerini almıştık. Dünyanın dört bir yanından çeşitli bilimadamlarının bize memnuniyetle cevap vereceklerini umarak birkaç dosyayı onlara göndermeyi düşündük. İçlerine örnekleri de koyarak yüzden fazla mektup yazdık ancak çok azının bize geri dönüş yapma zahmetine katlandığını görünce büyük bir hayal kırıklığına uğradık. Hatta bizi el falcılığıyla suçlayan ve onlara zaman kaybettirdiğimizi iddia eden bir mektup bile aldık.

Şişelerimizin şaşırtıcı bir biçimde azaldığını fark edince, "Konyağımız bitiyor. Biri kaynağımızı tüketiyor," dedim bir gün Henry'ye.

"O zaman kimin içtiğini bulmak zorundayız."

Şişelerden birini inceleyip terli bir parmak izine rastladı. Arşivi karıştırmaya başladıktan kısa bir süre sonra şişedeki

parmak izlerinin tıp öğrencilerinden birine ait olduğunu keşfetti.

Çocuğun kim olduğu anlaşılmıştı. Bu oyunsa Henry ve benim çok hoşumuza gitmişti.

Bir sonraki ay hastaneyi soymaya kalktılar. Biri, duvara tırmanıp bir pencereden içeri girmişti. Polis bir görgü tanığının ifadesine göre yardımcılarımızdan birini tutukladı. Oysa bizce dürüst ve becerikli Japon bir delikanlıydı. Fakat polis bir hata olduğunu kabul etmiyordu; ellerinde görgü tanığı vardı.

Henry pencerenin bulunduğu duvarda bir is lekesi olduğunu fark etti ve bu lekenin içinde de izler vardı. Arşivi kontrol etikten sonra o izlerin zanlıya değil, görgü tanığına ait olduğunu anladı. Delilleri polise gösterince Japon yardımcımızı serbest bıraktılar ve onu ihbar eden kişiyi tutukladılar.

Bu olayın ardından ikimiz de tünelin sonunda bir ışık görmüştük; araştırmalarımız bir amaca hizmet etmişti. Çok heyecanlanmıştık ancak öncesinde iki şeyi kontrol etmemiz gerekiyordu. Henry ile birlikte bir elimizin parmak uçlarındaki deriyi bir bıçak yardımıyla yüzdük. İzler zaman içinde yeniden çıktılar. Aynı işlemi bazı yakıcı maddelerle yineledik ve yine bir zaman sonra izler geri döndüler.

İkinci testimiz ise çocukların büyüme evresinde dönem dönem parmak izlerini almaya devam etmekti. Denemelerin her birinde sonuç aynı çıktı; izler değişmiyordu. Çocuklarla yaptığımız testte üzerinden beş yıl da geçse, on yılda geçse izlerin değişmediğini gördük. Kendi parmak izlerimizi her yok edişimizde de birebir aynı izlerin istisnasız olarak geri geldiğini gözlemledik.

Vardığımız sonuç; karakter değişebilir ama parmak izleri daimi ve emsalsizdir.

"Henry bu çok büyük bir buluş, bunu halka açıklamalıyız," dedim.

"Elimizde ne olduğunun farkında mısın?"

"Kimlik tespiti için güvenilir ve tek yöntem. Dünyadaki tüm polislerin hırsızları ve suçluları tespit edebilecekleri bir yöntem."

Henry zamanın en büyük bilimadamına bir mektup göndermemiz gerektiğine beni ikna etti. Bu büyük bilimadamı hayranı olduğu Charles Darwin'den başkası değildi elbette. Bense tam olarak aynı fikirde değildim, elde ettiğimiz bulguları bir bilim dergisinde makale halinde yayımlamak daha doğru geliyordu. Sonunda öneriyi kabul ettim ve Henry ona mektup yazdı:

"Sayın Charles Darwin, eserinizi büyük bir tutkuyla inceledim ve son derece ilgimi çeken bir konuyu sizinle paylaşmak istedim. Eldeki çizgiler ve bıraktıkları izlerden bahsediyorum..." diye başlıyordu mektup. Parmak izlerini karşılaştırarak yaptığımız çalışmamızın amacını anlatıyordu. Maalesef dünyanın öbür yerlerinden çok az örneğimiz olduğunu, ancak bu konuda edeceği birkaç kelimenin tüm dünyadan diğer bilimadamlarıyla araştırmacıları heveslendirebileceğini çünkü çok önemli bir buluş yaptığımızı ve mektubun geri kalanında bunu kanıtlayacağımızı belirttik.

Darwin bize kısa bir özür mektubu yolladı. Mektubumuzu kuramlarının bir takipçisi ve insan ırkını geliştirmek için yaptığı uygulamalarla ilgilenen ünlü bir bilimadamı olan kuzeni Francis Galton'a ileteceğini yazmıştı.

Darwin bizi başından savmakla kalmamış, iznimiz olmadan araştırmalarımızın meyvesini bir başka bilimadamıyla paylaşmıştı.

Hemen harekete geçmeliydik. Henry benim de yardımımla *Nature Dergisi*'nin 28 Ekim 1880'de çıkacak olan sayısında yayımlanmak üzere parmak izlerinin, suçluların tespiti için bilimsel bir yöntem olduğunu ifade eden bir makale yazdı.

Karşılığı koca bir sıfır oldu. Hiçbir bilimadamı bize örnek göndermedi, hiçbir komiser yöntemimizle ilgilendiğini söyleyerek bizimle irtibata geçmedi. Gelen tek cevap da *Nature Dergisi*'nin 25 Kasım tarihli sayısında William Herschel'in Hindistan'da verdiği parmak izlerinin, bürokratik olarak nasıl kullanıldığını açıkladığı yazısıydı.

Dünyanın en önemli emniyet güçlerine yazdık, fakat elimize geçen tek şey nezaketen gönderdikleri birkaç örnek oldu. Paris'ten, bir devlet memuru olan Alphonse Bertillon'un polislerin kullanabileceği bir araştırma sistemi geliştirdiğini ve yavaş yavaş uygulamaya başladıklarını belirten bir mektup aldık.

Adeta hayal kırıklığı içinde soğuk bir duş almış gibiydik.

33

Steven Arrow, Danışman Dedektif

Bay Steven Arrow ile ilk ve tek buluşmam 1881 yılının Ocak ayında gerçekleşti. Arthur Conan Doyle'un, *Kızıl Soruşturma* adlı eserini ustaca ama önemli değişiklikler yaparak yazdığını fark ettim. Bay Arrow'un beni görür görmez, üstelik beni hiç tanımamasına rağmen bir zamanlar Afganistan'da bulunduğumu anladığında yaşadığım şaşkınlık fark edilmeyecek cinsten değildi. Daha sonraları onu tanımaya başladıkça gözlemci bir adamın etrafındakilere yaptığı adil ve sistematik bir incelemeyle birçok şeyi öğrenebileceğini gördüm.

Yıl sonuna doğru önceki bölümlerde bahsettiğim yaralarımdan ötürü bacağımla yeniden sorunlar yaşamaya başladım. Bu olay askeriyeden aldığım istirahat iznimin sonuna denk gelmişti, sevgili arkadaşım Henry ile vedalaşıp Londra'ya döndüm. Oradan ayrılmadan önce Henry'ye birlikte yaptığımız araştırmalar sonucunda parmak iziyle tespit metodunu başkentte beni dinlemek isteyen herkese anlatmak için elimden geleni yapacağıma söz verdim.

Emekliye ayrılmama karar veren askeri mahkeme azıcık bir emekli maaşı bağlamıştı bana. Öyle ki geçinememiş ve kendimi

toparlayıp da gelirimi artırmamı sağlayacak olan muayenehanemi açana kadar, benimle evini paylaşabilecek birilerini aramak zorunda kalmıştım. Londra'dayken kısa bir süre önce dul kalan kız kardeşim Selina'yı ve gelecekte bir doktor olmasını istediği yedi yaşındaki oğlunu ziyaret ettim. Kız kardeşimin merhum eşi William Cobbett, ünlü bir avukattı ve ona yıllık sekiz yüz poundluk bir para bırakmıştı ardında. Cobbett, düğünden bir hafta önce zavallı kardeşimi terk etmek istemiş, hatta ondan ayrılması için kardeşime küçük bir servet teklif etmişti. Fakat kardeşim onun teklifini reddetmiş ve Cobbett onun bu tavrını hiç anlayamamıştı. Böylece William bu dünyadan ayrılana dek Wilkie Collins'in de dediği gibi yanlış anlamalarla dolu bir yedi yıl geçirdiler birlikte.

Kız kardeşimi ziyaret ettikten sonra şans eseri Criterion Bar'da St. Barthelemy Hastanesi'nde bana bağlı çalışan genç pratisyen Stamford ile karşılaştım. Çok hoş bir karşılaşmaydı. Hayatlarımızdan bahsettikten sonra ona problemimi anlattım.

"Makul fiyatlarda kiralık, rahat bir oda arıyorum."

"Bu çok ilginç," dedi Stamford. "Bugün bunları söyleyen ikinci kişisiniz."

"İlki kimdi?" diye sordum.

"Kesinlikle az önce *Nature Dergisi*'nde yayımlandığını söylediğiniz makalenizi okumuş biriydi. Sizinle tanışmaktan ve o kimlik tespiti yöntemini ona anlatmanızdan memnuniyet duyacağından eminim."

"Doktor mu? Gerçekten biriyle bir evi ve masrafları paylaşacaksam meslek sahibi biri olmasını tercih ederdim. Ben de tam bu kıstaslara uyuyorum."

"Bay Arrow'u tanımıyorsunuz," dedi Stamford. "Belki de ev arkadaşı olmak isteyeceğiniz türden biri değildir."

"Neden? Ne sakıncası var?"

"Bir sakıncası olduğunu söylemedim. Tuhaf fikirleri olan bir adam. Bazı bilim dalları son derece ilgisini çekiyor ancak doktor değil, bir danışman dedektif ve bildiğim kadarıyla da bu alanda oldukça kabul gören biri."

"Danışman dedektif mi? Polis mi yani?"

"Öyle olmayı isterdi ama Londra Emniyet Müdürlüğü'ne sık sık yardım ediyor. Aslında polis kuvvetlerine katılmak onu çok memnun ederdi."

"Onu görmek isterim," dedim. "Arkadaşınızla tanışma imkânım var mı?"

"Aslında şu anda arkadaşı Doktor Doyle ile birlikte Diyojen Kulübü'ndedir. İsterseniz arabamla oraya gidebiliriz."

"Elbette," diye karşılık verdim.

Bardan çıktından sonra Diyojen Kulübü'ne giderken ev arkadaşı olmak istediğim beyefendiyle ilgili birkaç şey anlatmaya devam etti Stamford.

"Onunla iyi anlaşamazsanız beni suçlamayın. Onu yalnızca birkaç kez kulüpte gördüğüm kadarıyla tanıyorum... Kulüp üyelerinin aralarında çok fazla konuşmadığını da itiraf etmeliyim. Teklifi yapan sizdiniz, ben sorumluluk kabul etmem."

"Stamford, bana öyle geliyor ki bu sorumluluğu üzerinizden atmak için bir sebebiniz var," dedim gözlerimi ona dikerek.

"İfade edilemeyecek bir şeyi anlatmaya çalışmak kolay bir şey değil," dedi gülerek.

"Üyelerinin çok konuşmadığı şu tuhaf kulüpten ve arkadaşınızın arkadaşı Doktor Doyle'dan bahsedin biraz."

Bu topluluktan bahsedildiğini daha önce hiç duymamıştım, bu konudaki cahilliğim yüzümden okunmuş olacaktı ki

Stamford, "Diyojen Kulübü mü?" diye sordu. "Sizin de hemen anlayacağınız gibi sıradan bir yer değil orası. Londra'nın en enteresan yeri diyebiliriz. Kimisi utangaçlığından kimisi de insanlardan hoşlanmadığı için diğerleriyle iletişim kurmaktan kaçınan bir sürü adamın buluşma noktası orası. Ancak hiçbiri rahat koltuklara ve gazetelerde çıkan son haberleri okumaya da hayır demez. O insanlar için Diyojen Kulübü'nün kurulma sebebi bu. Son zamanlarda şehrin en asosyal ve antikulüpçü adamları burada toplanıyor. Üyelerinden hiçbiri bir diğerinin varlığının farkına varmaz. Yabancılar Salonu haricinde hiçbir yerde ve hiçbir koşulda sohbet edemezsiniz. Üç kez hata yapanlar komiteye bildirilmişse kulüpten atılmakla cezalandırılabilirler."

"Böylesine tuhaf bir mekânı kim açmış?"

"Doktor Doyle, tabii ki müstakbel arkadaşımız Steven Arrow'un da desteğiyle."

Stamford bana Bay Conan Doyle'u anlatmaya başladı.

"Doktor Doyle tuhaf biridir," dedi. "Anladığım kadarıyla Edinburgh'un yerlilerinden. Annesi İrlandalı ve söylediğine göre soyu Plantagenetlara dayanıyormuş. Babası devlet memuruymuş ve annesi on tane çocuğu büyütmek için yılda iki yüz kırk pound ile harikalar yaratmak zorunda kalıyormuş. Doyle ve Arrow, Cizvitler tarafından idare edilen Stonyhurst Lisesi'nde tanışmışlar. Bildiğiniz gibi orada fiziksel ceza çok verilir, katı bir disiplin uygulanır ve sert bir yönetimi vardır. Muhtemelen iki gencin de okulu bitirdikten sonra, rahiplerin o zor yıllarda onlarda silinmez izler bırakarak verdikleri dini inançları reddetmelerinin sebebi budur. Görünüşe göre genç Doyle hem sınıfta hem de dışarıda arkadaşı olan bu çocu-

ğun yeteneklerinden çok etkilenmiş. Bu genç adam, gözlem, çıkarım ve mantıklı sentezler oluşturmada üstün yeteneklere sahipti. Arrow giyinişlerinden insanların nasıl biri olduklarını anlayabilmesiyle böbürlenirmiş. Tek bir bakışta öğretmenlerinin ruhlarını çırıl çıplak gözler önüne serebiliyormuş. İkisi de matematik öğretmenleri James Moriarty'nin nefretini kazanmış çünkü adam bu çocukların doğru dürüst çaba sarf etmeden nasıl yüksek not alabildiklerini anlayamıyormuş.

"Arrow, Doyle'a ertesi günkü soruların bulunduğu kâğıdı uzatarak, 'Bu, yarınki sınav,' dermiş. Bunun üzerine Doyle da 'Sınav mı?' diye sorarmış ve aralarında şöyle bir diyalog geçermiş:

'Sevgili Doyle, elinde tuttuğun yüzde onluk bir yanılma payıyla yarınki sınavımız olacak ve biz de bu sınavdan epey yüksek bir not alacağız.'

'Bunu nasıl aldın? Çantasından mı çaldın?'

'Şey... Zihninden çaldım diyelim, sevgili Doyle. Ayrıca bu... basit bir işti.'

"Nasıl yapabilirdi bunu? Arkadaşı Arrow, matematik öğretmeninin yüz ifadesine bakıp ertesi günkü soruları nasıl tahmin edebiliyordu? Genç Doyle için, sevgili Sherrinford, hepsi bir gizemden ibaretti."

Arthur Doyle, o yüzyılda gerçekleşen bütün korkunç olayları detaylarıyla birlikte anlatan Steven Arrow'dan gerçekten etkilenmişti. Suç tarihini genç arkadaşı kadar iyi bilen biri daha yoktu, ayrıca heyecan verici bütün bilgilerin de kaynağı kendisiydi. Kimya, eskrim, tabancalar ve kostümler ilgisini çeki-

yordu. Her gün bir sopayla alıştırma yapıyordu ve kendi başına çalışarak usta bir dövüşçü olma yolunda ilerliyordu.

"Bunlarla nereye varacaksın, Steven? Suç hakkında Londra Emniyet Müdürlüğü'nden daha çok şey biliyorsun."

"Polis olmak istiyorum, Arthur. Varmak istediğim şey bu," diye cevapladı Steven. "Gün gelip de –ki o gün çok uzakta değil- kötülere göz açtırmamak için her gün fiziksel ve zihinsel antrenmanlarımı yapıyorum. Beyin benim, geri kalanlar teferruat, Arthur."

"Ben yazar olmak istiyorum, Steven. Tarihi romanlar yazan büyük bir yazar. Walter Scott kadar iyi bir yazar... Beni ne suç ilgilendiriyor ne de çıkarımda bulunma teknikleri. Hatta o teknikler bazen bana basit bir büyücülükmüş gibi geliyor."

"Asla asla deme, Arthur. Bize neyin ün ve servet kazandıracağını bilemeyiz."

"Polisiye romanın bana bunları kazandırmayacağı kesin. Onu sana bıraktım," diye karşılık verdi Arthur.

"Belki ileride bir gün sen de bir olayı çözersin," dedi Steven.

Doyle, onun bu son sözünü kuşkuyla karşılamıştı.

Arthur üniversitede tıp okumak için Edinburgh'a döndü. Orada Profesör Joseph Bell ile tanıştı, hastalarıyla ilgili harika tahmin yeteneği olan bu adam ona arkadaşı Steven Arrow'u hatırlatmıştı. Arthur annesine ekonomik destek sağlamak için –çünkü babası alkol batağına saplanmıştı- Sheffield, Shrophshire ve Birmingham'da asistan olarak çalıştı. Hatta Grönland'a giden bir gemide hizmet vererek Kuzey Kutbu'na kadar seyahat etti. Üniversiteden sonra Batı Afrika kıyıları boyunca ilerleyen bir yük gemisinde doktor olarak görev başladı. Arthur ve Steven, başka beyler-

le beraber Diyojen Kulübü'nü kurdukları Londra'da tekrar karşılaştılar. Doktor Doyle da seyahatleri sırasında sık sık burayı ziyaret ediyordu. Şimdilerdeyse George Turnavine ile ortak olup Pelymounth'ta bir muayenehane açma niyetindeydi.

Diyojen Kulübü'nde ilk kez karşılaştığımızda Doyle, Batı Afrika'dan yeni dönmüş yirmi iki yaşında bir gençti. Üç yıl önce özel dedektifliğe başlamış olan Steven Arrow ise Londra Emniyet Müdürlüğü'ne kabulünü bekliyordu.

Stamford haklıydı; Diyojen Kulübü rahat koltuklara yayılıp, etrafta olan bitene hiç aldırmadan kendilerini okumaya vermiş cesetlerle dolu bir mezarlığı andırıyordu. Doğruca Bay Doyle ve Bay Arrow'un bulunduğu Yabancılar Salonu'na gittik. İkili, sigaranın farklı külleri hakkında derin bir sohbete dalmıştı. Sonradan öğrendiğime göre Arrow bu konu üzerine kısa bir süre önce ilginç bir monograf yazmıştı.

"Doktor Raymond Sherrinford; Bay Arthur Conan Doyle ve Bay Steven Arrow," diye tanıştırdı bizi Stamford.

"Nasılsınız?" dedi Arrow içtenlikle, düşündüğümden çok daha güçlü bir şekilde elimi sıkarak. "Anladığım kadarıyla Afganistan'da bulunmuşsunuz."

Beni selamladıktan sonra genç Doktor Doyle'un yüzünde zevk dolu bir gülümseme fark ettim. Bu ilk karşılaşmamızı aklına kazıyor gibiydi.

"Merak etmeyin," dedi Arrow bıyık altından gülerek, "şimdi konumuz benim de birkaç ay önce okuma şerefine erdiğim *Nature Dergisi*'nde sizin ve Bay Fauld'un yayınladığı ilginç makale. Üstelik bu çok mühim buluşun dünyadaki hiçbir polisin ilgisini çekmediğini söylüyorsunuz, öyle mi?"

Ben bunların hiçbirini söylememiştim ama anlaşılan bu müthiş adam tek bir bakışta her şeyi tahmin edebilme yeteneğine sahipti. Konunun kısa bir özetini geçtim, bir yandan da sorduğu ilginç ve kurnazca sorulara cevap verdim.

"Sizi tebrik etmek lazım," diyerek gözlemlerini belirtti. Onun takdiriyle heyecanlanmış olmam hoşuna gitmişti. "Bugünden itibaren suçluların izini kolayca sürmek için polisin elinde kesin bir delil olacak... Tabii lanet herifler eldiven kullanmadıkları sürece."

"Eldiven mi?" diye sordum.

"Bunu düşünmüş olduğunuza eminim, sevgili Sherrinford. İz bırakmamak için çok basit ve pratik bir yöntemdir," dedi Arrow.

"Hiç aklıma gelmemişti... Ne benim ne de ortağımın."

"Suçluların da aklına gelmediğini umalım, sevgili Sherrinford."

Şu "sevgili Sherrinford" lafı başlarda beni rahatsız etmişti ama yıllar geçtikçe insan alışıyor. Hatta bazen bu sözü duymayı gerçekten arzuladığımı itiraf etmek zorunda bile kalacaktım.

"İş konuşmaya geldik buraya," dedi Stamford üç ayaklı, yüksekçe bir tabureye otururup, bir diğerini de ayağıyla önüme doğru iteklerken. "Bu arkadaşım başını sokacak bir yer arıyor. Siz de bana odayı paylaşacak birini bulamadığınızdan yakınmıştınız, ben de sizleri tanıştırayım dedim."

Odasını benimle paylaşma fikri Steven Arrow'un hoşuna gitmiş gibi duruyordu. O ana dek yalnızca bizi gözlemlemeyi tercih etmiş olan arkadaşı Doktor Doyle, "Baker Street'te birkaç ev baktım, tam sizlik," dedi.

"Neden siz baktınız?" diye sordum, doktorun bu konuya olan ilgisini garipseyerek.

"Vaktim vardı, Steven'ın sorunundan da haberdardım, odaları ziyaret etme görevini ben üstlendim," dedi. "Elbette kendi kendime iyi niyetle yaptığım bir şeydi, sizi bağlayan bir durum yok. Ancak evin sahibesi Bayan Marta Hudson bana iyi bir kadın gibi geldi; sessiz sakin, yardımsever ve harika kahvaltılar hazırlıyor. Sizin de bildiğiniz gibi sevgili arkadaşlarım, düzgün bir şekilde kahvaltı etmeyen bir ülke imparatorluğu hak etmez."

"Pekâlâ, sevgili Doyle," dedi Arrow. "Anladığım kadarıyla hâlâ beni takip etmeye devam ediyorsunuz."

"Sizinle ilgili birkaç fikrim var, elbette Doktor Sherrinford da dahil. İlişkinizi daha faydalı hale getirebilecek bir şey, bir ara deneyeceğim. Şey... ticari bir konu hakkında."

"Her şey sırayla sevgili Doyle, önce biri, sonra diğeri. Düzen ve yöntem." Arrow, son cümlesini bana bakarak söyleyip, "Yoğun sigara dumanı sizi rahatsız etmiyor, öyle değil mi?" diye sordu.

"Şahsen ben baca gibi tüttürürüm."

Bu cevabım onu tatmin etmişe benziyordu ama yine de "İki kişi aynı evde yaşamaya başlayacakları zaman birbirlerinin en kötü yanlarını öğrenmeleri iyi olur," dedi.

Birbirimize tuhaflıklarımızdan ve özelliklerimizden bahsettikten sonra Arrow, "O zaman sorun yok," diye belirtti. "Arkadaşımız Doyle'un bizim için ziyaret ettiği şu Baker Street'teki odalara bakalım. Montague Sokağı'ndaki gürültülü ve pahalı evimden bıktım! Her ne kadar British Museum'a yakın olsa da oradan ayrıldığım için üzülmeyeceğim."

Ertesi gün için uygun bir saat belirleyip, onları Diyojen Kulübü'nde bırakarak Stamford ile otelime doğru yola koyulduk.

"Bu arada, nasıl oldu da Afganistan'a gittiğimi anladı?" diye sordum Stamford'a.

Stamford gizemli bir şekilde gülümseyip, "Bazı şeyleri nasıl anladığını çözemeyen bir sürü insan bulunuyor," dedi. "Arrow'un kendine has bir karakteri var."

"Bu çok ilginç, onu çözmem lazım."

"Sizin onu çözdüğünüzden çok, onun sizi çözeceğine bahse girerim. Hoşça kalın."

"Hoşça kalın," diye karşılık verdim ben de.

Ve otelime doğru ağır ağır ilerlemeye devam ettim. Yeni tanıştığım bu adam fazlasıyla ilgimi çekiyordu. Onun kadar olmasa da arkadaşı Doktor Doyle da enteresan biriydi.

Anlaştığımız gibi ertesi gün buluştuk ve Bay Conan Doyle'un bize kibarca önerdiği Baker Street, 221B'deki odaları gördük. Neden bu adam bu kadar kibar davranıyordu ki? Bizden ne istiyor olabilirdi?

Bunu ancak birkaç yıl sonra çözebilecektim.

34
Başlangıçlar

Başka bir isimle de olsa cinayet edebiyatına geçiş yaptım. Değerli okurların da hatırlayacağı gibi Steven Arrow'un birkaç olayı çözmesine yardımcı oluyor ve makale yazıyordum.

Her ne kadar bazı dönemlerde Baker Street'teki evden ayrılsam da yıllarca hayatımı, işimi ve evimi Steven Arrow ile paylaştım. 1884'te, karmaşık birkaç olayı çözmemizden üç yıl sonra Birleşik Devletler'e gittim ve San Francisco'da bir muayenehane açtım. Orada Bayan Constance Adams ile tanıştım ve ona evlenme teklif ettim. Sonra birlikte Londra'ya dönüp 1 Kasım 1886'da dünya evine girdik. Maalesef bir senenin ardından, aralık sonlarına doğru eşimi kaybettim. Dediğim gibi bu dönemde de Baker Street'ten ayrıldım ve Kensington'da bir muayenehane açtım. Fakat hâlâ arkadaşım Arrow'a bazı olayların çözümünde yardımcı olabilecek kadar vakit ayırabiliyordum.

İşte o dönemde tuhaf bir ziyaretçimiz oldu. Gelen, Doktor Doyle'du. Londra'ya yaptığı bir seyahat esnasında bizimle Diyojen Kulübü'nde buluşmak istemişti.

Doyle, bizi sıcak bir şekilde selamladıktan sonra bize *Beeton's Christmas* dergisinin yıllık sayısında yayımlandığı "Kı-

zıl Soruşturma" isimli dedektif hikâyesini gösterdi. Hikâyenin kahramanları Steven'la bendim ama başka isimler kullanmıştı. Görünüşe göre ve bize anlattığı kadarıyla, ekonomik durumunun kötü olduğu bir dönemde bu kısa dedektif hikâyesini yazmış ve karşılığında yirmi beş pound almıştı.

Bazı farklılıklarla da olsa Arrow'la kendimizi bu öykünün içinde bulunca yaşadığımız şaşkınlığı tarif etmek mümkün değildi. Üstelik bu öykü en ilginç dosyalarımızdan birini konu alıyordu.

Büyük bir ilgiyle birkaç sayfayı okuduktan sonra, "Gördüğüm kadarıyla eserinizde Doktor Sherrinford'u maceralarımızı derleyen kişi olarak kullanmayı uygun görmüşsünüz," dedi Arrow.

"Sevgili Arrow, ikiniz için de sakıncası yoksa çözdüğünüz olayları yazmaya devam etmek niyetindeyim. Kuzey Amerika'da, Philadelphia'da yayımlanan *Lippincott's Magazine*'den bir teklif aldım."

"Yeni hikâyenin adı ne?" diye sordu bunun üzerine Arrow.

"Bir süre önce bana bahsettiğiniz bir olayı anlatıyor," dedi Doyle. "İsmi de *Dörtlerin İmzası* olacak, tabii siz de beğenirseniz. Yayımlandıktan sonra kârın bir kısmını size vereceğimi söylememe bile gerek yok."

Arrow ikimiz adına da parayla ilgili kısmı reddetti ama Doktor Doyle'un projesine devam etmesinde de sakınca görmedi. Yalnızca müşterilerin isimleri gizli kalacak ve bazı gerçeklerin üstü kapatılacaktı. Doktor Doyle öyle yapacağına dair söz verdi.

"Derginin Londra'daki temsilcisi benimle çoktan iletişime geçti," dedi Doyle. "Anlaşılan bahsettiğim eseri Oscar Wilde'ın bir romanıyla birlikte yayımlamak istiyor."

"Oyun yazarı olan mı?" diye sordu Arrow. "Çok ilginç bir adam. Görülmemiş derecede keskin diyalogları var. Peki Bay Wilde'ın romanının ismi ne?"

"*Dorian Gray'in Portresi.* Harika bir roman. Birkaç gün önce editörümüzün düzenlediği bir yemekte onunla tanışma fırsatı buldum."

Sohbetimiz çok dostane bir şekilde devam ediyordu. Doktor Doyle kimisinde birlikte çalıştığımız kimisinde de Arrow'un tek başına hallettiği olaylarla ilgili notlar aldı. İkimiz de Doktor Doyle ile anlaşmamızı yapmıştık.

Ve böylece maceralarımız yayımlanmaya başladı.

1888 yılına kadar Arrow'la beraber birkaç olayı daha çözdük. Sonrasında Arrow, Dedektif Abberline'ın yardımcısı olarak Londra'yı tehdit eden gizemli Karındeşen Jack olaylarını çözmek için Londra Emniyet Müdürlüğü'ne kabul edildi.

O dosya, arkadaşımın çözemediği tek olaydı. Morali çok bozularak dosyayı bıraktı ve o zamandan beri Arrow asla eskisi gibi olmadı. Ne olmuştu? Saraya çağrıldığında Kraliçe ile ne konuşmuşlardı? Neden Londra Emniyet Müdürlüğü'nü bırakmıştı? Bu soruların cevabını çok sonradan öğrenecektim.

35
Cinayetler

Whitechapel, Londra
31 Ağustos – 9 Kasım 1888

Her şey 1888'de yaz sonu, sonbahar başı gibi başladı. Hunharca işlenen seri cinayetler eski Londra'nın sokaklarına panik ve korku salmıştı. Daha önce de söylediğim gibi Steven Arrow, bu talihsiz olayları çözmekle yükümlü Dedektif Abberline'ın yardımcısı olarak Londra Emniyet Müdürlüğü'ne kabul edilmişti. Cinayetler, dilencilerin, yankesicilerin, işsiz işçilerin, alkoliklerin, esrarkeşlerin, geçkin hayat kadınlarının ve bir iş sahibi olamayanların mekânı olan kasvetli Whitechapel bölgesinde gerçekleşmişti.

8 Ağustos'tan 9 Kasım'a kadar beş hayat kadını vahşi bir şekilde organları parçalanmış halde bulundu.

Böylesine iğrenç ve acımasız başka bir katile daha rastlanmamıştı.

Üstü başı kanla kaplı bir halde bulunan ilk ceset, Mary Ann Nichols isminde sokaklarda çalışan kırk iki yaşındaki bir hayat kadınına aitti. Göğsünden, kamından ve boğazından kırk kez bıçaklanmıştı. Katil, kadının önce boğazını kesmiş, sonra bütün iç organları görünecek hale gelene kadar onu vahşice bıçaklamıştı. O gece ne onun çığlıklarını duyan olmuştu ne de bir şey gören. Bedeni, Buck's Row Sokağı'nda bulunmuştu. Kahverengi gözle-

ri ona arkadan saldırıp, ağzını kapatan ve boğazını kesen katilini kesinlikle görememişti. Eşi alkol bağımlılığı yüzünden Mary'yi yedi yıl önce terk etmişti. Kadın, Lambeth gibi fakirlere ayrılan evlerde kötü bir hayat sürüyor, küçük hırsızlıklar yapıp birkaç peni karşılığında insanlarla yatıyor ve kahverengi eski paltosuna sarınıp sokak sokak müşteri arıyordu. Onu öldürdükleri gece kesinlikle sarhoştu. O gece onu en son, arkadaşı Nelly Holland, Osborn Street ile Whitechapel Road'un köşesinde görmüştü. Arkadaşıyla dönmemişti çünkü kaldığı yerin parasını ödeyebilmek için birkaç peniye ihtiyacı vardı. Bu yüzden son bir müşteri bulmak için Whitechapel'ın loş sokaklarına atmıştı kendini.

Sabaha karşı dörde çeyrek kala cansız bedeni şoför Charles Cross tarafından bulunmuştu.

Abberline ve Arrow, 6 Eylül'de Komiser Warren'a olayla ilgili ilk bilgileri iletmişlerdi. Araştırmaların basit olmayacağını söylemişlerdi. Cinayet sebebi olarak hırsızlığı kesinlikle düşünmediklerini çünkü cesedin vahşice parçalandığını ve buna ancak bir cinnet veya intikam arzusunun sebep olabileceğini belirtmişlerdi. Böylesine korkunç bir cinayeti işleyebilecek birilerini bulmak için maktulün çevresindekileri sorguladılar. Ancak bu onları bir çıkmaz sokağa götürmüştü. Şüpheli sayılabilecek ne bir akrabaya ne de bir tanıdığa ulaşabilmişlerdi, zaten sınırlı sayıda olan müşterilerinin de kimler olduğunu öğrenememişlerdi. Bir ipucuna ulaşabilmek için muhbirleri kullandılar. Ancak sonuç sıfırdı. Otopsi sonucunda katilin anatomiden anlıyor olabileceği ortaya çıkmıştı.

Yedi gün sonra Hanbury Caddesi'ndeki Spitalfields'ta çalışan bir satış görevlisi, Annie la Morena'nın cesedini bulduğunda korkudan ölmek üzereydi.

Abberine ve Arrow cinayet mahalline gittiler.

Bu kez ceset, kırk yedi yaşlarında, 1.55 boylarında, kısa, kıvırcık, koyu kahverengi saçlı ve üst ön dişleri eksik bir kadına aitti.

Onu rahat bırakması için ona haftalık on şilin veren eşi bir Noel günü ölünce, Annie sefalet içinde yalnız bir hayat sürmeye başlamıştı. Sakatlar evinde yaşayan, nadiren görmeye gittiği bir oğlu ve Fransa'da hayatına devam eden bir kızı vardı. Annie çiçek ve tığ işleri satarak geçiniyordu ama alkol onu hastanelik etmişti. Fahişelik yaparak kazandığı parayla Spitalfields'ın berbat pansiyonlarında kendine bir yatak kiralayabiliyordu. Son pansiyon sahibi John Donovan, Dorset Street'teki pansiyonunda bir yatak kiralamak istiyorsa önce borcu olan sekiz peniyi ödemesi gerektiğini söylemişti ona. Annie hasta olduğunu, hastaneden yeni çıktığını, parayı o gece bulup getireceğini anlatmış ve dönene kadar yatağı başkasına vermemesini istemişti. Annie Chapman o sefil yatağına bir daha geri dönemeyecekti. Annie sağ elindeki pirinçten yapılmış üç yüzüğü ile kirli, siyah eteğinin cebindeki küçük bir tarakla müşteri bulmak için dışarı çıktı.

Abberline ve Arrow olay yerine vardıklarında Doktor Philips, Annie'nin birkaç saat önce öldüğünü söyledi. Katil, kadını önce boğmuş, ardından da boğazını kesmişti. Sonra karnını açıp bağırsaklarını çıkarmış ve burnu ile bir kulağını keserek kendine eğlence çıkarmıştı. Cesedin boğazındaki kesik öyle derindi ki kafası bedenine zar zor tutunuyordu. Cesedin etrafındaki kalabalık giderek artıyordu. Abberline alanı boşaltmalarını emretti. Takip eden günlerde birçok kişi tutuklandı ancak hepsi masum çıkınca polis, şüphelileri serbest bırakmak zorunda kaldı.

Abberline ve Arrow araştırmalarını sabıka kaydı olan ya da psikiyatrik tedavi görmüş bir doktor veya bir tıp öğrencisi üzerinde yoğunlaştırdılar. Onları böylesine vahşice bir cinayet işleyebilecek eski bir hastaya götürebilecek bir iz bulmak için hastane yönetimindekileri sorguladılar. İpuçları onları paranoyak bir avukat olan John Druitt'e götürdü. Kuzeninin kendine ait bir kliniği vardı. Ayrıca olay mahalline on dakikalık mesafede bulunan Whitechapel Minories'te bir cerrahtı. Druitt'in annesi bir deliydi ve bu da aklı başında birinin yapacağı iş değildi ancak kadının iyi bir mazereti vardı, dolayısıyla onu da şüpheliler arasından çıkardılar. Diğer ipuçlarıysa onları kadınlardan nefret eden Yahudi bir Polonyalı olan Komanski'ye ve hayat kadınlarını öldürdüğüne dair bir şeyler atıp tutan Doktor Hedor Ostrog'a götürdü. Görünüşe göre doktorun hayat kadınlarına olan düşmanlığı oğlunun cinsel ilişki sonucu bir hastalığa yakalanıp hayatını kaybetmesinden ileri geliyordu. Adam, oğlunun intikamını alacağına dair yemin etmişti. Ancak bu ipucu da boşa çıkmıştı çünkü ikinci cinayetin işlendiği saatlerde doktor, King's Road'daki bir hastanede nöbetteydi.

Abberline ve Arrow'un elinde yine hiçbir şey kalmamıştı...

Zaten çözemedikleri cinayetlere iki cinayet daha eklenince dosya iyice karışmıştı. Bu iki cinayet arasında bir saat vardı. 29 Eylül'ü 30 Eylül'e bağlayan gece, yani Annie Chapman cinayetinden yirmi bir gün sonra işlenmişti. İlk kurban, Elizabeth Stride adında kırk beş yaşındaki bir hayat kadınıydı. Cesedi, anarşistlerin sıkça ziyaret ettiği Berner Strett isimli bir kulübün bahçesinde bulundu. Abberline ve Arrow'un araştırmalarına göre çok genç yaşta Londra'ya gelen kadın, Michael Kidney adında bir liman işçisiyle yaşayan bir İsveçli'ydi. Kid-

ney, sorgulama sırasında kadının içkiye olan düşkünlüğü ve hovardalıkları nedeniyle aralarının uzun süre önce bozulduğunu söylemişti. Arada birbirlerini görmeye devam etmişlerdi ama kadın aklına estikçe çekip gidiyordu. Hayatını fahişelik yaparak ve bazen de oda temizleyerek kazanıyordu. Boğazı kesildiğinde sol elinde bir paket şekerleme vardı. Tamamen kesilmiş bir uzvu yoktu ama kulüp kapısının birkaç metre ötesinde kan kaybından ölmüştü. Abberline ve Arrow'un buldukları kanıtlara göre katil, kadına saldırdıktan sonra yakalanmış ve işini bitiremeden kaçmak zorunda kalmıştı.

Abberline ve Arrow'un o gece de işleri yarım kalmıştı. Başka bir ihbar daha gelmişti; boş evlerin, yıkılmak üzere olan eski püskü depoların ve o saatte kapalı olan bir iki dükkânın yer aldığı Mitre Meydanı'nda bir ceset daha bulunmuştu. Katil bu kez işini bitirecek kadar zaman bulmuştu. Kadının giysileri göğüs kısmına toplanmış, karnı genital bölgeden göğüs kafesine kadar kesilmiş ve bağırsakları çıkartılıp sol omzuna yerleştirilmişti.

"Aman Tanrım!" diye bağırdı Abberline bu vahşeti görünce.

Kurbanın yüzü tanınmaz haldeydi.

"Sanki bacaklarını çıkarmayı denemiş gibi, uyluğuna kadar kesmiş," dedi Arrow.

"Ya vajina? Paramparça olmuş," diye belirtti Abberline ağzını mendiliyle kapatarak.

Arrow, "Önce boğazını kesmiş, sonra kıyafetlerini parçalayıp yukarı çekmiş," dedi. "Ardından karnını açıp bağırsaklarını çıkartmış ve omzuna koymuş. Muhtemelen ilgisini çeken şeyleri organların arasından bulabilmek için bunu yaptı. Dokuları dikkatlice ayırıp vajinayı parçalamış ve kalçasına

kadar bacaklarını kesikler içinde bırakmış, bazı iç organlarını da dışarı çıkarmış." Karaciğere kadar uzanan kesiği gösterdi. "Sonra özenle yüzünü parçalayarak kendine eğlence çıkarmış. Nasıl bir katil bunları yapabilir?"

Cesedi ambulansla Golden Lane Morgu'na taşıdılar. Saatler sonra Abberline, kurbanla ilgili birkaç araştırma yapmış olan Arrow ile tekrar buluştu.

"Adı Catherine Eddows," diye açıkladı Arrow. "Kırk üç yaşındaymış ve ölmeden önceki gece Whitechapel Road'da bulunan fakirlere özel bir sığınma evinde kalıyormuş. John Kelly adında ıvır zıvır satan bir seyyar satıcıyla beraber yaşıyormuş."

"Zavallının çocuğu var mıymış?"

"Evet ama ondan değil. Önceden Thomas Conway adında biriyle birlikteymiş. Üç çocuğunun babası da bu adam. Biri on beş, diğeri yirmi yaşında iki oğlu ve bir baca temizleyicisi ile evli yirmi iki, yirmi üç yaşlarında genç bir kızı var."

"Onun için mi fahişelik yapıyormuş? Yani Kelly denen adamdan bahsediyorum."

"Söylediğine göre hayır," diye yanıtladı Arrow. "Onu karısı gibi görüyormuş ve ifadesinde başka adamlarla birlikte olmasına izin vermeyeceğini belirtmiş. Anlaşılan Flowers and Dean Caddesi'ndeki pansiyonda beraber kalıyorlarmış. Cumartesi günü pansiyonun sekiz penisini ödemek ve yemek almak için adamın kıyafetlerinden birkaçını rehin bırakmayı önermiş. Kelly ona botlarını vermiş, o da onları yarım krona rehin bırakmış. Bütün parayı o sabah harcamışlar. Akşam olunca Catherine sahip olduğu bütün kıyafetlerini üzerine geçirmiş; fırfırlı pamuk bir gömlek, kahverengi bir korse, bir iç

etek ve biri yeşil, diğeri fazlasıyla soluk mavi renkte iki tane etek. Son derece ağır yaralarıyla kan kaybından ölü bulunduğunda üzerinde bunlar vardı."

Kısa ama derin bir sessizlik oldu.

"Çıkmaz bir sokağa girdik, öyle değil mi?"

"Öyle görünüyor, efendim," dedi Arrow. "İki ay içinde beş hayat kadını vahşice öldürüldü, kiminin kafaları kesilmişti. Hepsinin karaciğeri eksikti; bu sanki katilin imzası gibi bir şey. Böylesine canice işlenen başka cinayetlere rastlanmadı. Araştırmalarım sonucu şöyle bir sonuca vardım efendim; dört kurbanın dördü de birbirini tanıyordu, aynı bölgede çalışıyorlardı, hatta arkadaşlardı diyebiliriz."

"Arkadaşlar mı?" diye sordu Abberline.

"Evet, efendim."

"Nasıl böyle bir sonuca vardınız?"

"Beşinci kurban sayesinde."

"Beşinci bir kurban daha mı var?"

"Olacak efendim, eğer Tanrı buna engel olmazsa."

"Daha açık anlatın lütfen, Arrow."

"İsmi Mary Jane Kelly, onu görmeye gidiyordum. Kurbanlar arasındaki bağlantıyı o anlattı bana. Genç, güzel, zeki ve iyi bir kız."

"Ve bir fahişe."

"Evet, bayım. Bazen kadınların yaşamak için başka seçenekleri kalmaz. O dört zavallının başına gelen şey de buydu. Bazı insanlar şansız doğarlar."

"Onunla görüşüyor muydunuz, Arrow?"

"Ona polis koruması verdim."

"Sorumun cevabı bu değil."

"Söylediğim gibi, o iyi bir kız," dedi Arrow. "Müsaade ederseniz, efendim. Bu konu, öğrendiğim kadarıyla en üst mertebeye kadar uzuyor."

"Nasıl en üst mertebe?"

Arrow'un bakışları, Abberline'ın ofisinin ortasında duran Kraliçe'nin resmine kaydı.

"Dikkatli olun, Arrow," dedi Abberline. "Yoksa batarsınız."

"Onlardan biri, efendim. Bundan eminim. Eğer müsaade ederseniz..."

"Ama etmiyorum, Arrow. Siz ne dediğinizin farkında mısınız?"

"Size kanıtlayabilirim, efendim."

"Bundan eminim, Arrow. Asıl sorun bunu üstlerimize bildirmeden mi yapmalıyız?"

"Korkuyor musunuz, efendim."

"Siz korkmuyor musunuz?"

Arrow yanıt vermedi.

"Bu hikâyeye duygusal yaklaşmayın," dedi Abberline. "İyi sonuçlar doğurmaz."

"Son cinayette bir şey dikkatinizi çekti mi? Katil uyguladığı şiddetin dozunu artırdı. Kurbanlarına öyle kötü davranıyor ki sanki yakalasak dahi ona bir şey yapamayacağımızı düşünüyormuş gibi. Katil şeytani bir haz alıyordu. Aşırı bir cesaret ve canilikle sıradan olmayan bir yöntem kullandı."

"Ve siz de arkadaşınızın başına aynı şeyin gelmesinden korkuyorsunuz."

"Daha da kötüsü olacak, bayım, sizi temin ederim. Tabii ona engel olmazsak."

"Ne yapabileceğime bakacağım."

Ancak Abberline geç kalmıştı.

Mary Kelly, Limerick'te bir demircinin kızı olarak doğmuştu, altı kardeşi vardı. On altı yaşındayken bir madenciyle evlenmişti, üç yıl sonra ise eşi, madende meydana gelen bir patlamada hayatını kaybetmişti. Londra'ya gitmiş, iş aramış ve sonunda depresyona girip kendini alkole vermişti. Sallanarak tavernanın tekinden çıktığı bir gece bir denizci onu zorla çöplerle dolu ve pis kaldırımlarında birkaç çocuk bedeni olan bir sokağın ortasına getirmişti. Sarhoşluktan ayakta bile duramazken denizciden kurtulmaya çalışıyor ancak kimse ona yardım etmiyordu. Adam ona vurup yere savurdu, kafasını kaldırım taşlarına bastırdı ve öteki eliyle de elini kıyafetlerinde gezdirdi. Vahşi bir hayvan gibi kalçalarının arasından içine doğru sızarken, kızın yüzündeki kanın, idrar ve çamurla birbirine karışmasını izledi. Kısa sürmüştü, Mary kıpırdamıyordu. Sonra kız üzerindeki ağırlığın kalktığını fark etti. Ardından biri, kahverengi ceketini ve darmadağınık siyah saçlarını ıslatarak omuzlarına işedikten sonra ensesine yumruğunu dayadı ve içine girdi. Adam, kırık bir bilek gibi onu çevirip yumruklayarak bacaklarını aralamıştı. Mary, yüzüne üflediği alkol kokusunun farklı olmasından ve adamın cansız aletinden anlamıştı onun farklı biri olduğunu.

Bu olayın ardından sekiz ay boyunca cinsel yolla bulaşan hastalıklarla ilgilenen bir hastanede yattı. Hastalığın, denizciden mi, yoksa onu yerde yatarken görüp kendini tatmin etme imkânı yakalayan o pis sarhoştan mı geçtiğini hiç öğrenememişti.

Hayatında yalnızca bir kez biri ona iyi davranmıştı; o da

bir gece yanına gelip arkadaşları hakkında sorular soran ve kurbanlar arasındaki bağı anlamaya çalışan o genç dedektifti. Ona bildiği her şeyi anlatmıştı.

Bir daha da asla anlatamayacaktı.

Kiraladığı odadaki yatakta cesedi parçalanmış bir halde bulunduğunda sırtüstü uzanıyordu, rahmi, karaciğeri ve böbreği çıkarılmıştı. Göğüsleri kesilmiş, yüzü paramparça edilmiş, başı koparılmış ve derisi soyulmuştu.

Yedi yaşında bir oğlu olduğu söyleniyordu.

Çocuk oradaysa bile arkadaşım Arrow onu bulamamıştı.

Bir hafta sonra Abberline, yardımcısını aramaya gitti. Eski Londra'nın pis sokaklarında gizlice afyon çekerken buldu Arrow'u. Evine kadar taşıyıp kendine gelmesini sağladı, sonra uyuması için onu yalnız bıraktı. Ertesi gün Kraliçe ile özel ve gizli bir görüşme yaptılar.

Ve cinayetler kesildi.

36
Sağlıksız Bir Bağımlılık

Arrow'la hocasının sağlığını kötü etkileyen ve ettikleri kavgaların birçoğunun çıkış nedeni olan bu bağımlılığa yakalanmaları da o tarihte gerçekleşti. Arrow bana her şeyin kontrolü altında olduğunu söylese de er ya da geç bu bağımlılığın onun o nadir rastlanan zekâsını sekteye uğratacağı ve sonunda da ölümüne neden olacağı şüphesi içimi kemirip duruyordu.

Arkadaşımın bu zor dönemlerinde ona çok yardımcı olamadım çünkü 1889 Mayıs'ında yeniden evlendim. Bayan Mary Morstan'la, Arrow ile birlikte *Dörtlerin İmzası* üzerine çalışırken tanışmıştım. Arkadaşımın hem özel hayatı hem de iş hayatı berbat durumdayken, bu öykünün kâğıt üzerinde şöhreti artıyor ve gittikçe Doktor Doyle'a daha da büyük getirileri oluyordu.

O dönemde hayatımı etkileyen iki büyük olay oldu. İlk olarak 1892'de kalp yetmezliğinden eşimi kaybettim. Tanrı onu yanına almaya karar verdiğinde zavallı Mary otuz bir yaşındaydı. Sonra Doktor Doyle, yarattığı karakterden bıktı ve hikâyeyi bitirme kararı aldı. 1893'ün sonlarına doğru *Son Vaka* ismiyle hikâyeyi bitirdi. Küplere binmiştim, tek başıma

Doktor Doyle'u görmeye gittim. Nasıl yapardı bunu? Minnet duygusu hangi cehenneme gitmişti? Arrow'un bulunduğu bu hazin hali hiç mi düşünmemişti?

"Ondan bıktım artık, sevgili Sherrinford. Sanırım daha önemli işlerle uğraşmak istiyorum," dedi Doyle bana.

Böyle bir düşüncesizlik görülmemişti. Hikâyeleri yazmasına müsaade etmemizle üzerimizden kazandığı ün ve servete bakmadan fikir yalnızca kendine aitmiş gibi davranmakla kalmıyor, kendini "daha önemli işlere" adayacağını söyleyecek kadar da küstahlaşıyordu. Biz işin içine girene dek önceden yazdıklarının hiçbiri halkın en ufak bir ilgisini dahi çekmemişti!

Doktor Doyle bütün bir Londra'nın benimle aynı fikirde olduğundan habersizdi. Karakteri yeniden hayata sokmaktan başka çaresi kalmamıştı. Bu olayda annesinin etkisi büyüktü. Kadıncağızın son sözleri, "Bay Holmes gibi sempatik ve iyi bir insana bir şey olmamasına dikkat et," olmuştu.

Doyle en sonunda bir gün, "Yardıma ihtiyacım var, Doktor Sherrinford," dedi.

"Yardım mı?"

"Yeni bir hikâye... Kârın yüzde ellisi?"

"Ya sizinki?"

Doyle yanıt vermedi. Gururu incinmişti, ben de daha fazla üzerine gitmek istemedim.

"Pekâlâ, Arrow'u rahatsız etmeyin," dedim. "Ben size başka bir hikâye anlatacağım ve her zamanki gibi imzayı siz atacaksınız. Anlaşma anlaşmadır, her ne kadar siz hep sözünün eri biri olmasanız da ben sözümü tutarım."

İşte böylece zamanın en büyük dedektifini yarattık. Elbette perde arkasında ben vardım.

5 Nisan 1894'te en ünlü hikâyelerimizden biriyle geri döndük: *Boş Ev Vakası.* Bu hikâyede Doktor Doyle'a, Moriarty ile olan düellodan sağ çıktıktan sonra bir süre soluklanmaya karar verdiğimi anlattım.

Oyun yeniden başlıyordu.

1894'te tekrar birlikte çalışmaya başladığımızdan beri Arrow'u bir daha hiç yalnız bırakmadım.

37
Buluşma

Günler öncesinde elimize ulaşan telgraf üzerine Barselona Limanı'na vardığımızda birkaç şehir temsilcisi bizi bekliyordu. Tanışma faslı sürerken bir görevli bavullarımızı getirdi.

Yanında bir polis memuruyla gelen belediye başkan yardımcısı, "Tanıştığımıza çok memnun oldum. Umarım yolculuğunuz iyi geçmiştir," dedi.

"Harika bir yolculuktu," diye karşılık verdi Arrow. Ardından da beni takdim etti: "Ortağım ve aynı zamanda arkadaşım Doktor Sherrinford."

"Ben Eduardo Vidal ve bu da Komiser Yardımcısı Contreras. Tüm şehir adına size hoş geldiniz demek istedim. Bizimle çalışmayı kabul etmenize çok memnun olduk."

Bizi otele götürmek üzere bir araba hazır bekliyordu.

"İsterseniz şimdi dinlenebilirsiniz, akşam sizin için de uygunsa polis merkezine gideriz," dedi başkan yardımcısı, Arrow'a. "Başkomiser sizinle tanışmaktan memnuniyet duyacaktır, ayrıca sizi olayla ilgili aydınlatacak kişi de o."

"Dinlenmek mi? Çalışmaktan daha iyi bir dinlenme şekli yoktur. Bence eşyalarımızı otele bırakıp hemen işe koyulmalıyız."

"O zaman dinlenmek iste...?"

Arrow, "Hayır," diyerek nazikçe adamın sözünü kesti. "Sherrinford da ben de bir an önce işe başlamaktan zevk duyarız. Öyle değil mi, Sherrinford?"

Ne diyebilirdim ki? Arrow ikimiz adına da karar vermişti.

"Nasıl isterseniz. Komiser Contreras'ı başkomisere haber vermesi için merkeze göndereyim, sakıncası yoksa ben de sizinle otele kadar geleceğim."

Genç adam aşağıda beklerken, biz de odalarımıza gidip eşyalarımızı bıraktık. Sonra aynı araçla polis merkezine doğru yola çıktık. Eduardo Vidal, genç, kibar bir adamdı ve yol boyunca şehir hakkında bize hoş bilgiler verdi. Arrow konuşulanları dinliyordu ancak aklının başka bir yerde olduğunu hissedebiliyordum.

"Bizimle çalışma kararını nasıl aldınız?" diye sordu.

"Şehrin bazı önde gelenleriyle görüştükten sonra bu kararı belediye başkanı aldı. Anlaşılan fazlasıyla ünlüsünüz."

"Bunu Doktor Sherrinford'a borçluyum. Ve Doktor Doyle'a," dedi Arrow.

"Olaylarla ilgili olarak da gerekli bilgileri başkomiserden alacaksınız."

"Hiç kanıt var mı?"

"Sanırım polisin elinde bir şüpheli var; bir ressam," diye yanıtladı başkan yardımcısı. "Ama dediğim gibi size detayları Abel Fonte verse daha iyi olur."

"Şüpheli kim tam olarak?"

"Genç bir ressam. Tuhaf biri. Çok iyi İspanyolca konuşuyorsunuz, bir ..."

"İngilize göre mi?" dedi Arrow.

"Bay Steven Arrow altı dili anadili gibi konuşur," diye ekledim.

"Sizin de ondan aşağı kalır yanınız yok," dedi Eduardo Vidal.

"Bunu babama borçluyum. O bir diplomattı."

Konunun değişmesiyle Eduardo Vidal'ın başkomiserin karşısına çıkana kadar bize konuyla ilgili daha fazla bilgi vermeyeceğini anlamıştım. Sohbete babamın işi nedeniyle yaşadığımız yerleri ve nerede İspanyolca öğrendiğimi anlatarak devam ettim.

On beş dakika sonra polis merkezinin önüne gelmiştik.

Birkaç polis memuruyla tanıştığımız bir odada yirmi dakika boyunca beklemek zorunda kaldık. Bana göre bu bir kabalıktı ama Arrow hiçbir şey söylemedi. Başkomiserin odasının kapısının önünde, içeri çağrılmayı bekliyorduk.

Bir polis yanıma yanaşıp sigarası için ateş istedi. İsminin Amadeu Centelles olduğunu söyledi, konuşkan ve dışadönük biriydi. Birkaç dakikada bana hayatının özetini geçti ve seksten çok hoşlandığından bahsetti. Ancak onu ilk ve son kez canlı olarak gördüğüm bu ilk karşılaşmanın ardından, ileride ölüm sebebiyle ilgili çıkarımlar yapacağım aklımın ucundan bile geçmemişti.

Yirmi dakika geçtikten sonra bir polis bizi başkomiserin odasına aldı. İçeride ayakta duran üç komiser daha vardı. Fonte bize hiç aldırmadan masasında bazı kâğıtları incelemeye devam etti. Kafasını kaldırmadan sağ elini mekanik bir şekilde yeleğinin cebine götürdü. Arrow keskin bakışlarla onu izliyordu. Başkomiser bana iyi bir izlenim vermemişti. Ciddi, hatta neredeyse acımasız denebilecek yüz ifadesinden çıkara-

bildiğim kadarıyla Fonte ellili yaşlarda, emir vermeye ve itaat edilmeye alışık bir adamdı. Çok uzun sayılmazdı. Kuvvetli elleri, güçlü omuzları ve büyük bir kafası vardı. Neredeyse tıraşlanmış denebilecek kadar kısa olan saçları, ona kaba ve ilkel bir hava veriyordu.

Kafasını kaldırdı, kâğıtları masanın bir köşesine bırakıp sandalyesinden kalktı ve bize doğru yürüdü.

"Bay Steven Arrow olmalısınız," dedi fazla nazik bir ses tonuyla.

"Ve yardımcım, Doktor Sherrinford," dedi Arrow elini uzatarak.

"Bunlar da benim yardımcılarım; Komiser Cifuentes, Komiser Prats ve Komiser Domenech."

Arrow onlara da elini uzattı, ben de aynısını yaptım.

"Şimdi bize olayla ilgili bir fikir edinebilmemize yardımcı olabilecek her şeyi anlatmanızı rica ediyorum," dedi Arrow.

"Korkarım ki buralara kadar boşuna geldiniz," diye karşılık verdi Fonte. "Olayı çözdük."

"Katili yakaladınız mı?"

"Evet."

"Öyleyse onu sorgulamamda sakınca yoktur herhalde."

Bu cümle Fonte'nin hiç hoşuna gitmemişti. "Ne için? Dediğim gibi olay çözüldü. Kendi sorunlarımızı çözmek için dışarıdan birilerinin yardımına ihtiyacımız yok."

"Canınızı sıkmak istemem ama iki gün öncesine kadar durum öyle gözükmüyordu," dedi Arrow. "Bizi arayıp yardımımızı isteyen sizlerdiniz. Sanıyorum ki onca yolu geldikten sonra tutukluyu sorgulamamıza müsaade edecek kadar nezaketlisinizdir."

"Ne için sorgulayacaksınız?" diye tekrarlardı Fonte. "Bu olayla ilgili ne biliyorsunuz? Nasıl çalıştığımızı nereden biliyorsunuz? Benim hakkımda ya da benim işim hakkında ne biliyorsunuz? Hiçbir şey!"

Arrow'u tanıdığım kadarıyla başkomiserin sözlerindeki aşağılayıcı ton, tepesinin atmasına sebep olmuş olabilirdi. Diğer komiserlerin arasındaki küçümser havayı da kesinlikle hissedebiliyordum.

"Son sorunuzda haklısınız," dedi Arrow. "Görünen haricinde sizin hakkınızda çok az şey biliyorum."

"Ne demek istiyorsunuz?"

Olacaklardan korkuyordum, gözlerimi Arrow'a diktim.

"Küba'da bir grup Cimarron* tarafından hapis tutuldunuz," diye anlatmaya başladı Arrow. "Kendi ellerinizle bir adamı öldürdünüz ve bu sayede özgürlüğünüzü elde ettiniz, son zamanlarda eşinizle kavga ettiniz, kısa bir süre önce saatiniz çalındı, bir metresiniz var, ayakkabılarınız çok sıkıyor, *La Vanguardia* gazetesini hiç sevmiyorsunuz ve sigaranız bitmiş."

Fonte'nin saklamaya çalıştığı öfkesini yüzünden okuyabiliyordum. İş arkadaşları şimdi de bıyık altından ona gülüyorlardı. Arrow'un yaptığı Fonte ile dost olmak için iyi bir yöntem değil elbette, diye geçirdim aklımdan. Bir yandan da daha fazla ileri gitmemesi için Arrow'a bir bakış attım. Aslında bir taraftan da şu Fonte bunu hak etmişti.

"Pekâlâ, daha önemli konulara girmeye ne dersiniz?" dedi Arrow. "Buraya kadar gelmemize sebep olan olayla ilgili ayrıntıları vermeye ne dersiniz mesela? Yoksa bunun için üstle-

* İngilizcede Maroon olarak bilinen halk. (Çev. N.)

rinize mi çıkmalıyım? Bu olayı bir an önce sonuca bağlamayı istiyorum."

"Oturun," dedi Fonte neredeyse emreder bir ses tonuyla. Komiserlere bizi yalnız bırakmaları için işaret etti.

Kısa bir süre içinde iki hayat kadını karınları kesilmiş bir halde ölü bulunmuştu. Bunların son olmadığına dair katilden mektuplar almışlardı. Ayrıca ressam olduğunu söyleyen genç bir çocuk, kurbanlardan birine ait bir organla polis merkezine gelmişti. Delikanlı, iki kurbanı da kesinlikle tanıyordu, hatta bir süre genelevde yaşadığını da itiraf etmişti. Sonradan yapılan sorguda kurbanlar hakkında bilgiler veren genelev sahibi kadın, delikanlının bir sineği bile öldüremeyeceğine, onun büyük bir sanatçı olduğuna dair yemin etmişti. Fonte'ye göre olay açıktı. Ahlaksız bir hayat süren delikanlı alkolün de etkisiyle o iki zavallının canına kıymıştı. Dava çözülmüştü. Fonte olaylarla ilgili, hem hocam hem de arkadaşım olan Arrow'un sorularıyla sık sık böldüğü bir özet aktardı bize.

"Ona dokundunuz mu?" diye sordu Arrow, Fonte'ye.

"Ne demek istiyorsunuz? Çocuğa mı? Bizi kim sanıyorsunuz? Burada kimseye işkence etmiyoruz... Hatta vakit geçirmesi için ona kalem, kâğıt bile verdik."

"İtiraf etti mi?"

"Hayır. Masum olduğunu söylüyor."

"Delikanlıyı görebilir miyim?"

"Şimdi mi?"

"Şimdi."

38
Şüpheli

Fazla uzun boylu sayılmayan, kısa saçlı delikanlı, önüne düşen perçemiyle en fazla on altı, on yedi yaşlarında gösteriyordu. Hücresine girdiğimizde yatağın ayakucuna oturmuş, defterine bir şeyler çiziyordu. Kapı sürgüsünün yüksek sesi bile yerinden kıpırdamasına sebep olmadı. Burası iyi ışık almayan, havasız, dar bir hücreydi. Her yer dışkı kokuyordu. Tutuklunun hücrede yalnızca bir yatağı vardı.

Arrow'la beraber içeri girdik. "Benim adım Arrow. Steven Arrow."

"Picasso, efendim. Pablo Picasso," dedi delikanlı. Ardından da, "Hemen buradan çıkabilecek miyim?" diye sordu.

"Ne kadar zamandır bu hücredesin?"

"Üç gün, sanırım."

"Seni hiç ziyarete gelen oldu mu?"

"Hayır... ailemin haberi yok."

Çocuğun yüzündeki huzursuzluk ve korku ifadesi elbette ki bir katilinkine benzemiyordu. Ancak bu konuda Arrow ile sürekli fikir ayrılığına düşüyorduk; Arrow genel kanının aksine katillerin de sempatik, nazik ve güzel olabileceklerine inanıyordu. *Bozulma içten başlar, Sherrinford. Bunu hiçbir za-*

man aklından çıkarma. Yüksek sosyeteden tanıdığım en güzel kadın, yaptıkları gürültü migrenini azdırdığı için kocasını ve üç çocuğunu zehirledi.

"Dışarı çıkalım, oğlum," dedi Arrow delikanlıya. "Burası iğrenç."

Çıkışa açılan kasvetli koridora doğru ilerledik. Biz ilerledikçe aydınlık da artıyordu. Çıkış kapısını bulduğumuzda Arrow tekrar delikanlıya döndü: "Hemen çıkma, ışık gözlerini acıtır."

Çocuğu, yavaş yavaş aydınlığa alışması için kapının orada bırakarak bahçeye çıktık. Arrow'a başkomiserle ilgili onca şeyi nasıl bildiğini sormak için ölüp bitiyordum ama şimdi zamanı değildi.

"Delikanlıyla ilgili ne düşünüyorsun? Her şeyi tek bir bakışta anlayabildiğine göre ilk izlenimin nedir?" diye sordum.

Arrow yanıt vermedi. Doyle ile yarattığımız karakterden farklı olarak Steven kibirli biri değildi, çabuk çabuk konuşmazdı, sert ve tiz bir ses tonu da yoktu. Arrow yavaş ve sistemli bir adamdı. Bazen bizim aklımızın ucundan bile geçmeyen şeyleri gördüğünde yüzündeki ifadede zaferden çok kızgınlık olurdu. Sanki insan kalbindeki bunca kötülüğü keşfetmek onu rahatsız ediyormuş gibi... Kimi zaman arada yanılmak, o aşağılık yaratıklarda bir nebze olsun insanlık görebilmek istediği hissine kapılıyordum.

"Pekâlâ, oğlum," dedi Arrow, delikanlıya. "Bakalım bu olayla ilgili bana neler anlatacaksın."

"Siz kimsiniz?"

"Dedim ya, benim adım Steven Arrow."

"Evet ama siz nesiniz? Bir yabancısınız."

"Soruşturmaya yardımcı olmam için beni çağırdılar. Tamam mı? Şimdi anlat bakalım, öldürülen bir kızın böbreği sende ne arıyordu?"

"Başkomiser Fonte onun bir karaciğer olduğunu söylemişti."

Arrow'un sözlerini desteklemek için, "Ben doktorum, delikanlı ve emin ol sol böbreğin bir parçasıydı o," dedim araya girerek.

"Bilmiyorum. Onu bana gönderdiler. Bu ilk değildi."

"Ne demek istiyorsun?"

"Başkomisere de anlattım," dedi delikanlı. "Günler öncesinde başka bir kutuda organın benzer bir parçası geçti elime. Dükkândaki kızlara sorarsanız bunu doğrulayacaklardır."

"Çoktan sorduk," diye yalan söyledi Arrow. "Ama onu kendin de göndermiş olabilirsin."

"Bu çok mantıksız."

"Hayır, mantıklı. Kızı tanıyordun, genelevde yaşamıştın ve er ya da geç bunun ortaya çıkacağını biliyordun. Şüpheleri üzerinden atmak için bu oyunu hazırladın. Ve sevgilini sen öldürdün."

"Sevgilim olan Marta değildi."

"Bundan aralarından birinin sevgilin olduğunu çıkarıyorum."

Picasso, hemen yanıt vermedi.

"Öyle de denebilir, evet," diye onayladı sonradan.

"Bir hayat kadınının sevgilisi misin?" diye sordum.

Bu soru delikanlıyı kızdırmıştı. Bu halinden kontrolünü kolayca kaybedebilecek asabi ve fevri biri olduğunu anlamıştım.

"Evet, kısa bir süredir," diye yanıtladı huzursuzca.

"Kısa bir süredir mi sevgilisiniz?" diye sordum.

"Hayır... Yalnızca o, kısa bir süredir hayat kadını."

"Pekâlâ, o zaman bir kıskançlık meselesi oldu ve sen de Marta'yı aradan çıkardın."

"Hayır, efendim. Carmen'i bu işe karıştırmayın..." dedi delikanlı. "Ben Marta'nın arkadaşıydım ve sizi temin ederim ki aklıma asla böyle bir şey gelmemişti! Biri beni bu işin içine çekmeye çalışıyor ve zavallı Marta'nın bu olayla hiçbir ilgisi olmadığına inanmaya başladım... Yani onu... katilin ben olduğumu düşünmeniz için seçtiler. Bir bıçağımı ve bir resim defterimi çaldılar. İyice ararsanız Marta'nın eşyalarının içinden çıkacaklarına eminim."

"Bir bıçak mı?"

"Ve bir defter. Cinayetten önce atölyemden kayboldular, onları bulamadım."

"Sakin ol bakalım evlat," dedi Arrow. "Bıçağı tarif edebilir misin bana?"

En ince ayrıntısına kadar tarif etti Pablo, bıçağın tüm hikâyesini anlatmıştı.

"Peki, seni böylesine korkunç bir şeyin içine çekmeyi kim isteyebilir?"

"Bu!" dedi sağ elindeki kâğıtları uzatarak.

Arrow resme bakarken, Pablo denizciyle karşılaşmalarını, barda ettikleri sert sohbeti ve geneleve doktor kostümüyle gelenin ondan başkası olmadığını anlattı. Carmen'in ona anlattığı gibi ütücü dükkânının camında nasıl da belirdiğinden bahsetti.

"Atölyene kimler girebiliyor?"

"Yalnızca arkadaşlarım."

Arrow Pablo'dan arkadaşlarının isimlerini aldı ve onlardan bahsetmesini istedi. Delikanlı söyleneni yaparken, Arrow da notlar alıyordu.

"Bıçağının bir resmini çizebilir misin bana?" diye sordu sonunda Arrow. "Hatırlayabildiğin tüm detaylarıyla gerçekçi bir çizim olsun ve gerçek boyutuna da mümkün olduğunca yakın olsun."

Delikanlı eğilip kâğıdı yere serdi ve tek bir hareketle bıçağı çizdi. Ardından ince ayrıntılarını işledi. Sonra da kâğıdı Arrow'a uzattı.

"Çok güzel çiziyorsun."

"Rafael'den sonra en iyisi benim," dedi delikanlı gururla.

Arrow gülümsedi. "Resimler bende kalsın."

39
İlk Çıkarımlar

"Bu görüşmeden sonra ne gibi sonuçlara vardınız?" diye sordum Arrow'a. Bir hapishane görevlisi çocuğu tekrar içeri alınca bahçede yalnız kalmıştık.

"Siz hangi sonuca vardınız, Sherrinford?"

"Bence çocuk masum."

"Bence de öyle. Dahası ikinci cinayetten haberi bile yok."

"Bunu nereden çıkardınız?"

"Her iki 'hediyenin' de aynı kurbana ait olduğunu sanıyor. Bunu Fonte'ye borçluyuz; onu üç gün boyunca burada tutmuş. Çocuk ikinci cinayetin işlendiği sabah polise gelmiş ve Fonte de katilini bulmuşken derin bir soruşturma yapma gereği duymamış."

"Ayrıca böbrek parçalarıyla karaciğeri karıştırması da başka bir detay," dedim. "Ya bıçakla defterin çalınmasına ne diyorsunuz?"

"Kısa zamanda ortaya çıkacaklar."

"Nerede? Sanırım konuyla ilgili çoktan bir fikir yürütmüşsünüz bile."

"Sıradaki kurbanlarda. Her şey daha yeni başladı."

"Sıradakinin kim olduğuna dair bir fikriniz de var öyleyse."

"Göreceksiniz, sevgili Sherrinford," dedi Arrow. "Şu ana kadar elimizde neler var? Vahşice öldürülen iki hayat kadını. Birbirlerini tanıyorlardı, aynı genelevde çalışıyorlardı ve bildiğimiz kadarıyla orada üç kız daha var. Bu da rakamı beşe çıkarır. Katil diğer üç kızın peşinde. Biz de buna engel olmalı ve sebebini öğrenmeliyiz. Diğer bir soru ise; bu beş kadının ortak noktası nedir?"

"Çocuk mu? Onlarla birlikte yaşadı ve onları tanıyor."

"Kesinlikle."

"Katilin cinayetleri işleyenin bu çocuk olduğuna inanmamızı mı istediğini düşünüyorsun?"

"Aynen öyle."

"Peki ama neden? Açlıktan ölmek üzere olan genç bir ressamdan kim böylesine nefret edebilir?"

"Bu da çözmemiz gereken bir diğer ilginç soru."

"Başka şeyler de var, öyle değil mi?"

"Evet. Bu iki cinayetin 1988 yılındaki Whitechapel cinayetleriyle arasındaki müthiş benzerlik..."

Bu noktayı daha önce de vurguladığını hatırlamıştım.

"Bu bizi nereye götürüyor?" dedim. "Aynı Karındeşen Jack olduğunu düşünmüyorsunuz, değil mi? Yıllardır onun kim olduğunu bulmaya çalışıyorsunuz. Ama o..."

"Evet, on bir yıl önceydi ve başka bir ülkedeydi. İnanılmaz, öyle değil mi? Asıl soru, aynı Karındeşen Jack'le mi, yoksa onun yöntemini ustaca taklit eden bir hayranıyla mı karşı karşıyayız?"

"Bu çılgınlık, Arrow! Jack ilk kez ortaya çıktığında o çocuk daha doğmamıştı bile."

"Hayır, doğmuştu ama yedi yaşındaydı," dedi Arrow. "Asıl

ilginç olan delikanlının denizciyle olan konuşması. 'Bense senin kâbusların olacağım! Dünyanın nasıl bir yer olduğuna dair ne bilirsin ki sen? Dünyanın yalnızca iğrenç bir yer olduğunu biliyor musun? Dünya bir cehennem. Başka bir dünyayı görebilesin diye buradayım. Damarlarımızda aynı kan dolanıyor, aynı ateş. Dünyanın derinliklerinde neler olduğunu sana göstermek için cehennemden geldim! Biz birlikteyiz delikanlı, bunu unutma. Senden asla ayrılmayacağım. Gün gelecek benim gözlerimle çizeceksin ve bir daha asla bundan kurtulamayacaksın.' Bu onun söylediklerinin bir özeti. Ayrıca fahişelerin hayvanlar gibi olduklarını, kilo alıp yaşlandıklarında onlara ne yapılması gerektiğini de söylemiş. Bunların hepsi aslında onun ilk ifadesi olmuş ama delikanlı bunu anlayamamış, yalnızca bir manyağa bulaştığını sanmış."

"Aslında..."

"Denizci ona olacakları anlatıyordu."

"Tanrım, Arrow! Sanırım en ilginç vakalardan biriyle karşı karşıyayız."

"Ve en kötüsü de eğer onu zamanında çözemezsek..."

"Fakat denizcinin sözlerinde bazı noktalar tespit ettiniz," dedim.

"Evet, birçok ipucu verdi bize. Birincisi, katil kendini bir sanatçı zannediyor. 'Damarlarımızda aynı kan dolanıyor, aynı ateş' demişti."

"Bir ressamdan mı bahsediyordu?"

"Ressam olmak zorunda değil. Ancak evet bir sanatçıdan bahsediyor, kötülüğün sanatçısı elbette. Dünyanın derinliklerinde neler olduğunu göstermek için cehennemden geldiğini söylemiş, dikkat ettiniz mi? Ve bu yaptığı kurban-

larının derinliklerinde olanları bize göstermek değil de nedir? Korkunç sanatını onlar üzerinde gerçekleştiriyor."

"Peki neden ikinci bir cinayet?" diye sordum Arrow'a.

"Bu noktada bir yorumda bulunmak için daha fazla bilgiye ihtiyacım var. Elimizdeki denizci resmi haricinde o delikanlının ne resmi yaptığını görmem lazım."

"Niçin?"

"Denizci ona, 'Dünyanın yalnızca iğrenç bir yer olduğunu biliyor musun?' dediğinde haklı olup olmadığını görmek için."

"Anlamadım."

"Delikanlının resmetmek için kendine hoş olmayan temaları seçtiğini düşünün," dedi Arrow. "Yüreği o çaresizler için çarparken, basit insanların dünyasını hümanist bir yaklaşımla gözler önüne seriyor. Ve denizci ona ne diyor? 'Ne biliyorsun sen? Sana ilginç gelen, isimsiz insanların, harika olduğunu düşündüğün resimlerini yaptıktan sonra gece olunca uyuyorsun. Bu şekilde yaşıyorsun hayatını, bir boka yaramayan hayaller kuran boktan bir velet.' Evet, böyle demişti ona. 'Defterlerinin hepsi birer çöp, başka bir dünyayı görebilesin diye buradayım.'"

"Öyleyse bunlardan da bizim denizcinin, delikanlının resimlerini iyi bildiğini çıkardınız."

"Bir o kadar ilginç olan üçüncü şey ise," diye ekledi Arrow. "Denizcinin delikanlının tarzını değiştirmek gibi karanlık bir planının olması. Bir sanat kuramcısına dönüşmüş adeta."

"Ne demek istediğinizi anlamadım."

"Sanki o nasıl öldürüyorsa delikanlının da öyle resim yapmasını istiyor gibi."

"Hâlâ anladığımı söyleyemem."

"Yani gerçekliğin karnını deşerek ama bir nebze olsun insaniyet katmadan," dedi Arrow.

"O kadar şeyi düşünmüş olacağına mı inanıyorsunuz? Haydi ama Arrow! Bu senin zekice yaptığın bir yorumdan öteye geçemez."

"Muhtemelen. Fakat asıl konu şu ki bu olay, canavarlaştırılmış bir sanat olmaya kadar ilerler mi? İnsanoğluna merhamet duymayan bir sanat olabilir mi?"

"Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Delikanlıyı gözlemledim ve bence büyük işler yapabilir," diye yanıtladı Arrow. "Görülmedik işler. Fakat aynı zamanda gözlerinin insanın en derinini görebileceğine inanıyorum. Muhtemelen denizci bu savaşı kaybettiğini biliyor ve onu mahvetmek istiyor."

Arrow'un son düşüncelerinden bir şey anlamamıştım ama soruşturma ilerledikçe anlaşılabilir hale geleceklerini biliyordum.

"İlk adımımız ne olacak?" diye sordum.

"Çocuğu serbest bıraktıracağız, o masum."

"Peki ya sonra?"

"Konuyla ilgili bilgi toplayacak ve çalışmak için bir yer bulacağız. Sizden delikanlının bize verdiği listeyi soruşturmanızı rica edeceğim, sizin göreviniz bu olacak."

"Tamam," dedim. "Ancak çocuğu serbest bırakması için Fonte'yi ikna etmek kolay olmayacak."

"Onunla ben ilgilenirim. Oyun başlıyor, Sherrinford, işe koyulalım."

"Söylesenize, başkomiser hakkında onca şeyi nereden bildiniz?"

"Gözlem ve çıkarımla, sevgili arkadaşım."

"Bazı çıkarımlarınızın benimkilerle aynı olduğunu söylemeliyim."

"Mesela?"

"*La Vanguardia*'yı sevmemesi örneğin. Bu basitti. İçeri girdiğimizde o günün gazetesinin buruşturulup çöpe atılmış olduğunu gördüm."

"Ve?"

"Dediğim gibi bugünkü gazete olmasını göz önünde bulundurursak onu buruşturup çöpe atmasına ne sebep olmuş olabilirdi? Elbette ki Fonte'nin hoşuna gitmeyen bir haber vardı ve okuduktan sonra onu attı."

"Ben de öyle düşündüm."

"Fakat sigarasının bittiğini nasıl anladınız?"

"Odasına girdiğimizde içeride boğucu bir hava olduğunu fark ettim," dedi Arrow. "Ancak ağır bir tiryaki bunu becerebilirdi. Her yer tütün kokuyordu. Pipomu çıkardığımda Fonte bana tiryakilere özgü bir acıyla baktı. Konuşmamız çok uzun sürmedi ama bir sigara yakacak kadar uzundu. Ancak bunu yapmadı, buradan da sigarasız kaldığı sonucuna vardım... Ayrıca parmak uçlarında nikotin lekeleri vardı ve üzerine de bir miktar kül dökülmüştü."

"Peki ya saati?"

"Fonte iki kez sağ elini mekanik bir hareketle yeleğinin cebine götürdü. Yeleğin küçük cebi bir nesnenin ağırlığından ötürü sarkmıştı ve bir zamanlar zincirin takılı olduğu düğme ise diğerlerine göre daha mattı. Buradan da saatini ya unuttuğu ya da kaybettiği sonucuna vardım. Elini cebine her götürüşündeki nefret dolu ifade, ikinci seçeneğin doğru olduğunu gösteriyordu."

"Çok iyi bir gözlem. Fakat karısıyla tartıştığını düşünmenize ne sebep oldu?"

"Gömleği."

"Gömleği mi?"

"Yakası ve manşetleri eskimişti, genel olarak takım elbisesinin durumu da farklı değildi. Siz bir zamanlar askerdiniz, sevgili arkadaşım, askeriyenin kurallarından birinin de özellikle üst düzeydekilerin her zaman iyi görünmeleri gerektiği olduğunu bilirsiniz."

"Bu doğru, yardımcım her zaman eşyalarımın kusursuz olmasına özen gösteriyordu."

"Bu durumda 'yardımcısı' işini yapmıyor demektir."

"Yani eşi, elbette."

"Tabii ki."

"Ve siz de buradan yola çıkıp..."

"Eğer karısı onun 'iyi görünmesini' önemsemiyorsa, evliliklerinde yolunda gitmeyen bir şey var demektir diye düşündüm."

"Peki ya ayakkabılarının sıktığını nereden çıkardınız?"

"Üzerindekiler arasında tek düzgün şey ayakkabılarıydı."

"Evet, botların temiz ve parlak olması askeriyenin değişmez kuralıdır. Bu konuda ona hak veriyorum."

"Fakat diğer kıyafetlerinin durumuna uymuyordu. Oradan da yeni olduklarını çıkardım. Ayrıca ayağa kalktığında ağırlığını bir ayağından diğerine geçirip duruyordu çünkü ayakkabıları sıkıyordu."

"Elbette onun gömlekleriyle ilgilenmeyen bir kadın ayakkabılarını hiç boyamazdı. Fakat bir metresi olduğunu düşünmemiştim. Böyle düşünmenize neden olan neydi?"

"Masadaki çerçeve."

"Ben masada bir çerçeve olduğunu hatırlamıyorum."

"Çünkü yoktu."

"O zaman?"

"Fakat sevgili Sherrinford, masasının üzerinde ince bir çizgi boyunca toz bulunmuyordu. Kaldırdığı bir fotoğraf çerçevesinin iziydi o."

"Anlamadım."

"Çok basit. Eğer karısının resmi olsaydı kaldırmazdı."

"Ve siz de buradan...?"

"Adamımızın yalnız kalınca metresinin fotoğrafını çıkarıp masasının üzerine koyduğunu, odasına biri girince de onu kaldırdığını anladım."

"Çok da kesin verilere dayanmayan bir çıkarım," dedim.

"Ama sonuçta bu mümkün."

"Ya bir grup Cimarron tarafından hapis tutulduğu ve kendi elleriyle bir adamı öldürdüğü kısmı?"

"Boynundaki izden."

"Boynundaki iz mi?"

"Boynunda bulunan kama şeklindeki iz," diye açıkladı Arrow. "Onu bir çiftlik hayvanı gibi ateşle damgalamışlar. Görürsünüz. Cimarronlar... Bildiğiniz gibi Küba'da kölelik ortaya çıktığında yerliler ve zenciler kaçmaya başladılar. Açık arazilerden, dağlara veya az bilinen yerlere kaçtılar. Dağınık halde duran birkaç barakayla 'palenques'* dedikleri küme küme köyler kurdular. Bu köyler veya dağ barakaları, efendilerinden kaçan siyahi Cimarronlara yuva oldular. Aralarından

* Küba'da zencilerin kölelikten kaçıp yerleştikleri ulaşılması güç ve uzak yerlere verilen addır. (Çev. N.)

seçilen bir kaptan veya lider tıpkı önceki sahipleri veya efendileri gibi yönetimi eline aldı. Erzak, barut ve silah bulmak için çiftliklere saldırıyorlardı. Bu insanlar, adanın koloni otoriteleri için büyük bir sorun teşkil etmeye başlayınca yetkililer onlarla savaşmaları için ekipler oluşturdu.

"Fakat Cimarronlar daha da güçlendiler ve eski Afrika kabilelerinin gelenekleri ve kurallarını yeniden benimsediler. Bir Afrika kabilesi olan *Djukilerin* büyük bir çoğunluğu Zapata Bataklığı'nda bulunuyordu. Onlara özgü 'intikam peşindeki ruhlar' isimli ritüellerinde bir tutsağı bir kabile üyesinin karşısına çıkarırlardı. Tutsak yenerse özgür kalır, yenilenin yani dövüşte ölenin ruhu, kazananın zihnine girerdi. Galip gelenin boynundaki işaret, *kunu*'nun yani kazanana miras kalan ruhun yerini gösterir. Fonte dövüşte ölen bir djukinin kunu'sunu taşıyor, başkomiserimiz öbür dünyaya gittiğinde o da evine dönebilecek. Yani Fonte'nin bir grup Cimarron tarafından tutsak edildiğini ve bir *djuki* üyesini öldürdüğünü oradan anladım."

"Ne kadar ilginç şeyler biliyorsunuz! Açıkladığınız her şey basit görünüyor."

"Biri onları bize açıkladığında bütün problemler basit görünür. Mantık, dostum Sherrinford. Her konuda mantığın temel ilkelerini uygulamalıyız."

Hapishanenin çıkışına doğru ilerlerken Arrow'un detayları gözlemlemedeki ustalığı ve zekice çıkarımlarıyla yaptığı tipik konuşması beni hem memnun etmiş hem de büyülemişti.

"Şimdi, sevgili arkadaşım, bu olaya odaklanmalıyız," dedi Arrow.

"Ben ne yapmam gerektiğini biliyorum. Ressamın arkadaşları hakkında bilgi toplayacağım fakat siz ne yapacaksınız?"

"Önce Fonte'yi rahatsız eden haberin ne olduğunu öğrenmek için bir tane *La Vanguardia* alacağız. Sonra da bizi bu iş için kimin önerdiğini bulmak gerek."

"Neden?"

"Çünkü bu olayla ilgili ben de yalnızca sizin bildiklerinizi biliyorum ve daha fazla bilgiye ihtiyacım var. Bütün bir soruşturmada dikkatimizi çekmesi gereken özel durumlar olmalı, bu da onlardan biri. Ayrıca öldürülen iki kadının cesetlerini de incelemeliyiz. Ve eminim ki şimdi bunun da sebebini soracaksınız."

"Tam da yapmak üzere olduğum şeydi."

"Çünkü ölüler konuşur, sevgili Sherrinford. Bize bilgi vermek için can atarlar."

40
Ne Büyük Bir Utanç!

Pablo için en kötüsü de parmaklıklar ardında üç gün geçirdikten sonra babasını görmesiydi. Gerçek sebebini söylememişti ama uydurduğu yalan da ailesini sakinleştirmemişti. Ondan tek bir haber almadan üç gün geçmişti çünkü polis iğrenç bir batakhaneye yaptığı baskında onu tutuklamıştı. O, anarşistler ve kötü insanlarla bir deliğe tıkılmışken, annesi ondan haber alamadığı için umudunu kesmek üzereydi.

"Sen delirdin mi?" dedi babası. "Bu şehirde neler olduğunu bilmiyor musun? Annen senden haber alamadığı için neredeyse ölecekti. Ve şimdi de gelmiş polisin seni yanlışlıkla her yana bombalı saldırılar yapan o insanlarla aynı hücreye tıktığını mı söylüyorsun?"

"Yanlış zamanda yanlış yerdeydim," dedi Pablo.

"Tek söyleyebileceğin bu mu? Ailemizden hiç kimse daha önce hapse girmemişti. Ne büyük bir utanç!"

Pablo babasının hiç bu denli çileden çıktığını görmemişti. O ketum, huzurlu ve rahat halinden eser yoktu. Onlara gerçeği, yani bir katil zanlısı olarak hapse atıldığını söyleseydi daha da kötüsü olurdu.

Ortamdaki gerginliği azaltmak için annesi araya girdi. "Ney-

se, önemli olan şimdi evde olması, her şey bir yanlış anlamaymış. Öyle değil mi Pablo, o insanlarla alakan yok senin?"

"Hayır, anne, bundan emin olabilirsin."

O gece Pablo hiç uyumadı, ailesinin evinde kaldı, dışarıya çıkmaya cesareti yoktu.

Ertesi sabah atölyesine dönmek zorundaydı. Defteri ve o lanet olası bıçağı bulması gerekiyordu.

41
Ölüler de Konuşur

Ceset öyle bir bozulmaya uğramış, öylesine parçalanmıştı ki yakınında bile duramadım. Orduda doktorluk yaptım ve savaşta çok kötü yaralarla ölen askerlerin dehşet verici görüntülerini gördüm ancak incelemek için mezardan çıkardığımız genç kadının cesedi gibisini hayatımda hiç görmemiştim. Bu denli acımasız ve vahşi bir katil nasıl bir kafaya sahipti? O zavallı kadına karşı nasıl bu kadar nefret besleyebilirdi? Karşımızdaki görüntü insanı şoka uğratan, rahatsız eden cinstendi. Önümde merhametten nasibini almamış bir şeytanın eline düşmüş zavallı, savunmasız bir kız görüyordum. Kötülüğün ne olduğunu işte tam o noktada anlamış ve buna dayanamamıştım.

"Bir şey mi oldu, Sherrinford?" diye sordu Arrow.

"Bu çok fena. Müsaadenizle..." dedim temiz hava almak için kapıya doğru yaklaşırken.

Arrow'un midesi benimkinden daha güçlüydü. Cesedi inceledikten sonra adli tabibin söylediklerini dinlerken yüz ifadesi değişmemişti. Öte yandan bakışları o zamana kadar hiç görmediğim kadar şefkat doluydu.

"Yani kızın içinde nar taneleri vardı, öyle mi?"

"Karaciğerinin yerinde, evet," dedi doktor. "Karaciğeri çıkarılmış ve dediğim gibi yerine nar taneleri koyulmuştu. Aynı şeyi diğer kadına da yapmışlardı. Sanırım o lanet olası canavarın korkunç bir şakası bu."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Narı tıpta boğaz hastalıklarına karşı kullanıyoruz."

Adli tabip haklıydı. Doktorlar bu gibi hastalıkların tedavisinde diğer birçok bitki gibi narı da kullanıyorlardı.

"Yani?" diye sordu Arrow, doktorun açıklamalarını tamamlaması için.

"Kızları doğramadan önce boğazını kesmişler. Bir şakaysa bence fazlasıyla kötü, demek istemiştim."

"Böyle de açıklanabilir ama bunun doğru olduğunu sanmıyorum."

"Nasıl yani?" diye araya girdi Fonte. "Bir ölüden geriye kalanları eşeleyerek ne bulmayı amaçlıyorsunuz? Merkezde adli tabibin verdiği tüm bilgiler mevcut, tıpkı bugüne dek bulduğumuz bütün veriler gibi."

Başkomiser gerçekten bu durumdan rahatsız olmuştu. Böylesine uygunsuz bir zamanda adli tabibi aramak, sefil bir fahişenin çürümüş, bıçakla paramparça edilmiş ve adeta bir hayvan gibi karnı deşilmiş haldeki cesedini mezarından çıkarmak, bir soruşturmaya başlamak için mantıklı bir yöntem gibi gelmiyordu ona. Fakat daha sonra öğrendiğime göre başkomiser yabancıların genellikle sapık olduğunu düşünürmüş. Hele eldivenleriyle cesede dokunurken büyütecini üzerinde gezdiren ve ne olduğunu bilmediği kalıntılara yüzünü yaklaştıran bu adam... Tanrım, ne iğrenç! Fakat aldığı emirler çok açıktı; danışman dedektif olduğunu iddia eden bu palyaçoya yardım

etmesi gerekiyordu. Gözlerini ayırmadan Arrow'u izlerken, aklından geçtiğini tahmin ettiğim şeyler bunlardı.

"Ne arıyorsunuz?" diye sordu Fonte yeniden.

Arrow ona yanıt vermedi. Kızın kıyafetlerini incelerken bir şey dikkatini çekti; bazı yerlerde siyah lekeler vardı. Cesedin ellerinden önce birini, sonra diğerini kaldırıp avuç içlerine baktı, kararmışlardı.

"Kurum lekesi," dedi adli tabip. "Kız pek temiz değildi."

Arrow kıyafeti silkeledi ve kara tozdan örnekler alıp bir zarfın üzerine koydu. "Kimya laboratuvarınızın olduğunu sanıyorum," dedi. Sonra da cevabı bile beklemeden zarfı Fonte'ye gösterip, "Bunu analiz etmek istiyorum," diye ekledi.

"Elbette kimya laboratuvarımız var ama neyi kontrol etmek istediğinizi anlamadım. Buraya kadar gelip bunca şeyi birkaç lekeyi incelemek için yaptığımızı söylemeyin."

"Lekeler güzel bir sürpriz oldu diyelim. Buraya geldik çünkü kızın bana cinayetle ilgili bilgi vermesi gerekiyor."

"Peki sizle konuştu mu? Bilgi verdi mi?" diye sordu Fonte alaycı bir üslup ve inanmaz bir ses tonuyla. Asistanların onu desteklemesini istercesine onlara baktı. İki polis memuru sessizce gülüyordu.

Bu küçük detay Arrow'un dikkatinden kaçmamıştı ama her zamanki gibi ağır bir cevap vermemeyi tercih etti. Nasılsa Fonte'yi ve bulunduğu konumu gülünç duruma düşürecek daha çok fırsat geçecekti eline.

"İçler acısı haline bakılacak olursa, zavallı Marta Planas yeterince konuştu," dedi Arrow. "Ve daha önceki sorunuza gelirsek nar taneleri kötü bir şaka değil."

Arrow bir an duraksadı. Küçük dinleyici kitlesinin ilgisini

çekmeye ve benim de içeri, onların yanına gelmeme yetecek kadar uzun bir süreydi bu. Sonra konuşmasına devam etti:

"Katilimiz hatırı sayılır bir eğitim almış."

Hiçbirimiz bu sözünden bir şey anlamamıştık. Sonraki cümlelerinden de Arrow'un şimdilik daha fazla açıklama yapma niyetinde olmadığı anlaşılıyordu.

"Kusura bakmazsanız şimdi ofisime gidip, fotoğrafları ve arkadaşımızın notlarını incelemek istiyorum," dedi Arrow. "Son olarak da bu olayla ilgili bu zamana kadar elinize geçen bilgilerin hepsine göz atmak istiyorum."

42
Cehennemden Geldim

"Onlara ne söyledin?" diye sordu Pallarés, genç ressamın atölyesine gelince.

"Beni bir baskın sırasında bir anarşistle karıştırdıklarını ve içeri attıklarını, birkaç kontrolün ardından da serbest bıraktıklarını söyledim," dedi Pablo. "Ayrıca tamamen temiz olduğumu ve şüphelerden arındığımı da ekledim. Zaman kazanmak istedim Manolo. Onlara gerçeği söyleyemezdim. Bu, annemi öldürürdü."

"Peki bütün şüphelerin üzerinden kalktığı doğru mu?"

"Bilmiyorum. Sanırım başkomiser beni istemeyerek serbest bırakmak zorunda kaldı. Bir İngiliz sayesinde dışarıdayım."

Sonra Pablo, cezaevinin bahçesinde Arrow ve arkadaşıyla aralarında geçen konuşmayı anlattı. "Görünüşe göre olayı çözmek için ondan yardım istemişler," dedi son olarak.

"Esmer'i öldürdüler, Pablo."

"Esmer'i mi?"

"Evet, sen polise gitmeden önceki gece."

"Dedektif bana hiçbir şey söylemedi," dedi Pablo, duyduklarına anlam verememişti.

"Korkunç bir cinayet. Marta Planas'ı öldürdükleri gibi öl-

dürmüşler. Sanki bir domuzmuş gibi içini deşmişler. Neler oluyor, Pablo? Tüm bunların anlamı ne? Neden o zavallı iki kız?"

Bu haber Pablo'nun canını sıkmıştı. Hiçbir anlamı olmayan korkunç bir cinayet daha... Artık bir değil, vahşice işlenmiş iki cinayetin şüphelisiydi.

"Bilmiyordum," diye tekrarladı Pablo. "İngiliz, Esmer'in ölümüyle ilgili hiçbir şey söylemedi bana. Ona kutuyu götürdüğümde Fonte de bir şey söylememişti."

"Belki de seni salmalarının sebeplerinden biri de budur; bilmiyordun. Senin İngiliz de öyle düşünmüştür. Ve Fonte de... sonuçta bir şüphelisi vardı, neden sana bilgi verecekti ki?"

"Daha fazla bilgi edinmeden beni hapse tıktı. Sanki ben bir..." Pablo cümlesini tamamlamadı. "İkinci organ Marta'ya ait değildi. Esmer'indi," diye devam etmeyi tercih etti.

Atölyedeki dağınıklık Pallarés'in dikkatini çekti. Pablo her şeyi altüst etmişti. Saatlerce o defterle bıçağı arayıp durmuştu.

"Bıçağınla defterini aramaya devam mı ediyorsun?" diye sordu Pallarés. "Sana Horta'da hediye ettiğim bıçağı."

"Evet, hiçbir yerde yoklar."

"Bütün arkadaşlarımıza sordum. Çok ciddi bir durumun söz konusu olduğunu ve bunun bir şaka olmadığını söyledim. Hiçbiri almamış, Pablo. Ne Raventos ne Pati ne de Santiago... Hiçbiri, Pablo, hiçbiri. Ayrıca onlardan biri almış olsaydı katille bir ilişkisi olabileceği ortaya çıkardı ve böyle bir şeyi de aklım almazdı, Pablo. Bu iki ayrı olayı alakasız bir şekilde birbirine bağlıyorsun. Bu hırsızlığın o iki cinayetle hiçbir ilgisi yok."

"Evet, belki de haklısın, bu bir saçmalık olabilir," dedi Pablo ve bir anlık suskunluğun ardından, "Ya Ricardo Sitwell? Ona da sordun mu?" diye ekledi.

"Hayır. Onu bugünlerde hiç kimse görmemiş. Bizimle ne Els Quatre Gats'a ne de başka bir yere geldi."

"Bu çok garip."

"Hasta olsa gerek. Senin İngiliz'in yardımcısını gördüm ama. Bizi soru yağmuruna tuttu."

"Ne istiyordu?"

"Hakkımızda bilgi topladı; bütün arkadaşların hakkında."

"Ne için?"

"Soruşturmada kullanmak için sanırım. Tuhaf bir tip. Ramon Casas ile çok iyi anlaştılar. Resimlerini çok beğendi ve bu da ihtiyarın hoşuna gitti."

Pablo endişeli görünüyordu, sanki aklı başka bir yerde gibiydi.

"Beni dinliyor musun, Pablo?" diye sordu Pallarés. "Defterde ne vardı?"

"Kızlar, Manolo. Kızları çizmiştim."

"Marta ve Esmer'i mi?"

"Fransız, Benigna ve Carmen'i de. Beşini de çizmiştim. Defter onların resimleri, minik çizimleri ve eskizleriyle doluydu. Şimdi endişemin nedenini anlıyor musun? Ya defter katilin elindeyse? Neden onu istesin ki?"

"İçimizden birinin mi yaptığını düşünüyorsun?"

"Hayır, yalnızca katilde olabileceğini söylüyorum."

"Nasıl? Birkaç arkadaş ve dükkânda çalışan kızlar dışında başka kimse buraya girmiyor."

"Biliyorum, biliyorum..."

"Kızlara sordun mu?"

"Evet, tanıdıklar haricinde kimse girmemiş. En azından kimse görmemiş."

"Ne diyeceğimi bilemiyorum," dedi Pallarés. "Ama bunu birinin yaptığı kesin."

"Defterde fazlası da vardı."

"Fazlası mı?"

"Onun resmi de vardı."

"Kimin? Kızları öldüren canavarın resmini çizdiğini mi söylüyorsun yani, Pablo?"

"Aynen öyle."

"Bunu polise söyledin mi?"

"Fonte'ye mi? Bana zaman vermedi ki hemen hapse tıktı."

"Ya Arrow?"

"Evet, katille üç kez karşılaştığımı anlattım ve bıçağın bir resmini çizip ona verdim."

"Katille üç kez mi karşılaştın?"

"Evet, ama o zamanlar henüz bunun farkında değildim. Parçalar daha sonra kafamda birleşmeye başladı."

"İyi, umarım şu Arrow bütün eksik parçaları tamamlayıp, senin iyiliğin için bu olayı en kısa sürede çözer."

"Ve kızların iyiliği için de."

"Ne demek istiyorsun?"

"İçimden bir ses onların tehlikede olduğunu söylüyor," diye yanıtladı Pablo. "Onlar için de gelecek, bundan eminim, bilmediğim şeyse nedeni. Ancak benim yüzümden Carmen'e bir şey olursa ölürüm."

"Öyle bir şey olmayacak. Ayrıca neden senin yüzündenmiş? Hiçbir şeyin suçlusu sen değilsin. Kana susamış bir manyaktan bahsediyoruz burada, hepsi bu."

"Tuhaf bir nedenden ötürü zavallı beş kızı öldürme noktasına gelecek kadar benden nefret eden bir canavar o," dedi

Pablo. "Bunu bana kendisi söyledi, o zaman anlamamıştım. 'Seni daha çabuk oraya çekmek için cehennemden geldim.' Böyle söylemişti bana."

T.C.
BAYRAMPAŞA KAYMAKAMLIĞI
OĞUZHAN HALK KÜTÜPHANESİ

43
Hades ve Marsyas

Arkadaşım Steven Arrow'la birlikte geçirdiğim on yedi sene boyunca bir olayı çözmeye kendisini bu kadar adadığını görmemiştim. Başkomiser Fonte, büyük ihtimalle Arrow'u gözünün önünden ayırmamak için kendi odasının yanında küçük bir oda vermişti ona. O günden itibaren Arrow, o korkunç cinayetlerle ilgili ne toplayabildilerse hepsini incelemek için kendini odasına kapadı.

Masasının üzeri, polisten ve adli tıptan gelen belgelerle doluydu. Duvarlara kurbanların fotoğraflarıyla zavallı kadınların cesetlerinin bulundukları yerleri işaretlediği büyük ölçekli bir şehir haritasını astığı ve üzerine tebeşirle bazı notlar aldığı yazı tahtaları koymuştu. Ayrıca bir masa üstünde deneylerini yaptığı küçük bir kimya laboratuvarı vardı. Araştırmalarıyla ilgili önemli bir şey olmadığı sürece rahatsız edilmek istemediğini söylemişti.

Geldiğimizin ertesi sabahı odasına girdiğimde onu pencereden dışarı bakarken buldum. Bunun ne anlama geldiğini biliyordum çünkü onu birçok kez bu halde görmüştüm; zihni meşguldü. Orada bir eli çenesinde bir kuş gibi hareketsizce dururken zihninin fokur fokur kaynadığından emindim. "Be-

yin benim, Sherrinford, geri kalanlar teferruat," demişti bana birkaç kez. Ancak yüzünde acı dolu bir ifade vardı. Daha önce görmediğim bir ifadeydi bu çünkü o çok cesur bir adamdı ve duygularını saklamaya alışıktı. Fakat o durumda beni kandırmayı başaramamıştı.

"Bu sabah otelden çok erken ayrıldınız," dedim. "Gittiğinizi duymadım."

"Çalışmam gerekiyordu."

"Dün gece ne yaptınız? Geldiğinizi de duymadım."

"Kimya laboratuvarından çıktıktan sonra olayların gerçekleştiği sokaklarda dolandım. Mekânları görmem gerekiyordu."

"Laboratuvarda bir şey buldunuz mu?"

"Bence evet, sevgili Sherrinford," diye yanıtladı sorumu. "Gerçekten ilginç şeyler buldum ama lütfen bulguları sizinle paylaşmıyor oluşumu mazur görün. Her şeyin bir zamanı var."

"Nasıl isterseniz ama beni şaşırttığınızı söylemem gerek."

"Birkaç kontrol daha yapacağım, sonra her zamanki gibi ilk öğrenen siz olacaksınız. Şimdilik olayı çözme yolunda ilerlediğimizi bilin yeter."

"O kadar çabuk mu?"

"Ben öyle demezdim. Maalesef eğer engel olamazsak bir cinayet daha işlenecektir. Muhtemelen bu gece veya yarın sabah."

"Beni korkutuyorsunuz, Arrow."

"Sizi korkutması gereken ben değilim, bir an önce boğazına yapışmamız gereken o alçak herif."

"Katilin kim olduğunu biliyor musunuz?"

"Kesin olarak değil, ama nasıl hareket ettiğini biliyorum

ve bu gece bir cinayet işleneceğine sizi temin edebilirim. Siz ne buldunuz?"

Araştırmalarımın sonuçlarını onunla paylaştım. Genç ressamın bütün arkadaşları hakkında detaylı bilgiler verdim, beni dinlemiyor gibi görünse de hiçbir ayrıntıyı kaçırmadığını biliyordum. Sonra ona *La Vanguardia*'nın dünkü baskısını gösterdim ve Başkomiser Fonte'yi rahatsız eden haberi okudum. Makale Liberto Manent adında biri tarafından yazılmıştı ve olayların çözülmesi için bizden yardım istendiğinden bahsediliyordu. Makalenin geri kalanı Fonte'nin şehirdeki polis teşkilatını idare etmedeki beceriksizliğine dem vururken, bizim yaptığımız işi göklere çıkarıyordu. En sonunda da Arrow'un cinayetlere karşı savaşta gerçek bir şampiyon olduğu söyleniyordu.

"Fonte'nin neden bizi o kadar soğuk karşıladığına şaşmamalı."

"Evet, makalenin onu rahatsız etmesi çok normal."

Duvara yaklaşıp tahtaları inceledim. Katille ilgili birtakım notlar ve karşı karşıya kaldığımız kişinin küçük bir eskizi vardı.

"Gördüğüm kadarıyla canavarın ana hatlarını belirlemişsiniz."

Arrow karşılık vermeden notlarını okumaya devam etti. Bildiğim bazı isimler vardı ama ilk başta olaylarla ne ilgisi olduğunu çözememiştim. Guilles de Rais, Erzsébet Báthory, Doktor Holmes, Walter Gein. Tarihin en büyük cinayetlerinden birkaçıydı bunlar ve Arrow monograflarından birinde bunları konu almıştı. Arada yazılar yazan Arrow'un yayımladığı ilginç çalışmaları vardı. Yapılan işin elin yapısını etkilemesi veya farklı kül tipleri olduğuna dair yaptığı çalışmalar gibi...

Arrow'a göre bunlar, katilin aklını okumak için önemli noktalardı. Bilmiyorum daha önce söyledim mi ama Arrow suç tarihinde ve çarpıcı veriler bulup değerlendirme konusunda gerçek bir uzmandı. Ayrıca içinde bulunduğumuz yüzyılda gerçekleşen bütün dehşet verici olayların her bir ayrıntısını biliyordu.

Eğer bu isimleri hiç duymadıysanız size Guilles de Rais'in Fransız bir asilzade olduğunu ve Yüz Yıl Savaşı'nda Jeanne d'Arc ile omuz omuza savaştığını söyleyebilirim. Ancak onun tanınmasına sebep olan şey bu değil, şatosunda yüzlerce çocuğun simyagerler, cadılar ve şeytana tapan korkunç bir grup tarafından öldürülmesiydi. Daha çok "Kanlı Kontes" olarak bilinen Erzsébet Báthory ise, güzellik konusunda takıntılı asil bir Macar kadınıydı ve kanlarında banyo yapmak için çok sayıda gence işkence edip onları öldürmekte tereddüt etmemişti. Tutuklandığında yaşadığı şatoda ve civarında bir yığın ceset bulundu. Asıl ismi Herman Webster olan Doktor Holmes'un uzmanlığıysa zengin kadınlardı. Önce onlarla evleniyor, daha sonra da onları öldürüyordu. Chicago'da bir otel yaptıracak kadar büyük bir servete kondu. Kaçırdığı kadınları orada öldürüyor, cesetlerden kurtulmak için de kadavraları tıp fakültelerine satıyordu. Tahtadaki isimlerden sonuncusu Walter Gein ise, 1870 ve 1875 yılları arasında on dört kadını öldüren bir New Hampshire'lıydı. İlk kurban o şehirdeki bir hırdavatçıda çalışıyordu. Hepsi de derileri yüzülmüş bir halde ağaca asılmış olarak bulundular. Daha sonra kurbanların ortak noktasının müzik olduğu anlaşıldı.

Tahtaya yazılan iki isim dikkatimi çekmişti: Hades ve Marsyas.

Çözmeye çalıştığımız olayla, bu isimlerin ne ilgisi olduğunu Arrow'a sormak için can atıyordum. Daha önce de birçok kez olduğu gibi arkadaşım aklımdan geçenleri okumuş olacaktı ki, "O isimlerin tahtada ne aradığını soracaksınız," dedi. "Asıl soru onların katilimizle ortak noktası nedir? Seri katillerin birini öldürmeye karar verdiklerinde akıllarından geçen nedir? Kontrolü ele geçirme güdüsü, nefret duygusu ve intikam isteği mi?"

"Peki, sizce onları birbirlerine bağlayan nedir?"

"Hepsi de anlaşılmaz bir soğukkanlılıkla hareket ediyor, sırf zevk için kan banyosu yapmak gibi... Zevk, Sherrinford, bütün o canavarlarla Jack'in ortak noktası bu."

"Ancak onun Karındeşen Jack olduğuna emin misiniz?"

"Evet, sevgili arkadaşım. O geri döndü, üstelik onu yakalamam için değil, benimle oynamak için döndü. O canavarların hiçbiri yakalanmayı istemez. Fakat bizim amacımız bu; cinayetlerine bir son verene kadar onu toplumdan dışlamak."

Sonra açıklamalarına bir parantez açtı:

"Onların hepsi gibi bizim Jack de işlediği cinayetler yüzünden en küçük bir pişmanlık bile duymuyor. Onun en hakiki ve en korkunç cinayet işleme sebebi nedir?"

"Siz söyleyin," dedim.

"Mutlak güce sahip olmak. Hedef belirlediği kişilerin hayatları veya ölümleri konusunda karar verebilme gücü. Sadizm ve mide bulandırıcı bir cinsel zevk söz konusu."

"Ama onlara dokunmuyor bile; yani..."

"Ne demek istediğinizi biliyorum," dedi Arrow. "Fakat o başka bir cinsel zevk. Katil, birini öldürürken hissettiği duyguları arzuluyor; nefret, aşağılama, fiziksel ve psikolojik an-

lamda bir deliyi andırma durumu... Bunlar onun vicdan azabı çekmeden ya da suçluluk hissetmeden cinayet işlemesine neden olan duygular. Ve her yeni kurbanla daha da artan bir şiddet seviyesi eşlik ediyor onlara. Genelde bu canavar önce kurbanlarının güvenini kazanıyor, ardından da önceden tasarladığı şekilde bilinçli olarak hareket ediyor. Belki de kurbanının hıçkırıklarını ve yakarışlarını duymaktan, onun acı çektiğini görmekten tatmin oluyordur."

"Peki neden hayat kadınları?"

"O zavallılara karşı içgüdüsel bir hınç besliyor. Belki de başına gelen bir şeyden ötürüdür ama bu önemli değil. Asla yaptığı şeye bahane olacak sebepler aramamalıyız. Size söylediğim gibi zevk için öldürdüğünü unutmayın."

Son tezini üzerine basa basa söylemişti. Arrow'a göre bir canavardan bahsediyorduk ve ahlaken yanlış bile dursa da bu canavardan yana olabilecek herhangi bir şeyi hesaba katmaya hiç niyeti yoktu. Bu noktada Arrow asla esnek davranmazdı. "Canavarları avlıyoruz ve onları adalete teslim ediyoruz; bizim işimiz bu. Hayatımı hep buna adamayı istedim," demişti birkaç sefer bana.

"Peki ya diğer iki isim?" diye sordum.

"Marsyas ve Hades'i mi kastediyorsunuz?"

"Marsyas ve Hades'in bizim araştırmamızla ne ilgisi var?"

"Çok önemli olduklarını söyleyebilirim çünkü katilimizin ana hatlarını çizmemize yardımcı oluyorlar."

Bu *ana hat* terimi tam Arrow'a göre bir kelimeydi. Araştırma yönteminin bir parçasını oluşturuyordu ve katilin düşünce yapısının yanı sıra fiziksel özellikleri hakkında da bir fikir sahibi olmak için onun tüm karakteristik özelliklerini incele-

meyi gerektiriyordu. Bunun için de kendi arşivimizden hafızasında tuttuğu suç tarihi hakkındaki tonlarca bilgiye ihtiyaç duyuyordu. Ayrıca olay yerinden alman ve adli tabiple bizzat kurbanın bize verdiği ipuçlarına da başvuruyordu. Tüm bunlar bir araya gelince Arrow, katilin ana hatlarını çiziyordu.

"Bildiğiniz gibi," diyerek konuşmaya devam etti Arrow. "Marsyas bir müzisyen ve mitolojik bir satirdi*. Marsyas, Tanrıça Minerva'nın attığı flütü almış ve müziğiyle Apollon'a meydan okumuştu. Öyle ki bu yarışmanın sonucunda kaybedenin başına gelecekleri, kazanan belirleyecekti. Apollo liriyle Marsyas'ı yendikten sonra onu bir ağaca bağlayıp derisini yüzdü. Mutlaka hatırlıyorsunuzdur, bizim katil Walter Gein de aynı şeyi yapıyordu. Kurbanlarının hepsi ya müzisyendi ya da bir müzik âşığıydı. Öte yandan Walter Gein konservatuvarın ilk üç basamağını geçmeyi asla beceememişti. Bizim Jack de tuhaf bir eğitim almış. İlk kurbanların cesetlerini incelediğimizde sizin de bildiğiniz gibi vücutlarında nar taneleri bulmuştuk. Doktor, bunun canavar herifin yaptığı kötü bir şaka olduğunu söylemişti."

"Ve siz de bunun doğru bir açıklama olmadığını düşünmüştünüz."

"Kesinlikle. Cehennem Tanrısı Hades, Persephone'yi kaçırdıktan sonra kızın annesi onu serbest bırakması için yalvardı. Hades, Persephone'nin bir süreliğine oradan ayrılmasına izin verdi ancak geri döneceğine söz vermesi gerekiyordu. Hades, Persephone'ye güvenmediği için ona birkaç nar tanesi yedirdi."

"Ne amaçla?" diye sordum.

"Çünkü bir cehennem meyvesinden tadanlar orayı sonsuza

* Antik dönemde Diyonizos törenlerinde koronun hayvan maskeli oyuncusu. (Ed. N.)

dek terk edemezler, her zaman geri dönerler," diye açıkladı Arrow. "Bu sayede Hades nar tanelerini kullanarak onu krallığına bağladı çünkü ölüler ülkesinden bir şey alanlar orayı asla terk edemezlerdi. Katilimiz de bize o kızları cehenneme gönderdiğini söylemek istiyor. Paramparça olmuş bedenleri burada ama ruhları orada yanıyor. Jack'in bize gönderdiği mesaj bu. Sizin de anlayacağınız gibi böyle bir şey cahil ve sıradan bir denizcinin, bir liman işçisinin, bir kamarotun, bir camcının veya bir ayakkabıcının aklına gelmez. Hayır, bizim adamımız kültürlü biri."

Arrow'un tahminleri karşısında ona hayranlık duymamam mümkün değildi. Birlikte geçirdiğimiz uzun yıllar zekice yaptığı değerlendirmeler sonucunda başlangıçta duyduğum şaşkınlığı azaltmış ancak net muhakeme gücüne duyduğum saygıyı, anlayışı ve hevesi arttırmıştı.

"Bu arada Sherrinford, size bıraktığım iki notla ilgilenebildiniz mi?"

"Elbette," dedim ve saatime baktım. "Bay Liberto Manent yarım saat içinde bizi *La Vanguardia*'daki ofisinde bekliyor. İkincisi için de Bay Sitwell'den onay aldım; onunla yarın görüşeceğiz."

"Tamam o zaman oyalanmasak iyi olur. Bir görüşmeye geç kalmayı asla sevmem."

Başkomiser Fonte kapıyı çalmak ya da haber vermek zahmetine bile katlanmadan içeri girdiğinde, biz de odadan çıkmak üzereydik. İlk yaptığı şey tahtadakilere şaşkın şaşkın bakmak oldu.

"Bir şey mi istemiştiniz?" diye sordu Arrow.

"Belki de bir toplantı yapmalıyız, bu sayede enteresan araş-

tırmalarınızı bizimle de paylaşırsınız," dedi Fonte sahtekâr bir ses tonuyla.

"Bu akşam saat beşte, Başkomiser Fonte. Bu olayda görev alan bütün memurlarınızı haberdar ederseniz sevinirim."

"Bütün adamlarımı mı?"

"Evet, öyle söyledim. Şimdi müsaadenizle biz de araştırmalarımıza devam etmeliyiz."

"Pekâlâ, saat beşte görüşürüz öyleyse," dedi Fonte, hiç şüphesiz toplantıyla ilgili daha çok bilgi bekliyordu.

Vedalaşıp odadan ayrıldık.

"Çıkarken kapıyı kapatın," dedi Arrow sıcak bir ses tonuyla.

44
Modern Bir Gazete

Liberto Manent ile yaptığımız görüşme oldukça samimi, açıklayıcı ve basma yakışır bir şekilde geçti. Manent, cana yakın ve etkileyici bir adamdı.

"Sizi tanıdığıma çok memnun oldum ve sizi de tabii ki," dedi elimizi sıkarken. "Buyurun size gazeteyi gezdireyim."

Bize farklı bölümleri gösterirken herkese bizi takdim ediyordu: "Bunlar, ünlü dedektif Steven Arrow ve yardımcısı Doktor Sherrinford." Bir yandan da gazeteyle ilgili bazı şeyleri açıklıyordu.

"Gördüğünüz gibi modern bir gazeteyiz," dedi Manent. "Burası bizim üçüncü yerimiz. Buraya yani Rambla de los Estudios'a 1892'nin eylül ayında taşındık. Her birimizde elektrikli aydınlatma sistemi ve telefon olduğunu fark etmiş olmalısınız. Elektrik ısı yaymıyor ve oksijeni tüketmiyor, dolayısıyla editörlerimiz ve diğer bütün çalışanlarımız için çalışma koşullarını iyileştirdik. Aslına bakarsanız Barberà Caddesi'ndeki yerimiz bize küçük gelmeye başlamıştı, oldukça da eskiydi. Şu anda Avrupa'nın en modern gazete merkezinde bulunuyorsunuz."

Sanki gazetenin gerçek sahibi Godólar değil de kendisiy-

miş gibi son cümlesini büyük bir gururla söylemişti. Arrow, Manent'in ev sahipliğinden memnun kalmıştı. Sanki yeni ve modern şeyler hep onun ilgisini çekermişçesine gazeteciye sorular yöneltiyordu.

"Alt katları gördünüz mü?"

"Hayır ama göstermek için can attığınızı görebiliyorum," dedi Arrow kibarca.

Nitekim öyle de yaptık. Manent, bir yandan açıklamalarına devam ederken biz de onun peşinden editörler bölümüne, yönetime, matbaa kısmına uğrayıp önümüze çıkan herkesle tanıştıktan sonra zemin kata kadar indik.

Zemin kat bir harikaydı; burası sanat sergisine ayrılmıştı. Manent'in bize her bir detayını uzun uzun anlattığı ünlü Skenograf Soler y Rovirosa tarafından yapılan modern bir dekorasyona sahipti. Tavan süslerinin bulunduğu köşelere gazetecilik tarihinin dört önemli isminin yani Larra, Piferrer, Mané y Flaquer ve Álvarez Lorenzana'nın portreleri gömülmüştü.

"Bu salon kâr amaçlı yapılmadı," diye bilgilendirdi bizi Manent. "Ziyaretçinin de sanatçının da cebinden tek bir sent bile çıkmadan faydalanabilecekleri kültürel bir hizmet sunmak istedik şehre. Ayrıca dünyanın en önemli gazetelerinden birkaçının da yaptığı gibi her türlü vatandaşa ve sanatçıya kucak açıyoruz. Yalnızca tablo sergilemiyoruz, ilk matbaalarda basılan nadir eserlerden tutun, maddi ve sanat değeri taşıyan her türlü belgeye ve teknik nedenlerden ötürü gazetede yeniden basamayacağımız önemli kişilere ait fotoğraflara kadar her şeyi burada görmek mümkün. Vitrinlerimiz, ziyaretçilerimizin ilgisini çekebilecek her türlü şeye açıktır.

Biliyor musunuz, abonelerimize telefondan opera dinletileri de yapıyoruz?"

"Elbette haklısınız; hatta *Times*'ı bile gölgede bırakabileceğinize inanıyorum," dedi Arrow.

Onun bu yorumu Manent'in hoşuna gitmiş, hatta bir anlamda onu tatmin etmişti.

Ardından direkt konuya girebilmek için odasına gittik.

"Bay Doyle'un, Doktor Sherrinford ile birlikte baskıya hazırladığı dosyaların hepsini büyük bir ilgiyle takip ettim."

"Onlarda birçok yerde gerçekle tam olarak bağdaşmayan ama edebiyat açısından değerlendirilebilecek kısımlar var diyelim," dedi Arrow, Manent'e. "Ancak genel olarak bakılırsa, evet, olaylar oradakiler gibi gelişiyor."

"Bütün vakalarınızın arasında favorim *Mavi Yakut*'tur. Bir cinayet vakası olmadığını biliyorum ama çok orijinal, çok sıra dışı bir hikâyesi var ve siz de vakayı çok etkileyici bir şekilde çözüyorsunuz. Ayrıca en komik vaka ve hikâyelerinizden biri."

Yanlış hatırlamıyorsam olay, 1887 yılı 21 Aralık Salı günü vuku bulmuştu. Doktor Doyle'un bahsi geçen olayı anlattığı yazısı ise *Strand Magazine*'in 1892 Şubat sayısında yayımlanmıştı. Doyle, hikâyeyi *Sherlock Holmes'un Maceraları* ismindeki bir kitapta topladı ve aynı yıl kitabı basması için George Newnes'a gönderdi. O vakayı hatırlıyorum çünkü sevgili eşim Constance o ayın sonlarına doğru, gizem çözüldükten hemen sonra hayatını kaybetti. Evleneli henüz on üç ay olmuştu.

"Takip ettiğiniz izler, şapkaya bakıp sahibi hakkında tahminlerde bulunabilmeniz bence harikaydı," dedi Manent.

"Yani, az önce siz de belirttiniz, hatırlayacağınız gibi basit

bir gözlem ve çıkarımdan ibaretti," diye ekledi Arrow alçakgönüllülükle.

"Zavallı hırsıza karşı merhametli davranmanız takdire şayandı."

"Eğer onu hapse göndermiş olsaydım ömrü boyunca oradan çıkamazdı. Bizim meslekte bir defaya mahsus suç işlemiş adamlarla, her daim suç işlemeye eğilimli insanları ayırt etmek gerek."

"Bu konuda bazı meslektaşlarınızla ciddi sorunlar da yaşadınız. Mesela Cenevre Suç Bilimi Kongresi'nde olanlar."

Manent beni şaşırtıyordu. Arkadaşımın yalnızca maceralarından değil, mesleki iniş çıkışlarından da haberdar olan gerçek bir takipçiydi. 1896 yılında gerçekleşen kongre, Arrow o zamanlarda kendisine kabul olunmaz gibi görünen bazı fikirleri yerden yere vurunca tartışmayla sonuçlanmıştı. Bahsi geçen fikirlerse aslında tam olarak İtalyan Kriminolog Lombroso'nun ortaya attığı fikir ve kuramlardı. Konu basında büyük yankı uyandırınca arkadaşım fena halde şaşkınlığa uğramış ve bu yaratıcı tavrını savunmak durumunda kalmıştı.

"Neyse, bir yıl sonra Uluslararası Suçbilimciler Birliği'nde tüm bunların hepsi yeniden gündeme geldi, sizin de bildiğiniz gibi Liszt, Prins ve Van Hammel ile birlikte ben de oranın kurucularından biriyim. Cezalar, şartlar ve bir defaya mahsus suç işlemiş adamlarla, her daim suç işlemeye eğilimli insanların ayırt edilmesi gerektiğiyle ilgili çalışmalarım sayesinde çıkan tartışmalar mevzuatın yenilenmesini sağladı." Arrow sözlerine ara verdi ve sanki fazlaca müsamaha gösteriyormuşçasına bir ses tonu takınarak konuşmaya devam etti: "Bu kadar ilerledikten sonra bir parça ekmek çaldı diye bir adamı darağacına

gönderemeyiz. Bazen insanın kendini Jean Valjean'ın yerine koyabilmeli."

Manent, Arrow'un bir kitaba yaptığı göndermeyi hemen anlamıştı. Arrow'a karşı yeni bir hayranlık daha beslemeye başladığını fark ettim. Sanki Arrow'un, daha önce hiç aklına gelmeyen bir özelliğini keşfetmiş gibiydi.

"Biliyor musunuz? Böyle hayal etmemiştim," dedi Manent. "Karakteriniz tam olarak gerçekleri yansıtmıyor. Kitaplarda söylendiği gibi siz ne sonsuz güçlere sahipsiniz ne de kibirli birisiniz. Sesiniz gür, sert ve yüksek de değil. Ara sıra da olsa yanılmayı istediğiniz izlenimine kapıldım. Görünüşünüz ve karakteriniz kişiliğinizi yansıtmıyor. Güçlü bir iradeniz var, bu doğru ve bize anlattıkları çalışma yöntemlerine de sahipsiniz. Fakat siz o canavarları yakalarken avının peşinden giden bir hayvan içgüdüsüyle hareket etmiyorsunuz, bu sizin kaderiniz. Bazı açılardan kahramanlık hikâyelerinde anlatılan Aşil'e benziyorsunuz ama normal bir adam olma isteğiyle dolusunuz. Kaderinizi siz belirlediniz, bu niteliklerinizi ortaya çıkan o canavarlardan bizi kurtarmak için kullanmaya karar verdiniz. Elinizden başka bir şey gelmiyor."

"Okuduğunuz her şeye inanmayın, hatta gördüklerinize bile; bazen gördüklerimiz gerçeği yansıtmayabiliyor."

Arrow bu sözüyle konuyu kapatmaya çalışmıştı. Epey bir süredir onun hakkında konuşuyorduk ki bu, onun hiç hoşlanmadığı bir şeydi. Öte yandan Manent'in son sözleri Arrow'un ruhuna işlemişti, hocam ve aynı zamanda arkadaşım olan bu adamla geçirdiğim yıllar sayesinde çizebildiğim portreye çok uyan sözlerdi bunlar üstelik. Bu deneyimli gazetecinin, Steven'ın karakteri ve kişisel nedenleri konusunda çok doğru çıkarımlarda bulunma yeteneğinden de etkilenmiştim.

Ziyaretimizin sebebini konuşmanın vakti geldiğini fark edince, "Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye sordu Manent.

"Siz ve gazeteniz kızların öldürülmesiyle ilgili olayları takip etmişsiniz, araştırmalarım için bana materyal vermenizi istiyordum."

"Fotoğrafları mı kastediyorsunuz?"

"Ve ilgili olabileceğini düşündüğünüz her türlü bigiyi. Görünüşe göre Başkomiser Fonte ile ilişkiniz çok iyi değil."

"Kişisel bir şey değil. Küba Savaşı'ndan gelen bir askerin bırakın polis teşkilatını yönetmeyi, bu davayı araştırmak için bile uygun biri olmadığını düşünüyorum yalnızca."

"Ona karşı çok sert değil misiniz?"

"Ne kadar iyi bir asker olduğundan hiç şüphem yok ama iş soruşturmaya gelince durum değişiyor. Neyse ki siz geldiniz."

Arrow cümlenin son kısmını dikkate almadı. Cinayetler hakkında konuşmaya başladılar. Gazeteciyle dedektif konuşurlarken, cinayetlerin ve canavar ruhlu katilin bazı özellikleri hakkında ikisinin de aynı şeyleri söylediklerini fark ettim.

"Durmayacak ve her cinayetinde daha da vahşileşecek," diye bitirdi sözlerini gazeteci.

"Evet, bu noktada da hemfikiriz."

"Bakın," dedi gazeteci masasının çekmecesinden kalın bir dosya çıkarırken. "Burada düzinelerce fotoğraf var, belki bazıları işinize yarar. Fotoğrafları yayımlamıyoruz çünkü teknik açıdan hâlâ yetersiziz. Kâğıdın özelliği yüzünden baskıda iyi çıkmıyorlar. Fakat ileride fotoğrafları basmamızı sağlayacak bir sistem araştırıyoruz."

"O zaman neden onları çekiyorsunuz?"

"Çizerlerimize materyal sağlamak için. Fotoğraf hata kabul

etmiyor, anı yakalıyor ve sanat yönetmenimiz Josep de Passos da onları ressamlarımıza dağıtıp gerçeğine sadık çizimler yaptırıyor. Sonra da gazetede yayımlıyoruz."

"Bu harika bir fikir."

Londra basınının çeşitli baskı özelliklerini bilmekle böbürlenen Arrow'un fotoğraflarla ilgili bu teknik detayı bilmemesi gözümden kaçmamıştı.

"Bazıları çok vahşet içerdiği için onları çizdirmedik. Siz de bir bakın," dedi gazeteci dosyayı uzatarak.

Fotoğraflar gerçekten korkunçtu. Yalnızca kurbanların bedenlerini gösterenler değil, olay mahalline ait olanlar da bir o kadar korkunçtu. Bazıları olanları oldukça iyi ifade ediyordu çünkü etrafa toplanan kalabalığı yansıtıyorlardı. Olay yerine gelen meraklıların korku ve panik dolu bakışlarını görebiliyordunuz. Fotoğrafın açısı Arrow'un dikkatini çekmişti.

"Büyüteciniz var mı?" diye sordu.

"Elbette," dedi Manent, masasının orta çekmecesinde sakladığı koca bir büyüteci ona uzatırken.

Şaşkın bakışlarımız altında Arrow büyüteci emniyet güçlerinin çalışmasını engelleyen ve polis kordonunu aşmaya çalışan kalabalığın gözüktüğü fotoğrafların üzerinde gezdirdi.

"Ne arıyorsunuz?"

"Aradığım şeyi buldum," dedi Arrow. Çok önemli bir detayı yakalamış gibi memnun bir ifade vardı yüzünde.

Büyüteci ve incelediği fotoğrafı bana uzatıp, "Bir göz atın, Sherrinford," dedi.

Dediğini yaptım ve birkaç saniye içinde arkadaşımın yüzüne yerleşen memnuniyet ifadesinin kaynağını buldum.

"Denizci mi?"

"Aynen öyle, sevgili Sherrinford. Katil her zaman cinayet mahalline geri döner."

"Bunun çok işimize yaracağını sanmıyorum," dedim. "Yüzü görünmüyor, ayrıca üzerindeki kesinlikle bir kostüm."

"Orası kesin. Fakat fotoğraf sayesinde canavarın boyu ve vücut yapısı gibi bazı özelliklerini çıkarmamız mümkün. Bize yardımcı olabilecek kişi ise onunla aynı hizada bulunuyor, katilin solundaki iki kişinin yanında."

Büyüteci söylediği yere doğru kaydırdım.

"Bir çocuk mu?"

"Evet, dokuz, on yaşlarında, 1.20 boylarında bir erkek çocuğu. Buradan bizim canavarın bir seksen boylarında olduğunu tahmin edebiliriz, vücut yapısından da seksen kilo civarında olduğunu söylemek mümkün. Bu bilgilerin doğru olup olmadığını genç ressama sorarız."

"Ne bulduğunuzu ben de öğrenebilir miyim?" diye sordu gazeteci merakla.

Arrow fotoğrafı ona uzattı ve Manent resmi incelerken denizci hakkında bildiklerimizin hepsini anlattı. Ardından genç Picasso'nun çizdiği resmi gösterdi. Aralarındaki benzerlik çok büyüktü.

"Şu genç adamla ilgili ne biliyorsunuz?"

"Ressamla ilgili mi? Çok değerli bir çocuk ve büyük işler başaracağına hiç şüphe yok," dedi Manent. "Şu anda Els Quatre Gats'ta bir resim sergisi açmaya hazırlanıyor. Onunla Ekim 1896'da ressam Nonell'in sergisinde tanışmıştık. Bohi'den ahmakları konu alan ve sıkıcı resimlerden oluşan tabloları daha önce size gösterdiğim salonda sergiliyorduk. Picasso kendinden yaşça daha büyük bir kızla birlikte gelmişti; çok güzel ve bir o kadar da narin bir kızdı."

"Carmen mi?"

"Bilmiyorum. Fakat sanatçı olmadığını söyleyebilirim, hatta o dünyadan bihaberdi demek bile mümkün. Bunu fark etmeniz için ona bir kez bakmanız kâfiydi. Duyduğu şaşkınlığı ve aldığı keyfi anlamak içinse salon boyunca onu takip etmeniz yeter de artardı bile. Mavi mavi bakıyordu."

"Mavi mavi bakmak" tabiri Arrow'u şaşırtmış ama etkilemişti de. Kesinlikle gazetecinin insanlar konusunda iyi bir gözlem yeteneği vardı.

"Ben de genç Picasso'nun bu cinayetlerle bir ilgisi olduğunu düşünmüyorum," diye devam etti gazeteci. "Ve katilin her zaman cinayet mahalline döndüğünü mü söylüyorsunuz?"

"Her zaman değil fakat bu vakada öyle olduğuna eminim," dedi Arrow. "Bazen yaptıkları işten zevk alırlar ve olay ortaya çıkınca insanların arasına karışıp orada bulunanların ve polisin nasıl tepki verdiğini izlerler. Bu da onların, kendilerini daha da güçlü hissetmelerini sağlayan bir diğer anormal durum."

"Bu vakada asıl tuhaf olan şey 1890 yılında gerçekleşenle tek bir benzer yanı olması," dedi Manent.

Bu açıklama ikimizin de kafasını karıştırmıştı.

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Arrow hemen.

"Bilmiyor musunuz? Fonte size söylemedi mi?" Manent yüzlerimizdeki şaşkın ifadeye baktı; bize bir şey söyleyen olmamıştı. "Sekiz sene önce ağustos-eylül ayları arasında karınları deşilerek öldürülen üç kadından bahsediyorum. Gazetede yeni işe başlamıştım ve bir arkadaşımla birlikte bu olayın haberini bize vermişlerdi. Dediğim gibi üç cinayet işlendi ama yalnızca ilkini haber yaptık."

"Neden?"

"Bilmiyorum. Fakat diğer iki cinayeti yayımlamamamız için talimat aldık. Sonra cinayetler kesildi ama katil yakalanmadı."

"Hatırladığınız her şeyi, önemsiz görünen detayları bile atlamadan bize anlatabilir misiniz?"

Manent, olaylarla ilgili hatırladığı her şeyi bize anlatmaya başladı:

"O sabah gazeteden hızla çıktık. Yanımda Ramón Osorio vardı, iyi bir fotoğrafçıdır. Haber birkaç dakika önce gelmişti ve yayın yönetmeni Modesto Sánchez bizi olay yerine gönderdi. Ayrıca iş arkadaşlarımın çok yetenekli buldukları bir ressam da bize eşlik ediyordu. Fotoğrafçımız Ramón, bütün bir Barselona'yı gezerken yanında taşıdığı ve her gördüğünü fotoğrafladığı o makineye âşıktı. İkimiz de iyi muhabirlerden oluşan harika ekibi sayesinde piyasada önemli bir yer tutan genç, dinamik ve modern bir gazetede çalışmaktan memnunduk.

"*La Vanguardia* onuncu yılını kutlamış, tirajı da beş bini aşmıştı; yeni bir gazete için hiç de fena sayılmazdı. Ayrıca *El Diari de Barcelona, Diari Català, La Renaixença* gibi büyük gazetelerin yanı sıra, bütün bir Katalonya'da satılan diğer yirmi gazeteyle yarışmak zorundaydı. Üstelik şehirde yaşayan vatandaşın yüzde ellisi okuma yazma bilmiyordu. Fakat basın adına güzel zamanlardı çünkü her on bin kişiden biri birkaç sentini bir gazeteye harcamaktan çekinmiyordu. Gazetenin sahibi çok açıkgöz biriydi, katkıda bulunacaklardan iyi bir kadro oluşturmuştu: Ixart, Sardà, Coroleu, Maragall, Masso i Torrents, Caselles, Soler ve Miquel Rahola. Endülüslü çenebaz ve kıvrak zekâlı Modesto Sánchez, önemli entelektüellerin işbirliğini ka-

zanmanın yanı sıra, *La Vanguardia*'ya ilgi çekici bölümler katmıştı; ajans haberleri, ölüm ilanları, hava durumu, deprem bilimi, kara ve deniz ulaşımı, mahkemeler. Gazetenin kurucuları Carlos ve Bartolomé Godó, Modesto Sánchez'in yönetiminden çok memnun kalmışlardı çünkü gazetenin yüzde otuzundan fazlası ilanlara ayrılmıştı dolayısıyla bunun güzel ekonomik geri dönüşleri oluyordu. Bu sayede diğer gazetelerden farklı olarak kendimize ait bir bir telgraf makinemiz oldu. Bu şey, habere rakiplerimizden çok daha hızlı bir şekilde ulaşmamızı sağlayan bir bilim mucizesi ve ileri teknoloji ürünüydü. *La Vanguardia* Liberal Parti'nin bir sesi olarak doğmuştu fakat 1888'de Evrensel-Barselona Sergisi ile birlikte Modesto Sánchez onu hiçbir siyasi partiyle ilişkisi olmayan bağımsız bir gazeteye dönüştürdü. Hiçbir yere bağlı olmaksızın mevcut hükümet için de önemli ve saygın bir gazete olma düşüncesini kendine ilke edinmişti."

"Lütfen, konuya gelebilir miyiz?" diye rica etti Arrow.

Bunun üzerine Manent sözlerine şöyle devam etti:

"Osorio ile birlikte gazetenin Barberá Caddesi'ndeki binasından ayrıldık ve Union Sokağı'na doğru devam ettik. Rambla de Capuchinos'tan geçip, Plaza Real'e geldik. Zavallının cesedi, Obradors Sokağı'yla Escudellers'in kesiştiği köşede, yerde bir kan göleti içinde duruyordu. Bir sürü meraklı göz tarafından etrafı çevrelenmişti. Osorio insanların arasından kendine yol açtı ve kamerasını çıkarıp manzarayı fotoğraflamaya başladı. 'Ne vahşice!' dedi. 'Delik deşik etmişler,' dedim ben de.

"Arkadaşım işini yapmaya devam ederken ben de defterimi çıkarıp çevredekilere, başkomisere, adli tabibe sorular sormaya başladım. Birkaç dakikalık araştırma sayesinde vaka

hakkında epeyce bilgi sahibi olmuştum. Aldığım notları tamamlamak amacıyla arkadaşıma, 'Ben Avinyó Caddesi'ne gidiyorum. Geliyor musun?' diye sordum. Neden oraya gitmek istediğimi sordu. Kurbanın orada yaşadığını söyledim. İşin ne kadar sürer diye sorunca da yarım saate bitireceğimi belirttim. O da Plaza Real'de bir bira içip beni bekleyeceğini söyledi. Onun yanına tahmin ettiğimden on dakika daha geç gittim. Öğrendiklerimi onunla paylaştım."

Manent dur durak bilmeden konuşmasına devam ediyordu. "Kurbanın adı Conchita Montes'ti ve yirmi beş yaşındaydı. Hayatını, şehrin eski yerleşim yerlerindeki sokaklarda ve Realcs Atarazanas dolaylarında fahişelik yaparak kazanıyordu. Komşularına göre hayatta hiç şansı dönmeyen, iyi bir kızdı. Güneyden buraya göç etmiş, bir süre Princesa Sokağı'ndaki iyi bir evde hizmetçilik yapmış fakat bir gün hiç sebep yokken kızı sokağa atmışlardı. Kocası Rafael Gomez, kıyafet değiştirir gibi iş değiştiren alçak herifin tekiydi; bir işte dikiş tutturmayı beceremeyen kavgacının biriydi. Rafael karısının ne iş yaptığını biliyordu ama masada bir tabak yemeği ve ucuz bir şişe şarabı olduğu sürece bu durum umurunda değildi.

"Conchita Montes öldürüleceği gece dört ve beş yaşlarındaki iki oğlunu komşusuna bıraktı. Çünkü Rafael hâlâ eve gelmemişti. Ufacık dairesinden çıkmadan önce her gece yaptığı gibi işine uygun süslendi. Elinden geldiğince makyajını yaptı, kahverengi şalına sarındı, boynuna ve sağ koluna bir iki incik boncuk taktı. Erkekler üzerine atlamaya hazırlanırken metalin çıkardığı ses adamların hoşuna gidiyordu. Sokağa çıktığında ruhunun sisi kalbini kaplamıştı. Çocukları ve kendi için o tembel adamdan ve onu her gün daha da büyük bir batağa çeken

bu boktan yaşamdan uzakta, başka bir hayat diliyordu. Conchita, Cervantes Sokağı'nın köşesinde durup ağlamaya başladı. Sonra eşarbının ucuyla gözlerini sildi ve derin bir nefes alıp yoluna devam etti."

"Onu bir adamın takip ettiğini fark etmemiş mi?" diye araya girdi Arrow. Manent'in, öldürüldüğü gece kızın aklından geçenleri bilemediği kesindi. Yalnızca edebiyat yapıyor diye düşündüm.

"Sonra soruşturma yapılmamasına ve bu olayın gazetede yayımlanmamasına karar verildi yani," dedim.

"Aynen öyle... Fakat başka bir şey daha var."

"Ne gibi?"

"Dük Clarence'in Barselona'ya gelmesi gibi."

Bu cümleyi duyar duymaz Arrow da ben de donup kaldık. Ben tepki vermekte gecikmiştim ancak Arrow hiç şaşırmamış gibi görünerek, "İngiltere kraliçesinin torunundan mı bahsediyorsunuz?" diye sordu.

"Ta kendisi. Bunun haberini de yapmadık. Fakat gazetecileri bilirsiniz, bizden bir şey kaçmaz."

"Lütfen devam edin."

"Dük, mutlak gizlilik suretiyle Barselona'da bir seneye yakın kaldı. Paseo de Gracia'da bulunan kiralık bir köşkte yaşıyordu. İngiltere'de kaldığı yer gibi olmadığını tahmin ediyorum ama burada da rahatı yerindeydi ve birinin onun için ayarladığı onlarca hizmetçisi vardı emrinde. Anladığım kadarıyla hastaydı. Durumu daha da kötüleşince İngiltere'ye dönmeye karar verdi. Biri ona eşlik etti... Fakat hepsi o zaman olmuştu, yani Barselona'da kaldığı süre içinde cinayetler işlendi. Sizce de tuhaf değil mi?"

Arrow yanıt vermedi. Bu beklenmedik açıklamalar, onu düşüncelere sürüklemişti. Manent, sanki Arrow'un aklından geçenleri ifade edecek bir şeyler yapmamı bekliyor gibi bana bakıyordu. Ancak o anda kendi aklımdan geçenleri bile çözemez durumdaydım.

"O üç cesedin nerede bulunduğunu öğrenebilir miyim?" dedi Arrow nihayet.

"Hemen söyleyeyim. Hatırladığıma göre bulundukları yerde öldürülmemişlerdi, şimdikilerde olduğu gibi."

Son sözünü de ettikten sonra Manent, bir kâğıda üç kurbanın isimlerini ve cesetlerinin bulunduğu sokakları yazıp küçük bir şema çizdi.

"Bence katil işini bitirmemişti. Tuhaf bir nedenden ötürü durdu..." dedi Manent. "Şimdi de geri döndü."

"Aynı kişi olduğunu mu düşünüyorsunuz?" diye sordum.

"Çıkış noktası ve cinayetlerin işlenme tarzı aynı diyelim," dedi. Sonra Arrow'a dönüp, "O zaman aldığım notları saklıyorum. Eğer isterseniz onları bulup, size ulaştırabilirim," diye ekledi.

"Size minnettar kalırım. Bize epey yardımcı oldunuz."

"Asıl ben size minnettarım. Bana her türlü şeyi sormaktan çekinmeyin; dediğim gibi notlarımı size ulaştıracağım."

"Eklemek istediğiniz başka bir detay var mı?"

"Evet. O zamanki olaylarda hiç isimsiz notlar almamıştık. Alaycı mektuplar yoktu. Bu arada neden kırmızı mürekkeple yazıyor olabilir?"

"Evet, bu zamana kadar gönderdiği isimsiz iki mektup, Whitechapel cinayetlerinde Abberline ve bana gönderilenlerle benzer özellikler taşıyor," dedi Arrow. "Onlardan birinde

sebebini de açıklıyordu diye hatırlıyorum. O zaman gelen mektuplardan birinde söylediğine göre, aslında onları kanla yazmak istemiş ama hemen pıhtılaştığı için yazamamış, bu nedenle de kırmızı mürekkep kullanıyormuş."

"Öyle mi yazıyordu mektupta?"

"Evet, yanında birkaç güzel söz daha vardı: 'Size bir hayat kadınından çıkardığım bu böbreğin yarısını cehennemden gönderiyorum, ötekini yaktım, bunu da sizin için sakladım. Gerçekten çok iyiydi. Bana sahne ismimle seslenebilirsiniz. Saygılarımla, Karındeşen Jack.'"

"Yakalayın onu, Arrow," dedi Manent, bu kez bunu başaracağına yürekten inanarak.

"Yakalayacağım, hiç şüpheniz olmasın."

45

Taslak

Başkomiser Fonte, iş arkadaşlarıyla birlikte emniyetteki büyük salonlardan birinde toplanmıştı. Komiserler, dedektifler, polis memurları ve güvenlik görevlileriyle toplamda elli kişiden fazlaydılar. "Bu tam bir zaman kaybı, boşuna uğraşıyoruz," diyordu adeta başkomiserin yüz ifadesi. Rakibi olarak gördüğü bu adama basit birkaç fahişe için lojistik destek sağlamak zorunda kalmaktan oldukça rahatsızdı.

1890'da gerçekleşen olaylarla ilgili bizi bilgilendirme gereği duymadığını öğrendikten sonra Arrow da başkomiserden haz etmemeye başlamıştı. Fakat Arrow bu konuyu daha uygun bir zamana bıraktı. Şimdi bu toplulukla ilgilenmeli ve onlara bilgi vermeliydi.

Sözü ilk alan Fonte oldu, Arrow'u içeridekilere tanıttı ve ardından konunun bir türlü suça sebebiyet verecek şeylere gelemediği bir konuşma yaptı. Ona göre suçlular bedenen ve ahlaken bozulmaya uğramış bir sınıftı. Ya zihinsel olarak zayıflardı ya da sosyal düşüşün bir sonucuydular. Normal insanlara göre soluduğu hava, içtiği su ya da Sami kökeninin baskın olması gibi etkenlerin yanı sıra akli kapasitelerinin düşük olması da suça meyilli olmalarına sebep teşkil ediyordu.

Arrow, toplantıyla alakası olmayan bu saçmalıklar silsilesinin tek kelimesine dahi inanmadan başkomisere bakıyordu. Fakat Fonte konuşmasına devam etti:

"Beyler, suçluların kafa yapıları önden ve arkadan uzun olma eğilimi gösterirler, yüzleri de aşırı derecede büyük ve orantısızdır. Yassı, dar ve kıvrımlı bir alna sahiptirler; kaşları çıkıntılı ve göz çukurları da çok büyüktür. Çeneleri de güçlü ve öne çıkıktır, kulakları ise ayrık, uzun ve kulp şeklindedir. Peki ya katilin bakışları? Onlar da sert, soğuk ve sabittirler; ancak hırsızınkiler hareketli, huzursuz ve dalgındır. Anatomik olarak genelde suçlular, iriyarıdırlar ve beden ölçüleri nedeniyle onurlu insanlar arasında hemen fark edilirler. Bu nedenle bütün suçlular birbirlerine benzerler. Fransız, İtalyan ya da Alman olması fark etmez."

Bakışları aşağıda, sessizce bir resim çizerek oyalanan Arrow'a baktım.

"Ne yapıyorsunuz?" diye sordum kısık sesle.

Arrow resmi bana uzattı. Kâğıda baktığım anda gülmemek için kendimi zor tuttum. Fonte'nin tarif ettiği özelliklerde birini çizmişti. O canavar gerçekten yaşasaydı onu bulmak çok kolay olurdu, çünkü bir benzeri daha olamazdı. Resmi arkadaşıma geri verdim, Arrow kâğıdı ikiye katlayıp cebine koydu.

Fonte söyleceklerini bitirip sözü Arrow'a bırakınca, arkadaşım ayağa kalkıp konuşmaya başladı:

"Pekâlâ, Başkomiser Fonte'nin ilginç sözlerinden sonra genelden biraz daha özele çekmek istiyorum konuyu. Yani burada toplanma sebebimize... Elbette arada konuşmamı kesip, ilgili yerlerde sorularınızı sorabilirsiniz. Daha önce de söylediğim gibi kendini tekrarlayan bir katille karşı karşıyayız."

"Kendini tekrarlayan mı?" diye sordu üçüncü sıradaki polislerden biri.

"Yani belirli aralıklarla üç veya daha fazla cinayet işleyen katil çeşidi."

"Birden fazla katil olamaz mı?" diye sordu orada toplananlardan biri.

"Hayır," diye kısacık bir cevap verdi Arrow. Daha fazla açıklamaya gerek duymamıştı.

"Kiralık bir katilden mi bahsediyoruz?" diye sordu bir üçüncüsü.

"Hayır, beyler, normal biriymiş izlenimi veren ya da ciddi ve dengeli birinin maskesi altına gizlenen bir katilden bahsediyoruz. Herhangi birimiz katil olabilir, bu onun en iyi numarası; aklıselim, mantıklı biri gibi görünüyor."

Fonte'nin yüzündeki hoşnutsuzluğu görebiliyordum. Arrow'un bu sözleri, onun anlattıklarıyla çelişiyordu.

"Ancak hasta birinden bahsediyoruz," diye belirtti.

"Bu katillerin çoğunun geçmişlerinde sorun yaşadıkları kesin fakat ne yaptıklarını çok iyi biliyorlar," diye ekledim başkomiserin sözlerinin aksini iddia ederek.

"Birçok psikolojik etkenin cinayet işlemelerine neden olduğunu söyleyebiliriz. Ancak ben iki tanesinin aralarında en önemlileri olduğunu düşünüyorum; güç elde etme arzusu ve cinsel dürtüler," dedi Arrow ve bir süre sessizce bekledi.

Herkes onun bir açıklama yapmasını bekliyordu.

"Öldürüyorlar çünkü gücü hissetmek veya intikam almak istiyorlar. Aramamız gereken nedenlerse genellikle hangi konularda kendilerini yetersiz ve işe yaramaz hissettikleridir çünkü belki de çocukken aşağılanmış veya her türlü istismara

maruz kalmış olabilirler. Buradan da, bahsettiğimiz sebeplerden dolayı cinayet işleyen katillerin, kiralık katillerden ya da çıkar uğruna adam öldürenlerden farklı oldukları sonucuna varırız."

"Öyleyse katilimizi biraz düşük bir sosyal tabakada veya ressamlar, sanatçılar, tiyatrocular gibi düzensiz bir hayat süren insanların arasında aramalıyız," diye iddiasını sürdürdü Fonte.

"Bu bir hata olur. Ülkemde üst sınıftan ne çok çocuğun bu tür aşağılanmalara maruz kaldığını bir bilseniz... Hayır, yoksul veya talihsiz birini aramıyoruz. Son derece zalim ve başkalarının çektiği acıların ona hiçbir şey ifade etmediği birini arıyoruz. İşkence etmekten, aşağılamaktan ve öldürmekten cinsel bir zevk duyan bir psikopat. Ayrıca kurbanına yavaş yavaş zarar verir, can çekişmesi için işini ağırdan alır çünkü dediğim gibi bu ona bir zevk ve sonsuz güç hissi veriyor."

"Bir dengesiz, bir dengesiz, ben demiştim," diye öne atıldı Fonte.

"Öyle adlandırmak sizin tercihiniz... Fakat bana kalırsa bahsettiğim sorunların yanı sıra çok gelişmiş bir hayal gücüne sahip birinden bahsediyoruz. Adamımız kendini bir sanatçı zannediyor."

"Mesela bir ressam," diye araya girdi Fonte yeniden, konuşmanın gidişatını kendi istediği yöne çekmeye çalışıyordu. Nasılsa o çoktan kendine bir suçlu bulmuştu ve avının peşini bırakmaya da hiç niyeti yoktu.

"Hayal gücü yalnızca ressamlara özgü değildir," dedim Arrow'un tezini savunarak. "Hayır, bizim adamımızın hayal gücü kötülük üzerine çalışıyor."

"Ergenlik dönemlerinde cinayet işlemenin hayalini kuru-

yorlar. Dürtülerinin etkisiyle gözleri açıkken düş görüyorlar, karşılarındakine üstün geldiklerini, onlara boyun eğdirdiklerini ve öldürdüklerini görüyorlar," diye devam etti Arrow. "Ve bunu yapmaya karar verdiklerinde düşlerinde hayal ettikleri şeyleri gerçek cinayetlerinde uyguluyorlar."

"Tecrübelerimize dayanarak, bu tipler, çocukken sırf heyecan yaşamak veya zevk almak için yangın çıkartır veya bir şeylere zarar verirler," diye ekledim. "Hayvanlara da işkence ederler çünkü bu da onları tatmin eder; örümceklerin bacaklarını ayırmaktan ya da karıncaları ezmekten bahsetmiyorum, kedi köpek gibi çok daha büyük hayvanları öldürmek veya işkence etmek burada söz konusu olan. Ayrıca yataklarını da ıslatırlar."

Değindiğim bu son nokta bir yanda söylediklerimizi dikkatle dinleyen memurlar arasında gülüşmelere neden oldu.

"Gülmeyiniz; nevroz, eğitimde ve çocuğun kontrol edilmesi sırasında normal bir şey olarak algılanmanın ötesinde o tip katillerin çocukluklarında sıklıkla rastlanan bir durumdur. Elbetteki iktidarsızlığa ve kadınlarla ilişkilerde sorunlara sebep olur."

"Katil bir kadın olamaz mı?" diye sordu dedektiflerden biri.

"Hiçbir ihtimali göz ardı etmemeliyiz," dedi Arrow. "Ancak bu tarz cinayetlerde kadın katillere az rastlanıyor. Kadınlar burada daha çok zehri veren, uyarıcı işlevi gören taraf oluyor. Kadınlar, nasıl desek, yani aileyle ilgili konularda harekete geçiyorlar diyelim. Demek istediğim, neredeyse her zaman aileden birilerine, yakınlarına, tanıdıklarına veya çocuklar gibi savunmasız insanlara karşı bir eylemleri olur. Dürtüleriyle hareket eden, öldürürken boğma, bıçaklama veya yakma yön-

temlerine başvuran ve kurbanlarının acı çekmesinden korkunç derecede zevk alan erkek katillerden farklı olarak kadın katiller, kusursuz bir plan yaparlar ve sessiz, yavaş ama şüpheye mahal bırakmadan cinayetlerini işlerler. Kocasına veya çocuklarına bir şekilde en büyük acıyı tattırabilecek kadınlar tanıdım, kendi öz çocuklarını öldürebilecek kadınlar... Genellikle intikam için yapıyorlar. Erkek katilse kurbanının üzerinde üstünlük kurmak, kendini güçlü hissetmek için ve kendinden daha zayıf birinin nasıl da ondan korkutuğunu görmek ve kurbanı son nefesini verene kadar karşısında gülmek arzusuyla öldürür. Öz çocuklarını öldüren anne, genelde ya alkolün etkisi altındadır ya da akli dengesini kaybetmiştir."

"Fakat burada söz konusu olanlar çocuklar değil."

"Hayır, konumuz çocuklar değil," diye kabul etti arkadaşım. "Demek istediğim, en azından tecrübelerimin gösterdiği kadarıyla kadınların cinayet işleme nedenleri; kontrol, nefret, kin, aşk ve intikam gibi etmenlerden oluşuyor. Mesela suç aleti olarak bir balta kullanabilir ancak asla bir erkek katil kadar vahşi ve kana susamış bir cinayet işlemez. Fakat yine de cinayetlerini onlar kadar soğukkanlılıkla işleyebilir. Her şeyde olduğu gibi beyler, bunda da istisnalar vardır."

Arrow bu kez de üstün hafızasına başvurup parmak bastığı noktayı resmetmeye başladı. "Çok ilginç vakalar bulunuyor; 1672'de Paris'te ortaya çıkan güzel ve ketum Leydi Olimpia Guilford olayında olduğu gibi... Leydi Olimpia, iyi konumlara sahip beyefendilere evinde randevu veriyordu, önce onları soyup soğana çeviriyor, sonra da ortadan kaldırıyordu. Onu yakalamayı başaran kişi Lecoq adında genç bir polis memuruydu. Onun kurbanlarından biri gibi davrandı ve

kadının evine gitti. Lecoq az kalsın Leydi Olimpia'nın gerçek kurbanlarından biri oluyordu ancak sonunda kadının maskesini düşürüp onu durdurmayı başardı. Polis, kilere saklanmış yirmi altı tane kafa buldu. Olimpia Guilford avlandığı hayvanların başlarıymışçasına onları orada tutuyordu."

Arrow bana uzunca bir süre gibi gelen bir ara verdi. Sözlerinin dinleyiciler üzerinde ne gibi bir etki bıraktığını anlamak için onları gözlemliyordu.

"Ya sonra ne oldu? Hapse mi atıldı?" diye sordu polislerden biri merakla.

"Asılmasına karar verildi fakat katilimiz Bastilla Hapishanesi'nden kaçmayı başardı ve görünüşe göre kıtayı da terk etti. Bir daha asla ortalarda gözükmedi. Ayrıca soylu bir Macar olan Erzsébet Báthory vakası da var elimizde. 1575-1610 yılları arasında beş yüzden fazla gence işkence edip öldürdü. Cinsel zevkleri adına sadist duygulara sahipti. Ayrıca sonsuza dek genç kalmaya takıntılı bir hale geldiği için insanları öldürüyordu, hatta kurbanlarının kanında banyo yapıyordu. Ancak söylediğim gibi bu iki kadın ve diğer birkaçı canavarı andıran birer istisnalar. Genellikle seri katiller erkek oluyorlar. Ve bizim vakamızda eğitimli, iyi bir konuma sahip, belki de sempatik, nazik ve öldürme isteğine karşı koyamayan biriyle karşı karşıyayız. Kısaca kendine engel olmayı becerememeyen biri de olabilir."

"Öyleyse onu yakalarız. Elbette bir hata yapacaktır, o zaman onu enseleriz," dedi Contreras adındaki bir dedektif.

"Onu durdurmak o kadar kolay değil. Ayrıca plansız bir katilden bahsetmiyoruz. Bir yöntemi var."

"Bu konuda meslektaşıma katılıyorum," diye araya girdim.

"Eğer karşımızdaki zekâ seviyesi düşük ve dürtüleriyle hareket eden biri olsaydı eline geçen her fırsatta cinayet işlerdi, cesedi ortadan kaldırmakla uğraşmazdı, nerede öldürdüyse orada bırakırdı. Plansız bir katilin saldırıları ani olur, bir mekân üzerinde düşünmemiştir. Bu tarz insanların az arkadaşları vardır, ayrıca geçmişlerinde zihinsel sorunlar yaşamış olabilirler ve tanıdıkları onları tuhaf, aykırı tipler olarak tanımlarlar. Öyle katiller işledikleri cinayetin tam olarak bilincinde olmazlar, hatta olanları unutma eğilimindedirler. Hayır, bu özelliklerdeki bir katilden bahsetmiyoruz. Gördüğünüz gibi, bahsettiklerim aradığımız katilin yapısına hiç uymuyor."

Açıklamalarımın ardından Arrow'un yüzüne memnun bir ifade yerleştiğini fark ettim. Konuşmam biraz sonra ekleyeceklerine ön ayak olmuştu.

"Katilimiz fazlasıyla zeki, beyler," dedi Arrow. "Cinayet yöntemlerini planlıyor. Kesinlikle kurbanlarını kaçırıyor, bunun için önce çekiciliği ve sempatikliğini kullanarak kurbanlarını etkiliyor, sonra da onları başka bir yerde öldürüyor. Hayat kadınlarıysa muhtemelen onun bir müşteri olduğunu sanıp gönüllü olarak onunla birlikte gidiyorlar.

Bu katiller cinayeti işleyecekleri yeri kontrol eder ve sahneyi kendileri seçerek oynamayı severler. Yaptıklarından gurur duyarlar, cinayetleriyle ilgili haberleri görebilmek için sabırsızlıkla gazeteleri okurlar, tanıdıklara haberler üzerinde yorum yaparlar, notlar göndererek sık sık polisle iletişime geçerler ve kedinin fareyle oynadığı gibi onlarla oynarlar. Cinayetleri, hayatlarını dolduran büyük bir projedir. Çok sosyal tiplerdir, arkadaşları, eşi ve çocukları vardır, muhtemelen bir de âşıkları. Toplumda iyi bir konuma sahiptirler, kibar ve bir

karıncayı dahi öldüremez diye tabir edilen tiplerdendirler. Bazen zayıflık ve uysallık işlerine gelir."

"Fakat karşımızda bir manyak var," diye ısrar etti Fonte, bu fikir gerçekten aklına yatmıştı.

"Düşündüğünüz gibi bir manyaktan bahsetmiyoruz ama," diye itiraz etti Arrow. "Gördükleri halüsinasyonun kurbanı ya da kafalarının içindeki bir ses tarafından cinayet işlemeye yönlendirilen kişiler değiller bunlar. Eğer kastettiğiniz şey oysa ben onları ömür boyu bir tımarhaneye kapatmazdım mesela. Katilimiz hareketlerinin haklı gerekçeleri olduğuna inanıyor olabilir. Kendisine göre istenmeyen insanları ortadan kaldırırarak topluma bir iyilik yaptığını düşünüyor belki de. Ancak ben cinayet işlemesinin ardında yatan asıl sebebin bu olduğuna inanmıyorum. Bunu sadece zevk aldığı için yapıyor ve öldürmekteki en önemli amacı kurbanın üzerinde üstünlük kurup kazandığı gücü onun üstünde kanıtlamak. Bu cinsel istismarı da içerebilir fakat bizim vakamızda böyle bir şey söz konusu değil.

"Şiddet ise şehvet düşkünlüğünden ileri gelmiyor, kurbanın üzerinde hâkimiyet kurmanın başka bir türü bu. Son mektubunda yazdıklarını hatırlıyor musunuz? 'Ölüm ve yaşam kararını verme gücüne sahibim. Ben üstün bir varlığım ve sonsuz gücü kullanmanın verdiği zevki tatmak için o hayat kadınlarını öldürüyorum,' yazıyordu." Arrow, bir süre sessiz kaldıktan sonra konuşmaya devam etti: "Aramaya, planlamaya, işkenceye ve istismara duyduğu arzuya bayılıyor. Cinayetlerinin cinsel açıdan güçlü bir yanı var, onda kuvvetli hisler uyandıran bir heyecana sebep oluyor. Bazılarında ise ölüsevicilik, uzuv kesme ve yamyamlık gibi durumlara eğilim söz konusu olabiliyor."

"Peki neden eğitimli biri olduğunu söylediniz?" diye sordu kalabalıktan biri.

Arrow, nar tanelerinden çıkardığı sonuçları onlara açıkladı:

"Gördüğünüz gibi katil harika bir klasik eğitim almış. Ayrıca bir de gönderdiği notlar var. Elyazısının ne kadar düzgün olduğundan bahsetmiyorum, bir şeylere benzetmeye çalışılmış olsa dahi alelade bir yazı olmamakla birlikte incelediğim kadarıyla kâğıt da öyle herkesin ulaşabileceği kalitede bir kâğıt değildi. Fakat asıl vurgulamak istediğim nokta eğitim seviyesi düşük birinin kuramayacağı cümleler kurmuştu. Son yazdığı notta 'orospu' demek yerine 'hayat kadını' demeyi tercih etmişti. Hedefini belirtmenin yanı sıra kültür seviyesini de ortaya koyuyor bu kelime."

"Bunu açıklayabilir misiniz? Son değerlendirmenizi tam olarak anlayabildiğimizi sanmıyorum," diye araya girdi Fonte. Arrow'un her söylediğiyle adamların ilgilerinin daha da arttığını fark edince yeniden kendini ortaya atmak istemişti.

"Elbette," dedi Arrow. "Orospu* kelimesi o zavallıları tasvir etmek için kullanılan kaba bir terimdir. İspanyolcası Latincede adi, bayağı anlamlarına gelen bir sözcükten türemiştir, yani bir başka anlamda kötü, kokuşmuş şey demektir. Aslında hayat kadınlarını ifade etmek için kullanılır. Pekâlâ, ikinci mektubunda bu sözcük yerine 'hayat kadını' kelimesini kullanıyor, dediğim gibi katil kurbanlarının kimler olduğunu belirtiyor. Bununla nereye varmak istiyorum? İspanyolcadaki 'hayat kadını'** sözcüğü eski Latin dillerinde yaygın olarak

* Yazar burada Latincede *putida* sözcüğünden türeyen İspanyolca *puta* kelimesine atıfta bulunmaktadır. (Çev. N.)

** İspanyolca *mujerzuela* sözcüğünden bahsediliyor. (Çev. N.)

kullanılan ve 'kadın' anlamına gelen bir sözcükten türemiştir. İspanyolca, Portekizce ve Romence dışındaki dillerde 'eş' anlamını ifade eder.

"Anlamları arasında devlet için çalışma isteği göstermek ve günlük sıradan işleri yürütmek de bulunuyor. Yani, katilimizin ikinci mektubunda kullandığı 'hayat kadını' sözcüğü de 'kadın' kelimesinden türeyen, saygınlığını yitirmiş, düşmüş, kötü hayat sürmekte olan kadın anlamına gelmektedir. İşte bunlar, katilimizin hedefindeki kişiler. Aslında o herhangi bir fahişenin peşinde değil, hiçbir değeri olmadığını düşündüğü kadınları hedef alıyor. Kötü sona varanları, düşmüşleri avlıyor."

"Vardığınız bu sonucun çok önemli olduğunu mu düşünüyorsunuz yani? Becerileriniz arasında gramer uzmanlığı olduğunu bilmiyordum," diye araya girdi Fonte yeniden.

"Dilbilimci demek istediniz heralde," diye düzeltti onu Arrow. "Bu, katile çizdiğimiz profili güçlendiriyor. Yaptığı ya da söylediği şeylerin hiçbiri öylesine yapılan şeyler değil. Öte yandan katilimizin cahil birinin sahip olamayacağı entelektüel özelliklere sahip olduğunun göstergesidir."

"Peki ya kurbanların üzerindeki şu malum lekelere ne diyorsunuz? Oradan da kendinize ilginç bir sonuç çıkardınız mı?" dedi bu kez Fonte.

"Kömür, sevgili başkomiser. Kömür lekeleri."

"Kömür mü? Bunun bizim vakamızla ne alakası var?"

"Çok alakası var, başkomiser. Bildiğiniz gibi kömür, mineralin fosilleşmiş halidir. Kara taştan gelir, narin, yapraksı ve parlaktır. Ana maddesini karbon oluşturur."

"Kömürün ne olduğunu biliyorum ama hâlâ sorumu cevap vermediniz."

"Kurbanların üzerinde kömür lekeleri vardı. Bu ne anlama geliyor?"

"Siz söyleyin?"

"Kurbanlar, kömür çıkan bir yerde ya da kömür bulunan bir yerde öldürüldüler."

"Bu samanlıkta iğne aramaya benzer," dedi Fonte. "Burası bir sanayi şehri, ayrıca büyük ticaret akışı olan bir limana sahip. Onları öldürmüş olabileceği onlarca yer var, imkânsız olmasına rağmen haydi cinayet mahallini bulduk diyelim, bunun bizi katile götüreceğinden pek emin değilim."

Öne sürülen bu görüş polislerin ve komiserlerin ilgisini çekmiş olacaktı ki mırıldanmalar baş gösterdi. Arrow, dinleyicilerin aralarında konuşmalarının bitmesini bekledi. Ben de artık Arrow'un son vuruşunu yapmasını bekliyordum çünkü Arrow buraya kadar geldiyse daha da fazlasına sahip demekti. Ve öyle de oldu...

"Çemberi daraltmak için bir yöntemimiz olmasaydı söylediklerinizde haklı olabilirdiniz," dedi Arrow. "Bildiğiniz gibi kömürün değeri içerdiği su oranına, bıraktıkları kül miktarına, karbon, hidrojen ve sülfür oranlarına ama en önemlisi yanma testi sırasındaki rengine göre belirlenir. Bu konuda kesin bir yargıya varmak için kurbanların üzerindeki örnekleri inceledim. Elbette ki birtakım sonuçlara ulaştım."

"Nereye varmaya çalışıyorsunuz?"

"İkinci adım, farklı maden yataklarından alınan numuneleri, kurbanlardan alınanlarla karşılaştırmak olacaktır. Eşleşen yeri bulduğumuzda katile çok daha yakın olacağız."

"Nasıl?"

"Eğer onu bulursak, ihracat için falan depolandığı yeri de buluruz."

"Peki buldunuz mu?" diye sordu Fonte.

"Bir adım uzağındayım, iki pipoluk işim kaldı diyelim."

"İki pipoluk iş" lafı Fonte'yi de diğer dinleyiciler kadar şaşırtmıştı. Fakat ben Arrow'un ne demek istediğini biliyordum. Vakayla ilgili bütün delilleri topladıktan sonra zekice çözümlemeler yapıp sonuca ulaşması, Arrow'un iki pipo içecek kadar vaktini alırdı.

"Şu anda katilimizin bu gece harekete geçmesini engellemeye odaklanmalıyız," diyen Arrow tahtaya doğru yürüdü ve iki kurbanın bulunduğu yerleri gösteren küçük bir harita çizdi. Sonra bir alanı çember içine aldı ve, "Muhtemelen canavarımız yeniden bu bölgede kendini gösterecek. İkişerli gruplar halinde adamlarınızı bu bölgeye yönlendirmenizi istiyorum sizden," dedi başkomisere. "Adamımız bir seksen boylarında, seksen kilo civarında. Güçlü bir görünüme sahip biri, kesinlikle bir spor dalıyla ilgileniyor."

"O bölgede ortaya çıkacağını nereden biliyorsunuz?"

"Açıklamak çok uzun sürer, bunun için zamanımız yok. Fakat size şunu söyleyebilirim, sezgilerime göre değil topladığım bilgilere dayanarak iş yapıyorum. Sıradaki yer o bölge olacak ve dediğim gibi ya bu gece ya da yarın sabah ortaya çıkacak."

"Pekâlâ, şimdi karşımızdaki canavarın neye benzediğine dair az çok bir fikrimiz var fakat onu yakalayabilecek miyiz?" dedi Komiser Contreras. Başından beri Arrow'un tüm açıklamalarını ilgiyle dinleyen bu adamı incelemek-

ten kendimi alıkoyamıyordum. Adam, gerçekten etkilenmiş görünüyordu.

"Yalnızca geleneksel yaklaşımdan uzaklaşırsak bunu becerebiliriz," diye yanıtladı Arrow. "Bir soruşturmada ilk engel polis olmamalıdır."

Bu cümle odadakileri hayrete düşürmüştü, en çok da bu sözlerle direkt şahsına sataşılmış gibi hisseden Fonte şaşırmıştı.

"Öncelikle, bir seri katil asla yakalanmak istemez," diye açıkladı Arrow. "İkincisi, bize bıraktığı sahte ipuçlarına kanmamalıyız. Üçüncüsü, onlar gerçek kimliklerini saklamakta uzmandırlar. O canavar herif muhtemelen kılık değiştirmek konusunda ustadır. Dördüncüsü, kurbanlarıyla bir bağlantısı, yani o ve onun tanıdıklarının o kızlarla hiçbir ilişkisi yok. Beşincisi ise beceriksizce hareket etmemeli, önyargılı olmamalıyız. Ayrıca önceki katilleri de unutun; aramızdan herhangi biri katil olabilir, hiç kimseyi elememeliyiz. Hatta beni ya da belediye başkanını bile. Altıncı ve belki de en önemlisi, bir seri katil bir roman kahramanı ya da büyüleyici biri falan değildir. O bir canavar, bir başbelası, mazur görülebilecek hiçbir yanı olmayan alçak herifin teki. İşte bu yüzden onun için üzülmeyin veya ona karşı en küçük bir acıma duygusu beslemeyin. Beyler, bizim görevimiz onu cezalandırmak ve bir daha kimseye zarar vermemesini sağlamak üzere içeri tıkmak. Bir katilden bahsediyoruz. Bunu asla aklınızdan çıkarmayın."

Arrow'un dinleyicileri yüreklendiren ve öfkelendiren son sözleri oldukça ikna ediciydi. Herkes onun ağzına bakıyor, iyi bir iş çıkarmak için can atıyordu. Salondakilerin heyecanı

Fonte'nin gözünden kaçmadı, daha önce kendi adamlarında hiç görmediği bir şeydi bu.

"Mesleğiniz boyunca kaç tane seri katil yakaladınız?" diye sordu Fonte. Olumsuz bir cevap bekliyordu, mesela "hiç" gibi... Ancak Arrow'un onu memnun etmeye hiç niyeti yoktu.

"Bu bir ilk olacak. Hepinizin yardımıyla onu yakalayacağız. Hep birlikte onu enseleyeceğiz. Bundan emin olabilirsiniz."

46
Karanlık Bir Mesele

Bir sonraki adım genelevin sahibesiyle görüşmekti ve toplantıdan çıkar çıkmaz biz de oraya doğru yola çıktık.

Arrow'un ağzını yol boyunca bıçak açmadı, dalgın dalgın yürüyor ve sohbet başlatma denemelerimi sonuçsuz bırakıyordu. Dük Clarence ve Barselona'daki gizemli ikametiyle ilgili öğrendiklerimiz hakkında neler düşündüğünü sormak için can atıyordum. Arrow'un bu konudaki sessizliği tuhafıma gidiyordu. Tek bir yorum bile yapmamıştı. Neden arkadaşım ve üstadım, tüm hayatı boyunca hayalini kurduğu Londra Emniyet Müdürlüğü'nden ayrılmıştı? Bu kararının ardında o zamanlar Kraliçe'yle yaptığı görüşmenin bir etkisi var mıydı? Ne hakkında konuşmuşlardı? Eninde sonunda tüm bunları bana anlatacağı kesindi.

"Sizi endişelendiren nedir, Arrow?" diye sordum. "Toplantı iyi geçti, öyle değil mi? Her zamanki gibi harikaydınız."

"Evet, iyi geçti. Fakat dert ettiğim şey o değil. Zaman artık değişti, Sherrinford."

"Nasıl yani? Şimdi felesefe yapmaya başlamayacaksınız, değil mi?"

"Sevgili Sherrinford, konu şu ki katilleri birer kahramana

dönüştürüyoruz, beni endişlendiren şey de bu. Onları şöhret sahibi yapıyoruz."

Arrow sessizliğini korumaya devam etti, bense onu rahatsız eden bu konuyu biraz daha açıklamasını bekliyordum.

"Demek istediğim, suç tarihine de bakarsak, Jack ve onun kadar vahşi olan diğer katiller popüler hafızadan siliniyor."

"Popüler hafıza derken? Bunu sizden ilk defa duyuyorum," dedim. "Açıkcası nereye varmak istediğinizi de anlamadım."

"Javed Zamanin olayını hatırlıyor musunuz mesela? Bizim Jack gibi korkunç bir canavardı ama kimse onu hatırlamıyor."

Hafızamı şöyle bir yokladım. "Evet, Lahore canavarı, Punjab'ın Hint bölgesindendi. Yüzlerce çocuğu istismar ettikten sonra suçu ortaya çıkmasın diye onları parçalara ayırmıştı."

"Evet, dahası da var. Çok uzağa gitmeye gerek yok, Avrupa'da yaşanan Avusturyalı Max Mann olayı var. On yıl önce o adam, bir likör üreticisinin temsilcisi olarak ülkeyi dolaşıyordu."

"Şu yirmi iki kadını öldüren adamdan bahsetmiyor musunuz?"

"Ta kendisi, Sherrinford. Kurbanlarına ilanlar sayesinde ulaşıyordu ve onları öldürdükten sonra cesetlerini bir nehre atıyordu, tabii öncesinde hepsine cinsel istismarda bulunuyordu. Bir fetişistti ve kurbanlarının çamaşırlarını yanında taşırdı. İnsanın kanını donduran bu olayları daha saymaya devam edebilirim, sevgili arkadaşım. Mesela ölülere karşı cinsel istek duyan katil Ed Armstrong gibi... Verilen bilgilere göre New York polisi onu minyon tipli, zayıf yapılı, çekingen ve annesiyle şehir dışındaki ahşap bir evde yaşayan zararsız görünümlü biri olarak tasvir etmişti. Zararsız! On dört yıl boyunca öldürdüğü kadınların sayısı hâlâ bilinmiyor, kurbanla-

rının hepsi annesine benziyordu. O vakada röntgencilik, karşı cinse özenme, fetişizm ve ölüsevicilik söz konusuydu. Kendi ifadesinde söylediğine göre hep annesinin istediği gibi aşırı derecede dinine bağlı biri olmayı amaçlamış, bu sayede aşağılık, ahlaksız, ateist ve alkolik bir adam olmayacakmış. Çiftlik evinde ne bulduklarını hatırlıyor musunuz?"

"Hem de çok iyi hatırlıyorum," dedim. "Polisler oraya ilk girdiklerinde bir kancayla ayaklarından tavana asılmış başsız bedenler buldular. Göğüslerinden karınlarına kadar olan bölge kesilmişti, bağırsaklar da çıkartılıp yıkanmıştı." Bu korkunç olayı anlatmaya devam edemedim çünkü olanları hatırlamak bile midemi bulandırmaya yetmişti. Fakat Arrow anlatmaya devam etti.

"İnsana ait kafatasları buldular, lanet olası herif onları birer bardak gibi kullanıyor ya da dekoratif amaçlı saklıyordu. Sandalyelerden biri gerçek insan derisiyle kaplanmıştı ve abajurlar da aynı malzemeden yapılmıştı. İnsanlardan geriye kalanları kullanarak bir kadın kostümü yapmıştı. Hatırladığım kadarıyla polis ön kısmında iri göğüslerin bulunduğu bir yelek ve meme uçlarıyla bezenmiş bir kemer bulmuştu. Kilerde kurbanlarından birinin kalbini ve kafasını saklıyordu, bir dolaptaysa yolduğu saçları eklediği, insan derisinden yapılma maskeler bulunuyordu. Annesinin cesedini odasında buldular; öleli birkaç yıl olmuştu. Odaya hiç dokunulmamıştı, olduğu gibi bırakılmıştı. Sorgu esnasında Armstrong annesinin öldükten sonra da onunla iletişime geçtiğini söyledi. Ve şimdi bu canavar adam bir akıl hastanesinde tutuluyor."

"Bunlarla nereye varmaya çalışıyorsunuz? Neden bu denli korkunç cinayetlerin üzerinde düşünüyorsunuz?"

"Çünkü tüm bunların yanında bizim Jack basit bir çaylak gibi kalıyor. Beni yanlış anlamayın, Sherrinford."

"Hayır, hayır, elbette ki hayır, ne demek istediğinizi anlıyorum. Fakat lütfen devam edin."

"Bizim canavarımız iki buçuk ayda Whitechapel'da en az beş kadını öldürüp, doğradı ama zaman içinde açıklığa kavuşmayan başka cinayetler de var ve basın hiç şüphe etmeden bu cinayetleri de ona yıktı," dedi Arrow. "Ancak gazeteler sayesinde tarihin en ünlü katiline dönüştü, popüler hafızadan kastım tam da buydu. Ona şöhret kazandırdılar, Sherrinford, beni rahatsız eden de bu. O hastalıklı adam sürekli gazetelerde çıkıyor... Halkı nereye götürmeye, onlarla ne yapmaya çalışıyoruz? Bir de beni huzursuz eden yeni kaynaklar var."

"Basın mı? Ucuz romanlar mı?"

"Hayır, Sherrinford. Fotoğraflar."

"Fotoğraflar mı?"

"Sinematograf ve keşfedilmesi an meselesi olan yeni araçlar."

"Sizce nedir onlar, yani araçlar?"

"Bilmiyorum, Sherrinford. Ben bir danışman dedektifim, mucit değil. Fakat bunların sadece bir başlangıç olduğundan eminim. Heyecan verici zamanlar var önümüzde ve bir o kadar da huzursuz edici. Bilginin kalitesi beni endişelendiriyor. Düşünebiliyor musunuz, bir işçi veya Londra'nın göbeğinde yaşayan bir burjuva korkunç haberlerle yüzyüze geliyor. Doğuştan birtakım kusurlara sahip insanların evlerinin içine kadar girip çektikleri ızdırabı anlatıyorlar onlara?"

"Fakat bilgi dediğimiz şey budur, Arrow. Ve halk bilgilendirilmeyi hak ediyor. Sizin liberal olduğunuzu sanıyordum."

"Ama bu kültür değil ki," diye karşı çıktı Arrow. "Zırva-

lıklar aklı köreltiyor, sonra da insanlar daha çok zırvalık dinlemeye ihtiyaç duyuyorlar, birer domuza dönüşene kadar bu böyle devam ediyor, tıpkı Ulises'in yoldaşları gibi."

"Saçmalıyorsunuz, sevgili arkadaşım. Anladığım kadarıyla siz henüz ne olduğunu tam olarak bilmediğiniz gelecekte icat edilecek araçlar yüzünden zırvalık dediğiniz şeylerin birer eğlenceye dönüşeceğini söylüyorsunuz. Bu yalnızca bir tahmin ve hatırladığım kadarıyla siz asla tahminde bulunmazdınız. Siz çalışır ve topladığınız veriler sayesinde bir sonuca ulaşırsınız."

"Çok doğru, sevgili arkadaşım. Fakat bazen ben de şeytanın avukatlığını yapabilirim."

"Size gelecek hakkında ben bir tahminde bulunacağım," dedim. "Sonlarına doğru büyük gelişmeler sağladığımız bir yüzyıl kapanmak üzere. Tarihin en iyi yüzyılıydı ve bunun kadar iyisi gelecekte karşımıza çıkar mı bilmiyorum. Yeni yüzyıla tüm bunlar miras kalacak. Yirminci yüzyıl bizi barış ve huzurla karşılayacak. Acımasızlıktan, kan dolu, mantıksız ve korkunç savaşlardan uzak bir yüzyıl olacak. Fanatizmin bulunmadığı, her yerin aydınlandığı bir yüzyıl var önümüzde. İçinde ahenk ve adalet barındıran zamanlar gelecek. Dünya ekmeğin, itibarın ve işin herkese fazla fazla yettiği özgür insanlardan oluşan tek milletin yuvası haline gelecek. Gelecek yüzyıl böyle bir şey olacak, sizi temin ederim."

Arrow birden durdu. Sözlerimin onda bir etki yaratmış olduğunu düşündüm.

"Durdunuz, sizi ikna edebildim mi yoksa?"

"Durdum, sevgili arkadaşım, çünkü geldik," dedi Arrow.

47
Benigna

Genelevin sahibesi Benigna, kendimizi tanıttıktan sonra bizi koltuklarla dolu geniş bir odaya aldı. Müşterilerin sıralarını beklediği yer olabilir diye tahmin yürüttüm. Benigna genç bir kadın değildi, kırık, kırk iki yaşlarında vardı ancak hâlâ güzeldi. Yuvarlak hatları ve omzuna dökülen uzun, bakımlı, siyah saçları vardı. Güçlü karakteri yüzünden belli oluyordu. Parıl parıl parlayan kocaman, koyu renk gözlerinde hayal kırıklığının getirdiği bitkinliğin ve hüznün belirtileri vardı. Sade ve ağırbaşlı bir kıyafet seçmiş olması gözümden kaçmadı, sanıyorum o da bunu fark etmişti.

"Çalışırken bunu giymiyorum," dedi ve cevabımı beklemeden Arrow'a dönüp, "bir İngiliz'e göre fazla uzun boylu değil misiniz?" diye sordu.

"Elimden geleni yaptım," diyerek bir espri patlattı Steven Arrow.

"Size nasıl yardımcı olabilirim? Bildiğim kadarıyla soruşturmanın başına geçmişsiniz."

Arrow, alakasız yerleri atlayarak geldiğimiz noktaya kadar olan kısmın kısa bir özetini geçti.

"Elimden geldiğince size yardım edeceğim ancak benden

tam olarak ne beklediğinizi bilmiyorum. Tüm bu olanlar çok korkunç, bu..."

Sesi çatlamaya başladığı için konuşmaya devam edemedi Benigna. Olaylar gerçekten Benigna'yı etkilemişti; zavallı kadın neler olup bittiğini anlayamıyordu, genelevinden iki kızın neden bu kadar vahşice ve insanlık dışı bir cinayete kurban gittiğini bir türlü çözemiyordu.

"Bana onları anlatın," dedi Arrow. "Bildiğiniz her şeyi anlatın, çok küçük gibi görünen ya da size önemsiz gelen her bir detay bizim işimize yarayabilir."

Benigna anlatmaya başladı. Bütün bir hikâyesini dinledik. Rahibin yardımıyla burayı nasıl açtığından –ki bu noktaya hâlâ şaşmaktayım- ve merhum kızlarla nasıl iletişime geçtiğinden bahsetti. Kızlar hakkında bir sürü detaya girdi, böylece olayın tanık olmadığım kısımlarındaki boşlukları doldurabildim. Ayrıca Marta Planas'ın ölümünün ardından zavallı kadının küçük kızına sahip çıktığını da söyledi.

"Bir yurda bırakılmıştı. Onu oradan aldım ve yatak üretmekle meşgul fakir bir adam olan büyük babasına götürdüm. Marta'nın evde sakladığı tüm birikimini de alıp onlara verdim."

Marta'nın da Esmer'in de cenaze masraflarını Benigna karşılamıştı. İkinci kızın hikâyesi bende hayretler uyandırmıştı. Esmer'in bu dünyada hiç kimsesi yoktu.

"Esmer'in parasını da Marta'nın babasına verdim. Kimse o parayı talep etmeyecekti nasılsa. Zavallı kız yapayalnızdı, burası onun eviydi. Öylesine yaşayıp gidiyordu işte, harika bir kızdı, daha bir çocuktu bile denebilir ki neredeyse doğar doğmaz kızın ırzına geçmişlerdi. Neyse yani, zaten hikâyesini anlatmıştım size."

"Şu diğer kız kim?" diye sordu Arrow.

"Christianne. Bir Fransız. Öfkesini üzerinden atamamış özel bir kız."

"Nasıl yani?"

"Sırf nefretinden çalışıyor. Hiçbirimizin hayal bile edemeyeceği şeyler yapıyor. Özel müşterilere hizmet eder."

"Özel müşteriler kimler oluyor?"

"Dayak yemekten, acı çekmekten ve aşağılanmaktan hoşlanan müşteriler yani. Ve görünüşe göre Christianne bu işi harika bir şekilde yapıyor, dediğim gibi cinsi sapıklar arasında oldukça iyi bir üne sahip."

"O müşteriler nasıl insanlar peki?"

"Sizin gibi beyefendiler. Buraya işe yaramaz adamlar giremez. Müşterilerimiz seçkin kişilerdir; işadamları, varlıklı burjuvalar ve bazı sanatçılar."

"Sanatçılardan da müşterisi var mıydı?"

"Hayır, daha önce de söylediğim gibi yalnızca cinsi sapıklarla ilgilenir. Onun müşterileri genelde potansiyel sahibi ve ihtiyatlı olgun adamlardan oluşur."

"İhtiyatlıdan kastınız nedir?"

"Heyecan yapmadan dayaklarını yerler, aşağılanmayı beklerler," diye açıkladı Benigna. "Aslına bakarsanız öyle memnun kalıyorlar ki her seferinde onu istiyorlar. Az müşterisi vardır ama maddi güçleri yerinde insanlardır. Ben onlardan pek hoşlanmıyorum ama bu hayatta her şeye alışmak gerek, ayrıca çok iyi para verdikleri de su götürmez bir gerçek."

"Peki, ona bir şey yapıyorlar mı? Yani..."

"Ne demek istediğinizi anladım," diyerek Arrow'un sözünü kesti Benigna. "Hayır, Christianne emreden taraf, onlarsa sade-

ce emirleri yerine getiriyorlar. İşinden zevk alan bir tek o var aramızda. Bizim pek bir seçeneğimiz yok, bu nedenle de özel müşterileri ona bırakıyoruz. Çalışırken kullandığı araç gereçleri görmek ister misiniz? İlginizi çekeceğinden eminim."

"Daha sonra," dedi Arrow. "Lütfen devam edin."

"Christianne diyorduk, o çok esrarengiz bir kız. Yani onun hakkında çok az şey biliyorum. Alsaslı, geldiği şehrin adı Rique... Riq..."

"Riquewihr," dedi Arrow.

"Hah, o! Tanrım ne karmaşık bir kelime! Neyse, üzüm bağları olan iyi bir aileden geliyor ve çeşitli konularda eğitim almış."

"Ne gibi konularda?"

"İngilizce biliyor. Almanca ve Fransızca da tabii ki."

"Yani edebiyat eğitimi mi almış?"

"İngilizce biliyor diyorum, ben edebiyatın 'e'sinden anlamam. Ayrıca bir zaman Paris'te bir yayınevinde de çalışmış."

"Bir yayınevi mi?" diye sordum, şaşkınlıktan ağzım bir karış açık kadına bakarak.

"Doğru duydunuz. Hani şu kitap çıkartan yerlerden birinde... Yayınevi denmiyor mu onlara?"

"Evet," dedi Arrow.

"Yanlış anlamayın ama öyle bir işe sahip bir kadın nasıl olur da başka bir ülkede hayat kadınlığı yapmaya başlar?" diye sordum. Genç kadının hikâyesi fazlasıyla ilgimi çekmişti.

"Sanırım sebep babası," diye açıkladı Benigna. "Onu buraya dönüp, ondan daha yaşlı bir adamla evlenmeye zorlamış. Adam da şarap sanayisinin kralıymış, babası onunla iş yapmaya çalışıyormuş. Gerçek bir evlilik olmamış ve sonu da kötü

bitmiş. Kocası ondan yirmi beş yaş büyükmüş. Para içinde yüzen ihtiyarın teki. Christianne onu terk etmiş ve Barselona'ya gelmiş. Onunla iş beklediği bir sokakta tanışıp bize katılmasını teklif ettim. O zamandan beri kendini ihtiyarlara adadı. Onlara kötü davranıyor, bu da onları memnun ediyor. Kız da onların canını acıtıp paralarını almaktan hoşlanıyor."

"Hakkında az şey bildiğinizi söylemiştiniz ama anlattıklarınız hiç de azımsanamaz," dedim bu ilginç hikâyenin etkisi altında.

"Peki, kendiniz hakkında ne alatacaksınız?" diye sordum.

"Kendim hakkımda mı? Ne anlatmamı istiyorsunuz? Kapıdan içeri girdiğinizde anlatmıştım zaten size hikâyemi. Ekleyecek çok az şey var. Dürüst bir işletmem var, seçkin bir müşteri kitlemiz bulunuyor, kızlarım ve özgürlüğümüz benim için çok önemli. Bu yaşımda yalnızca tek bir adama hizmet ediyorum, artık bunu hak ettim. O, kibar ve düşünceli biri, bana iyi davranan gerçek bir centilmen. Biz birer arkadaş gibiyiz, ismini elbette ki size açıklamayacağım çünkü bu olayla hiçbir ilgisi olduğunu düşünmüyorum. Dediğim gibi yalnızca onun için çalışıyorum, kısa bir süre önce küçük ressamım vardı bir de."

"Genç Picasso'dan mı bahsediyorsunuz?"

"Evet. Onu gözaltına aldıklarını biliyorum ama onun bu işle hiçbir ilgisi yok. Bence başka yerlere bakmalısınız."

"Pablo hakkında ne biliyorsunuz?"

"İyi bir çocuktur," dedi Benigna. "Birazcık benmerkezcidir, kafası karışık ve melankoliktir ama iyi çocuktur. O ve arkadaşları yaptığı çılgınlıklarla buraya neşe getiriyorlar her ziyaretlerinde," diye ekledi. "Gençler, deli dolular ve dünyanın

altından girip üstünden çıkma arzusuyla dolular ama hiçbiri Pablo'nun yarısı kadar bile olamaz."

Bu açıklama Arrow'un dikkatini çekmişti ama o konuya daha sonra değineceğinden emindim.

"Peki şimdi neden ona hizmet etmiyorsunuz?"

"Çünkü bizim kızlardan birine âşık oldu, gözü ondan başkasını görmüyor."

"Carmen mi?"

"Evet, Carmen. Bizim gibi değil, o iyi bir kız."

"Sizin de kötü insanlar olduğunuzu düşünmüyorum," diye itiraz ettim.

Sözlerim Benigna'yı memnun etmişti. "Ne demek istediğimi biliyorsunuz," dedi. "Bizim gibi değil derken, öyle her şeye dayanamadığını söylemek istemiştim. Bu işi yapıyorsan dayanıklı olmak zorundasın, burnunu tıkayıp devam edeceksin. Burnunu tıkamadan olmaz. Buraya yanlışlıkla düştüğü kanısındayım, hatta bir şekilde Pablo'nun yüzünden diyebiliriz."

Son cümle en az benim kadar Arrow'un da ilgisini çekmişti. Benigna bu genç kızın şimdiye kadar yaşadıkları hakkında bildiği her şeyi bize anlatarak son cümlesiyle ne demek istediğini açıkladı. "Ütücüden asla ayrılmamalıydı. Bu hiçbir şeye yaramadı," diye sonlandırdı cümlelerini.

"Bir de ufak bir oğlu var, öyle mi?" diye sordum.

"Evet, şahane bir yaratık, on dört aylık sanırım. Onun için bu işi yapıyor. Bu bir hata, her ne kadar iş bulmak kolay olmasa da..."

Dürüstçe bir şey ekleyecektim ama o konuşmaya devam etti. "Ne demek istediğimi anlıyorsunuz zaten."

Evet, onu anlıyorduk.

"Genç Picasso'yla ütücü kızın arası nasıl?"

"Şimdi iyiler. Fakat karşılaşmaları tam bir felaketti. Bunu beklemiyordu, Pablo için gerçekten bir sürpriz oldu. Kızı kaybettiğini düşünüyordu, tesadüf bu ya, onu burada yeniden buldu ama bir fahişe olarak. Pablo çok maçodur, yaşına göre fazlasıyla bir erkek duruşuna sahiptir. Yani iyi bir çocuk olmasına rağmen sahiplenici, kıskanç ve başına buyruktur. Çevresindeki arkadaşları arasında onun gibi biri daha olsa inanın bana hiçbiriyle işi olmazdı. O, merkezde olmayı sever, başka bir deyişle, grubun lideri olmayı sever. Etrafında yeteneğine bayılan, maymun iştahlı çılgınlardan oluşan küçük bir çember var diyebilirim. O da bundan hoşlanıyor."

"Ondan pek hazzetmiyorsunuz sanırım."

"Hayır, aslında demek istediğim bu değildi. Çocuğu seviyorum. O, bu olanlardan sonra fazlasıyla korkmuş küçük bir çocuk, hepsi bu."

"Sizce kötü de olsa sırf bir şöhret kazanmak uğruna böylesine korkunç şeyler yapabilecek biri mi?" diye devam ettim sorularıma ama daha o an pişman olmuştum. Ancak iş işten geçmişti.

Benigna dik dik suratıma baktı, Arrow'un yüzündeki şaşkınlık ifadesini de görebiliyordum.

"Siz delirdiniz mi? Benim Pablo'm bir katil olacak! Katilinizi başka bir yerde arayın. Sorularınızla dikkatimi başka yönlere çekip bana bunu söyletmek için buraya hiç gelmemeliydiniz!" Benigna kendini savunmaya geçmişti, Arrow onu sakinleştirmeye çalıştı.

"Doktor Sherrinford, Pablo katil demek istemedi," dedi dedektif.

"Ama öyle söyledi ya da en azından lafı ona getirdi. Arkadaşınızı da o tarz sorularını da sevmedim."

"Affedin beni lütfen, benim bakış açımdan şüpheli bile gösterilemez," dedim. "Fakat gerçeklere ulaşmak için her türlü soruyu sormam gerek. Bay Arrow'un geldiğimizde de açıkladığı gibi katilin, suçu onun üzerine atıp polisin kafasını karıştırmaya çalıştığına inanıyoruz."

"Siz de öyle mi düşünüyorsunuz?" diye sordu Arrow'a.

"Evet, öyle düşünüyorum. Fakat bu olaya bir şekilde bulaştı ve ben de sebebini bilmek istiyorum." Bu sözlerinin ardından Arrow konuşmayı yeniden yönlendirmeye çalıştı. "Carmen ve delikanlıdan söz ediyorduk. Şu anda sevgililer, öyle değil mi?"

"Öyle görünüyor ama çok uzun süreceğini sanmam."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Size onun hakkında söylediklerimi hatırlayın, o bu duruma uzun süre dayanamaz," dedi Benigna. "Masum ve çekingen duruşu sayesinde kız bu işte başarılı. Kart zamparalar ona deli oluyorlar, bazıları yalnızca ona bakmak için para ödüyor, kimisi onu buradan götürmek istiyor ve o da yalnızca bu tiplere hizmet ediyor. Yine de bazıları sırf kızın masumiyetine zarar vermişlik olsun diye onunla sevişmek istiyor. Her türden insan var. Fakat genel olarak ona iyi davranıyorlar. Bu işi bırakmayacaktır, en azından kimseye muhtaç olmadan -hatta Pablo'ya bile- oğluna ve kendine bakabilecek kadar para biriktirene dek. İşte bu nedenle onların ilişkisi uzun sürmez."

"Eğer bir çare bulamazsak ilişkileri bambaşka şekilde de sonlanabilir, hanımefendi," dedi Arrow.

"Ne demek istiyorsunuz? Carmen'in hayatı tehlikede mi?"

"Sizin de öyle. Bence katil beşinizi de öldürmeden durmayacak. Henüz bilmediğim şeyse nedeni. Sizi görmeye gelmemin bir sebebi de buydu."

"Beni korkutuyorsunuz."

"Bunu yapmak istememiştim, size yardım etmek için buradayım. Müşterilerinizden bahsederken bir yandan da evi gezdirir misiniz bana? İsim vermenize gerek yok ama neye benzediklerini bilmem gerek."

"Onların hepsini Liceo'nun açılışında kapıda görebilirsiniz," dedi Benigna.

"Ondan haberim var," diye karşılık verdi Arrow.

Benigna bütün müşterileriyle igili detaylı bilgiler verirken, bize evin çeşitli kısımlarını gezdirdi. Sonra kızların işlerini icra ettikleri odalara geçtik. Benigna haklıydı, Christianne'ın kullandığı araç gereçler gerçekten korkunçtu. Yalnızca kafayı sıyırmış biri bu kadınla birlikte olmak için para öderdi.

"Herkesin kendine ait bir odası var, evin geri kalanı ise ortak kullanım alanı," dedi Benigna.

"Pablo'nun kaldığı odayı gösterir misiniz?"

"Yani önceden kaldığı odayı, şimdi bir arkadaşının evinde kalıyor. Eşyalarını topladı, hiçbir şeyi kalmadı burada... Duvarlar hariç."

Benigna'nın söyledikleri doğruydu. Delikanlı duvarları onlarca resimle kaplamıştı, çoğu da renkliydi.

"Size büyük bir ressam olduğunu söylemiştim," dedi Benigna gururla. "Daha sonra size benim odamı göstereceğim. Oranın dekorasyonunu da o yaptı, her ne kadar dekorasyon kelimesi onun hiç hoşuna gitmese de..."

Arrow gözlerini karakalem ve kömür kalemle yapılmış her

bir çizimin üzerinde dikkatlice gezdirdi. Birçoğu basit çizimlerden oluşuyordu ancak müthiş yetenek sahibi, ne yaptığını bilen birinin elinden çıkmışlardı. Gölgelerle vurgulanmışlardı ve özgürce, dağınık şekilde yaptığı biçimsel bozukluklarsa kompozisyonda harika bir bütünlük oluşturuyordu. Bazı pozlar anatomik olarak imkânsız oldukları için zorlama dursa da harika bir uyum içindeydiler. Rahatsız edici bir uyum, diye düşündü Arrow.

Genç ressamın duvara yaptığı resimlerin temasını genelev oluşturuyordu. Kompozisyonlardan biri Arrow'un dikkatini çekmişti; resimde beşi kadın, ikisi erkek yedi tane figür bulunuyordu. İçlerinden biri üzerinde bir içki şişesiyle bir tabak dolusu meyve bulunan bir masanın önünde oturuyordu ve denizci kıyafeti giymişti. Sağ tarafında üç, sol tarafındaysa iki çıplak kadın figürü resmedilmişti. Kadınların beşi de tüm seksapellikleriyle nefes alıp veriyorlardı. Soldaki erkek figürü ise en gizemli olanıydı; sağ elinde bir kafatası vardı, sol eliyle de bir perdeyi tutuyordu. Sanki onu açar gibi duruyordu, odaya henüz girmiş gibiydi.

"Onlar biziz, beşimiz," dedi Benigna.

Duvar boyunca aynı tema devam ediyordu ancak diğer çizimlerde adamlar yoktu. Yalnızca beş çıplak kadınla kompozisyonun alt ve orta kısmındaki detaylar aynı kalmıştı. Masanın bir köşesi, diğer kadınların etrafında toplandığı, kollarını başının arkasına doğru kaldırmış ve resmin ön kısmında bulunan bir kadının direkt cinsel organına denk geliyordu. Sağdan birincisi fiziksel açıdan imkânsız bir pozisyonda oturuyordu; yüzü görünecek şekilde önü dönük duruyor ancak gövde kısmında sırtı görünüyordu. Kadının olağanüstü derecede cesur bakışları vardı.

"O Christianne. Picasso onu aynen çizdi."

"Ne demek istiyorsunuz?" diye sordu Arrow.

"Şey, ben ondan pek anlamam ama Christianne'ın nasıl olduğunu bilirim. Cinsel organını tabloda göremiyorsunuz ama en şehvet dolu görüntüye de o sahip."

"Aslında hiçbirinin cinsel organı görünmüyor, ortadaki ve soldan ikinci figür hariç," dedi Arrow.

"O benim," diye açıkladı Benigna. "Beşimiz de bir perdeye sarınmışız. Carmen ortadaki ve ikimiz de önümüz dönük şekilde ayakta duruyoruz, kollarımız da havada, göğüslerimizi ve cinsel organımızı sere serpe gösteriyoruz. Yanı dönük olan ve kolunu havaya kaldırarak perdeyi tutan Marta. Esmer'in de fark ettiyseniz ayakları yere değmiyor, sanki uçuyor gibi. Christianne'ın duruşu yanlış çizilmiş gibi duruyor, imkânsız bir pozisyon, sizce de öyle değil mi? Fakat bence Pablo onu bilerek öyle çizdi. Müşterilerden hiçbiri Christianne'ın cinsel organını görmedi. Daha önce de söylediğim gibi farklı bir çalışma tarzı var."

Arrow karşılık vermedi. Takip eden on dakika boyunca odada yalnızca o ve tablolar varmış gibi davrandı. Sanki hepsini hafızasına kazımaya çalışırcasına her bir çizgiyi inceleyerek bir figürden diğerine, bir resimden öbürüne geçti. O anda Steven Arrow için ne benim ne de Benigna'nın varlığının bir önemi vardı.

"Ne yapıyor?" diye sordu Benigna.

"Gözlemliyor," dedim.

"Denizci kim?" diye sordu Arrow nihayetinde.

"Ne denizcisi?"

"Bu," dedi resimlerden birinin ortasındaki figürü göstererek.

"Bilmiyorum, bizim denizci müşterimiz olmaz."

"Ya doktor?"

"Kafataslı figürden mi bahsediyorsunuz? Doktor olduğunu nereden bildiniz?"

Arrow genç ressamla o adam hakkında yaptığı konuşmayı anlattı.

"Bir süredir buraya gelmiyor," dedi Benigna bunun üzerine. "Çok tuhaf bir müşteriydi. Kızlarımın hiçbirine dokunmuyordu, yalnızca onlara çeşitli şekillerde durmalarını söylüyor, hakaret ediyor ve onları izliyordu. Ama iyi para veriyordu."

"Bir daha buraya uğramadı mı?"

"Aynen öyle."

Benigna bize odasını gösterdi. Onun deyimiyle Pablo buranın da duvarlarını dekore etmişti. Burada konular biraz daha çeşitliydi; Barselona manzaraları, evlerin çatıları, kiliselerin kubbeleri, sokaklardan sahnelerle Benigna'nın portreleri ve kadının genelevde işini yaparken tasvir edildiği cüretkâr sahneler iç içe geçmişti. Pablo da resimdeki karakterlerden biriydi. Daha önceki odalarda bulunan resimlerden farklı olarak bir hareket, bir dalgalanma, bir neşe vardı bunlarda.

"Her ne kadar biraz arsız ve küstah olsa da size büyük bir sanatçı olduğunu söylemiştim," dedi Benigna.

Ben ağzımı açıp da tek kelime etmedim fakat o zevkli sahnelerdeki karakterlerden biri olmayı çok isteyeceğimi itiraf etmem gerekiyordu. Sanırım Arrow aklımdan geçenleri anlamış olacaktı ki araya girdi.

"Carmen nerede yaşıyor? Onu bir ziyaret etmek isterdim," dedi odadan çıkarken.

Benigna bize adresi verdi.

"Dikkatli olun ve yalnızca gerçekten güvendiğiniz müşterilere kapınızı açın," dedi Arrow son olarak.

"O canavarın hepimizi öldürmek istediğine inanıyorsunuz, öyle değil mi?"

"Size bir koruma ayarlayacağım. Katil yakalanana dek kapınızda bir polis bekleyecek."

"Beni korkutuyorsunuz."

"Hayır," dedi Arrow. "Beni dinlerseniz korkulacak bir şey olmaz. Sizin yerinizde olsam yalnızca yakın arkadaşınız valiyle görüşürdüm."

"Nasıl bildiniz?"

"Kolay oldu... Ama merak etmeyin, sırrınız benimle güvende ve tabii ki arkadaşımla da. Öyle değil mi, Sherrinford?"

"Elbette, elbette," dedim en az Benigna kadar şaşkın bir halde. O kadar önemli bir beyefendinin ismini ve o iyi kalpli kadınla olan ilişkisini nasıl anladığını Arrow'a sormak için ileride zamanım olacaktı.

48
Carmen

Arrow'un düşünceli hali ütücü kızın evine giden yol boyunca değişmedi. O tuhaf çalışan beyninde bu zamana kadar elde ettiğimiz bilgileri harmanladığından hiç şüphe yoktu. Sağlam ve erdemli duruşu hep beni etkilemişti. Ancak bu yol boyunca o parlak siyah gözlerinde ve düşünceli, dalgın halinde bir huzursuzluk gözlemliyordum.

"Bakışlarınız kederli görünüyor, sevgili arkadaşım. Merak etmeyin her zaman olduğu gibi isim bile koyamadığım bu çılgınlığa bir son vereceksiniz," dedim onu canlandırmaya çalışarak.

"Sizin en sevdiğim yanınız da bu, Sherrinford."

"Nasıl yani?"

"Neden iyi anlaşıyoruz biliyor musunuz? Neden arkadaşız biz?"

Cevap vermedim. Neden onun arkadaşı olduğum, benim açımdan gayet netti.

"Genel kanının aksine arkadaşlık, birbirinin birebir aynısı iki canlı arasında olabilen bir şey değildir. İkimiz de farklı özelliklere, farklı becerilere ve farklı mizaçlara sahibiz. İşin sırrı da burada."

"Bence bu bir paradoks," dedim. "Birbirinden farklı iki karakter sonunda çatışırlar."

"Hayır, Sherrinford, karakter değil, hayat anlayışı ve ilişkilerdir çatışan. Biz yüzde ellilik bir uyum içindeyiz. Bu yüzde ellilik kısmı aşağılık herifin tekinde kullanmaya kalksan eninde sonunda bir risk doğar. İyilik yaptığınız insanlara çok dikkat edin bunu hak etmeyenler var, üstüne üstlük onlara yardım ettiğiniz için suçlu siz olursunuz."

"Sizi tanıdığım kadarıyla açık sözlü, kararlı ve inatçı birisiniz. Sizde keşfettiklerim, işimiz konusundaki olağanüstü yetenekleriniz değil, bu üç şeydir."

"Siz de geleceğe ve insanlığın erdemine dair büyük bir inancı olan hayat dolu birisiniz," dedi Arrow. "Kendi mesleğinizde parlak bir geleceğiniz olabilirdi fakat ikimiz de yüreğimize göre hareket ediyor, ona göre yaşıyoruz."

"Kendimizi bir kenara bırakıp elde ettiğimiz son bilgileri değerlendirmeye ne dersiniz?" diye sordum. "Benigna'nın âşığının vali olduğunu nasıl anladınız? Lütfen kadının üstündeki kıyafetlerden bunu çıkarttığınızı söylemeyin bana ya da odada unutulmuş bir eşya veya başka bir şeyden... Ben hiçbir şey görmedim."

"Duvardan."

"Duvardan mı?"

"Pablo onu duvara çizmişti, bu kadar basit."

"Tanrım, Arrow! Bazen gözümün önündeki en basit şeyi bile fark edemeyebiliyorum... Duvardan demek!"

"*La Vanguardia*'nın yayımlayıp da Fonte'yi fena halde rahatsız ettiği haberi hatırlıyor musunuz?"

"Elbette ama bunun valiyle ne ilgisi var?"

"Hiçbir ilgisi yok," dedi Arrow. "Yalnızca gazeteyi karıştırırken bir açılışla ilgili haber okumuştum. Hemen yanına da bir resim iliştirilmişti, resmin altında da açılışa katılan önemli isimler sıralanmıştı. Yanlış hatırlamıyorsam soldan üçüncüsü valiydi."

"Sizi alt etmek mümkün değil."

"Dahası da vardı. Yarın ziyaret edeceğimiz Richard Sitwell de aralarındaydı."

Olayı anlamıştım ama Arrow'la konuşmam gereken başka bir şey vardı.

"Fonte neden bize 1890'daki cinayetlerden bahsetmedi?" diye sordum. "Bizim vaka konusunda önemli bir yere sahip olduklarını düşünmüyor musunuz?"

"Aynen öyle düşünüyorum, Sherrinford. Kesinlikle bilerek gizledi ve bizim de bunun nedenini öğrenmemiz gerek. O vakada katilimiz daha fazla cinayet işlememiş. Fakat işini bitirmemiş."

"Bundan emin misiniz?"

"Daha çok ikna oldum diyelim. Ayrıca bunun da sebebini öğrenmemiz gerekiyor."

"Peki, Benigna hakkında ne düşünüyorsunuz? Hayranlık uyandıran bir kadın, sizce de öyle değil mi?"

"Kesinlikle, Sherrinford. Aslında öyle olmayanına siz rastladınız mı hiç? Doyle ile birlikte beni kadınlardan nefret eden biri olarak gösterdiniz, üstelik kadınlara çok değer verdiğimi biliyorsunuz."

"Bu konuda beni affetmelisiniz. Edebiyat işte. Doyle bunun satışları daha çok arttıracağını düşündü hep."

"Satışları artırmak! Bu adamın satışlara olan takıntısı da ne böyle?" dedi Arrow bıkkınlıkla.

"Öte yandan, eğer beni ilgilendirmeyen konulara burnumu sokuyorsam affedin beni," dedim. "Beraber yaşadığımız zaman boyunca sizin hiç bir..." Arkadaşımı rahatsız etmeyecek uygun bir kelime arıyordum ama sözlerimi o tamamladı.

"Bir aşk ilişkisi mi? Benim ideal kadınım artık bu dünyada değil."

O cümleyi içinden bir şeyler koparcasına söylemişti ve her zamanki dingin ifadesini bir anlığına yok eden, sır gibi sakladığı bir acı gördüm yüzünde.

"Özür dilerim," dedim.

"Özür dilenecek bir şey yok, Sherrinford." Sanki kendi kendine tekrar edercesine kısık sesle yineledi sözlerini. "Özür dilenecek bir şey yok."

Arrow daha fazla bir şey söylemedi ve yan yana yürümeye devam ettik. Sonra aniden, "O zavallı üç kadını kurtarmak için elimizden gelen her şeyi yapmalıyız," dedi. "Elimizden gelen her şeyi. Bunu ona borçluyum."

Kime borçluydu? Sormadım. Arrow ona sorular sormamdan ve araştırmalarımız konusunda onu şevklendirmemden hoşlandığını söylerdi. Fakat bazen bazı cevaplar sorulmaya gerek olmadan kendiliğinden gelirdi. Ve şu anda da Arrow'un yüzü sorulmadan cevabı veren taraf olmuştu.

Benigna'nın bize verdiği adrese geldik. Tekinsiz ve paslı korkuluklara tutunarak, basamakları kırık, dar ve bakımsız bir merdivenden üçüncü kata çıktık. Arrow kapıyı çalınca karşımıza kırılgan ve hassas bir güzelliğe sahip ince, uzun bir kız çıktı. Hastalıklı denecek kadar beyaz bir tene ve yorgun ama güçlü bakışlara sahip kapkara gözleriyle uzun bir yüze sahipti. Saçlarını topuz yapmıştı, üzerindeki kıyafetler de bir hayli mütevaziydı.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye sordu genç kadın.

Arrow hemen cevap vermedi. Onda daha önce hiç görmediğim bir şey görmüştüm. Bu hiç tanımadığımız kıza karşı bir şeyler hissetmişti ve bu beni çok şaşırtmıştı. Onda ne görmüştü? İlk defa onu bu kadar aklı karışmış ve afallamış bir halde görüyordum. Bir anlığına bile olsa arkadaşımın zihnindeki bir boşluk tarafından uyarıldığını anlamıştım. Kadın, Arrow'u etkilemiş, adeta gözlerini kamaştırmıştı.

Arkadaşımın sessizliği karşısında kendimizi tanıtıp ziyaret sebebimizi açıklama görevi bana düşmüştü.

"İçeri geçin lütfen," dedi Carmen. "Dağınıklığın kusuruna bakmayın, ziyaretçi beklemiyordum da."

Sözlerinin aksine yaşadığı bu kutu gibi evde hiçbir yer dağınık değildi. Evet, küçücük bir mutfak, bir yatak ve hem kıyafet hem mutfak dolabı olarak kullandığı eski bir mobilyanın bulunduğu ufacık bir odaydı burası. Otuz metre kareyi geçmeyen bu odanın meydana bakan bir balkonu vardı ve odanın ortasında da bir beşik duruyordu.

"Bu benim küçüğüm. Şu anda uyuyor. Alçak sesle konuşursak bizi rahatsız etmeyecektir."

Gösterişsiz, ahşap beşiğin yanına gelen Arrow, "Çok güzel bir çocuk," dedi.

"Evet, öyledir ve çok da usludur," diye karşılık verdi Carmen, sesindeki aşk bizi etkilemişti.

"Kaç yaşında?" diye sordum cevabı bilmeme rağmen.

"On dört aylık. Hayatımın tuzu biberi, başıma gelen en güzel şey."

"Bir çocuğu tek başına büyütmek kolay olmamalı."

"Hayır, kolay değil. Ne iş yaptığımı biliyorsunuz. Birkaç

yılım daha kaldı, sonra annesinin ne olduğundan asla haberi olmayacak."

"Hayır, bilecektir. Onu seven harika bir kadın olarak."

"Teşekkürler," dedi genç kadın. "Fakat beni tanımıyorsunuz."

"Doğru ama karşımda iyi bir anne görüyorum," diye karşılık verdi Arrow.

"Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye sordu Carmen. "Bu olayla Pablo'nun bir ilgisi olduğunu düşünmüyorsunuz, değil mi? O lanet olası başkomiser yüzünden hapiste üç gün geçirdi, üstelik onu sorgulamadılar bile."

"Suçlu olduğunu düşünmüyorum," dedi Arrow. "Yalnızca başınıza tuhaf şeyler gelip gelmediğini öğrenmek istiyorum."

"Evet ama olanları zaten siz biliyorsunuz. Pablo gibi ben de katili gördüm."

"Evet, denizci," dedi Arrow. "Onu tekrar gördünüz mü?"

"Hayır. Peki siz onu bulmaya çalıştınız mı?"

"Evet, fakat öyle bir denizci yok."

"Yalan söylediğimi mi düşünüyorsunuz?"

"Öyle söylemedim," dedi Arrow. "Demek istediğim onun bir denizci olmadığı. Pablo gibi ben de limanda onu soruşturdum ve son aylarda *Patna* isminde bir geminin demir atmadığını öğrendim. Katilimiz tanınmamak için kostüm giyiyor."

"Onu tekrar görmedim," diye karşılık verdi Carmen. "Ancak camda onu gördüğüm o günden beri varlığını hissedebiliyorum."

"Bir çocukla işiniz ne?"

Soru Carmen'i şaşırttı.

"Yani genç ressamı kastediyorum."

"O bir çocuk değil. Bir dâhi. Bir saniye bekleyin."

Carmen evindeki tek eşyaya yaklaştı ve çekmeceden bir dosya çıkardı. "Burada bazı resimleri var. Kendiniz bakın."

Arrow, içinde epeyce resim ve çizim bulunan dosyayı açtı. Yanında sessizce duran Carmen'in bakışları altında, resimlerin her birini teker teker inceledi. Temaları farklılık gösteren muhteşem, pürüzsüz, hareketli ve canlı resimlerle çizimlerden oluşuyorlardı. Bazıları genelevdeki kızlara aitti. Sonlara doğru olanlar ise Carmen'e ayrılan çizimlerdi. Genç kadın, Arrow onun çıplak resimlerini görünce kızardı. Pablo ayrıca karakalem ve kömür kalemle güzel ve dâhiyane çizgiler kullanarak Carmen'in birkaç resmini daha yapmıştı.

"Onun yanındayken başka bir dünyada yaşıyormuş gibi hissediyorum kendimi. Onu terk etmeye çalıştım ama başaramadım. Beni yeniden buldu, şimdi de onu bırakamıyorum," dedi Carmen. "O aramaz, bulur. Ve neden biliyor musunuz? Gözleri birer dedektif gibidir. Bu dünyadan değiller! Bir gün hiç kimsenin görmediği şekilde görecek etrafındakileri ve büyük bir ressam olacak."

"İçinde sizin ve iş arkadaşlarınızın resimlerinin bulunduğu bir defterini kaybetmiş. Eğer katili durdurmayı başaramazsak bir cinayet daha işleyeceğinden korkuyorum."

"Sorunuzun cevabı burada. Biri daha onun bir dâhi olacağını biliyor ve buna izin vermek istemiyor. En iyisi onu bir katile dönüştürmek, bu sayede amacına ulaşmasını engellemek diye düşünüyor."

"Pablo'ya çok güveniyorsunuz."

"Ben ne olduğumu biliyorum; bir fahişeyim. Âşık bir

fahişe. Cahil ve hiçbir şey bilmeyen bir fahişe. Ancak evet, ona çok güveniyorum."

"Siz bir fahişe değilsiniz."

"Neden? Siz yaptığınız işsinizdir, ben de bir fahişeyim."

Arrow yeniden itiraz etmek istemedi, bunun yerine kısaca, "Yemek yediniz mi?" diye sordu.

"Hayır."

"Size yemek ısmarlamama izin verin. Sherrinford çocukla birlikte kalır," dedi ve cevap vermemizi beklemeden, "Sorun olmaz değil mi Sherrinford?" diye sordu.

"Oğluma yemeğini yedirmiştim, şimdi de uyuduğuna göre davetinizi kabul edebilirim ama çok zamanım yok, işe gitmem gerek," dedi Carmen.

"Sorunuza da daha sonra cevap vereceğim," dedi Arrow ayağa kalkarken.

"Ağlarsa ne yapayım?" diye sordum kafam karışık bir şekilde. Daha önce kimse bana böyle bir durumda ne yapmam gerektiğini söylememişti.

"Kucağınıza alın, kucaklanmayı çok sever," dedi ütücü kız.

Orada olanları uzun zaman sonra bir kış gecesi şöminenin yanı başında otururken anlattı üstadım.

Carmen onu Real Meydanı ile Avinyó Caddesi arasında kalan Leona Sokağı'ndaki içerisi müşteri dolu bir tavernaya götürmüştü. Yemeklerin fiyatı makuldü, özellikle de *el tall de bacallà*'nın* ayrıca Romea'nın oyuncuları her gün bura-

* Katalan mutfağına özgü morina balığından yapılan bir tür yemek. (Çev. N.)

ya gelirlerdi. Dipte bir yerde bir masa buldular. Etrafları şarap fıçılarıyla doluydu ama mekândaki tek boş masa oydu çünkü hepsi müdavimler tarafından işgal edilmişti. Üzerinde eski püskü bir takım elbise, kafasında da lime lime olmuş bir şapka olan kederli bir şarkıcı heyecansız ve ümitsiz bir edayla kontrbas çalıyordu.

"Neden bize yardım etmek istiyorsunuz? Sizin gibi kültürlü biri bu yabani şehirde ne arıyor?" diye sordu Carmen.

"Burayı pek sevmiyorsunuz anlaşılan."

"Burası benim şehrim değil. Burjuvaların merhametine muhtaç kalan o yüzlerce zavallı insan gibi burada acı çekiyorum. Bu şehirde vahşet var. Herkesin elinde bir silah ya bomba atıyorlar ya ateş ediyorlar."

"Hiç de değil, bizim eski Londra ile aralarında çok bir fark yok," dedi Arrow. "Hepimiz o acıları çektik. Siz biraz arkadan geliyorsunuz hepsi bu. Beni bir canavarı avlamam için çağırdılar, o yüzden geldim. Bana biraz kendinizi anlatın? Buralı değilseniz neden evinize dönmüyorsunuz?"

"Evim nerede ki? Ailem iş bulmak için buraya geldi. Keşke size doğduğum kasabayı gösterebilseydim; çok güzel bir yer değil, hep çok küçük olduğunu düşünmüştüm. Artık o kadar emin değilim. Buraya geldiğimizde önümüze bir sürü imkân sunulacağını sanmıştım. Bilirsiniz, büyük şehir ve bütün bunlar. Şimdi ne hale düştüğümü görebiliyorsunuz."

"Siz iyi bir kadınsınız, bunu biliyorum. Oğlunuzla birlikte kasabanıza dönmelisiniz."

"Sizin çocuklarınız var mı?"

"Hayır."

"Çocuklar çok büyük bir nimet, en azından babam hep öyle

derdi ve ne var biliyor musunuz? Yavruma baktıkça bunun doğru olduğunu görebiliyorum. Yeterli miktarda parayı kenara koyduğumda geri dönebilirim. Bütün bu boktan şeylerden uzaklaşmak ve oğlumu kurtarmak istiyorum."

"Bana babanızı anlatır mısınız?"

"Onu anlatarak vaktinizi almayayım. Böylesi daha iyi. Neden evlenmediniz?"

"Evli olmadığımı nereden bildiniz?"

"Oğluma bakışınızdan. Sizin gibi biri eğer evliyse, çocuk sahibi olurdu. Ona ne oldu?"

"Öldü. Öldürdüler. Ama bundan konuşmamayı tercih ederim."

"Affedersiniz."

"Affedilecek bir şey yok."

"Kaç yaşındasınız?" diye sordu bu kez Carmen.

"Kırk yaşıma girmek üzereyim; iyi bir kadın aramak için fazlasıyla yaşlıyım." Arrow sustu çünkü ağzından çıkmak üzere olan kelimeler ona neredeyse ihanet edecekti. Sohbeti burada kesmenin daha iyi olacağı kanaatine vardı. "Tüm hayatımı canavarları avlayarak geçirdim, kimi zaman emekli olmayı çok istedim. Fakat hep daha fazlası oldu, öte yandan ben bu iş için doğmuşum, yapmasam yazık olurdu. Ama yorulduğumu itiraf etmeliyim."

"Size yardım etmem için gelmediniz bana, öyle değil mi? Size bir faydam dokunacağını sanmıyorum."

"Sizi tanımak istemiştim."

"Neden?"

"Bilmiyorum," diye yalan söyledi Arrow. Onu görmeden önce sebebini bilmiyordu, evet, ama şüpheleri artık yok olmuştu.

Siparişleri masaya geldi ve Carmen hemen tabağına daldı.

"İtiraf ediyorum, çok acıktım. Bir gün şişko ve iriyarı biri olacağım, sonra da günde üç öğün yemek yiyeceğim," dedi genç kadın memnuniyetle yemeğine saldırırken. "Biliyor musunuz? Size... size güveniyorum," diye de ekledi tüm içtenliğiyle. Utangaçlığını üzerinden atmıştı.

Arrow karşılık vermedi ama kızın bu sözü onu mahçup etmişti.

"Hepimizi öldürecekler, öyle değil mi?"

Arrow yine cevap vermedi fakat surat ifadesi bunu engellemek için orada olduğunu ima ediyordu.

"Neden bana yardım etmek istiyorsunuz?" diye tekrarlardı genç kadın. "Benim için değil aslında, öyle değil mi? Kendiniz için yapıyorsunuz... Onun başına gelenler yüzünden."

Carmen yanılıyordu. Artık Arrow için bu olay yalnızca bir vakayı çözmekten çıkmıştı. Onu kurtarmak, korumak arzusundaydı. Artık bunu Carmen için istiyordu.

"Bir süre çalışmamanızı tercih ederdim."

"Çalışmayayım da ne yapayım? Açlıktan mı ölelim? Çalışmak zorundayım."

"Bana yalnızca üç gün verin. Evde oğlunuzun yanında kalın ve hiç kimseye kapıyı açmayın, sevgiliniz hariç tabii ki."

"O benim sevgilim değil. Ayrıca bu ilişkinin bir geleceği olmadığını siz de bal gibi biliyorsunuz."

"Neyse, şimdi bu önemli değil. Demek istediğim..."

"Ne demek istediğinizi biliyorum."

Arrow onu dinlemiyordu, cüzdanından biraz para çıkarıp kıza uzattı.

"Alın, sizin ve oğlunuz için. Katili yakalayıncaya kadar yeterli olacağını zannediyorum."

Carmen parayı almayı reddetti ama Arrow ısrar etti.

"Hayır dedim," diye belirtti Carmen. "Kenarımda birikmiş param var."

"Öyleyse sözümü dinleyin, lütfen."

Carmen yeni tanıştığı bu adamın davranışlarından gerçekten etkilenmişti, hatta hayatından çıkmasını bile istemiyordu. Fakat artık geç, diye düşündü. Çok geç.

Arrow'un bileğini tuttu ve, "Eğer bana bir şey olursa oğlum size emanet," dedi.

"Size bir şey olmayacak. Sizi koruyacağım, söz veriyorum."

"Onu güvendiğiniz birine verin. Başka bir hayatı olsun. Bunun için bana söz verir misiniz?" Carmen, dedektife kulak asmadan ısrar etmeye devam ediyordu.

"Söz veriyorum ona hiçbir şey olmayacak."

"Tutamayacağınız sözler vermeyin. Yoksa kendinizi suçlu hissederseniz, hem bana kalırsa zaten yeterince suçluluk duygusu besliyorsunuz."

"Çok zekisiniz."

"Ve çok da aptalım," dedi Carmen.

Arrow ona eve kadar eşlik etti. Yol boyunca Carmen çocukluğundan bahsetti, düş kırıklıklarından, arzularından ve vazgeçmek zorunda kaldığı hayallerinden... Kadının narin bedenindeki, hareketlerindeki ve gülüşündeki yaşama gücü Arrow'u heyecanlandırmıştı. Yol, arkadaşıma kısacık gelmişti.

"Geldik," dedi Carmen.

"Evet, geldik."

Birbirlerinin gözlerinin içine dikkatle baktıkları, kısa bir sessizlik oldu.

"Yukarı çıkmak ister miydiniz?" diye sordu Carmen. "Memnun olurum..."

"Hayır, sanırım çıkmasam daha iyi olur."

Hayal kırıklığı Carmen'in yüzünden belli oluyordu.

"Sizinle yatmak istediğimi mi düşünüyorsunuz? Bu mu geçti aklınızdan?"

"Hayır, öyle düşünmüyorum."

Carmen hüsranla kapıya doğru döndü. O anda Arrow, başı önde nazikçe kızın kolunu yakaladı. Genç kadın ona döndü. Arrow kafasını kaldırıp kızın gözlerinin içine baktı, ardından ellerini hafifçe saçlarında, yanaklarında gezdirdi. Karşısındaki kadının en ince ayrıntısını bile parmaklarında saklamak istercesine yüzünün her bir noktasına tatlı tatlı dokundu. Yaklaştı ve onu öptü. Carmen kollarını ona dolayıp, dudaklarına iyice yapıştı. Uzun, ağır ve hararetli bir öpücüktü. Sonra bir süre gözleri yarı kapalı, alın alma öylece durdular. Genç kadın dedektifin heyecanlı kalp atışlarını duyabiliyordu. Kendini geri çeken Arrow oldu.

"Arkadaşınıza onu beklediğinizi söylerim," dedi Carmen.

49
Sarhoş

Yaşlı adam sokağın ortasında bir o yana bir bu yana yalpalayarak ilerlerken bir yandan da nara atıp, şarkı söylüyordu. Devriye gezen iki polis, o daha köşeyi dönmeden sesini duymuşlardı. Adam, fırtınada alabora olmak üzere olan bir gemi gibiydi.

"Lanet olası sarhoş moruk! Tüm mahalleyi ayağa kaldıracak!" dedi polislerden biri.

Ona doğru yaklaştılar. Devriyelerine henüz başlamışlardı ve daha önlerinde hayat kadınlarını öldüren o sefil katilin izini sürecekleri uzun bir gece vardı. Emirler açıktı; şüpheli herkesi gözaltına alacaklar, o saatte kadınların yalnız dolaşmalarına engel olacaklar ve kuşkulu bir durumla karşılaştıklarında diğer devriyeleri uyarmak için düdüklerini çalacaklardı. O gece baş gösterebilecek çeşitli olaylara karşı düdüklerini farklı farklı öttürecekleri konusunda anlaşmışlardı. Bir sarhoşlarla uğraşmaları eksikti!

"Hey, ihtiyar! Evine git, saat geç oldu! Uyku vakti geldi!"

"Ben ihtiyar değilim, sarhoş da değilim. Yalnızca biraz neşeliyim," dedi adam zar zor anlaşılır bir şekilde.

Suratı şaka gibiydi; tıraş olmadığı yüzü boyalı ve kirliydi,

bakışları ise donuktu. Alkolün etkisiyle bir kukla gibi hareket ediyor olsa da sarhoş adamın uzun boylu ve iriyarı biri olduğu anlaşılıyordu.

"Nerede yaşıyorsunuz?" diye sordu öteki polis.

"Tabii, oldu hemen! Niye söyleyecekmişim sana? Seni tanımıyorum bile!"

"Ben polisim."

"Ben de Antonio Canovas'tım, vurulmadan önce. Aşağılık kaltak!" dedi sarhoş adam ve sözcükler ağzından çarpık çurpuk dökülürken kafayı yemiş gibi gülmeye başladı.

"Haydi, yolunuza devam edin; çok işimiz var."

"Elindeki o fener ve düdükle ne yapıyorsun?" diye sordu adam polise. "Gezintiye mi çıktın?"

"İhtiyar komik olmaya çalışıyor," dedi diğer polis, meslektaşına.

"Benim adım Jül Sezar ve ben bir kayıkçıyım. Fakat önceden Rusya İmparatoru'ydum." Yaşlı adam kahkaya boğuldu.

"Romalı," dedi polislerden biri.

"Romalı sensin, ben Rusya imparatoruydum," dedi sarhoş ve tekrar gülmeye başladı. "Elimdekinin hepsini harcadım... maaşım... altı peseta... Patronum olacak o alçak herif bana daha fazla vermeyeceğini söylüyor... Ben sarhoşun tekiymişim... Parayı karım gelip alıncaya dek saklayacakmış... Onlar alçaklar! Ben bir sarhoşum!"

"Hay ben böyle işin! Herif yapıştı kaldı. Şundan bir an önce kurtulmamız lazım," dedi polis.

"Sessiz olun!" Sarhoş adam bir eliyle yukarıyı işaret ediyordu. "Dinleyin!"

İki polis birden kafaları karışmış bir şekilde ihtiyarın gös-

terdiği yere baktı. O sırada sarhoş adam eğildi ve şov yaparcasına tüyler ürpetici bir çığlık attı. "Danimarka çürük kokuyor!" Sonra yine insanı hayrete düşüren tiz bir sesle yeniden kahkahalara boğuldu.

"Adi herif!"

"Sizi korkuttum, değil mi? Sizi korkuttum!"

"Çürük kokan asıl senin nefesin."

"Nefesim cehennemden geliyor..." dedi sarhoş ihtiyar. "Uuuuh! Uuuuh! Ne? Onu yakaladınız mı? Fahişelerin etlerinden *butifarra** yapan o adamı yakaladınız mı?"

Polisler huzursuz olmuş ve şaşırmışlardı. "O olayla ilgili ne biliyorsun sen?" diye sordu biri.

"Bütün dünya olanları biliyor! Polise varana kadar... Onlar işe yaramazlar." Sarhoş yeniden gülmeye başlamıştı.

Polislerden birinin artık sabrı taşmak üzereydi.

"Haydi, uzaklaş buradan. Sessizce, komşuları rahatsız etmeden evine git."

"Sanırım kusacağım," diyen sarhoş ona uzaklaşmasını söyleyen polisin üzerine yığılıp ona sarıldı. Polis ondan kurtulmaya çalıştı ama sarhoş adam kafasını polisin omzuna dayamış kusarken onu sıkıca tutuyordu.

Arkadaşının da yardımıyla adamı üstünden atmayı başaran polis, "Git başka yere kus!" dedi sonunda. "Git buradan yoksa seni emniyete götürürüz!"

Sarhoş adam yanlarından ayrılırken ikisinin de anlamadığı şeyler mırıldanıyor, kusmamaya çalışıyormuş gibi ellerini ağzına tutuyordu.

---

* Katalan sosisi. (Çev. N.)

Polisler devriyelerine devam ettiler. Biri bir sigara yakmaktan bahsetti, öbürü de onayladı.

"Manyağın her türlüsünden bulmak mümkün! Kızları öldüren o aşağılık herif bize yetmezmiş gibi!" diye isyan etti sonunda polis memuru.

Diğeri de onunla aynı fikirdeydi: "Sırf görev yerinden ayrılmayalım diye emniyete götürmedim o herifi!"

"Merak etme, bu gece karısı onun başının etini yer zaten. Ateşin var mı?"

Polis ceplerini karıştırmaya başladı, gitgide yüzündeki ifade huzursuz bir hal alıyordu. Ceplerini tekrar tekrar karıştırdı.

"Bir şey mi oldu?" diye sordu arkadaşı.

"Lanet olası herif!"

"Ne oldu?"

"Orospu çocuğu düdüğümü çalmış!"

50
Fransız

Christianne üçüncü kanyağını içiyordu ama hâlâ öfkesi dinmemişti. Her zamanki saatinde geneleve gitmişti fakat Benigna o gece çalışmayacaklarını, tatil ilan ettiğini söylemişti.

"Fahişelerin tatili olmaz," demişti Fransız, durumdan oldukça rahatsız olmuş bir halde.

Benigna tartışmak istemiyordu. Kararını vermişti, Marta ve Esmer'in ölümünden sonra bir de dedektif ziyaret edince çalışma hevesi kalmamıştı içinde.

"İstersen burada uyuyabilirsin, sokaklarda tek başına dolaşman iyi değil," dedi Benigna.

"Uyumaya değil, çalışmaya geldim."

Christianne sinirle dışarı çıkmıştı. Bir gece kaybetmeye hiç niyeti yoktu ama dayak yemek için para verecek bir ihtiyar bulmak için henüz erkendi. Tres Llits Sokağı'ndaki Romea'nın oyuncularının da uğradığı ve uygun yemeklerin bulunduğu, özellikle de *tall de bacallà*'ları ile ünlü Rotxotxo Tavernası'na doğru yola koyuldu. Öncesinde sinirlerini yatıştırmak için bir iki kadeh bir şey içecekti. Yol üzerinde Carmen'i yanında fena sayılmayan bir tiple La Leona Tavernası'ndan çıkarken gör-

müştü. "Bayan sütten çıkma ak kaşık çoktan bir müşteri bulmuş bile, üstelik onu yemeğe çıkarmış," diye düşündü onlar Avinyó Caddesi'nin köşesini dönerlerken.

Tavernaya girdi ve arka tarafta şarap fıçılarıyla çevrili bir masaya oturdu. Yanında birkaç kurabiye ile birlikte ilk kanyağını sipariş etti.

"*Cinc de la forta*," dedi garsona.

O saatte çok müşteri yoktu. Bir masada oturan dört sarhoş, parası yalnızca küçük bir kadeh ucuz şaraba yetecek ihtiyar bir dilenci ve Christianne'ın ne iş yaptığını anladıklarında ona doğru ilerlemeye başlayan iki genç vardı. Fransız kadın geldikleri gibi onları geri postaladı. Hayatında kimse yoktu. Babasının ona bulduğu kocası olacak o hastalık hastası iğrenç moruk ona yetmiş de artmıştı bile. Şimdi ipler onun elindeydi ve bir daha kimseyi hayatına sokmayı düşünmüyordu.

Mekân dolmaya başlamıştı ama gelenlerden hiçbiri onun müşteri profiline uymuyordu. Gece yeni başlamıştı ama yine de dayak yemek için ona parasını dökecek bir sapık bulmadan eve dönmek istemiyordu.

Zaman geçirmek için içmeye devam etti. Taverna sahibi garsonu evine gönderdi ve dükkânı kapatmak için son müşterilerin de çıkmasını beklerken bir yandan da ortalığı toparlamaya başladı. Christianne bir kanyak daha istedi.

"Bu dördüncü oldu, altına yapacaksın," dedi tavernanın sahibi.

"Sana ne?!"

"Ne agresif bir insansın sen, Fransız! Ne sinirli bir tipsin!" diye karşılık verdi adam, kadına kanyağını servis ederken.

"Sen işine bak da kes sesini."

"Çabuk ol, kapatıyorum."

Adam bara geçti ve son müşteriler de çıkarken bardakları yıkamaya başladı.

Fransız, kanyağını kafasına dikip yırtık pırtık, eski çantasından para çıkarmaya çalışırken sendeleyerek bara doğru yöneldi.

"Borcum ne?"

"Hiçbir şey yemedin."

"Aç değilim. Sen kendi işine bak. Borcum ne?" diye tekrarladı hiç de arkadaş canlısı olmayan bir sesle.

Adam cevap vermedi. Gözleri Fransız'ın gerdanına kilitlenmişti.

"Ne? Memelerim hoşuna mı gitti?" diye sordu Christianne yüzsüz yüzsüz.

"Çok güzel emdiğini duydum," dedi garson. Havaya birkaç bozukluk atıp elinde çevirdi.

Christianne paralara baktı ve, "Yanlış duymuşsun. Daha çok zevk alacakları şekilde burkuyorum."

"Daha önce hiç denemedim."

"Seveceksin."

Fransız, yalpalayarak tavernadan çıkarken ellerini de kalçalarına siliyordu. Herifi iyice eğip bükmüştü. Üstelik tartaklayıp, pataklamaktan her yerlerini morarttığı diğer tüm o iğrenç ihtiyarlar gibi o da daha bir şey yapmadan gelivermişti. Pislik herif çok para vermemişti ama en azından içtiklerinin parasını ödemek zorunda kalmamış, hatta üstüne birkaç kadeh daha içmişti.

Sokağın ortasında bekleyen bir fayton dikkatini çekince ona doğru yürüdü. Fransız, belki de bu gecenin onun şanslı gecesi olduğunu düşündü. Zayıf, kaba saba ve huysuz görünümlü, soluk yüzlü arabacıya yaklaştığında adam ona bir şey uzattı. Avucuna zor sığan, büyük, tombul bir nardı bu.

"Bu efendimden, senin için."

"Efendin pek cömertmiş."

"Bin, seni ona götüreceğim."

"Kimse bana şeyini sokamaz, bu konuda anlaştık mı?"

"Merak etme," dedi arabacı. "Efendimin sana şeyini sokmak gibi bir derdi yok. Nasıl çalıştığını biliyoruz, Fransız."

Bu kadar ünlü olması onu şaşırtmıştı ama iyice düşündükten sonra neden olmasın, diye karar verdi. Şık beyler arasında bir üne sahipti, bu kadar lüks bir arabaya ve böylesine muhteşem atlara sahip olduğuna göre bu da onlardan biri olmalıydı. Ancak arabacı olacak adam düşündürücü duruyor ve sirke tadında ucuz şarap kokuyordu.

"O zaman anlaştık," dedi Fransız.

Kapıyı açtı ve faytona bindi.

51

Üçüncü Kurban

Fransız'ı, Arrow'un belirttiği gibi gözetlenmesi gereken bölgeye dahil olan Regomir Sokağı'nın bir köşesinde bulduk. Devriye gezen ekiplerden birinin çaldığı düdüğü duyduğumuzda, yanımda polis memuru arkadaşla birlikte Merced Caddesi civarında görev başındaydık. Birbiri ardına duyulan düdük seslerinin geldiği yöne doğru koştuk.

Şafak sökmek üzereydi.

Christianne'ın, yani Fransız'ın gözleri ardına kadar açıktı. Polislerin ve meraklı yüzlerin çevrelediği cesedi yerde gördüğümde ilk dikkatimi çeken bu olmuştu.

Cesede yaklaşırken ağzımdan çıkan ilk sözler, "Hiçbir şeye dokunmayın," oldu.

Vahşice boğazı kesilmiş ve zavallı bir hayvan gibi karnı, bağırsağı deşilmiş cesedin yerde öylece uzandığı sahne gözlerimin önünden uzun süre gitmeyecekti.

"Cesedi kim buldu?"

"Bir dükkân sahibi. Bize o haber verdi," dedi polislerden biri, zavallı kadının cesedine bile bakamadan.

O sırada adli tabiple birlikte Başkomiser Fonte olay yerine ulaştı ve kalabalığı yararak yanıma geldi.

Aynı şekilde tahtadan kocaman bir makinesi olan bir fotoğrafçı da içeri sokulup fotoğraf çekmeye başladı.

"Basın da geldi!" dedi Fonte tiksintiyle. "Olay mahallinde ilk bitenler hep şu *La Vanguardia*'nın lanet olası akbabaları oluyor. Kötü haberleri nasıl bu kadar hızlı aldıklarını anlamıyorum!"

"Onlar yalnızca işlerini yapıyorlar," dedim.

"Arrow nerede?"

"Bilmiyorum. Birazdan gelecektir."

"Sizinle birlikte değil miydi?"

"Benim yanıma bir polis memuru verdi, sanıyorum kendisi de aynı şeyi yaptı."

"Siz her zaman birlikte çalışmaz mıydınız?"

"Bu vakada hayır."

Adli tabibin yanına gittim ve ikimiz birlikte kurbanı incelemeye başladık.

"Ne düşünüyorsunuz?" diye sordum doktora.

"Onu da diğerleri gibi öldürmüşler, arkadan boğazını kesmişler. Göğsünde ve midesinde sayısız bıçak yarası var, çoğu da ölümcül. Yaralar oldukça derin, öldürme niyetiyle güçlü biri tarafından açıldıkları belli, kendini kanıtlamak için kızı seçmiş. Ancak kız kendini savunmuş."

"Nereden anladınız? Kendini savunduğunu nereden çıkardınız?"

"Ellerine ve parmaklarına bakın; kesiklerle dolu. Evet, kendini korumaya çalışmış, öldürüleceğini anladığı an karşı koymaya başlamış."

"Gece saat iki veya üç gibi öldürüldüğünü tahmin ediyorum," dedim. "Ama kesin sonucu otopsi verebilir."

"Evet, gözkapakları ve çenesi gergin fakat diğer kasları hâlâ gevşek," diye teyit etti doktor. "Fakat dediğiniz gibi otopsi bize daha çok şey söyleyecektir."

"Bir tavşanmış gibi damar yollarını açmışlar!"

"Ve parçalayıp bazı iç organları çıkarmışlar. Bu onun imzası."

"Saat sabahın altısı ve kimse bir şey görmemiş," dedim ruhumu daraltan bir düş kırıklığıyla.

"Normal. Diğerlerinde olduğu gibi onu da bulduğumuz yerde öldürmediler," diye açıkladı doktor. "Bu iş zaman ister ve belli bir hazırlık gerektirir. Onu öldürüp bir köpek gibi buraya attılar. Zavallı talihsiz kadın!"

"İşini bitirdikten sonra kesinlikle onu buraya kadar bir arabayla getirdi."

"Evet, öyle olduğu kesin. Bütün kanı da başka bir yere akmış olsa gerek çünkü burası fazlasıyla temiz ve etrafta da hiç kan lekesi yok; normalde ceset şimdi bir kan gölünün ortasında yatıyor olmalıydı."

"Bu inanılmaz! İki düzine polis memuru, devriye gezen on iki ayrı memur bölgeyi tarıyor ve tüm gece boyunca kimse bir şey görmüyor!" diye araya girdi Fonte aksi bir sesle.

"Ben o kadar emin değilim, birileri bir şey görmüş olmalı," dedim.

Memurların yanına gidip onları soru yağmuruna tutmaya başladım. Evet, gelip geçen insanlar görmüşlerdi ama hiçbiri gözaltına almayı gerektirecek bir durum sergilememişti.

"Biz neredeyse bir sarhoşu gözaltına alacaktık," dedi polislerden biri. "Ama sefil bir sarhoşun tekiydi işte. O kadar alkollüydü ki ninesinin bile boğazını kesemeyecek durumdaydı. Gerçi aşağılık herif ortağımın düdüğünü çaldı."

"Ne? Yani bir sarhoş sizi soydu ve bunu fark etmediğinizi mi söylüyorsunuz?"

"Bizi de," dedi başka bir devriye ekibinden polis memuru.

"Sizin de mi düdüğünüzü çaldı?"

"Bu kez ikimizin birden düdüğünü çaldı efendim."

Karşımda duran bu dört serseme inanamıyordum. Görev başındayken soyulmuş ve hiçbiri bir şeyden şüphelenmemişti. Ayakta bile duramayan bir sarhoş nasıl olur da onlara hiç fark ettirmeden üç memurun birden düdüğünü çalabilirdi?

"Ve siz de bir sarhoşun bunu yapabilmesini normal mi buldunuz? Deneyimli ve zeki üç polis memurunu soyabileceğini mi düşündünüz?" dedim açık açık onları iğneleyerek. "Katilin, burnunuzun dibine gelip sizinle alay ediyor olabileceği hiç aklınıza gelmedi mi yani? Lanet olsun!" diye bağırdım. Kendime engel olamamıştım. "Burunlarının dibinde kadının karnını deşmiş, bunlar fark etmemişler bile! Sizin aklınızdan ne geçiyordu?"

"Sarhoşun teki olduğunu düşünmüştük."

"Sizi soyduğunda da hâlâ öyle mi düşünüyordunuz? Hiç ışık yanmadı mı kafanızda?" Öfkeden deliye dönmüştüm, derin bir nefes alıp sakinleşmeye çalıştım. "Nasıl bir tipti?"

"Uzun boylu, yaşma göre güçlü kuvvetli bir adamdı."

"Güçlü kuvvetli mi? Bunu nerden anladınız?"

"Çünkü beni tuttu."

"Sizi mi tuttu?"

"Kusacaktı."

"Asıl sizin beceriksizliğiniz yüzünden ben kusacağım şimdi!" dedim. "Başka? Ne giymişti? Nasıl görünüyordu? Ne gibi özellikleri vardı?"

Dört memur birlikte sarhoş adamın bir portresini çizmeye başladılar; en azından bu embesil herifler gözlem yeteneklerini kaybetmemişlerdi. Adamlar bana bilgi vermeye devam ederken artık onun katil olduğundan ve burnumuzun dibine kadar gelip bizimle alay ettiğinden emin olmuştum. O sırada dörtlüden biri, "Bu o!" diye bağırdı.

"Ne?"

"O, katil," dedi kalabalığı işaret ederek.

Memurun gösterdiği yöne döndüm ve sözde sarhoşu insanların arasından seçebildim. Adam kalabalığın arasında kendine yol açarak yanımıza geldi. Biraz önce onunla ilgili bilgi veren dört polis memurundan ikisi adamın üzerine atıldı.

Polisler onu itip kakarken, "Bırakın beni! Bırakın beni!" dedi adam, sarhoşluğu sesinden anlaşılıyordu. Ardından ses tonu ve yüzündeki ifade ciddileşti. "Çekilin üzerimden! Benim!"

Bu ses, diye düşündüm.

"Ben Arrow'um!" dedi sarhoş adam, polisleri üzerinden atarak. Tek hamlede yüzündeki maskeyi, kafasındaki peruğu ve üzerindeki iğrenç paltoyu çıkardı. "Düdükleriniz," dedi onları şoktan henüz çıkamamış olan polislere uzatırken.

"Bu kostümle ne yapıyorsunuz, Arrow?" diye sordum.

Bana cevap vermedi, memurlara dönüp, "Gördüğünüz gibi beyler, bu gece hepimiz çok büyük yanlışlar yaptık. Bu zavallı kızın hayatına mal olan yanlışlar," dedi. "Ayrıca benim yaptıklarımı da göz önünde bulundurmalıyız, katile yaklaşabilmek için kılık değiştirmiş olmam sizin ne kadar dikkatten ve kurnazlıktan yoksun olduğunuzu kanıtlamaktan başka bir işe yaramadı. Sizden büyük bir çaba sarf etmenizi bekliyorum, sokakların her birini ben gözetleyemem."

Kurbanın olduğu yere doğru ilerledi.

"Ne var elimizde, Sherrinford?"

Adli tabiple birlikte edindiğimiz ilk izlenimleri ona aktardım. Arrow büyütecini çıkarıp kızın kıyafetlerini incelemeye başladı.

"Parmak izi yok, zaten bu ülkede pek işimize yaramazlardı," dedi Arrow. Sonra da oradakilere döndü: "Açılın, geri çekilin, lütfen."

Bir tazı gibi cesedin etrafını koklamaya başladı.

"Ne yapıyorsunuz öyle?" diye sordu Fonte.

"Araba izleri," dedi Arrow yeri göstererek. "Yani adli tabibin dediklerini doğrulayan şey."

"Herhangi bir araca ait olabilir," dedi Fonte.

"Daha dikkatli bakarsanız, kurbandan uzaklaşırken izler o kadar derin değil," diye açıkladı Arrow. "Bu da bize aracın daha az yükü olduğunu gösterir. Pekâlâ, fakat bu soruşturmaya kesinlik kazandıracak bir detay değil çünkü bu izlerden hiçbiri belirleyici bir özelliğe sahip değil."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Bunun gibi yüzlerce aracın olabileceğini söylemek istiyorum. Tekerlek izlerinde sıradan olmayan bir durum söz konusu olduğunda bu bizi belli bir araca yönlendirebilir. Ancak maalesef buradaki durum farklı."

Arrow yeniden kızın cesedinin yanma geldi. Doktor işine devam ediyordu.

"Bir şey buldunuz mu, doktor?"

Adli tabip, kızın bir elini kaldırıp, "Bunda da siyah lekeler var," dedi. Kurbanın kolunu yavaşça yere bıraktı ve yan tarafını işaret ederek, "Ciğerini çıkarmışlar ve içine nar taneleri koymuşlar," diye ekledi.

"Teşekkürler, doktor."

Patlayan flaş bir anda görüntüyü bulanıklaştırdı. Fotoğrafçı da işini yapmaya devam ediyordu, az önce flaşa dokunan da oydu. Arrow ellerini gözlerine siper etti. Bir süre öyle durduktan sonra polisin olay yerine yaklaşmalarını engellemeye çalıştığı meraklı kalabalığa baktı. Ardından hiçbir şey söylemeden ters yönde birkaç metre geriledi ve dönüp orada toplanmış insanlara gizlice baktı.

"Ne yapıyorsunuz? Neden uzaklaşıyorsunuz? Nereye gidiyorsunuz şimdi?" diye sordu Fonte.

Arrow yanıt vermedi ama onu tanıdığım kadarıyla bir şey aradığını anlamıştım. Fakat neden işimizi yapmamızı engelleyen bu meraklı yabancılara doğru bakıyordu?

O anda daha önce hiç görmediğim kadar kararlı bir şekilde insanlara doğru koşmaya başladı. Kalabalığın içinden biri çıktı ve köşeyi döndü. Onu göremiyordum bile ama Arrow'un, "Beni takip edin, Sherrinford!" diye bağırdığını duydum.

Ne demek istediğini anladığımda Arrow, Başkomiser Fonte ve diğer polislerin şaşkın bakışları eşliğinde çoktan güçlükle kalabalığı yarıp insanların arasında kaybolmuştu.

Onu gözden kaybettim fakat daha sonra Marquet Sokağı boyunca Paseo de Colón'a doğru koştuğunu öğrendim. O sırada yolu kaplayan at arabalarına çarpmadan karşıya geçmiş, rıhtıma kadar delicesine koşmuş, ondan kaçmaya çalışan yabancıyı bir kez daha görmüş fakat limandaki ambarlara ulaştıklarında onu yeniden gözden kaçırmıştı. Sağa sola bakınırken soluklanmaya çalışmış, çok uzağa gitmiş olamaz diye düşünmüştü. Tersanedeki ambarların ve barakaların arasında saklanacaktı. O sırada liman, malları oradan oraya taşıyan in-

sanlarla büyük bir karmaşa içindeydi. İşte o anda yabancıyı deniz kıyısına yaklaşırken görmüş, arkasından gitmiş ama onu yine kaybetmişti. Gemilere doğru yanaşmış, ancak o anda biri ya da bir şey kafasına vurup düşmesine neden olmuştu.

Soğuk, bilincini yerine getirdiğinde azotlu suyun içinde yüzerken bulmuştu kendini. Su yüzeyinde kalmaya çalışırken başının darbe aldığı kısmı hâlâ acıyordu. Arrow batmaya başlamış, denize inen merdivene doğru yüzmeye çalışmıştı. Fakat dibe batıyordu. Beceriksizce çırpınmıştı. Bitkin düşmüştü ve batmaya devam ediyordu. O sırada bir şey onu dışarıya çekmiş, devasa bir kol onu yakalamış ve Arrow yeniden ışığı görmüştü. Ona uzatılan eli tuttu.

Yabancı, onu çekip kurtarmaya çalışırken Arrow tek bir cümle duymuştu: "Oyun devam ediyor."

Onu bulduğumda başı bir dubaya yaslanmış şekilde sırılsıklam yerde yatıyordu.

52
Kalabalığın Arasında

"Onu gördüm, Sherrinford, onu gördüm," diyordu Arrow. "Kalabalığın arasındaydı ve ben de arkasından gittim. Fotoğraf makinesinin flaşı patlayınca belki de aramızda olabileceği fikri aklıma düştü. Aramızdaydı da. Şeytani varlığını hissedebiliyordum. Uzaklaşıp meraklı kalabalığa tekrar baktığımda onunla göz göze geldik. İriyarı, güçlü biriydi, bakışlarından kötülük akıyordu. Anın keyfini çıkarıyordu. Genç Picasso'nun çizdiği adamın tıpatıp aynısıydı."

"Ölebilirdiniz."

"Ama gördüğünüz gibi yaşıyorum."

"Giysilerinizi değiştirmezseniz bu çok uzun sürmeyecek," dedim. "Zatürree olacaksınız. Sarhoş kılığına girerek ne yapmaya çalışıyordunuz?"

Arrow önceki gece olanları bana anlatmaya başladı, ben de defterime notlar aldım. Ardından sözümü dinleyip ıslak giysilerini çıkardı. Güzelce yıkanıp, kıyafetlerini değiştirdikten sonra yeniden odaya geldi.

"Sizinle konuştu mu demiştiniz?"

"Evet. 'Oyun devam ediyor' dedi."

O canavar herif arkadaşımın işini bitirebilirdi ama bunu

yapmadı. Onu sudan çıkardığına göre Arrow, bir şekilde oyununun bir parçasını oluşturuyor, diye düşündüm. Kötülere karşı savaşan en iyi dedektifle dövüşmeye hazır soğuk ve sistemli bir suçlu zekâsı.

"Öldürülen kızın giysilerinde ne buldunuz?" diye sordum.

"Picasso'nun defterini," diye yanıtladı dedektif. "Hani şu kaybettim dediği."

"Delili polisten mi sakladınız?"

"Tam olarak sayılmaz. Yanlış bir delili sakladım demek daha doğru olur. Ressamı yeniden görmemiz gerekecek. Eğer yanılmıyorsam, şu saatlerde ciğer eline geçmek üzeredir ya da almış bile olabilir."

"Ancak önce Sitwell ile görüşmemiz gerek, unuttun mu?"

"Hayır, aklımda."

"Onun hakkında ilginizi çeken nedir?"

"Bana olan ilgisi diyebiliriz. Polise bizi öneren Sitwell'miş."

"Yani bu vakayla bir alakası olduğunu mu düşünüyorsunuz? *Strand*'da hikâyelerinizi okuyan hayranlarınızdan biri olmasın?"

"Onu bugün öğreniriz."

"Fakat sizin zaten bu konuda bir fikriniz var," diye direttim.

"Emin olana kadar fikrimi kendime saklamama müsaade edin, sevgili Sherrinford."

"Her zaman gizemlisiniz, Arrow. Bir şeyleri bilerek gizlemenize alışmayı hiçbir zaman beceremeyeceğim, emin olun."

"Bilerek gizlemek değil bu," dedi Arrow. "Şüphelerim gerçek çıkış noktalarına dayanmalı diyelim; yani verilere ve kanıtlara. Bu işte düşüncesizce adımlar atamazsınız, iki kadının hayatı söz konusu. Ayrıca Sör Richard'la ilgili bir araştırma yaptım, gerçekten ilginç biri."

"Bu sabah bulduğumuz cesetle ilgili yeni bilgiler edindiniz mi?"

"Elimizdeki bilgileri destekleyen şeylerin haricinde hiçbir şey."

"Kızın ellerinde yine kömür lekesi vardı," dedim. "Bu konuda yeni delillerinizin olduğunu sanıyorum. Görünüşe göre polislerle olan toplantımızda açıklamayı uygun bulmadığınız türden veriler..."

"Toplantıda da dediğim gibi kömürün değeri içerdiği su oranına, bıraktığı kül miktarına, karbon, hidrojen ve sülfür oranlarına ve en önemlisi de yanma testi sırasındaki rengine göre belirlenir. Laboratuvarda elimizdeki örneği inceledikten sonra Lérida şehrindeki diğer yataklardan alınanlarla bileşimlerini karşılaştırdım."

"Ne sonuca vardınız?"

"Noguera Ribagorzana ve Pallaresa arasında, şehirden on bir kilometre uzakta bulunan Erill-Castell yatağından aldığım örnekleri inceledim," dedi Arrow. "Sonuç olumsuz çıktı. Peşinden Seu d'Urgell kömür madenlerinden Segars, Bastida ve Navinés'e ait örnekleri inceledim."

"Çok çalışmışsınız."

"Şaşıracaksınız, Sherrinford. İki kadının cesedinden alınan örnekler ki muhtemelen son talihsizden alınan örnek de aynısı olacaktır, Navinés Vadisi'ndeki yataklardan çıkan kömürle uyuşuyor."

"Harikasınız, sevgili arkadaşım. Yanılmıyorsam katilimize ulaşmamız için mükemmel bir kanıt bu."

"Ona ulaşamasak bile en azından cinayetleri işlediği yeri bulmuş olacağız."

Buraya kadar arkadaşımın aklının hassasiyetle çalıştığını ve avlanma içgüdüsüne sahip biri olduğunu anlayabiliyordum

ancak beni rahatsız eden bir gerçek vardı ve bunu dışa vurmadan edemedim.

"Ütücü genç kızla neler oldu?" diye sordum. "Beni çocukla bırakıp neler konuştunuz? Görünüşe göre üzerinizde derin bir etki bırakmış."

"Neye dayandırıyorsunuz bu sözlerinizi?"

"Onunla tanıştığınız ana... Kendinizi görmeliydiniz! Bence..."

"Uygunsuz bir şey söylemezsiniz," diyerek sözümü kesti Arrow. "Çünkü siz bir İngiliz beyefendisisiniz."

İngiliz sözcüğünü sanki çok değerliymişçesine vurgulamıştı; sanki İngilizlerin hamuru özel yapılmış gibi...

"Neyse, sevgili arkadaşım, duyguların işimizi etkilememesi konusunda hemfikiriz."

"Hiç öyle bir şey yaptım mı?" diye sordu Arrow.

"Bildiğim kadarıyla hayır, haklısınız. Fakat her şeyin bir ilki vardır ve o kızın üzerinizde bıraktığı etki en basitiyle kafa karıştırıcı ve şaşırtıcıydı. Onu kurtarmak istediğinizi biliyorum, işte sırf bu yüzden altı duyu organınızı da bu işe vermelisiniz."

"Beş, sevgili Sherrinford."

"Hayır. Sizde altı tane var."

Söylediğim onca şeyin yanında iltifatım arkadaşımın hoşuna gitmişe benziyordu. Fakat ben Arrow'dan daha çok şey bekliyordum. Onda sezinlediğim bu muhtemel aşk kokularının, sıra dışı sağduyu yeteneğiyle düşünmesini önleyerek suça karşı olan savaşında bir engel teşkil etmemesini ümit ediyordum.

"Görüşlerinizin kişilerden etkilenmemesi çok önemli. Sizin için bir kişi ya da bir müşteri sorundan çok bir bilgi kaynağı olmalı," dedim meşhur sözlerinden birini ona hatırlatarak.

"Bence bu sözü bana hatırlatmanız ne centilmence ne de bir Britanyalıya yakışır bir hareket. Demek istediğinizi anladım, Sherrinford. Konuyu daha fazla uzatmanıza gerek yok," dedi Arrow huzursuzca.

"Kızın üzerinde bulduğunuz defterde ne vardı?"

"Bilmiyorum, inceleyecek zamanım olmadı. Ve anlaşılan bir süre de olmayacak."

Arrow paltosunun iç kısmından defteri çıkardı. Epeyce yıpranmıştı.

"Kuruyana kadar beklememiz gerek, sonra ne yapabileceğimize bakarız."

Kurusun diye onu şöminenin rafına bıraktı.

"Sanırım Sör Richard bizi bekliyordur. Hazır mısınız, Sherrinford?"

"Hazır ve nazırım," dedim bastonumu aldıktan sonra.

53
Barselona'da Bir İngiliz

Sör Richard Sitwell, bizi çok nazik bir şekilde ofisinde ağırladı. Kırk beş yaşlarındaki bu uzun boylu, iriyarı adamın sportmen duruşunun yanı sıra bir kedininkileri andıran çevik hareketleri yaşına göre biraz fazlaydı sanki. Her zaman şık giyinmeye alışık olan biri gibi giyinmişti; İngiliz kesim gri bir takım elbise ve kusursuzca bağlanmış bir kravat. Tarzı kendisini yansıtıyordu; azimli, inanılmaz bir servete sahip bir adam... Düzgün kesimli, koyu renk saçlarının şakak kısımlarına aklar düşmüştü. Belirgin bir çene yapısına sahip sert ama sağlıklı görünen yüzü; hareketi seven, kendinden emin, savurgan, emir vermeye ve kendisine itaat edilmesine alışık bir adam olduğunu gösteriyordu.

"Sizinle tanıştığıma memnun oldum, Bay Arrow. Sizinle de öyle, Doktor Sherrinford," dedi ellerimizi sıkarak. Sonra yeniden arkadaşıma döndü ve, "İnsan her gün kendi ülkesinden bu kadar ünlü biriyle tanışma şerefine ermiyor," diye ekledi.

"Fakat siz İngiliz değilsiniz," dedi Arrow. "Anladığım kadarıyla Barselona'da doğmuşsunuz."

"Biz İngilizler dünyanın herhangi bir yerinde doğma lüksüne sahibizdir," diye belirtti.

Sör Richard ortaya attığı iddiasını iki örnekle destekledi; Kipling ve Conrad. İngiliz dilinin en iyi yazarlarından olan bu iki adamdan biri Bombay'de, diğeri de Polonya'da dünyaya gelmiş fakat İngilizceyi öğrendikten sonra verdikleri eserlerle İngiliz dilinin en ilginç yazarlarından olmuşlardı.

"Bu verdiğiniz örnekler çok özel durumlar," dedi Arrow. "Fakat aksanınızdan Katalan olmadığınız anlaşılıyor, konuşurken İngiliz aksanınız kendini belli ediyor."

"Doğduğumdan beri üç dili de mükemmel bir şekilde konuşuyorum. Ancak evet, İngilizce düşünüyor ve öyle hareket ediyorum. Ailem, Wellington zamanında buraya yerleşti. Bu insanlara topraklarından Fransızları atmaları için yardım ediyorduk."

"Doğru, büyükbabanızın general olduğunu ve o savaşta önemli görevlerde bulunduğunu anlamıştım."

"O bir savaş değildi, sonsuz sayıda gerilla çatışmasıydı. Bu konuda İspanyollar uzmandırlar. Biz mücadeleye bir disiplin getirdik ve o sayede Fransızları bu topraklardan atmak mümkün oldu. Dükün ve büyükbabamın düzenlediği zafer dolu seferlerle Rodrigo ve Badajoz şehirleri alındı."

"Ve aileniz buraya yerleşti."

"Bildiğiniz gibi kökenim İngiltere'nin en eskilerine, aile geçmişimiz de zamanın çok çok ötelerine dayanıyor. Fakat burada yapacak çok şey vardı."

"Ve hepsini de yaptılar. Barselona'daki en büyük servetin varisisiniz."

"İspanya'daki ve hatta İngiltere'deki," diye düzeltti Sör Richard. "Babam 1844 yılında Banco de Barcelona'nın* teşfikçilerinden biriydi. İspanya'nın anonim yapılı ilk petrol şir-

* *İsp.* Barselona Bankası. 1845'de kurulmuş olup piyasaya tahvil, para vs. süren, senet kırımı yapan ve dönemindeki diğer bankalara göre faiz oranını düşük tutan kurum. (Ed. N.)

keti, halka açık ve hisseli ilk limited şirketlerinde de olduğu gibi..."

"Katalan Gaz Aydınlatma Ortaklığı'ndan mı bahsediyorsunuz?" diye sordu Arrow.

"Ta kendisi. O zamanın altı milyon realine* denk geliyor; hisse başına da dört milyon real. Charles Lebon ve babam en büyük hisseye sahip girişimcilerdi; Pere Gil i Serra, Charles Torrents ve Josep Riera da küçük hisselerle katılan diğer girişimcilerdendi."

"Siz de aile şirketini büyüttünüz," dedi Arrow. "Tren vagonu üreten Poblenou'daki Kara ve Deniz Makinistleri Şirketi'nin hissedarısınız. Ayrıca Llobregat Nehri'ndeki sanayi bölgesi de size ait. Priorat'taki Bellmunt Madenleri ve Seu d'Urgell Maden İşletmeciliği gibi diğer yerlerde de hatırı sayılır miktarda hisseye sahipsiniz."

"İşlerimi benden iyi biliyorsunuz," diye karşılık verdi Richard Sitwell. "Fakat şimdi elektrikte gelecek var. Hissedarı olduğum şirketlerden birinin 1882 yılında on beş galvanik ark lambası ile Paseo de Colón'u aydınlattığını söylemeyi unuttunuz. Ben ve ortaklarım sayesinde Barselona, İspanya'nın umumi aydınlatma sistemine sahip ilk şehir olacak."

"Hayırsever biri olduğunuz aşikâr."

"Hayır, hayırsever biri değilim. Yalnızca iş konusunda doğal bir yeteneğim var."

"Spor ve sosyal ilişkilerde olduğu gibi," dedi Arrow bu kez.

"Beni şaşırtmaya devam ediyorsunuz. O konuları da mı araştırdınız?"

Arrow bahsi geçen konularda edindiği bilgileri kısaca aktardı. Sör Richard arkadaşını dikkatle dinliyordu ve Arrow'un kendisine olan ilgisi onun dikkatini çekmişti.

---

* İspanya'nın o döneme ait para birimi. (Ed. N.)

"Ve tüm bu imparatorluğunuzu bırakacağınız bir miraşçınız yok," diye ekledi Arrow.

"İşte orada yanılıyorsunuz; bir oğlum var."

"Biliyorum. Fakat sizin yolunuzdan gitmek istemiyor."

"Oğlum, diğer bütün idealist gençler gibi biraz yolunu kaybetmiş durumda. Bu çok doğal."

"Yolunu kaybetmiş ve hasta," dedi Arrow. Sözlerinin karşısındakinde bıraktığı etkiyi görmek için duraksadıktan sonra devam etti: "Anlaşılan ciddi bir hastalığı var. Sanırım arkadaşı Picasso da bu talihsiz vakaya karıştığı iddia edilen kişilerden biri."

"Nereye varmaya çalışıyorsunuz?" diye sordu Sör Richard. "Oğlumun bu olaylarla hiçbir ilgisi yok. Sizin de dediğiniz gibi ciddi bir hastalığı var. O soysuzlar çetesi onun bedenine ve ruhuna zarar verdi. En çok da o Picasso dediğiniz genç adam."

"Ve siz de bunun intikamını almak istiyorsunuz."

"Tek istediğim oğlumu kurtarmak." Sitwell sohbetin vardığı noktadan çok rahatsız olmuştu. Kendini kontrol etmek için çok çabalıyor olsa da öfkesine yenik düşüyordu. "O ayaktakımını durduracak kadar ekonomik güce sahibim. Eğer yapmak isteseydim hiç durmazdım, bundan şüpheniz olmasın. Fakat beni oğlum alakadar eder, bu nedenle kendinize araştıracak başka şeyler bulun ve onu bu işe bulaştırmayın."

"Bu vakayla ilgilenmemi neden istediniz?" diye sordu Arrow.

"Tamamen sporla alakalı. İyi bir İngiliz olarak yarış sporlarına olan düşkünlüğüm gözünüzden kaçmamıştır."

"Evet, o alandaki eylemleriniz bunu gösteriyor."

"Öte yandan," dedi Richard Sitwell, "ben de sizin hakkınızda her şeyi biliyorum. Olayları büyük bir ilgiyle takip ettim

ve şüphelerimiz aynı yönde. Size bir iyilik yapmayı düşündüm çünkü yıllardır Karındeşen'in peşindesiniz. Kısacası basit bir gözlemci olarak iyinin kazanması için sizi karşı karşıya getirmek istedim."

"Fakat siz zaten sonun nasıl olacağı hakkında bir fikre sahipsiniz," dedi Arrow. "Yanılmıyorsam bu konuda bahsinizi oynadınız."

"Bence o hayat kadınlarının hepsini öldürecek, dedektif ve siz de buna engel olamayacaksınız."

"Sizi fazlaca kendinizden emin gördüm."

"Öyleyim."

"Spora olan ilginizi de göz önünde bulundurarak bu cinayetler hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Bir tenis maçı izler gibi topun ne yöne gideceğini merak ederek sessizce ikilinin sohbetini dinliyordum.

"Dostoyevski'nin de dediği gibi cinayet, kusurlu bir sosyal örgütlenmeye karşı bir itirazdır," dedi Sitwell kanımı donduran bir sesle.

"Enteresan bir düşünce tarzı, öte yandan korkunç da," diye değerlendirdi Arrow bu sözleri. "Sizi yanlış anlamadıysam, bazı kişilerin her türlü suçu işleme hakkı olduğunu, o kişilere kanunun işleyemeyeceğini, hatta işlememesi gerektiğini savunuyorsunuz. Siz, benim düşmanımı kendi kanunu tüm kanunların üstünde olan ve bunu toplumun üzerinde uygulayan biri olarak görüyorsunuz."

"Bunu siz söylüyorsunuz, ben değil," dedi Sör Richard. "Ama evet, kesinlikle öyle görüyorum; herhangi bir şeytani eylemde bulunabilecek sıra dışı bir varlık bence o. Soysuzların, zayıfların zavallı doğalarını görmezlikten gelebilen biri.

Fakat siz bunu kabul edemezsiniz. Canavar sizi etkiliyor, kesinlikle etkiliyor ve sizin göreviniz onu hiç de ilgilendirmeyen bir kanunu uygulamak. Kusursuz bir cinayet yanlış suçluyu bulmakla çözülecek bir şey değildir; kusursuz cinayette, zayıfların kanunu katile işlemez."

"Ama bu imkânsız. Kanunlar herkes için geçerlidir."

"O, size bunun doğru olmadığını gösterecek."

"Eğer düello canavarla benim aramdaysa Pablo'nun tüm bunlarla ne ilgisi var? Ve neden?"

"İki sorunuza da cevap vereceğim," dedi sör. "Birincisinin cevabı sizin kanunlarınızda yatıyor; birileri zan altında kalmak zorunda. İkincisine gelirsek, yeni bir fikir bulma ve yeni bir şeyler söyleyebilme becerisine sahip adam azdır, hem de çok az. O ressam onlardan biri... Fakat bazı fikirler vardır ki gün yüzüne çıkmayı hak etmezler."

"Anladığım kadarıyla Pablo'nun eserlerine aşinasınız."

"Jack de öyle," diye yanıtladı Sitwell. "İki sanatçımız bir de dedektifimiz var. Sıra dışı bir düello olduğunu söylemeyin. Bu yüzden sizi aramalarını istemiştim. Siz bu düelloyu kaybedemezsiniz." Bir an duraksadıktan sonra konuşmaya devam etti: "Belki çocuk özgür kalır ama bir kez dehşete tanıklık etmiş olacak ve bir daha asla eskisi gibi olmayacak."

"Belki de siz yanılıyorsunuzdur. Belki Jack ona acımasızlık kuyusunu gösterecek ama çocuğun kuyudan aldığı bir avuç su, temiz bir bakış, başka bir güzellik anlayışı ve tüm dünyaya karşı duyulan merhamet olarak ona geri dönecek. Kim bilir..."

"Güzel, çirkindir... Çirkin de güzel," dedi Sitwell, Shakespeare'e atıfta bulunarak. "Beyler, artık size yardım edebileceğim daha fazla bir şey yoksa sanırım görüşmemiz bitmiştir."

54

Sanatoryum

Zührevi hastalıkların tedavi edildiği Doktor Paulí Sanatoryumu, Casanova Sokağı yakınlarındaki kentleşmekte olan bölgede yükseliyordu. O sabah Ricardo Sitwell'in evine uğradıktan sonra genç Picasso ve arkadaşı Pallarès'in yolları bu sanatoryuma düştü. Sitwell'in evine gidip onu sorduklarında kimse bir cevap vermemişti. Hasta demişti uşak, ama kliniğin adresini vermeye de yetkisi olmadığını söylemişti. Pallarès, bir şekilde evin hizmetçisi ve aynı zamanda da arkadaşı olan Clara'yı görmeyi başarmış, kızdan adresi almıştı.

Sanatoryum, temelleri 25 Haziran 1895'te atılan ama İl Meclisi ve belediye tarafından ortaklaşa ayarlanan bu bölgedeki Eğitim Hastanesi'ne çok yakındı.

Pablo Picasso ile Manolo Pallarès'i oldukça genç bir doktor karşıladı ve onları küçük bir odaya davet etti. Her şey yeni kokuyordu; modern araç gereçler ve hizmette sınır tanınmaması bu kuruma gelen hasta profili hakkında bir fikir veriyordu.

"Ricardo Sitwell'in arkadaşı olduğunuzu mu söylemiştiniz?" diye sordu doktor onlara oturmaları için yer gösterdikten sonra.

"Yakın arkadaşıyız. Lonja'da birlikte eğitim alıyoruz," dedi Pallarés.

"Ailesine sorduk, arkadaşlarının ziyaret etmesinin iyi olacağını söylediler," diye yalan söyledi Pablo.

Bu iki genç adam doktorun gözüne sempatik görünmüştü. Kıyafetleri biraz bohemdi ama kendilerini resme adamış iki gençten de başka bir şey beklenemezdi zaten.

"O nasıl?" diye sordu Pablo doktora.

"Fazlasıyla kötü, karşımızda karmaşık bir tablo var."

Doktor onlara kısaca hastanın durumu hakkında bilgi verdi. Düşündüğüne göre onun en büyük problemi frengi değildi, çünkü henüz üçüncü evresine geçmemişti. Asıl sorun hızla ilerleyen tüberkülozuydu.

"Durumu çok mu ağır?" diye sordu Pallarès.

"Süreç tipik bir şekilde ilerliyor," diye belirtti doktor. "Kuru öksürük, balgam, sesli nefes alışları ve uzun nefes verişleri takip eden hırıltılar, ateş, iştahsızlık, sabahları terleme, sürekli bir kilo kaybı."

Doktorun söylediği bazı belirtileri zerre kadar anlamayan ama sayılarının epeyce olduğunu fark eden Pablo, "Fakat tedavisi mümkün mü?" diye sordu.

"Tüberküloz, dinlenmeyle, iyi beslenmeyle, iyi koşullarda yaşamakla tedavi edilebilir."

"Hastane koşulları gibi mi yani?" diye sordu Pallarés.

"Evet, ama bence burada olmamalı," dedi doktor. "Durum biraz karışık, ayrıca halüsinasyonlar da söz konusu; alakasız şeyler söylüyor. Bu kadar karmaşık bir vakaya ilk kez rastladığımı itiraf etmeliyim."

"Buranın onun için doğru yer olmadığını mı söylüyorsunuz?"

"Bence bulaşıcı hastalıklarla ilgilenen bir hastaneye yatsa daha iyi tedavi olabilir ama biz de elimizden geleni yapacağız."

Doktorun analizlerine göre pek bir umut kalmamıştı.

"Eğer onu görmek isterseniz bir hemşire size odasına kadar eşlik edecektir. Ama fazla rahatsız etmeyin, dinlenmesi gerek. Bütün gün odasında bir rahibe bekliyor, onu yalnız bırakmamaya çalışıyoruz."

"Neden?" diye sordu Pablo.

"Melankolinin etkisi altında ve onu burada nasıl tedavi edeceğimizi bilmiyoruz. Babasının talimatıyla dışarıdan bir doktor gelip zihinsel rahatsızlıklarıyla ilgileniyor. Bazen ne dediğini anlamıyoruz, kimseyi tanımadığı tehlikeli boyutlara ulaşıyor durumu."

Hemşire, odaya kadar olan uzun koridor boyunca onlara eşlik etti. Pablo ve Pallarès içeri girdiler.

"On dakika," dedi dışarıda bekleyen hemşire kapıyı kapattıktan sonra.

Doktorun dediği gibi bir rahibe bulunuyordu içeride. Delikanlılar kadını selamladılar ve rahibe onları yalnız bıraktı.

Ricardo gözleri pencereye kilitlenmiş bir şekilde yatağın ayakucunda oturuyordu. Bir deri bir kemik kalmıştı, üzerinde beyaz bir gecelik vardı. Umudu kalmayan bir hasta gibi görünüyordu.

"Nasılsın, Ricardo?" dedi Pablo.

"Pablo! Beni görmeye gelmişsin!" diye bağırdı Ricardo kendi hayal dünyasından sıyrılarak.

"Merhaba," dedi Pallarés de.

"Merhaba, Manolo! Benim iyi arkadaşlarım!" Yeniden Manolo'ya döndü ve, "Pablo benim resimlerimi görmeye geldi. Güzeller, öyle değil mi Pablo?"

"Çok güzeller."

"Neden bunu söylemek için bu kadar geciktin?"

"Beni bilirsin. Fakat evet, resimlerin çok güzel. Sen nasılsın?"

"Kötü," dedi Ricardo. "Gerçekten resimlerimi beğeniyor musun?" Cevabı beklemeden Pallarés'e dönüp, "Pablo resimlerimi beğeniyormuş, güzel olduklarını söyledi," diye ekledi.

"Ben de beğeniyorum."

Pablo ve Pallarés birbirlerine baktılar. Ricardo yalnızca hasta değildi, kafayı da yemişti.

"Sana bir şey sormak istiyordum," dedi Pablo.

"Resimlerim hakkında mı? Sor! Sor!"

"Hayır, benim atölyeyle ilgili. En son geldiğinde oradan bir şey aldın mı? Bir defter ve bir bıçak almış olabilir misin?"

"Bir defter ve bir bıçak. Bir defter ve bir bıçak," diye tekrar etti Ricardo, tıpkı bir çocuk gibi.

"Evet, aynen öyle. Onları sen mi aldın? Onları almanı biri mi istedi?"

"Hayır, hiç kimse... Bir defter ve bir bıçak!" diye tekrarladı Ricardo bir iki kez daha.

Pablo ısrarcıydı. "Ricardo, bunu hatırlaman çok önemli."

"Ağzından laf alamayacaksın, Pablo," dedi Pallarès. "Aklı yerinde değil. Ricardo bir katil olamaz."

Pallarés'in söylediği son kelime Ricardo'yu şöyle bir silkelemişe benziyordu. Birden gerilmiş ve sesinin tonunu yükseltmişti.

"Bir katil!... Bir katil!... Kan... Kan!... Yeniden başladı... baba," diye bağırmaya başladı sarsılarak.

"Ne diyorsun?"

"Unutmak zorundasın!... Seni koruyacağım... Kan!... Bir şeytan!.... Ama ben uyandım... Kan!... Kan!... Her yer kan!"

"Ne diyorsun? Seni neden koruyacaklar? Ne yaptın, Ricar-

do?" dedi Pablo onu sarsarak. "Neden koruyacaklardı, Ricardo...? O sen miydin?"

Pablo onu omuzlarından sarsarak sözlerinin bir anlam ifade etmesini sağlamaya çalışıyordu ancak Ricardo onun sorularına kulak asmadan gitgide daha da yüksek sasle bağırmaya başladı.

"Bırak onu!" diye bağırdı Pallarés. "İmkânsız olduğunu anlamıyor musun? Onu buraya hapsetmişler! Tutsak ve hasta!"

Ancak Pablo onu duymuyordu. Hâlâ hıçkıra hıçkıra ağlayan ve manasız şeyler haykırmaya devam eden Ricardo'yu azarlamakla meşguldü.

O sırada kapı açıldı ve içeri rahibeyle hemşire girdi, çığlıkları o ana kadar duymamışlardı. Pablo'nun öksürmeye ve tıkanmaya başlayan hasta çocuğu sarstığını görünce öfkeyle yanlarına gidip onları ayırmaya çalıştılar.

"Ne yapıyorsunuz? Aklınızı mı kaçırdınız? Bırakın onu!"

Pallarés ise bir yandan onları ayırmaya çalışırken, bir yandan da kadınlara bir şey olmadığını açıklamaya çalışıyordu. "Bir şey yok. Ricardo boğuluyordu, Pablo da ona yardım etmek istedi. Hepsi bu."

Fakkat kadınları ikna etmeyi başaramamıştı.

"Derhal burayı terk edin!"

"Kan!... Kan!..." diye bağırmaya devam ediyordu Ricardo şiddetli öksürüklerinin arasından.

"Çıkın dışarı, yoksa polis çağıracağız!"

Arkalarına bakmadan çıkışa yöneldiler. Pablo öfkeliydi, Pallarès de öyle ancak o daha çok arkadaşı Pablo'ya kızgındı.

Hastaneden birkaç metre uzaklaşmışlardı ki Pallarés sonunda patladı. "Sen kafayı mı yedin? Neredeyse çocuğun oracıkta işini bitirecektin!"

"Ama ne dediğini duymadın mı?"

"Hayır! Duydum! Bir delinin saçmalamasını duydum... Fakat o deli bir katil olamaz, Pablo! Olamaz!"

"Sen ne düşünüyorsun öyleyse?"

Pallarés sakinliğini korumaya çalıştı.

"Bence Arrow'u görmeli ve olanları ona anlatmalısın. O bir sonuca varacaktır. Ben öyle düşünüyorum."

55
Amadeu Centelles

Polis, nöbet başında biraz iyi vakit geçirebilmek için bir sigara yaktı. Saatlerdir oradaydı, sokağın karşısından girişi gözlüyordu ve artık görev değişimi yapacağı anı dört gözle bekler olmuştu. Uzun bir bekleyiş olacaktı bu çünkü arkadaşının gelmesine dört saat daha vardı.

Fahişenin evinde hâlâ ışık yanıyordu. Yukarı çıkıp onun tadına bakmak isterdi, sırf yalnızca özel müşterilere bakan bir fahişenin nasıl koktuğunu öğrenebilmek için... Ebette müşterileri güç sahibiydi, yoksa ne halt etmeye burada nöbet tutuyor olacaktı ki? Bu evdeki kızların vahşi planlara kurban gittikleri doğruydu ama sokaklarda bu işi yapan zavallılar da ölüyorlardı ve hiç kimse onlar için endişelenmiyordu. O fukaralar bıçakla boğazları kesildiği için değil, ya açlıktan ya da hastalıktan ölüyorlardı. Belki de döve döve öldürülüyorlardı.

Polis bunun sakin bir görev olduğunu inkâr edemezdi. Hele de onun gibi hareketi seven bir adam için fazlasıyla sakindi. Atlantik donanmasında zor zamanlar geçirmiş eski bir denizciydi fakat sonra onları o lanet olası adaya yollamışlardı. Amiral Cervera'nın emri altında ne günlerdi!

Onları denize dökün demişlerdi. Madrid'deki o kahrolasıca hükümetin verdiği kötü bir karardı bu! Cervera da emre uydu ve büyük bir yıkıma doğru yelken açtığını bile bile yola çıktı. Savaşamamıştı bile çünkü *Yankeelerin* savaş gemileri, onların gemilerini Santiago de Cuba Limanı'ndan çıkar çıkmaz üzerlerine delicesine ateş açarak tavşan avlarmış gibi yok etmişlerdi. Kısa menzilli silahlarıyla onlara bir çizik bile atamayan işe yaramaz İspanyol gemileri ise denizin dibini boylamıştı.

O zaman Cervera, ona kısa ve öz bir telgraf çekmesini emretmişti: "Her şeyi kaybettik."

İşte bir yıl sonra, şimdi buradaydı. O, Amadeu Centelles, büyük amiralin eski telgrafçısı, polis teşkilatına girmişti ve bir genelevin kapısını bekliyordu.

Siktir olup gitmeliydi!

Sigarasını hızlı hızlı içine çekerken yukarıdaki kadını düşlemeye başladı yeniden. Kadın hâlâ ışıkları söndürmemişti, muhtemelen yakında yatağa gidecekti, hatta belki de tertemiz çarşafların içinde çırılçıplak uyuyacaktı. Öncesinde aynaya bakacaktı, omuzlarına dökülen saçlarını tarayacaktı, jartiyerini çıkaracaktı ve... Lanet olsun! Küba'dan geldiğinden beri doğru dürüst bir kadına dokunmamıştı bile!

İzmariti isteksizce yere attı. Amiralin, "İçin, Centelles; siz de için. Bu son puronuzmuş gibi için," diyerek arada sırada ona da uzattığı keyifli Havana puroları artık çok uzakta kalmıştı.

İzmariti söndürmek için ayağını uzattığı anda sırtının sol tarafına bir şey battığını hissetti. Bir anlık bir acıydı; soğuk bir şeyin içine işlemesiyle kaybolması bir olmuştu. Arkasını döndü ama adamı göremedi çünkü görüşü bulanıklaşmıştı. Ancak

dizlerinin üstünde yere düştüğünde kana bulanmış bir metal parçası gözüne ilişti.

Gözlerini sonsuza dek kapatmadan önce, "Sevişmek gerek!" diye düşündü son kez.

Üst üste kapıyı çalıyorlardı. Benigna yerinden sıçradı ve pencereye koştu. Evin önündeki polis yerinde değildi, bu durum Benigna'yı huzursuz etti. Kapı tekrar çaldı. Benigna pencereden aşağı bakınca kapıyı çalan kişiyi görebildi, onu tanıyordu. Her zamanki gibi şapkası ve paltosuyla çok şıktı. Benigna merdivenlere yönelip, dış kapıyı açan kolu çekti. Adam içeri girdi, o merdivenleri çıkarken saçına başına çeki düzen verecek kadar vakti vardı Benigna'nın.

Kapı açılınca onu en güzel gülümsemesiyle karşılamak için kalktı. Aslına bakılırsa bütün bir gün tedirginliğini üzerinden atamamıştı ve geceyi yalnız geçirmek istemiyordu.

Kapıyı açtığında kalp atışları ve gülüşü dondu kaldı. Gece, önünde uzayıp gitti.

Buz gibi, yapayalnız ve sonsuzluğa uzanan bir gece...

Bağırmaya vakti bile olmamıştı.

56
Dördüncü Kurban

"Kim haber verdi?" diye sordu Arrow.

"Sabah nöbeti devralmaya giden polis. Meslektaşının bedenini bir ara sokakta bulmuş. Kalbinden bıçaklanmış."

Kan izleri koridordan Benigna'nın odasına kadar uzuyordu. Zavallı kadının cansız bedenini odasındaki yatakta bulmuşlardı.

"Bu şey kelimelerle anlatılamaz. Cinayetlerin en kötüsü bu olmuş," dedi adli tabip.

Arrow polislerin arasından kendine yol açtı. Yalnızca yer değil, duvarlar da kan izleriyle doluydu.

"Kadın odasına kadar koşmuş ama sonu bu olmuş. Tanrım bir insanın vücudunda ne kadar kan olabilir!" diye bağırdı adli tabip yüzünü başka yöne çevirerek. "Bağırmasına engel olmak için önden boğazını kesmiş," diye ekledi ardından.

"Ve bir yandan onu takip edip bir yandan da delik deşik etmiş," dedi Arrow.

"Kadın odaya varamamış," diye açıkladı adli tabip koridorda bir yeri işaret ederek. "Buraya düşmüş ve katil onu kaldırıp yatağına götürmüş."

"O sırada hâlâ yaşıyor muymuş?"

"Bilmiyorum. Olabilir. Beni takip edin, anlayacaksınız. Söylemesi zor gerçekten."

Talihsiz kadının odasına kadar Arrow'la adli tabibi uzun koridor boyunca takip ettim. Yataktaki bir beden değil adeta kan gölünde yüzen iç organlar arasındaki insan kalıntılarıydı. Kadıncağızın cesedi sol tarafta duruyordu. Göğüs kısmında toplanmış paramparça geceliği, gerçek renginin ne olduğu anlaşılamayacak derece kana bulanmıştı. Diğer cinayetlerde de olduğu gibi göğüs kafesinden genital bölgeye kadar karnı kesilmişti. Her yanı bıçak yaralarıyla doluydu.

"Rahmin yarısını ve karaciğeri almış," dedi adli tabip. "Bağırsakları da çıkarmış ama onları götürmemiş, canavar herif onları yatağın ayakucuna atmış."

"Lanet olsun! Nasıl bir vahşet bu?" dedim. "Ötekilerden daha feci. Canavarımız, cinayetin keyfini sürmeye vakit bulmuş."

"Evet, her seferinde deyim yerindeyse daha korkusuzca işliyor cinayetlerini ve daha vahşice, daha kana susamış bir şekilde..." diye ekledi adli tabip.

"Pislik herif aynı heyecanı yaşamak, güce duyduğu ihtirası tatmin etmek için vahşetini artırmak zorundaydı," dedi Arrow.

"Neden cinsel organların üzerinde yapıyor bunu?" diye sordu adli tabip, Arrow'a.

Fakat bu vakada Arrow'un dikkatini çeken şey o değildi. Kurbanın vahşice doğranmış olması, vajinanın, mesanenin, yumurtalıkların ve diğer iç organların çıkarılmış olması da değildi tuhaf olan. Asıl ilgisini çeken şey, kurbanın yüzünün çok kötü bir şekilde parçalanmış olmasıydı. Adli tabip ile ben de bunu fark etmiştik.

Suratı şekilsiz bir kütle gibiydi; tanınmaz hale gelmişti. Yüzünde onlarca kesik vardı, sanki seri ve öfkeli bir şekilde ama dikkatlice yapılmış gibiydiler. Burun köprüsünden çenenin sol tarafına kadar kemik görünecek şekilde yanak boyunca uzanan bir yarık vardı. Derisi yüzülmüş, burnu ile kulakları kesilmiş ve gözleri bıçakla dışarı çıkartılmıştı. Ağzında, diş etlerine kadar ulaşan bir bıçak bulunuyordu, ayrıca katil kestiği dudakları yastığın üzerine koymuştu.

"Hayvan herif kadını tamamıyla tanınmaz hale getirmiş," dedim.

"Bu vahşi adam ya bir doktor ya da anatomi bilgisine sahip," dedi adli tabip.

"Hayır, doktor değil ama vahşinin teki olduğu konusunda haklısınız. Üstelik bu işi yapmak on dakikasını almamıştır. Acımasızca ve vahşice açtığı kesikleri ve bıçak yaralarını hızlıca gerçekleştirmiş. Korkunç senfonisinin kapanış perdesini de zavallı kadının yüzünde sahnelemiş. Bir kaçık edasıyla bunu yapmış ve dediğim gibi işini çabucak bitirmiş." Arrow bir an durduktan sonra yeniden konuşmaya devam etti. "Bu tarz bir cinayet öznel ve bireysel bir şeydir."

"Öznel ve bireysel mi? Siz neden bahsediyorsunuz?"

"İsmini hatırlamadığım bir yazarın dediği gibi, kişi insanın yüzüdür," dedi Arrow. "Her zaman öyle olmasa bile bu tarz bir vahşet kurbanla katilin birbirlerini tanıdığı durumlarda kendini gösterir. Yine o yazarın dediği gibi, nefret ettiği bir tabloyu bozan bir sanatçıyla kurbanının yüzüne zarar veren bir katil arasında bir benzerlik vardır."

"Biraz daha açık konuşursanız..." diye ekledim.

"Yani kelimenin tam anlamıyla o güzel yüzü, özelliğini yi-

tirene dek sonsuz bir enerji, bir istek ve bir şiddet duygusuyla silmek istedi. O canavarın yaptığı şey, arzulanan bir nesneyi yok etmekti. Bunu belki hayal kırıklığından, belki de öfkesinden yaptı çünkü ona sahip olamıyor ya da yalnızca dünya üzerinden onu silmek istiyordu. Umutsuzluk içinde, aşağılayıcı bir hayal kırıklığı yaşıyor olabilir, bu nedenle her seferinde şiddetin dozu artıyor."

"O katilin lanet olası ruh hali umurumda bile değil," dedi adli tabip. "Tekrar harekete geçmeden önce hapse tıkılması gerek."

"Onun ruh hali benim de umurumda değil," dedi Arrow. "Ama onu bir an önce yakalamak için nasıl bir kafa yapısına sahip olduğunu anlamam lazım."

"Öyleyse fazlasıyla geciktiniz," diye bağırdı biri.

O ses, kalabalığı yararak odaya gelmeye çalışan valiye aitti. Arrow ona doğru ilerileyip yolunu kesti.

"Bence girmemelisiniz."

"Çekilin! Onu görmem gerek!"

O iki cümleyi söylerken öyle acı acı bağırmıştı ki içimiz sızladı. Karşısında duran Arrow bir an tereddüt etti. Bembeyaz kesilmiş yüzüyle vali, sarsılmış görünüyordu. Buğulu gözleri ne denli acı çektiğini ortaya koyuyordu.

"Çekilin, lütfen," dedi tekrar.

Arrow kenara çekildi. "Burada olmamanız gerekirdi."

Fakat vali onu duymuyordu bile. O sahneyi gördüğünde duyduğu acının tarifi yoktu. Oradaydı işte, bu dünyada sevdiği tek kadın, savunmasız bir hayvan gibi kurban edilmişti. Yerin, ayaklarının altından kaydığını hissetti.

"Yardım edin bana, lütfen," dedi dayak yemiş gibi omzumdan tutunurken.

"Buradan çıkalım, beyefendi," dedim.

Öbür odaya kadar ona eşlik ettim. Onu bir yatağa oturttum ve kravatını gevşettim. Gözyaşları yanaklarından sel olup akarken vali güçlükle nefes alıyordu.

"İyi misiniz?"

Cevap vermedi.

Boş bakışlarla sessizce orada oturmaya devam etti. Bir adamı bu kadar acı çekerken, böylesine kederli ve çaresiz görmeyeli epey zaman olduğunu itiraf etmeliydim. Onu bitap bir şekilde orada bırakıp içeri döndüm.

Bir silah bulmuşlardı.

Yastıklardan birinin altına saklanan bıçağı adli tabip bulmuştu. On beş santim boylarındaki bıçak, sapından ucuna kadar kan lekeleriyle doluydu. Odaya girdiğimde Arow onu dikkatle paketliyordu.

"Bıçağı bulduk," dedi adli tabip.

"Bir bıçak bulduk," diye düzeltti Arrow.

"Cinayette kullanılan bıçağın bu olmadığını mı düşünüyorsunuz," diye sordu tabip şaşkınlıkla.

"Açıklığa kavuşturmamız gereken şey de bu. Kafama yatmayan şeyler var."

"Ne gibi mesela?"

"Siz açıklamalarınıza devam edin," dedi Arrow.

"Siz odadan çıktığınızda Dedektif Arrow'a ölüm nedeninin boğazda meydana gelen on beş, on yedi santimlik bir kesik olduğunu söylüyordum," dedi adli tabip kurbanın yarasını göstererek. "Sol kulaktan itibaren başlamış kesmeye ve gördüğünüz gibi sağ kulağın altı veya yedi santim aşağısında bırakmış. Bence gırtlağa, ses tellerine ve hatta intervertebral kıkırdağa

kadar ilerlemiş bir kesikten bahsediyoruz. Daha önce de söylediğim gibi yarayı önden açmış."

"Fakat kurbanın koridorun bir kısmını koşarak kaçtığını söylemiştiniz, öyle değil mi?" diye sordu Arrow.

"Evet, öyle söylemiştim," diye yanıtladı tabip. "Fakat bu söylediğim ikinci bir kesik. İlki o kadar derin değil, kesinlikle kadın kapıyı açar açmaz yaptığı ilk müdahale buydu. Muhtemelen kadın elini boğazına götürdü ve koridora doğru kaçtı, orta kısma kadar gelmişti ki arkasını döndü veya katil arkasını dönmesi için onu zorladı. Bu şekilde yeni bir bıçak darbesi daha aldı fakat bu seferki canına mal oldu. Ardından katil onu odaya kadar taşıdı. Bıçak hakkında siz ne düşünüyorsunuz? Sizce cinayet silahı bu değil mi?"

"Bana pek öyle gelmiyor. Yaralara baksanıza," dedi Arrow kurbana yaklaşarak. "Basit bir bıçakla açılan yaralara benzemiyorlar. Bulduğumuz ise basit, tek taraflı, arazide orada burada kullanılan cinsten."

"Fakat bıçağın ağzının uzunluğu dört kurbanda da rastlanan yara izlerininkilerle uyuşuyor. Ayrıca onu son kurbanın yanı başında bulduğumuzu da hesaba katmalıyız. Bunu nasıl unutursunuz?"

"Çünkü muhtemelen sahte bir delil, sahte bir ipucu, sevgili arkadaşım."

"Amacı ne?"

"Soruşturmayı yanlış yönlendirmek. Alakasız yerlerde araştırmalar yapmamıza neden olmak. Sahte delillerin amacı budur."

"Peki siz ne öne sürüyorsunuz?" diye sordum konuşmaya katılmak için.

"Ben bir şey öne sürmüyorum," dedi Arrow. "Cinayet işlemeye uygun bir sapı olmayan, tek yönlü, böylesine basit ve sıradan bir bıçağın suç aleti olamayacağını söylüyorum."

"Ancak üzerinde kan izleri var ve şöyle bir bakıldığında maktule ait doku parçaları da görmek mümkün. Analiz ettiğinizde muhtemelen katilin izine rastlayacaksınız."

"Maktulü delik deşik etmek için kullanıldığı ortada," diye kabul etti Arrow. "Ve kesinlikle otopside iki ayrı suç aleti kullanıldığı ortaya çıkacaktır. Eğer doğruysa bu bıçağı kullanarak iki, üç kere kadını yaraladı fakat dediğim gibi bunu otopsi belirleyecektir. Ancak bu işlemi kadın öldükten ve üzerinde böylesine korkunç bir tahribat yaptıktan sonra gerçekleştirdi."

Arrow'un nereye varmaya çalıştığını biliyordum. O bıçak direkt genç Picasso'yu işaret ediyordu; bu, onun bıçağıydı. Ve Arrow'un bu oyuna gelmeye hiç niyeti yoktu. Ancak adli tabip bu durumdan bihaberdi.

"Dört kadının da hayatına mal olan aradığımız suç aleti; sivri uçlu, sağlam, on yedi santim civarı, katilin elini korumaya yarayan büyük bir sapı olan, çift taraflı ve jilet gibi keskin bir hançer," diye devam etti Arrow. "Aşağıda bulunan zavallı polis memurunun kalbine saplanan ve kıyafetlerini kolayca kesen hançerle aynı. O talihsizlerin kıyafetlerinde temiz kesikler açabilen bir silah. Gördüğünüz gibi yastıkların altında bulduğumuz bıçakta bu özelliklerin hiçbiri yok. Dediğiniz gibi otopsi sonuçları beni doğrulayacaktır."

Başkomiser Fonte o sırada içeri girdi; yanında iki komiser daha vardı. Arrow onun ağzını açmasına fırsat vermedi.

"Konuşmamız gerek. Adli tabip size gerekli bilgileri verecektir. Geliyor musunuz, Sherrinford."

57
Vali

Kapılarını halka henüz açmış bir tesisten içeri girip şöyle sert birer kahve ısmarladık. Sokağa bakan camın oraya oturduk. Sabah güneşi yavaş yavaş yükselirken, Arrow tek kelime etmek niyetinde değildi.

Çok sarsılmış görünüyordu, valinin cinayet mahalline gelişi onu duygulandırmış ve fazlasıyla etkilemişti.

"Onu gördünüz mü, Sherrinford?" dedi. "O zavallı adam kadına sırılsıklam âşıktı."

"Validen mi bahsediyorsunuz? Evet, gördüm. Onca savaşın, muharebenin ardından hissizleşmiş sinirlerine rağmen bugün darmadağın olmuş, adeta küçücük bir çocuğa dönmüştü."

Arrow keyifsizce kahvesinin son yudumunu aldı.

"Haydi, Sherrinford, açmışlardır," dedi ayağa kalkıp masaya birkaç bozukluk attıktan sonra.

"Neyi açmışlardır?"

Sanırım Arrow beni duymadı çünkü çoktan kapının oraya ulaşmıştı. Paseo Central del Borne'den karşıya geçtik ve her türlü tekstil ürününün satıldığı bir dükkâna girdik. Arrow kendine liman işçilerinin kullandığı kalın, sağlam kumaşlı bir tulum ve bir de kasket aldı.

Paketini alıp, parasını ödedi.

"O kıyafetleri neden aldınız? Yine mi kılık değiştireceksiniz?"

"Çevreyi dolanırken buldum bu dükkânı. Gördüğünüz gibi uygun fiyata iş kıyafetleri ve çeşitli parçalar bulmak mümkün. Ve evet haklısınız, kılık değiştireceğim."

"Ne amaçla? Nereye gidiyoruz?" diye sordum, kafam karmakarışık olmuştu.

"Siz bir yere gitmiyorsunuz. Benim limanda bir şeyleri kontrol etmem gerek ve bunu da fark edilmeden yapmam lazım."

Şimdilik daha fazla bilgi edinemeyeceğim bu konu hakkında son ipucu kırıntılarını da aldıktan sonra bir araca bindik.

"Siz otelde kalacaksınız."

"Tamam, anladım, size eşlik etmemi istemiyorsunuz," dedim rahatsız olmuş bir şekilde.

"Kesinlikle genç Picasso bizi görmek isteyecektir, bu nedenle birinin onu beklemesi gerek."

"Bunu nereden çıkardınız?"

"Çünkü muhtelemen o korkunç hediyelerden bir yenisini almış olacaktır ve bu sabahki olaydan sonra bizim yardımlarımıza hiç olmadığı kadar ihtiyacı var."

Bizi otelin girişinde bekleyen genç Picasso değil, valiydi. Resepsiyonistin söylediğine göre geleli birkaç saat olmuştu.

"Müsaadenizle ben odama çıkıyorum," dedim Arrow'a onları yalnız bırakmak için.

"Nasıl isterseniz, Sherrinford."

Arrow'un yanından ayrılmaktan hoşnut değildim ama sevdiğin birini kaybetmenin ne demek olduğunu biliyordum, hele

ki hayatınızın son baharında onu bulduysanız. O adama bakmak sevgili Mary'yi aklıma düşürmeye yetiyordu, bu nedenle Arrow'la ikisini yalnız bıraktım.

Daha sonrasında arkadaşım aralarında geçen sohbeti bana aktaracaktı.

"Ben görmüş gerçirmiş bir adamım," demişti vali, Arrow'a karşısındaki koltuğu işaret ettikten sonra. "Her bir muharebenin ardından ki sayıları oldukça fazlaydı, bir asker olarak kariyerimde biraz daha yükseldim. Dediğim gibi, Küba'da savaştım ve Porto Rico'da vali olarak görev yaptım. Hayatım boyunca ayak bastığım her yerde birçok şeye şahit oldum. Evlendim, mutlu bir evlilik değildi ama hoşgörü vardı. O bu dünyayı terk edene kadar birbirimize olan saygımızı ve aramızdaki huzuru asla kaybetmedik. Sevdiğim ama nerede olduğunu bilmediğim ve bu durumumuzu çok da umursamadığım bir oğlum var. Ancak hayat bu, Bay Arrow. Koloniler kaybedilince duyduğum öfke ve utancın ardından kendi memleketime gelebilmeyi talep ettim. Bunu bana borçluydular. Hükümet, Bakanlar Kurulu'nda kabul edilen kraliyet kararnamesiyle, ülkemi aktif olarak savunarak geçirdiğim yirmi beş yılı aşkın bir sürenin ardından beni vali olarak atadı. Şehri ben yönetiyorum ya da en azından onlar öyle olduğuna inanmamı istiyorlar.

"Bu bölgenin başında ben varım, hiyerarşik düzende belediye başkanının, belediyelerin ve il meclisinin üstündeyim, ayrıca devleti temsil ediyorum. Ancak kendimi kandıramam. Burada ve diğer her yerde yönetimin kimin elinde olduğunu biliyorum. Ben Ribera semtinde doğdum ama hiçbir zaman onlardan biri olmayacağım. Fakat ne var biliyor musunuz? Umursadığım tek bir şey vardı!" Eski general bir an duraksadıktan sonra sözlerine

devam etti: "Umurumda olan tek şey oydu. Benim yaşımda âşık olmak ne demek bilir misiniz? Hayır, bilemezsiniz çünkü hâlâ gençsiniz, bir on yıl sonra anlayacaksınız beni. Fakat asıl önemli olan o bana âşıktı ve işte bunu asla hayal bile edemezdim. O noktadan sonra ne iş yaptığı veya etrafında başka erkeklerin olup olmadığı beni hiç ilgilendirmiyordu. Yaşlandığınızda her şeyi affedebiliyorsunuz; zalimlik, sadakatsizlik ve bağnazlık hariç. Benigna ile ilişkimizi o nasıl istiyorsa öyle yaşıyorduk. Görünüşüme aldanmayın. Benigna kabul edip de biz evlenseydik o, canının istediğini yapmaya devam ederdi. Sevdiklerini mutlu etmeye çalışırken aslında kendi mutluluklarının peşinde koşan âşıklardan değilim."

Arrow'a o son cümle tanıdık gelmişti. Generalin yüzü gölgelendi.

"Şimdi de onu öldürdüler," dedi kederle, fakat bu kez ses tonu güçlü ve enerji dolu çıkmıştı. "Onu kendi ellerimle öldürmem için katili yakalamanızı istiyorum, Gölgeniz olacağım, Bay Arrow. Onun katili buralı değil, karşımızdaki ne bir manyak ne de bir zavallı. Şimdi söyleyin bana, ne biliyorsunuz?"

Bu yaşlı adamın hikâyesinden mi etkilenmişti, yoksa onda kendinden bir şeyler mi görmüştü bilinmez ama Arrow daha önce hiç yapmadığı bir şey yapıp nelerden şüphelendiği ona açıklamıştı.

Valiyi uğurladıktan sonra odaya çıktı. Benimkiyle bağlantılı olan odasına geçip üzerini değiştirirken, valiyle aralarında geçen konuşmaları anlattı.

"Bütün delilleri elinize geçirmeden ona şüphelendiğiniz ismi mi açıkladınız yani?"

"Aslında emin sayılırım," dedi.

Liman işçisi kostümüyle odadan çıktığında onu tanıyamadım. Fakat bu sürekli başıma geliyordu zaten; onu hiç tanıyamıyordum.

"Vay canına Arrow! Kimse siz olduğunuzu anlayamayacak!"

"Teşekkürler, Sherrinford; bu önemli."

Ancak Arrow'un kılığını görünce dağıttığım konuya geri dönmeye niyetlendim. "Dediğiniz kadar emin olsaydınız bu şekilde kılık değiştirmezdiniz."

"Yüzde yüz eminim demedim, emin sayılırım dedim. Lütfen, Sherrinford, bana nutuk çekmeye kalkmayın."

"Peki nereye gidiyorsunuz?"

"Daha önce de dediğim gibi birtakım kontroller yapmak için rıhtıma gidiyorum," diye yanıtladı dedektif. "İki saate dönerim."

"Sizi bekliyor olacağım."

Kafamı o korkunç olaylardan ve henüz cevaplanmamış sorulardan arındırmak için otelin çevresinde yirmi dakika boyunca dolandıktan sonra odaya dönüp Arrow'u beklemeye başladım.

Dedektifin gelmesi iki saati değil, yaklaşık üç buçuk saati buldu. Yüzünde memnuniyet dolu bir ifadeyle dönmüştü.

"Nerede kaldınız? Öğlen oldu sayılır."

"Müsaadenizle önce üzerimi değiştireyim," dedi Arrow. "Yemek salonunda her şeyi anlatırım. Hızlı olmalıyız çünkü sizin de bildiğiniz gibi Başkomiser Fonte'yle buluşmamız gerekiyor."

Otelin restoran kısmında bir masaya oturduktan sonra arkadaşım, sabahın büyük bir kısmında ne işler karıştırdığını bana anlatmaya başladı. Anlaşılan dört cinayetten üçünün işlendiği

depoyu bulmuştu. İhracatı yapılacak kömürlerin depolandığı bir ambardı burası, içinde muhafaza edilen kömürlerin yapısı da kızların üzerlerinde lekelerine rastladıklarımızla aynıydı.

"Fakat en ilginç olanı ne biliyor musunuz?" diye sordu tatlısına geçerken.

"Size neyin ilginç geleceğini bilemiyorum, zaten birtakım şüpheleriniz vardı."

"Her zamanki gibi sevgili arkadaşım," dedi Arrow. "Benimle ilgili neredeyse her konuda haklısınız. Şüphelerim doğru çıktı; ambarın sahibi olan ihracat şirketi Sitwell'e ait."

"Yani siz...?"

"Onu bulup sorgulamamız gerektiğini düşünüyorum. *La Vanguardia*'daki gazetecinin bize anlattığına göre Dük Clarence bir süre Barselona'da kalmıştı, hatırlıyor musunuz?"

"Evet, elbette."

"Londra'da Jack'in işlediği cinayetlerin hemen ardından gerçekleşmiş bu olay," diye açıkladı Arrow. "Bir düşünüp şöyle bir kurgulama yapalım: Windsor Sarayı, 1889; Kraliçe'nin arkadaşı ve Barselona'da şirketleri olan bir işadamı saraya çağrılıyor. Sizce görüşme ne hakkında olabilir?"

"Kendimi Kraliçe'nin yerine mi yoksa beyefendinin yerine mi koyayım?"

"Kraliçe ben olacağım ve size şöyle söyleyeceğim: 'Krallığa birçok hizmette bulundunuz. Şimdi buna bir son verme vakti geldi.'"

"Emrinizdeyim, Majesteleri," dedim kendimi gizemli adamın yerine koyarak.

"Torunum bir süre ortadan kaybolmalı. Bu daha fazla devam etmemeli," dedi Arrow.

Bir süre adamın ne diyeceğini düşünüp, "Her şey beklediğimiz gibi gelişti. Krallık güvende," dedim.

"Ne olduğunu bilmek istemiyorum, konumum dolayısıyla bilmemem gerekiyor. Her şeyin yolunda olduğuna dair sizin sözünüz yeter bana."

"Her şey yolunda, Majesteleri."

"Bu gerekli miydi?"

Tanrım! Ne demem lazım şimdi? diye düşündüm.

"Durmayın, Sherrinford. Düşüncelerinizi serbest bırakın. İyi bir romanda olduğu gibi iyi bir diyalog çıkarıyoruz... Bu gerekli miydi?" diye tekrar etti.

"Gerekliydi, Majesteleri. Krallığın iyiliği için bu gerekliydi," dedim. "Ancak haklısınız, Majesteleri, bir süre göz önünde bulunmamak en iyisi. Her şey tamamlandı."

Konuşmamın bu kısmı Arrow'u memnun etmişti. Daha da yüreklenerek ekledim: "Dükün çok uzun bir ömrü kalmadı, hastalığı ciddi boyutlara ulaştı, frengi onu yiyip bitiriyor. Arkadaşımı kurtarmayı başaramadım."

"Bunu söylüyor musunuz, yoksa aklınızdan mı geçiriyorsunuz? Unutun bunu Sherrinford, ben İngiltere kraliçesiyim!"

"Aklımdan geçiriyorum... Aklımdan geçiriyorum elbette," dedim Majesteleri'nin öfkesi karşısında titreyerek.

"Kendinizi suçlu hissetmeyin," dedi Kraliçe rolüne bürünmüş olan Arrow. "Hovarda yaşamı ona bu sonu hazırladı. Ondan başka bir şey beklenemezdi. Her zaman zayıf ve dengesiz biri olmuştu. Ülkem ve krallık için yıllarca çalıştım ama artık yoruldum, çok yoruldum. Kaderinin gerektirdiklerini yapacak durumda olmasa öz oğlumu bile vururdum."

Kraliçe'nin cesareti beni etkilemişti.

"Kraliçe olarak," diye ekledi Arrow, "ben de bunu söylemiyorum aslında aklımdan geçiriyorum." Arrow masadan uzaklaşıp ayağa kalktı. "Ve şimdi sevgili arkadaşım, Fonte ile konuşmalıyız. Bazı noktalarda bizi aydınlatması gerek, ondan sonra da dosyayı kapatacağız, geliyor musunuz?"

"Bunu hayatta kaçırmam."

58

Hepsi Boşuna

Uzunca bir süredir tartışıyorlardı. Fonte'nin fikrini değiştirmek imkânsızdı. Hiçbir şeye ikna olmamaya ya da en azından Arrow'un öne sürdüğü şeyler üzerinde düşünmemeye baştan kendini hazırlamıştı. Hiçbir şeyi çözmeyi başaramayan o burnu büyük İngiliz'den bıkmıştı.

"Benden bilgi gizlediniz, bunu bilerek yaptınız," diye ısrar etti Arrow.

"1890 yılında çözülemeyen şu cinayetler!" dedi Fonte. "Onca zamandan sonra şimdi gerçekleşen bu cinayetlerle onları kim bağdaştırabilirdi ki? Şimdi gelmiş bana katilin ve kullandığı yöntemlerin aynı olduğunu söylüyorsunuz. Üstelik yalnızca bu değil, neredeyse Sör Richard Sitwell'i tutuklamamı emredeceksiniz... Siz aklınızı mı kaçırdınız?"

"Ne dediğimi çok iyi biliyorum, ayrıca elimde deliller de var."

"Delil mi? Ne delili? Üç cinayetin de işlendiği yer olduğunu düşündüğünüz deponun sahibi olması mı delil? İngiliz olması mı? Yoksa katilin profiline uyuyor olması mı? Vücut yapısının benzemesi mi? Oğlunun, Picasso'nun arkadaşı olması mı? *La Vanguardia*'nın gazetecisinin size verdiği fotoğraftaki tipe benziyor olmasıdır belki? Ona ukala ve küstahça sorular so-

rarak rahatsızlık verdiğinizi ve sonunda da onu suçladığınızı biliyorum."

"Söylediğim her şeyle alay ediyorsunuz," dedi Arrow. "Sitwell konusuna gelirsek, bu bir kedi fare oyunu. Ama onun ne olduğunu biliyorum. Onu gözaltına alın, cinayetlerin nasıl da kesildiğini göreceksiniz! Kızın hayatını kurtaracaksınız!"

"Siz çıldırmışsınız!" diye karşı çıktı Fonte. "O adamın kim olduğunu biliyor musunuz? Neyi temsil ettiğini? İstese bizi tek kalemde yeryüzünden silebilir."

"Yani kılınızı bile kıpırdatmayacak mısınız?"

Fonte yanıt vermedi. Arrow her şeyi anlamıştı. Bir hiç uğruna buraya gelmişti. Jack onunla oynama zevkini yeniden tadabilmek için gelmesini emretmişti. Bunu zaten limanda denize düştüğü zaman Arrow'u sudan çıkardığında da söylemişti: "Oyun devam ediyor." En iyi vaka suçlunun yaptığı küçük bir hata sayesinde çözülen vaka değildir; en iyi vaka, gerçek gözler önündeyken herkesin başka taraflara baktığı vakadır. Çünkü adaletin terazisi herkes için eşit değildir. İşte Arrow da bunu keşfetmek üzereydi.

"Kılınızı bile kıpırdatmayacaksınız, öyle değil mi?" diye tekrarladı Arrow.

"Söylediklerinizi doğru olsaydı bile... hayır, kılımı bile kıpırdatmazdım."

Uzun bir sessizlik oldu. İki adam da birbirlerinin gözlerinin içine bakmaya devam ediyordu. Fakat Fonte'nin gözlerinde erdemden, küçük bir şüphe kırıntısından, şefkatten ya da utançtan eser yoktu. Duracağı tarafı seçeli uzun zaman olmuştu.

"Bakın, bu sabah cinayet aletini buldunuz ve sizin aklınıza ortadan kaybolmaktan başka bir şey gelmedi," dedi Fonte.

"Cinayet aleti o değil ve siz de bunu çok iyi biliyorsunuz."

"Hayır, size söylüyorum, cinayet aleti o. Ve siz de en az benim kadar buna inansanız iyi ederseniz."

"Cinayetlerin işlendiği bıçak o değil," diye tekrarladı Arrow.

"Dışarı çıkın ve ressamı tutuklayın. İkimiz de bıçağın ona ait olduğunu biliyoruz."

"Yani masum birini mi tutuklayacaksınız?"

"Birinin idam edilmesi gerek."

"Siz adi herifin tekisiniz," diye patladım. O ana dek konuşmanın dışında kalmaya çalışmıştım. Fakat daha fazla dayanamıyordum. Başkomiser bana dönme zahmetinde bile bulunmadan, sanki ben orada yokmuşum gibi gözlerini Arrow'dan ayırmaksızın cevabını verdi:

"Hayır, ben sadece işini kaybetmemek için uyanık davranmak zorunda kalan sakat bir memurum. O kadar yükseğe erişemezsiniz Arrow, bunu biliyorsunuz. Unuttunuz mu yoksa?"

O hödüğün son sözleriyle neyi kastettiğini anlamıştım.

"Biliyordunuz... Kim olduğunu biliyordunuz," dedi Arrow.

"Sizin ve adamlarımın karşısında bilerek embesil numarası yapıyordum..." diye itiraf etti Fonte. "Fakat hayır, bilmiyordum. Yalnızca kötünün de iyinin de üstündeki dokunulmazlık lüksüne sahip biri olduğundan şüpheleniyordum. Adalet ve adaletsizlik gibi terimler, ancak bizim gibilere ya da idam yolunu boylayacağından emin olabileceğiniz o talihsiz ressam gibilerine işler. Bu son kaçınılmaz."

Arrow dönüp kolumdan tuttu.

"Gidelim, Sherrinford. Ben kusmadan önce gidelim."

"Ne yapacaksınız?" diye sordu Fonte.

Arrow cevap vermeden beni de ardından sürükleyerek odadan ayrıldı.

"Hepsi boşuna, Arrow. Hepsi boşuna," diyordu Abel Fonte.

59
Saklan

Dışarı çıktığımızda Arrow burnundan soluyordu. Başkomiser Fonte'nin sözleri kafamda yankılanarak arkadaşımın peşinden yürümeye başladım. O lanet herif, bir masumu darağacına ya da bu şehirde tutukluları öldürmek için kullandıkları yöntem her ne haltsa oraya göndermek için can atıyordu. Üstelik yaptığı haksızlık yalnızca bu değildi, Carmen'i de canavarın merhametine bırakıyordu.

"Kızı güvenli bir yere götürmeliyiz," dedim arkadaşımın aklından geçenleri tahmin ederek.

"Ressamı da alıp buradan gidelim."

Bir arabaya atlayıp ressamın atölyesine doğru yola çıktık.

"Fonte son cinayet de işlenene kadar Picasso'yu tutuklamayacaktır," dedim.

"Bu nedenle oraya vardığımızda çocukla birlikte Carmen'i ve oğlunu almaya gitmenizi, ben gelene kadar da güvenli bir yerde saklanmalarına yardım etmenizi istiyorum."

"Peki ya siz ne yapacaksınız?"

"Canavarı yakalayacağım."

Araba durdu.

"Siz burada inin, Sherrinford," dedi Arrow. "Ben devam

ediyorum." Çifti güvenli bir yere bıraktıktan sonra o gece otelde buluşma kararı almıştık.

Ben genç ressamın atölyesinin bulunduğu dükkâna girerken Arrow da at arabasıyla uzaklaşıyordu.

Arrow, Doktor Pauli Kliniği'ne doğru gidiyordu. Ricardo'nun çok vakti kalmamıştı, ölüyordu ama bilmek istediklerini Arrow'a anlatacak kadar zamanı vardı elbette.

Klinikten çıktıktan sonra dışarıda bir müddet araba bekledi. Benimle buluşması gerekiyordu. Akşam çökmek üzereydi, daha çok arabanın geçeceği bir yere kadar yürümeye karar verdi.

Ancak o anda bütün dünyası karardı.

60

Efendim Sizi Bekliyor

Carmen oğlunu komşuya bırakmıştı. Dış kapıya kadar geldiğinde elbisesinin yakasını yeniden düzeltip Benigna'nın evine doğru yola çıktı. En kestirme nereden gidilir diye düşünürken adımlarını sıklaştırdı. Bir yabancı yanına yaklaştığında Benigna'nın evine varmak üzereydi.

"Efendim sizi bekliyor," dedi yabancı kendini tanıtma gereği bile duymadan.

Carmen korkmadı ama karşısındaki bu çirkin yüzün gizliden gizliye bir düşmanlık beslediğini sezinlemişti. Etrafına baktı, karanlık çökmek üzere olmasına rağmen sokakta hâlâ insan vardı ve henüz günlük koşturmaca sona ermemişti.

"Siz kimsiniz?"

Adam yanıt vermeden, emreder bir tonda kısaca, "Benimle gelseniz iyi edersiniz," dedi.

Carmen bir an tereddüde düştü fakat sonra adama dönüp, "Sizinle hiçbir yere gelmiyorum," dedi.

"Hayır, geliyorsunuz yoksa oğlunuzu bir daha göremezsiniz," dedi pislik herif yüzünde şeytani bir gülümsemeyle.

Carmen, adamın verilen emri yerine getirmeye kararlı olduğunu fark etti. Oğlunu güvenilir ellere emanet etmişti ama

bu en az on dakika önceydi ki bu süre de onu kaçırmalarına yeter de artardı bile. Belki de o uğursuz adam yalnız değildi, belki de harekete geçmek için onun evden çıkmasını beklemişlerdi. Çığlık atmak istiyordu ancak bu, oğlunun hayatını kurtarmazdı.

Yabancı, Carmen'in aklından geçen endişeleri fark edince yüzü zafer edasıyla aydınlandı.

Carmen, bir arabanın beklediği genişçe bir sokağa kadar adamı takip etti.

61
Gölge

Onu dövmüşler ve boş bir sokağa atmışlardı. Ceplerinin biri tarafından karıştırıldığını fark edince kendine geldi. Onu soyuyorlardı.

Pejmürde kılıklı, zavallı, yaşlı sarhoş hırsızı üzerinden atıp ayağa kalktı. Sokak arasından çıktı. Hâlâ cüzdanı ve silahı üzerindeydi.

Kaybedecek tek bir saniyesi bile yoktu.

Limana vardığında nefesi kesilmişti. Vaktinde yetişebilmek için o uzun yol boyunca ümitsizce koşmuştu. Balıkçıların bulunduğu iskelede bir hareketlilik vardı. Ancak depoların bulunduğu bölüm oldukça sakindi. Malların tutulduğu yerleri hızlıca geçti ve asıl varması gereken noktaya ulaştı.

Deponun önünde bir at arabası duruyordu. Arrow, eli silahında arabaya doğru yaklaştı. Sürücüsü ölmüştü.

Dedektif depoya doğru yürüdü, kapıyı açık bulunca rahatça içeri girebildi. İçerisi çok aydınlık değildi, birkaç adım ilerledi. Deponun her yerini karanlığa alışan gözleriyle taradı. Yerde yatan bir beden gördüğünü sandı... Evet, yanılmamıştı, beden bir kadına aitti. Bu Carmen'di. Hemen yanında ona doğru eğilmiş bir figür vardı; kapkara, iri bir kuzguna benzi-

yordu. Kızın içini deşen bir sırtlan gibiydi ve neler olduğunu görmesini engelliyordu. Siluet doğrularak arkasını döndü. Beyaz eldivenli kana bulanmış elinde kocaman bir hançer tutuyordu. Hançeri ve eldivenleri kızın cesedinin yanına fırlattı. Metalin yere düşünce çıkardığı ses içeride yankılanınca dedektif titremekten kendini alamadı.

"Gelin, Arrow. Ben de sizi bekliyordum."

Siluet rahat hareketlerle yürüdü ve kolilerin üzerinde duran bir lambayı yakıp yere koydu.

"Dediğim gibi sizi bekliyordum," dedi katil. "Gerçi bu kadar erken geleceğinizi de tahmin etmiyordum. İşimi böldünüz."

Arrow, Carmen'e doğru yaklaştı. Dehşet içinde kalmıştı. Carmen cansız bir şekilde yerde yatıyordu, boğazı kesilmişti ve bu canavar kasaplık işine henüz başlamıştı.

"Beni yakalamanız için buraya gelmenizi sağlamadım. Başarıma şahit olabilesiniz diye sizi çağırdım," dedi katil. "Cinayetin, adaletten daha güçlü olacağı gün geldi çattı. Benim yüzyılım başlıyor, Arrow. Sizi temin ediyorum ki acımasızlıkla dolu bir asır kapımızda. Ve her birinin cezasız kalacağına emin olabilirsiniz. Fonte kendine bir katil buldu bile, ben de istediğimi elde ettim. Şimdi toz olma vakti geldi."

Böylesine korkunç bir sonu hak etmeyen o kadının cansız gözlerine bakarken, sözcükler dedektifin kulağına sanki çok uzaktan yankılanarak geliyor gibiydi. Ona bakarken içi acıyordu. O anda kadının cansız bedenine sarılıverdi. Carmen'in ruhu çok uzaklara giderken, bedenini kendine doğru çekti.

"Ona ne yaptınız! Ona ne yaptınız!" diye tekrarlıyordu

kendi kendine, bir yandan da kalbini bin parçaya ayıran gözyaşlarına ve öfkesine hâkim olmaya çalışıyordu. İçinde kopan fırtınalar yüzünden hareket bile edemiyordu. Sevdiği kadının parçalanmış bedeni karşısında hissettiği aşk ve şefkat içinden taşmak için yüreğinin derinlerinden kopacak bir çığlığı bekliyordu.

"Acı çektirmek! Size yaptığım şey bu; diğerlerine yaptığım gibi... Bütün o aşağılık hayat kadınları bunu hak ediyorlardı..." dedi katil. "Talihsiz Benigna'nın beni o ümitsiz âşığıyla karıştırdığı zamanki halini görmeliydiniz! Size acıyorum, Arrow. Sizin gibi bir zekâya sahip biri... Sizin kadar özel biri tutup aşağılık bir hayat kadınına âşık oluyor. Ne büyük bir hüsran! Siz bile bana ulaşamadınız. Ve artık her şey bitti."

Arrow, Carmen'inin bedenini onu uyandırmaya korkarcasına usulca geri bıraktı ve doğruldu. Sonra yüzünü canavara döndü.

"Bunun doğru olmadığını siz de biliyorsunuz, yeniden başlayacaksınız," dedi. "Londra'da yaptığınız gibi, sekiz yıl önce burada yaptığınız gibi ve şimdi de bunlar. Duramazsınız. Bu bir hastalık."

"Hastalık mı? Dük bir hastaydı, sürekli o hayat kadınlarının arkasındaydı, ta ki onları teker teker öldürmem gerekene kadar," dedi Sör Richard Sitwell. "Öyle yüksek mertebede doğan bir adam... O kadınlar kanını zehirleyip ölümü oldular onun. Oğlum da hasta, dükle aynı şeytan tarafından zehirlendi. Onlardan hiçbirini hayatta bırakamazdım. Bunun bedelini ödemek zorundaydılar. Tıpkı oğlumun Tanrı yerine koyduğu o soysuz ressam gibi... Tanrı benim!"

"Cehennemden gelen bir tanrı."

Sitwell kendini güçlü hissediyordu, sesini yükselterek tekrarladı.

"Tanrı benim! Ressam, oğluma yaptıklarının bedelini ödeyecek. Oğlum için mükemmel bir gelecek hazırlamıştım. Ama o aşağılık ressam! Sanatı oğlumun ruhuna işledi ve adi arkadaşları da onu yoldan çıkardı. O lanet olası hayat kadınları ve hovarda, azgın, soysuz ressamlar!"

"Oğlunuzla görüştüm, o bana her şeyi anlattı," dedi Arrow. "Gerçeği biliyordu, öyle değil mi? Sahneyi gözümde canlandırabiliyorum. On yaşında bir çocuk bir gece babasının üstü başı kan içinde ve şeytani bir öfkeyle eve döndüğüne şahit oluyor. Bu herhangi birini delirtebilirdi. Ancak unutması gerekiyordu. Bunun bir rüya olduğuna inanması gerekiyordu. Ve rüya yıllar içinde bir kâbusa dönüştü. Hayır, söylediğiniz gibi oğlunuzun sonuna neden olan o hayat kadınları değildi. Listenize yeni bir cinayet eklemelisiniz; kendi oğlunuzunkini."

"Zayıf bir oğlum olsun istemiyordum. Yine de benden uzaklaşması için ona müsaade ettim. Her halükarda hikâye burada bitti. Fonte katilini buldu ve ben de sanatımı tamamladım."

"Yardımcınızı neden öldürdünüz?"

"Zekâ geriliği vardı ama işime yarıyordu ve sadıktı," diye cevapladı Sitwell. "Onun için üzgünüm ama işimi yarım bırakamazdım. Aslında hepsini öldürmek çok kolay oldu. Dediğim gibi Benigna'yı görmeliydiniz. Hayat kadını neşeyle açtı kapıyı bana, kolay olmuştu. Yalnızca aptal âşığınınkiler gibi bir takım elbise bir de şapka almam gerekmişti. Ah, şu yaşlı ve gülünç vali yok mu? Hepsinin içi çürümüş! Hiçbir kanun bana işlemez. Benim asrım başlıyor, Arrow. Benim gibi sıra

dışı adamların canlarının istediğini temizleyebileceği zamanlar geliyor. Kuzuları kendi mezbahamıza götüreceğiz. Bunları göremeyecek olmanız ne kötü çünkü birazdan son problemimi de çözeceğim. Siz, Bay Arrow, kendi kuşağının en büyük kanun savunucusu. Bu vakayı çözemeyeceğinizi tahmin etmiştim ve işte öyle de olacak. Aşağılık ressam darağacına gidecek ve sizi de rıhtım da suyun üstünde yüzerken bulacaklar. Tanıdığım en zeki iki adam için de üzücü bir son.

Sitwell silahını kaldırıp nişan aldı. Deponun duvarlarında güçlü bir patlama sesi yankılandı.

Alnının tam ortasına isabet eden bir mermiyle yere düşen Sitwell olmuştu.

Vali, silahını indirdi. Genç Picasso ile depoya giderken bize eşlik etmişti. Suç ortağının cesedinin dışarıdaki arabanın hemen yanında olduğunu görünce dikkati elden bırakmadan içeriye girmeye karar vermiştik.

"Sizin gölgeniz olacağımı söylemiştim," dedi vali, Sitwell'in cesedini tiksinti ve zafer dolu bakışlarla itiklerken.

Picasso, deponun orta yerinde Carmen'in taze yaralarla dolu, kanlı ve cansız bedenini görünce bir iki adım öne çıktı. Vali, onu sıkıca omzundan kavrayıp Picasso'nun daha fazla ilerlemesine engel oldu.

"Bakma, oğlum, çık buradan. Yapma, bunu bizzat ben de yaşadığım için söylüyorum."

Birlikte genç ressamı depodan dışarı çıkardık. Vali ve Pablo arabamıza doğru ilerlerken ben kapıda durdum. Ne dediklerini duyamıyordum ama onları öylece uzaklaşırken izlemek

bana büyük acı veriyordu. Hayatının kadınını kaybetmenin ne demek olduğunu biliyordum, tıpkı o ihtiyar ve o delikanlı gibi.

Adli tabip gelip de cesedi oradan kaldırana kadar Carmen'in yanından ayrılmayan Arrow da biliyordu. Orada kalmıştı, hâlâ oluk oluk akmakta olan kana bulanmak pahasına da olsa yere oturup Carmen'in bir elini tutmuş ve öylece beklemişti. Orada kalıp, onun yüzünü temizlemiş, okşamış ve sanki cesedinin asaletini bozmamak istercesine usulca ona sarılmaya devam etmişti.

Orada kalmıştı ve bence sonsuza dek de orada kalmaya devam edecekti.

62
Bir Anlaşma

On dakikalık bir münakaşanın ardından belediye başkanı bizi ofisine buyur ettiğinde, "Bu sizin için yeni bir şey değil, Arrow," dedim. "Londra'da özel olarak Kraliçe'nin huzuruna çağrıldığınızda da yaşamıştınız aynı şeyi."

Artık kapanmış olan dosyayla ilgili resmi rapor başkanın masasının üzerinde duruyordu. Fonte imzalamıştı ve yalnızca en iyi danışman dedektifin imzası eksikti.

"Meseleyi daha fazla kurcalamayalım," dedi belediye başkanı. "Asıl katil arabacıydı. Bu olayın ardında çok güçlü insanlar var, Sör Richard Sitwell'in arkadaşları gibi rahatsız edilmeye gelemeyecek insanlar... Bir skandal kimi ilgilendirir ki? Siz canavarınızı buldunuz ve intikamınızı aldınız. Dediğim gibi bazı şeyleri çok irdelemek iyi olmaz, ayrıca hiç kimse delikanlıyı rahatsız etmeyecek. Eğer etraflıca düşünürseniz bunun iyi bir anlaşma olduğunu göreceksiniz."

Adamın sözlerini tiksinerek dinledim. Arrow intikam peşinde değildi, yalnızca adalet arıyordu. İkinci kez inkâr edilen adaleti...

"Peki ya gerçekler?" dedi Arrow.

"Geçekler kimin umurunda? Vakayı çözdünüz. Konu kapandı, öyle değil mi? Zaman değişiyor, arkadaşım. Ona ayak uydurmak lazım. Her halükarda adalet yerini buldu, sizin de istediğiniz gibi. Bu dosya üzerinde daha fazla durmayacak ve size her zaman minnettar kalacağız. Rapor birkaç küçük düzeltmenin ardından gayet güzel oldu. Bu sayede herkes Steven Arrow'u kandırmanın kolay olmadığını anlayacak."

"İmzalar mısınız?" diye sordu Fonte.

Arrow yanıt vermedi. Onlara bakmadan odayı terk etti.

"İsminin yazılmasını istemiyor mu?" diye sordu bana Başkomiser Fonte.

"Kesinlikle hayır. İşi, onun mükâfatı," dedim.

Tek bir kelime daha etmeden o odadan ayrıldım ve koridorlarda Arrow'u aradım. Arkadaşım dışarıda bekliyordu.

"Yoruldum Sherrinford," dedi.

"Siz her ne karar verirseniz bana uyar," diye cevap verdim beraberce oradan uzaklaşırken.

63

Ve Son

Horta de Sant Joan, 1909

Ressamın döndüğünü biliyordum. Artık o ünlü bir sanatçıydı ve kimilerinin söylediğine göre huysuz adamın teki olup çıkmıştı. O yılların ardından tamamen İspanya'dan koparak nihayetinde Paris'e yerleşmişti.

Horta'ya ilk ziyaretinden on yıl sonra geri döndü. Ağır bir hastalık geçirdiği dönemde arkadaşı Pallarés iyileşene kadar onu Horta'daki evlerine davet etmişti.

Sabırla bekleyen okuyucuyla olayları paylaşan yazılarımdan kısa bir süre sonra Arrow, küçük Pablito ve ben birlikte o kasabaya yerleştik. Arrow her şeyi unutabilmek ve huzurla yaşamak istiyordu. Orada şehirden uzak bir ev satın alıp, Carmen'in oğlunun büyümesini izledik. Akıllı ve zeki bir çocuktu. Arrow onu evlat edinmiş, öz evladı gibi günlerini ona adamıştı. Çocuk mutluydu, Arrow da kendini tamamen onun eğitimine ve arıcılığa adayarak huzur bulmaya çalışıyordu. Arıcılıkla, Horta'ya taşındığımızda tanışmıştı. Yazları Londra'da tıp eğitimi görmeye başlayan yeğenim bizi ziyarete geliyordu. O ve küçük çocuk çok iyi anlaşıyorlardı.

Pablo Picasso kasabaya 1909 yazında yanında Fernande ile geldi. Ön cephesinin büyük bir bölümü, belediye binası-

nın da bulunduğu meydana bakan Convento Otel'de oda tuttular. Geceleri partneriyle birlikte Antonio Vives'in kafesine gidiyor, aralarında Manelet Amca ve Nicolas Amposta'nın da bulunduğu eski arkadaşlarıyla buluşuyordu. Birlikte domino oynuyor, sohbet ediyorlardı. Geç saatlere kadar gitar çalarak geceyi sonlandırıyorlardı. Birçok gece Fernande'yi farklı bir şekilde -elini yumruk yapıp başparmağını masaya dayayarak- selamlayan, Fernande de onu aynı şekilde karşılık verince çok mutlu olan köyün delisi de onlara katılıyordu.

Picasso gün boyunca kendini yeni geometrik tarzıyla manzara resimleri yapmaya adıyordu. Çoğu kez onu Santa Barbara Dağı'nın eteklerinde, üç yıl önce hayatını kaybeden, hayranı olduğu ressam Cézanne'e imrenerek resim yaparken gördüm. Yanına gitmedim. Yürüyüşlerim sırasında uzaktan onu izliyordum. Fiziksel olarak pek değişmemişti, hâlâ bir çocuğu andırıyordu.

Zannediyorum eylül başlarında bir akşam kafede karşılaştık onunla. Coşkulu bir karşılaşma olmuştu.

"İki İngiliz'in buraya taşındığını söylemişlerdi ama siz olacağınız hiç aklıma gelmezdi..." dedi Pablo.

"Evet, bir süre oldu taşınalı. Hâlâ bir çocuğa benziyorsunuz ama çok değişmişsiniz," dedim.

Fernande ve diğerleri bizi ilgiyle izliyorlardı.

"Siz gidin, Pablo. Arkadaşlarınız bekliyor."

"Sizi ziyaret etmek isterim," dedi ve ekledi, "eski günlerin hatırına. Ayrıca size bir şey göstermek istiyorum."

Ona evin adresini verdim ve ertesi gün onu bekleyeceğimizi söyledim.

"Geleceğim," dedi kuvvetlice elimi sıkarak. "En son görüştüğümüzde..." diye devam etti hatırlamaya çalışarak.

"Yeni yüzyılın bir şubatını gösteriyordu takvimler," dedim. "Els Quatre Gats'ta resimlerinizi sergiliyordunuz, Arrow çizimlerinizi çok beğenmişti. Sonra da Paris'e gittiniz."

"Arrow'dan ne haber?"

"Yarın konuşuruz."

O gece doğru dürüst uyuyamadım. Bana ne göstermek istiyor olabilirdi? Sabah beşte kalktım ve küçük Pablito'nun odasına girdim. Bana zavallı annesini hatırlatan yüzüne bakarak uzunca bir süre uyuyuşunu izledim.

Picasso ertesi gün kararlaştırdığımız saatte geldi. Pablito oyun oynamaya gitmişti ve ben de evde yalnızdım. Onu içeri buyur ettim.

"Her şeyin ardından bu kasabaya geldik," dedim.

"Arrow nerede?"

Beni takip etmesini işaret ederek onu Arrow'un yanına götürdüm.

"Öleli bir yıl olmadı," dedim mezarının başına geldiğimizde.

Picasso sarsılmıştı, ne diyeceğini bilemiyordu. Bu genç adam ona çok şey borçluydu. Ona, hayatını borçluydu.

"Sıra dışı bir adamdı," dedi.

"Tanıdığım en iyi adam."

Sessizce eve döndük ve ona bir kahve yaptım. Picasso derin bir üzüntü içindeydi. "Arkadaşınız hayatımı kurtardı," dedi.

"Evet," dedim fısıltıyla.

Bütün bir akşamı birlikte geçirdik, Picasso hiç durmadan konuştu. Málaga'da ve Coruña'da geçen çocukluğundan, ölen kız kardeşinden, babasının derslerinden, kuralların hiçbirini bilmeden karakalemle yaptığı ilk çalışmalardan, Barselona'ya gelişinden, büyük umutlarından, çocukluk ve gençlik hayal-

lerinden, arkadaşlarından, büyük aşkından, Benigna'dan, denizciyle karşılaşmalarından, genelevdeki günlerinden ve korkularından bahsetti. Hepsini en ince ayrıntılarına varana dek öyle bir özlem, acı ve neşe içinde anlattı ki duygulanmadan edemedim. Sonra sustu ve şefkatli bakışlarıma dikti gözlerini.

Ardından getirdiği tuvali açtı. "Bu tabloyu iki yıl önce yaptım, bu zamana kadar kimse onu anlamadı," dedi.

İlk başta o tuhaf ve sert köşeli şekilleri görünce garipsesem de bir huzurluk kapladı içimi çünkü daha önce hiç böyle bir şey görmemiştim. Eserinde sıra dışı bir çatışma, bir mücadele vardı. Ancak onda bir şeyler ilgimi çekiyor, gözlerimi üzerinden alamıyordum.

İşte o anda farkına vardım. Olay, başka türlü bakmaktan geçiyordu. Oradaydılar, resmin modernliğine rağmen her birini tanıyabilmiştim: Benigna, Marta Planas, Esmer, Fransız ve ortalarında da Carmen. Avinyó Caddesi'ndeki genelevde çalışan, birini bile kurtaramadığımız o zavallı kadınları çizmişti. Tablo beni duygulandırmıştı.

"Onu ressam Matisse'e gösterdiğimde bana deli olduğumu söyledi," dedi Pablo. "Derain ve Braque onu resim yerine bile koymadılar. Sanat tüccarı Kahnweiler henüz tamamlanmamış gibi duran garip ve uyumdan yoksun bir tablo diye yorumladı. Peki, sizce nasıl?"

"Bence o günlerin bütün acısını içine hapsetmiş," dedim, özellikle tüm dikkatleri üzerine toplayan detaydan gözlerimi ayırmadan. "Bıçağı resmettiğinizi de görüyorum."

"Bıçak mı?" diye sordu şaşkınlıkla.

Tuvale yaklaşıp, elimle masanın ufak bir hançer gibi resmi ikiye ayıran ve tehditkâr bir şekilde Carmen'e doğru uzanan

köşesini işaret ettim. Evet, vahşice kızın etine saplanmak üzere olan bir bıçağa benziyordu.

"Tamemen istem dışıydı. Düşünerek yapmamıştım," dedi genç adam. "Ne düşünüyorsunuz?"

"Bir odak, bir perspektif yok. Her şey çarpık çurpuk. Tıpkı... gelecekten, yeni asırdan gelen bir uyarı gibi." Sustum, önümüzdeki asırla ilgili umutlarımı Arrow'a açıkladığım zamanı hatırladım. Artık o söylediklerimden eskisi kadar emin değildim.

Picasso devam etmemi istedi.

"Affedersiniz," dedim. O endişe verici resmin bende uyandırdığı hissiyatı detaylarıyla aktarmaya çalıştım.

"Şu melankolik mavi tonda şeytani, büyülü bir şey var. Sanki bir çeşit anatomi uydurmak istercesine biçimleri yeniden şekillendirmiş ve başkalaştırmışsınız. Kıvrımları kesmiş ve yapılarında fevri değişiklikler yaparak hacimleriyle oynamışsınız." Resme daha da yakınlaşıp gözlerimi birer birer kızların üzerinde gezdirdim. "Bu oval yüzler, yontulmuş kollar, o boş göz çukurları canavarın sebep olduğu bütün acıları, hatta insanlığın çektiği bütün acıları temsil ediyor. Bize sorgulayan gözlerle ve küçümseyerek bakıyorlar çünkü onları kurtarmayı başaramadık. Fakat dahası var; siz, sevgili arkadaşım, yeni bir tasvir yöntemi geliştirmişsiniz. Artık resim yapmak sizin için dünyaya başka türlü bakarak ruhla dünya arasında bir bağ, bir bütünlük kurmak demek. Bakışlarınız eş zamanlı, anlık, genel ve zamanın ötesinde. Eskiye ait ne varsa hepsi yok olmuş, beş yüzyıldır görülmemiş bir şey yapmışsınız. Bundan sonra dünyayı eskisi gibi görmemiz mümkün değil," dedim ve her ne kadar cevabından korksam da kederle sordum: "Artık perspektif olmayacak, öyle değil mi?"

"Perspektif Carmen'le birlikte öldü," dedi içinden bir şeyler koparcasına.

Eli hafifçe titreyerek kahve fincanını aldı ve yavaşça hepsini içip, bitirdi. Bir süre sessizce bekledikten sonra ekledi:

"Bir gün bile onu düşünmeden edemedim. Paris'te bile... Düşündüm, düşündüm! Onca sene boyunca hiç aklımdan çıkarmadım! Sonra kendimi bir yere kapattım. Hepsini içimden atmak istiyordum. Ve bunu başarana dek de on altı defter tükettim, sekiz yüz çizim ve birkaç tane de tablo yaptım. Onları bulana kadar uğraştım. Güzel bir tarz arayışı içinde değildim ancak anlamlı olmalıydı, o günlerde çekilen tüm acıların ve bizi bekleyen her şeyin bir özeti olmalıydı." Pablo durdu, delirmiş gibiydi. Yüzüne tuhaf bir gülümsemenin yerleştiğini fark ettim. Sonra yeniden konuşmaya başladı: "Herkes onun hakkında bir fikir belirtti fakat yalnızca siz ve ben biliyoruz gerçeği. Onlar görmek istediklerini gördüler, hatta köklerine ulaşabilmek için İberya heykeltıraşlığında, kara büyüde ve bilimsel teorilerde emsallerini aradılar. Ama bunların hepsine gülüp geçtim. Bana ne düşündüğümü sordular, yine güldüm. Şimdi gerçeği siz biliyorsunuz. Beni bir siz anladınız."

"Elimize geçen bilgiler sayesinde anladım, hatta Arrow'un söylediği gibi acımasız bilgiler sayesinde diyelim... Sizde kalsın," dedim tabloyu işaret edip, onu katlamasına yardımcı olarak. "Bu tablo hakkında konuşulmaya devam edilecek, bundan emin olabilirsiniz."

Sanat acıya eşdeğer, diye aklımdan geçiriyordum o sırada. Karşımdaki henüz otuz yaşına bile varmamış olan büyük ustanın şeklin de ötesini görmeyi başaran gözlerinin içine bakıyordum. Tahminlerimin aksine son derece kötü bir baş-

langıç yapan bu yeni asrı paramparça etmeye hazır o gözlerin içine...

"Bende size ait bir şey var," dedim ve masamın çekmecesinden çıkardığım defteri ona uzattım.

"Buyurun, bu sizin."

Fransız'ın cesedinin yanında bulduğumuz defteri ona uzattım. O sırada benim küçüğüm Pablito, on bir yaşındaki her çocuğun sahip olacağı neşe ve enerjiyle odaya girdi.

"Beyefendiye merhaba de, o bir arkadaş," dedim.

Pablito, Pablo'nun elini sıktıktan sonra tekrar bahçeye çıktı. Picasso da defterini cebine koydu.

Yalnız kaldığımızda sorgulayan bakışlarını üzerimde hissettim.

"Evet, o Carmen'in oğlu," diye açıkladım. "Arrow onu evlat edindi ve dediğim gibi üçümüz birlikte bu köye taşındık. O iyi bir çocuk. Arrow'u çok seviyordu. Yaşına göre iyi idare ediyor. Ne annesini tanıyabildi ne de onu evlat edinen babasını... Her neyse!" Daha fazla devam edememiştim.

Picasso bahçeye çıkıp elindeki sopayla toprağı eşeleyen çocuğun yanına gitti.

"Ne yapıyorsun?"

"Resim. Size de bir tane yapayım mı?"

"Olur."

"Ne çizeyim?" diye sordu çocuk.

"Bir güvercine ne dersin?"

"Neresinden başlayayım?"

"Neresinden istersen... Bekle şimdi geliyorum." Picasso bahçeden çıkıp, uzaklaştı. Gözlerinin nasıl da yaşlarla kaplan-

dığını görebiliyordum. On beş dakika sonra kolunun altında bir paketle döndü.

"Güvercininizi çizdim," dedi küçük çocuk.

Pablo onun saçlarını okşadı ve ardından boya kutusunu ona uzattı. "Al bunu, sana hediyem olsun," dedi. "Eskiden babama aitti."

Bu hikâye nasıl doğdu?

Gölgelerin Ressamı'nın ilk tohumları, bir müzenin hayata geçirilişini gördüğümde düştü aklıma. Yedi yaşındaydım ve artık var olmayan Montcada Akademisi'nde okuyordum. Akademi yine aynı isimli sokakta, Picasso Müzesi'nin yalnızca yirmi metre ötesinde bulunuyordu. Okuluma dört adım uzaklıktaki bu müzenin nasıl meydana geldiğine şahit oldum. On yıl sonra Nisan 1973'te ailemle birlikte Gerona'ya gezmeye gittiğimiz bir vakit radyoda Picasso'nun hayata gözlerini yumduğunu duyduk. O sene Avinyó Caddesi'ndeki Güzel Sanatlar ve El Sanatları Okulu'nda okuyordum. Resim hocam Picasso'yla tanışmış, *Barselona Serisi*'nde ise ressam Miró ile çalışmıştı. Üzerinden otuz seneden fazla zaman geçmişti. 1973 yılı Pablo'ları kaybetme yılı gibiydi; Pablo Neruda, Pablo Casals ve Pablo Picasso o sene ölmüştü. Benim için o zamanlar Picasso, Beatles kadar ünlüydü. Başka bir yüzyıldan gelen bu yaşlı adam, neredeyse her şeyi resmetmişti ve bana kalırsa sonsuza dek de yaşayacaktı.

Picasso'nun bu özelliği, yani uzun ömürlü olması, beni hep etkilemiştir.

Picasso öldüğünde Ay'a ayak basılalı beş yıl olmuştu.

Ancak Picasso doğduğunda arabaları henüz atlar çekiyordu, otomobil icat edilmemişti, ne televizyon ne uçak ne radyo ne gramafon ne traktörler ne de işçilerin pazar tatili diye bir şey vardı.

Picasso doğduğunda İspanya'nın başında XII. Alfonso bulunuyordu, Kraliçe de María Cristina idi; İngiltere Kraliçesi de Victoria... Ve Karındeşen Jack'in vahşi cinayetlerine başlamasına yedi sene vardı.

Bu romanı hazırlarken Patrick O'Brian'ın biyografilerinden birinde yazarın bir düşüncesini okudum. "Picasso resim yapmaya başladığında, Van Gogh hâlâ yaşıyordu, Provenza'da Cézanne Sainte-Victorie Dağı'nı resmetmekle meşguldü; Gaugin, Tahiti'ye kaçmayı planlıyordu; Fransa'da Victor Hugo daha yeni ölmüştü; Pasteur kuduz aşısıyla ilgili çalışmasını yayınlıyordu; Rodin *Calais Burjuvaları* heykelini yeni bitirmişti ve Seurat, Degas, Renoir, Monet gibi isimler büyük yapıtlarını henüz ortaya koymamışlardı," diyordu O'Brian. Picasso doksan yaşma geldiğinde -ki o zamanların erkekleri kırklarına bile varamamışlardı- ben on beş yaşındaydım ve o, hep vardı. Hiçbir zaman ününden bir şey kaybetmemişti. Bir tarihi eser gibiydi. O zamanlar genç ressamlar üzerinde az bir etkisi vardı fakat yetmiş yıl boyunca modern sanatın -art izlenimcilik, dışavurumculuk, sembolizm, modernizm, kübizm, dadaizm, sürrealizm, soyutlama vs.- doğumunun canlı şahidi ve başkahramanı olmuştu.

Ömrünün bu denli uzun olmasıydı beni ona sevk eden. İki tarihi, bir de kurgusal karakteri -Picasso, Karındeşen Jack ve tüm zamanların en ünlü dedektifini- bu romanın içine katmamı mümkün kılan da bu özelliğiydi. Horacio Quiroga'nın *Mü-*

*kemmel Anlatıcının On Temel Kuralı** isimli yapıtından iki öncülün ışığında hazırladım bu macerayı: Daha ilk sözcüğünden itibaren nereye gideceğini bilmeden yazmaya başlama ve bir bütün haline geldiğin karakterlerinin küçük dünyasını yansıtmaktan başka bir amacın yokmuşçasına anlatma.

Peki bu hikâye nasıl bir araya geldi? Birbirinden bu kadar ayrık karakterler ve unsurlar nasıl oldu da kendilerini edebiyat dünyasının içinde buldu?

Barceloneta'da doğdum ve çocukluğumu Picasso'nun dolaştığı yerlerde geçirdim. O zamanlar dünyam Barceloneta'daki parklar ve plajlardan ibaretti. Picasso'nun gençliğinde geçtiği sokaklardan geçtim... O zamanlardan beri de Pablo Picasso'nun etkisinden hiç kurtulamadım.

Karındeşen Jack'e gelirsek, konunun uzmanları onun Birleşik Devletler'e kadar gittiğine inanıyor... Neden Barselona'ya da gelmiş olmasın ki diye düşündüm. Karındeşen Jack ve Picasso gibi etkileyici ve onca tartışmaya sebep olmuş karakterler karşı karşıya gelselerdi ne olurdu?

Ayrıca yaşadığım şehirde ekonomik, kültürel ve sportif konulara katkıda bulunan önemli bir İngiliz topluluğu vardı. Bu topluluk bana edebi oyunlar hakkında çok şey kattı.

Dedektif Arrow karakteri, Picasso ile Jack arasında bir köprü kurmamı sağladı. Arrow tarihi bir kişilikti. Onu ilk kez Plaza y Janes Yayınevi'nden çıkan *20. Yüzyılın Olayı* isimli kitapta yazılanlar sayesinde tanımıştım. Barselona polisinin bir devriye departmanı kurmak için saygın bir İngiliz dedektifle anlaştığından bahseden kısa bir haber vardı. Çok detay

* Orijinal adıyla, *Decálogo del perfecto cuentista.* (Çev. N.)

içermeyen, on sekiz satırlık kısacık bir yazıydı. Arrow'un, Barselona'ya geliş tarihini biraz ileriye alınca aklıma onu tüm zamanların en ünlü dedektifinin çıkış noktasına dönüştürmek geldi: Sherlock Holmes.

"Kızıl Soruşturma" gibi Sherlock Holmes'a ait öykü ve bazı ayrıntılar tecrübeli okuyucuların gözünden kaçmamıştır. Sizi de onları bulmaya davet ediyorum çünkü bu edebiyat oyunları bu romanın bir parçası.

Neyin hikâyesini anlatmak istiyordum?

Bir dâhinin... Picasso'nun çocukluk ve gençlik yılları, bir canavarla yani Karındeşen Jack ile karşılaşması ve bu karşılaşmanın onda sebep olduğu değişim... Bu iki gücün çatışması, kendi sanatının zirvesindeki şeytani bir deha ve kariyerinin başındaki bir sanat dehası.

Ayrıca iki farklı aşk hikâyesi... İki ayrı adamın tek bir kadına karşı hissettikleri aşkın hikâyesi. Aşkın iki farklı hali.

Ve tıpkı peş peşe gelen felaketler gibi bir eserin, "Aviñón'lu Kadınlar"ın -ki bu beş hayat kadını Karındeşen Jack'in kurbanları olabilirdi- ortaya çıkmasıyla başlayan kübizm...

Belki de bir yazarın kafasını zaman içinde farklı materyalin farklı katmanlara yerleştiği bir rezerv gibi düşünebiliriz. Ben, bu romanda, bir hikâye anlatmak için çabalamaya ve karşıma çıkanları birbirleriyle ilişkilendirmeye çalıştım.

Eğer buraya kadar okuyucuyu hayal kırıklığına uğratmadan ilgisini çekmeyi başardıysam, bundan memnuniyet duyarım.

Teşekkür

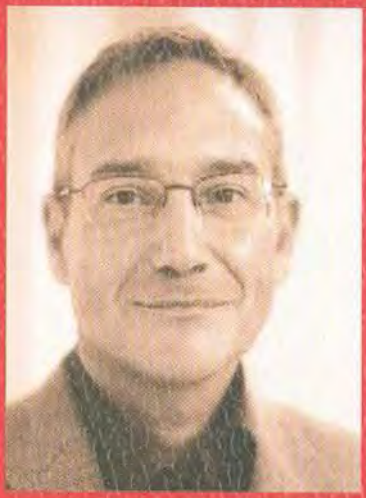
Patricia Cornwell'in, Karındeşen Jack üzeríne yaptığı çalışmalar ve *Bir Katilin Portresi* isimli sıra dışı kitabı olmasaydı bu kitap da olmazdı. Picasso ile ilgili olarak önce Patrick O'Brian'ın, *Pablo Ruiz Picasso* ve Pierre Cabanne'ın, *Picasso Yüzyılı* isimli kitaplarından faydalandım. Cinayet kısımlarında ise Alfonso Serrano Maíllo'nun *Kriminilojiye Giriş* ve Colin Beavan'ın, *Parmakizi* adlı kitapları yol göstericim oldu. Tüm zamanların en ünlü dedektifi hakkında gereken bilgilerí ise Cátedra Yayınevi'nden çıkan *Sherlock Holmes Toplu Eserler* kitabından edindim.

Eserlerine başvurduğum diğer yazarlara, senaristlere ve yönetmenlere; Pilar Abeijón, M. L. Bernadac, Sally Benson, Esther Boix, P. Du Bouchet, Giulio Carlo Argan, María Ángeles Castillo, Bob Clark, Corredor-Matheos, Ricard Creus, Alexandre Cirici, Henry-Georges Clouzot, Manfred Curry, Eddie Campbell, Vicente Garrido, Alfred Hitckcock, John Hopkins, José María Huertas-Clevería, Hugues Kardeşler, Enric Jardí, Susana Laguna, Mario Livio, Gordon McDonnell, Alan Moore, Josep Palau i Fabre, *Papitu* Dergisi, Francisco Pérez Abellán, Francisco Pérez Caballero, Carsten-Peter

Warncke, Marta Povo, Stewart P. Evans, María Pilar Queralt del Hierro, Paolo Lecaldano, Frederick Malins, Claustre Rafart i Planes, Alma Reville, Rodríguez Aguilera, Franco Russoli, Albert Skira, Cinzia Tani, Jesús Urceloy, Keith Skiner, Rosa María Subirana, José María Valverde, Edmon Vallès, Ingo F. Walter, Billy Wilder ve Thornton Wilder'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca *La Vanguardia* ve *Historia y la Vida* dergisine de teşekkürlerimi sunmak isterim.

Sergilere gelirsek; Miró Vakfı'nın *Sınırsız Beden* ismiyle düzenlediği sergi harikaydı. Keza MNAC'nin Ramón Casas adına Granet Müzesi'nde düzenlediği, *Cézanne Provence'te* sergisi ve Kraliçe Sofia Milli Müzesi'nde düzenlenen Picasso sergisi de aynı güzellikteydi.

Son olarak bu kitabı, fikrin asıl sahibi olan eşim Rocío'ya, çocuklarım Olga ve Ángel'e, uykusuz kaldığı geceler için ajansım ve arkadaşım Ramón Conesa'ya ve gördüğüm en iyi Watson olan James Mason'a ithaf ediyorum.

Bir senarist ve yazar olan **ESTEBAN MARTÍN,** 1956 yılında Barselona'da doğdu. Aldığı oyunculuk, senaristlik ve tarih eğitiminin ardından çeşitli dergilerde ve medyada çalıştı; roman, öykü ve senaryolar yazdı. Antropoloji dalında da uzmanlığa sahip olan yazarın, 2007 yılında Andreu Carranza ile birlikte yazdığı *Gaudí Şifresi* isimli kitabı çeşitli dillere çevrildi. 2009 yılında çıkardığı *Gölgelerin Ressamı* ile yazar, tarihi kişilikleri gizem ve heyecan dolu bir kurguyla bir araya getirmeye devam ediyor.

twitter.com/ArkadyaKitap
facebook.com/ArkadyaKitap

Kapak Tasarım: www.ilknurmustu.com

Bir tablo, içinde ne kadar sır saklayabilir?

Ruhunun kaybolan parçasını sanatında arayan bir ressam... Pablo Picasso.

Tüm zamanların en ünlü canisi ile tarihe damgasını vurmuş bir dâhinin karşı karşıya geldiği bir yer... Barselona.

Ressamı ve sanatını sonsuza dek değiştirecek olan gizemli bir denizci…

Picasso günün birinde babasının onun için kurduğu hayallere sırt çevirerek evi terk eder. Barselona sokaklarında beş parasız kalan ressama kucak açansa genelev patroniçesi Benigna'dır. Ancak kısa süre sonra, genelevdeki hayat kadınları, polise gönderdiği mektupları Jack adıyla imzalayan esrarengiz bir katil tarafından teker teker vahşice öldürülmeye başlar. Barselona polisinin tek şüpheli olarak değerlendirdiği Picasso'nun kendini hapiste bulmasıysa uzun sürmez.

Karındeşen Jack olduğu iddiasıyla özgürlüğü de elinden alınan genç ressamı kurtarabilecek tek bir kişi kalmıştır artık… Jack'i yakalamaya ant içmiş bir İngiliz, Steven Arrow. Yani başka bir deyişle gelmiş geçmiş en ünlü dedektif, Sherlock Holmes…

Onları hiç böyle görmediniz… *Gölgelerin Ressamı*, üç güçlü ismi bir araya getiren kurgusuyla daha ilk sayfasından itibaren sizi içine hapsedecek.

₺ 17.00

ISBN 978-975-999-664-2

www.istanbook.com.tr